

NACIONALINĖS KONCERTŲ SALĖS
PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS
SUKŪRIMO PROGRAMINĖ, AKUSTINĖ
IR URBANISTINĖ GALIMYBIŲ STUDIJA

NACIONALINĖS KONCERTŲ SALĖS PASLAUGŲ
INFRASTRUKTŪROS SUKŪRIMO PROGRAMINĖ,
AKUSTINĖ IR URBANISTINĖ GALIMYBIŲ STUDIJA

Turinys

SUTRUMPINIMAI	6
LENTELIŲ SĄRAŠAS	7
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	8
1. UŽSIENIO ANALOGAI	10
1.1. NACIONALINĖS KONCERTŲ SALĖS PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS APIMTIES NUSTATYMAS, ATSIŽVELGIANT Į UŽSIENIO GERĄJĄ PATIRTĮ IR VIETOS RINKOS POREIKIUS	10
1.1.1. LENKIJOS NACIONALINIO RADIJO SIMFONINIO ORKESTRO KONCERTŲ SALĖ	10
1.1.2. NACIONALINIS MUZIKOS FORUMAS	14
1.1.3. KONCERTŲ SALĖ BRIUGĖJE	17
1.1.4. KONCERTŲ IR KONGRESŲ RŪMAI UPSALOJE	20
1.1.5. STAVANGERIO KONCERTŲ SALĖ	23
1.2. VIETOS RINKOS POREIKIŲ ANALIZĖ	26
1.3. APIBENDRINIMAS: IŠVADOS, PASIŪLYMAI IR REKOMENDACIJOS NKS PROJEKTUI	30
2. NKS GRETIMYBĖS	33
2.1. TAURO KALNO PARKO TERITORIJOS SĄSAJŲ SU NKS ĮVERTINIMAS	34
2.2. NKS TRANSPORTO SCHEMOS NUSTATYMAS	35
2.3. NKS PRIEINAMUMO VERTINIMAS	39
2.4. OPTIMALAUS NKS IR GRETIMYBIŲ TERITORIJOS PANAUDOJIMO NUSTATYMAS	40
3. NKS FUNKCIJŲ PROGRAMOS NUSTATYMAS	41
3.1. TAUTOS NAMŲ IDĖJOS AKTUALIZAVIMO GALIMYBĖS NKS	42
3.1.1. TAUTOS NAMŲ IDĖJOS ISTORINĖ KAITA IR DABARTINĖ APIMTIS	42
3.1.2. TAUTOS NAMŲ IDĖJOS REALIZAVIMO GALIMYBĖS	45
3.2. NKS APIMTIES APIBRĖŽIMAS	46
3.2.1. NKS PROJEKTO DYDIS	47
3.2.2. NKS INFRASTRUKTŪROS ATITIKTIS PASLAUGŲ PROGRAMAI	50
3.2.2.1. I PROJEKTAVIMO KRYPTIS	50
3.2.2.2. II PROJEKTAVIMO KRYPTIS	52
3.2.2.3. III PROJEKTAVIMO KRYPTIS	54
3.2.2.4. SIŪLOMŲ PROJEKTAVIMO KRYPTIŲ FUNKCINĖS SCHEMOS	57
3.2.2.5. TERITORIJŲ PLANAVIMO IR PAVELDOSAUGOS DOKUMENTŲ POKYČIŲ POREIKIO VERTINIMAS	61
4. NKS OBJEKTO VYSTYMO GAIRĖS	62
4.1. SU NKS INFRASTRUKTŪROS STATYBA IR ĮRENGIMU SUSIJUSIŲ SPRENDIMŲ DIEGIMAS	62
4.2. NKS TECHNINIŲ IR AKUSTINIŲ PARAMETRŲ APIBRĖŽIMAS	63
4.2.1. PAGRINDINĖS SALĖS AKUSTINIAI PARAMETRAI	64
4.2.2. SALĖS SU ĮGARSINTA MUZIKA AIDĖJIMAS	65
4.2.3. MAŽOSIOS (DAUGIAFUNKCĖS) SALĖS AKUSTINIAI PARAMETRAI	66
4.2.4. SCENOS NUOSTATOS	66
4.2.5. GARSO IZOLIACIJA IR DAUGIAFUNKCIŠKUMAS	67
4.2.6. TECHNOLOGINIŲ SPRENDIMŲ PASIŪLYMAI (PASIRODYMŲ SISTEMOS IR FUNKCIONALUMAS)	67
4.2.6.1. MODERNIŲ KONCERTŲ SALIŲ DIZAINO ISTORIJA	67
4.2.6.2. GERO MATOMUMO KAMPŲ IR KĖDŽIŲ IŠDĖSTYMAS	68
4.2.6.3. SALĖS PRIEINAMUMAS	69
4.2.6.4. ĮGARSINIMO SISTEMOS	70
4.2.6.5. TECHNINĖS IR KITOS PATALPOS	72
4.2.6.6. APŠVIETIMAS	75
4.2.6.7. VAIZDO ATKŪRIMO SISTEMOS	77
5. NKS NAUDOS-KAŠTŲ ANALIZĖ IR RIZIKOS IDENTIFIKAVIMAS	79
5.1. NKS PROJEKTO FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ POREIKIŲ NUSTATYMAS	79
5.2. NKS UŽIMTUMO PROGNOZĖS	80
5.3. NKS VEIKLOS FINANSINĖ EKONOMINĖ ANALIZĖ	81
5.3.1. PROJEKTO ATASKAITINIS LAIKOTARPIS	81
5.3.2. FINANSINĖ DISKONTO NORMA	81
5.3.3. PROJEKTO LĖŠŲ SRAUTAI	82
5.3.3.1. PROJEKTO INVESTICIJOS	82
5.3.3.2. PROJEKTO LIKUTINĖ VERTĖ	87
5.3.3.3. VEIKLOS FINANSINIAI SRAUTAI	88
5.3.3.4. PROJEKTO FINANSAVIMAS	91

5.3.4. FINANSINIAI RODIKLIAI	91
5.3.4.1. INVESTICIJŲ FINANSINIAI RODIKLIAI	91
5.3.4.2. IŠVADA DĖL FINANSINIO GYVYBINGUMO	91
5.3.4.3. KAPITALO FINANSINIAI RODIKLIAI	92
5.3.4.4. RODIKLIŲ PALYGINIMAS	92
5.3.5. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines	92
5.3.6. SOCIALINĖ DISKONTO NORMA	93
5.3.7. IŠORINIO POVEIKIO ĮVERTINIMAS	93
5.3.7.1. POVEIKIO KOMPONENTAI	93
5.3.7.2. POVEIKIO MASTAS	94
5.3.8. Optimalaus scenarijaus parinkimas	94
5.3.9. JAUTRUMO ANALIZĖ	94
5.3.10. SCENARIJŲ ANALIZĖ	96
5.3.11. KINTAMŲJŲ TIKIMYBĖS	96
5.3.12. RIZIKŲ VERTINIMAS	97
5.3.13. RIZIKOS PRIIMTINUMAS	98
6. NKS VALDYMO MODELIO NUSTATYMAS	101
7. NKS PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS POREIKIO PAGRINDIMAS	105
7.1. NKS POREIKIO ASPEKTAS	105
7.2. NKS POVEIKIO ASPEKTAS	107
8. NACIONALINĖS KONCERTŲ SALĖS PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS PROJEKTAVIMO STADIJOS REKOMENDACIJOS	112
8.1. REKOMENDACIJOS ARCHITEKTŪRINIAM KONKURSUI	112
8.2. REKOMENDACIJOS TECHNINEI SPECIFIKACIJAI	118
LITERATŪROS IR KITŲ NAUDOJAMŲ ŠALTINIŲ SĄRAŠAS	120
PRIEDAI	122
1 priedas	123
KONCERTŲ SALIŲ TIPOLOGIJA	123
1 KONCERTŲ SALIŲ RAIDA	123
1.1. KLASIKINIŲ ATLIKIMO MENO ERDVIŲ RAIDA	123
2. Koncertų salių tipologija	125
2.1. „BATŲ DĖŽĖS“ TIPO KONCERTŲ SALĖS	125
2.2. TERASINIO TIPO KONCERTŲ SALĖS	127
2.3. ANKSTYVŲJŲ ATSPINDŽIŲ PROJEKTAVIMAS KONCERTŲ SALĖSE	128
2.4. ARENOS IR AMFITEATRO TIPO KONCERTŲ SALĖS	130
2.5. VĖDUOKLĖS FORMOS KONCERTŲ SALĖS	131
2.6. DAUGIAFUNKCĖS SALĖS	132
2.7. SALĖS TALPUMAS	134
2.7.1. SALĖS, TALPINANČIOS MAŽIAU, NEI 1500 VIETŲ	134
2.7.2. SALĖS, TALPINANČIOS 1500-2000 ŽIŪROVŲ	134
2.7.3. SALĖS, TALPINANČIOS DAUGIAU, NEI 2000 VIETŲ	134
2 priedas	136
3 priedas	141
4 priedas	144
5 priedas	146
6 priedas	149
7 priedas	152
VIETOS ORGANIZACIJŲ POREIKIŲ ANALIZĖS PRADINIAI DUOMENYS	152
I DALIS. APKLAUSTŲ ĮSTAIGŲ SUVESTINĖ	152
II. VIETOS ORGANIZACIJŲ APKLAUSOS KLAUSIMYNO FORMA	152
III DALIS. Į KŪRYBINES DIRBTUVES KVIESTŲ ORGANIZACIJŲ SĄRAŠAS	158
8 priedas	160
1. OBJEKTO APRIBOJIMAI, SUSIJĘ SU TERITORIJŲ PLANAVIMU, APSAUGOS IR PAN. DOKUMENTŲ TAIKYMU	160
1.1. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ POVEIKIS NKS PROJEKTUI	160
1.2. NKS PROJEKTO POVEIKIS SKLYPUI IR POKYČIŲ POREIKIO VERTINIMAS	164

SUTRUMPINIMAI

ES	Europos Sąjunga
IKT	Informacinės komunikacinės technologijos
IT	Informacinės technologijos
LR	Lietuvos Respublika
LRS	Lietuvos Respublikos Seimas
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
NKS	Nacionalinė koncertų salė
NKS GS	Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūros sukūrimo programinė, akustinė ir urbanistinė galimybių studija
NR	Foninio triukšmo norma koncertų salėje (angl. Noise Rating)
KS	Koncertų salė
ŠVOK	Šildymo, Vėdinimo, Oro Kondicionavimo sistema
TN	Tautos namai

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Nacionalinio muzikos forumo salių techniniai parametrai	15
2 lentelė. Išvados ir gairės NKS	30
3 lentelė. Preliminarus patalpų plotas ir automobilių stovėjimo vietų poreikis	36
4 lentelė. Tautos namų ir NKS idėjų sąsajos	43
5 lentelė. TN idėjos realizavimo galimybės NKS	45
6 lentelė. Siūlomų projektavimo kryptčių palyginimas	49
7 lentelė. Siūlomų projektavimo kryptčių argumentų palyginimas	50
8 lentelė. Orientacinė I projektavimo kryptties NKS patalpų detalizacija (patalpų atitikimas NKS programai)	51
9 lentelė. Orientacinė II projektavimo kryptties NKS patalpų detalizacija (patalpų atitikimas NKS programai)	53
10 lentelė. Orientacinė III projektavimo kryptties NKS patalpų detalizacija (patalpų atitikimas NKS programai)	55
11 lentelė. NKS siūlomų projektavimo kryptčių plotų palyginimas su užsienio analogais	57
12 lentelė. NKS projektavimo kryptčių I, II, III akcentai	60
13 lentelė. Teritorijų planavimo ir paveldosaugos dokumentų nuostatų, susijusių su NKS projektavimo kryptimis, pokyčio poreikio vertinimas	61
14 lentelė. Gairių aspektai	62
15 lentelė. Foninio triukšmo NR kreivės	63
16 lentelė. Triukšmo kontrolės parametrai	63
17 lentelė. Užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo investicijos	79
18 lentelė. Planuojamas NKS užimtumas ir lankytojų srautai	80
19 lentelė. Projekto finansinės analizės laikotarpis	81
20 lentelė. Daugiafunkcio menų centro be reziduojančio orkestro kryptties biudžeto išskaidymas pagal investicijų pobūdį	82
21 lentelė. Daugiafunkcio menų centro be reziduojančio orkestro kryptties biudžeto išskaidymas pagal metus	82
22 lentelė. Daugiafunkcio menų centro be reziduojančio orkestro kryptties biudžeto pagrindimas	83
23 lentelė. Klasikinės muzikos koncertų salės kryptties biudžeto išskaidymas pagal investicijų pobūdį	84
24 lentelė. Klasikinės muzikos koncertų salės kryptties biudžeto išskaidymas pagal metus	84
25 lentelė. Klasikinės muzikos koncertų salės kryptties biudžeto pagrindimas	84
26 lentelė. Daugiafunkcinio menų centro su reziduojančiu orkestru kryptties biudžeto išskaidymas investicijų pobūdį	85
27 lentelė. Daugiafunkcinio menų centro su reziduojančiu orkestru kryptties biudžeto išskaidymas pagal metus	86
28 lentelė. Daugiafunkcinio menų centro su reziduojančiu orkestru kryptties biudžeto pagrindimas	86
29 lentelė. Investicijų likutinė vertė	88
30 lentelė. Veiklos pajamos	88
31 lentelė. Veiklos išlaidos	90
32 lentelė. Projekto finansavimo prielaidos	91
33 lentelė. Projekto įgyvendinimo scenarijų finansinių rodiklių palyginimas	92
34 lentelė. Konversijos koeficientai*	93
35 lentelė. Pasirinktų kriterijų masto ir socialinės - ekonominės vertės vertinimas	94
36 lentelė. Projekto įgyvendinimo scenarijų ekonominių rodiklių palyginimas	94
37 lentelė. Lūžio taškai	95
38 lentelė. Scenarijų analizės prielaidos	96
39 lentelė. Scenarijų analizės rezultatai	97
40 lentelė. Rizikų finansinė įtaka	97
41 lentelė. Rizikų finansinė įtaka (tęsinys 1 iš 2)	97
42 lentelė. Rizikų finansinė įtaka (tęsinys 2 iš 2)	98
43 lentelė. Biudžeto eilutės, įtakojamos rizikų grupės	98
44 lentelė. Rizikos priimtumo analizė	98
45 lentelė. Rizikos analizės rezultatų grafinė išraiška	99
46 lentelė. Nagrinėtų užsienio šalių pavyzdžių koncertų salių valdytojai	103
47 lentelė. NKS paslaugų infrastruktūros vystymo poreikio strateginiai-teisiniai aspektai	106
48 lentelė. KS objekto ekonominės naudos šaltiniai (vertinant išlaidų kategorijas)	108
49 lentelė. KS poveikis miestams, kuriuose įrengti nagrinėtuose užsienio gerosios praktikos pavyzdžių infrastruktūros objektai	110
50 lentelė. Lietuvos Nacionalinio mokslo ir inovacijų centro „Mokslo sala“ Kaune tarptautinio architektūros konkurso duomenys	112
51 lentelė. M. K. Čiurlionio koncertų centro Kaune tarptautinio architektūros konkurso duomenys	113
52 lentelė. Vietinio atviro architektūrinio projekto konkurso (1) apžvalga	114
53 lentelė. Vietinio atviro architektūrinio projekto konkurso (2) apžvalga	114

54 lentelė. Vietinio atviro architektūrinio projekto konkurso (3) apžvalga	115
55 lentelė. Rekomendacijos dėl NKS architektūros konkurso projektų organizavimo	115
56 lentelė. Rekomendacijos NKS paslaugų infrastruktūros techninei specifikacijai	118
8P1 lentelė. Kultūros vertybių registro objektas „Vitražai darbo ir poilsio tema (3)“	160
8P2 lentelė. Kultūros paveldo objektų, galinčių turėti įtakos NKS, vertingųjų savybių aprašas ir galimos rizikos	163
8P3 lentelė. Aukštingumo apribojimas	164
8P4 lentelė. Užstatymo tankio apribojimas	164
8P5 lentelė. Tauro kalno šlaitų apsauga	164
8P6 lentelė. Naujamiesčio silueto apsauga	164
8P7 lentelė. Nenustatyta Vilniaus evangelikų senųjų kapinių riba Šiaurinėje pusėje, prie Profesinių sąjungų kultūros namų	164

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Katovicų KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)	11
2 pav. Katovicų KS pasiekiamumo duomenys	13
3 pav. Vroclavo KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)	14
4 pav. Vroclavo KS pasiekiamumo duomenys	16
5 pav. Briugės KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)	17
6 pav. Briugės KS pasiekiamumo duomenys	20
7 pav. Upsalos KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)	21
8 pav. Upsalos KS pasiekiamumo duomenys	22
9 pav. Stavangerio KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)	23
10 pav. Stavangerio KS pasiekiamumo duomenys	25
11 pav. Pagrindinės dirbtuvių išvalgos, turinčios įtakos NKS idėjai	28
12 pav. NKS pasiekiamumo duomenys	32
13 pav. NKS gretimybių sąsajos su Tauro kalno parko tvarkymo projektiniais pasiūlymais schema	33
14 pav. NKS gretimybių funkcijų programos schema	34
15 pav. Viešojo transporto stotelių ir automobilių stovėjimo aukštelių schema	35
16 pav. Transporto prie NKS organizavimo schema	37
17 pav. Didelių gabaritų transporto judėjimo schema A	38
18 pav. Didelių gabaritų transporto judėjimo schema B	38
19 pav. Sklypo pasiekiamumo pėsčiomis ir dviračiais schema	39
20 pav. Koncertų salių ir kitų traukos objektų Vilniuje schema	41
21 pav. Principinė NKS programa	47
22 pav. I projektavimo krypties NKS programa	51
23 pav. II projektavimo krypties NKS programa	53
24 pav. III projektavimo krypties NKS programa	55
25 pav. Principinė NKS patalpų schema (Projektavimo kryptis I)	58
26 pav. Principinė NKS patalpų schema (Projektavimo kryptis II)	59
27 pav. Principinė NKS patalpų schema (Projektavimo kryptis III)	60
28 pav. Triukšmo lygio diagrama	63
29 pav. Pagrindinės salės rekomenduojami principiniai sluoksniai	65
30 pav. Gero matomumo kampų bei apšvietimo pavyzdžiai	68
31 pav. Tipinės garsiakalbių sistemos pavyzdys	70
32 pav. Mažos uždaro garso operatorinės pavyzdys	71
33 pav. Tipinės atviros garso operatorinės pavyzdys	71
34 pav. Tipinis įrašų studijos modelis	73
35 pav. Koncertų salės šoninis tiltas	73
36 pav. Efektyvūs darbiniai šviestuvai ant apšvietimo tiltų	75
37 pav. Integruotas auditorijos ir architektūrinis apšvietimas	76
38 pav. Jėgos blokų patalpos modelis	77
39 pav. Objekto valdymo per Vši/ BĮ bendras modelis	101
40 pav. Objekto valdymo per Vši/ BĮ modelis (su reziduojančiu orkestru)	102
41 pav. Objekto valdymo teises perduodant privačiam valdytojui bendras modelis	102
42 pav. NKS paslaugų infrastruktūros poreikio pagrindimo schema	105
1P1 pav. Haidno salės	124
1P2 pav. Altes Gewandshaus salė	125
1P3 pav. „Batų dėžės“ tipo salės pavyzdys (planas)	126
1P4 pav. „Batų dėžės“ tipo salės pavyzdys (išilginis pjūvis)	126
1P5 pav. Šoninių sienų (be balkonų) atspindžiai (garso spindulių trajektorijų simuliacija, 2D schema)	127
1P6 pav. Šoninių sienų (su balkonais) atspindžiai (garso spindulių trajektorijų simuliacija, 2D schema)	127
1P7 pav. Vineyard salės veikimo principas: principinės garso atspindžių trajektorijų schemas	128
1P8 pav. Principinė „optimizuotų ankstyvųjų atspindžių koncertų salėje“ schema. Salės planas. Dvimačių garso atspindžių trajektorijų simuliacija	129
1P9 pav. Principinė „optimizuotų ankstyvųjų atspindžių koncertų salėje“ schema. Išilginis pjūvis. Dvimačių garso atspindžių trajektorijų simuliacija	130
1P10 pav. Arenos tipo salės pavyzdys	130
1P11 pav. 3D arenos tipo salės modelis su nurodytais akustiniais sprendimais	131

1P12pav. Vėduoklės tipo salės pavyzdys. Planas	131
1P13pav. Vėduoklės tipo salės akustinis efektas: dvimatė garso atspindžių trajektorijų simuliacija	132
1P14pav. Vėduoklės tipo salė su integruotais akustiniais sprendimais. Planas	132
8P1 pav. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų išsidėstymo schema	161
8P2 pav. V. Mykoliaičio – Putino sklypo detaliojo plano schema	165

1. UŽSIENIO ANALOGAI

Galimybių studijos rengėjai atkreipia dėmesį, kad šioje studijoje nagrinėjami atvejai, kai pagrindinės natūralios akustikos salės talpa – apie 1500 vietų. NKS GS 1 priedo analizėje pateikta koncertų salių tipologija, istorinis vystymas bei pagrindiniai per istoriją patikrinti aspektai (*salėse su 1500 ar 1800 vietų, ar netgi 2000 vietų, simfoninio orkestro garsumas yra balanse su užimtų vietų skaičiumi. Dauguma šiais laikais atliekamo simfoninės muzikos repertuaro (romantinio ar modernaus) buvo parašyta tokio dydžio salėms. Šiose salėse simfoninio orkestro sukeliama akustinė galia sukuria garsumą, kuris atitinka publikos lūkesčius ir subjektyvius poreikius*).

1.1. NACIONALINĖS KONCERTŲ SALĖS PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS APIMTIES NUSTATYMAS, ATSIŽVELGIANT Į UŽSIENIO GERĄJĄ PATIRTĮ IR VIETOS RINKOS POREIKIUS

1. Atsižvelgiant į NKS GS techninės užduoties sąlygas, analizuojami 5 užsienio gerosios patirties pavyzdžiai:
2. Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia z siedzibą w Katowicach (liet. Lenkijos nacionalinio radijo simfoninis orkestras Katovicų mieste, angl. Concert Hall of Polish National Radio Symphony Orchestra in Katowice), toliau vad. Katovicų KS;
3. Witold Lutosławski Narodowe Forum Muzyki (liet. Vitoldo Lutoslavskio Nacionalinis muzikos forumas, supaprastintai Nacionalinis muzikos forumas, angl. National Forum of Music), toliau vad. Vroclavo KS;
4. Concertgebouw Brugge (liet. Koncertų salė¹ Briugėje, angl. Concertgebouw), toliau vad. Briugės KS;
5. Uppsala Konsert & Kongress (liet. Koncertų ir kongresų rūmai Upsaloje, angl. Uppsala Concert and Congress Hall), toliau vad. Upsalos KS;
6. Stavanger Konserthus (liet. Stavangerio koncertų salė, angl. Stavanger Concert Hall), toliau vad. Stavangerio KS.

Pavyzdžių pasirinkimui įtakos turėjo šie veiksniai:

- gerai pasaulyje žinomi objektai, turintys savo vardą, gerai atpažįstami kultūros pasaulyje, apie kuriuos vyrauja geri atlikėjų ir lankytojų (žiūrovų, klausytojų, vartotojų) atsiliepimai;
- aukštus pasirodymų (angl. performance) ir akustikos standartus atitinkantys objektai (nebūtinai šalių sostinėse);
- prieinami viešieji objektai, susitelkę vienoje vietoje (vienu adresu), kurių salės talpina apie 1,1-1,9 tūkst. žiūrovų vienu metu;
- panaši programa, kurioje dera skirtingos funkcijos, viešosios ir privačios paslaugos, įvairi infrastruktūros naudojimo paskirtis. Įtakos turėjo programos apimtis (funkcijų gausa), jos įvairovė ir unikalumas, vertinant miesto/ regiono mastu;
- galimybė įgyvendinti visą programą ar jos dalį NKS projekte, pasitelkiant analogų, apimties ar pan. patirtį bei vietos paslaugų teikėjų poreikius ir lūkesčius, susijusius su paslaugų teikimu, jų organizavimu ir pačios infrastruktūros naudojimu.

Pasitelkiant viešuosius informacijos šaltinius, kiekvienas objektas analizuojamas pagal tuos pačius kriterijus, išlaikant analizės nuoseklumą, išsamumą ir objektyvumą. Didžiausias analizės dėmesys atkreipiamas į objekto techninius pajėgumus bei objekto programą, KS išskirtinumą.

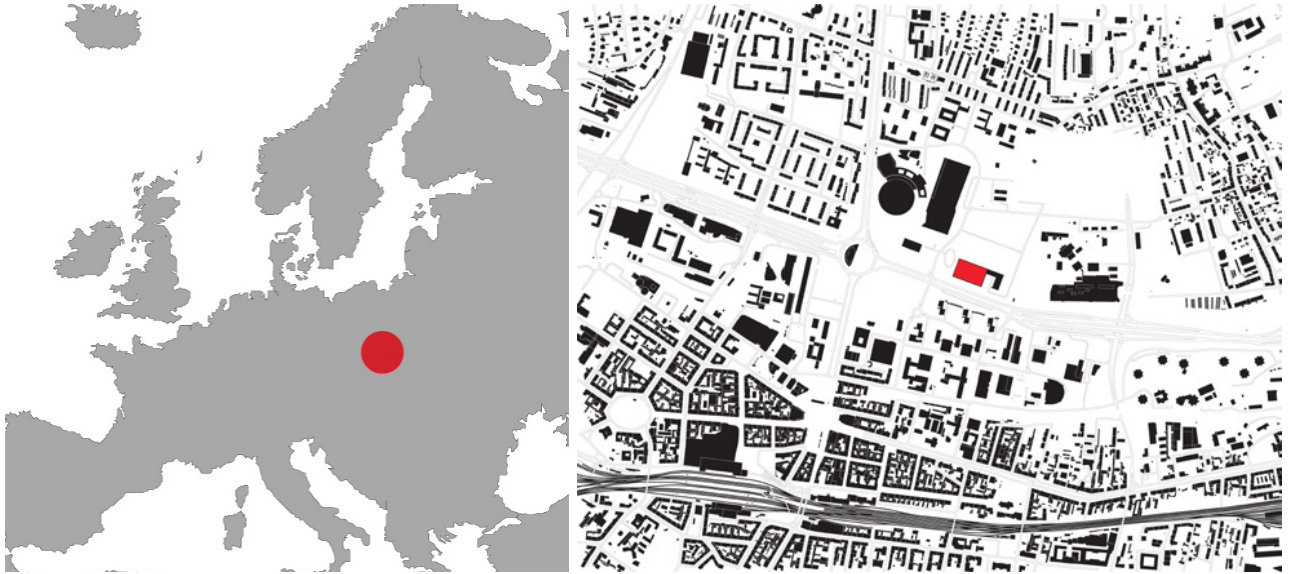
1.1.1. LENKIJOS NACIONALINIO RADIJO SIMFONINIO ORKESTRO KONCERTŲ SALĖ

Originalus pavadinimas: Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia z siedzibą w Katowicach (liet. Lenkijos nacionalinio radijo simfoninis orkestras Katovicų mieste, angl. Concert Hall of Polish National Radio Symphony Orchestra in Katowice).

Adresas: plac Wojciecha Kilara 1, 40-202 Katowice, Lenkija (žr. 1 pav.).

¹ Angl. Concert building

1 pav. Katovicų KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)

Šaltinis: sudaryta autorių

Istorija. Objektas buvo projektuotas tik 1 pagrindiniam naudotojui – Lenkijos nacionalinio radijo simfoniniam orkestrui, atsižvelgiant į objekto gretimybes ir panaudojant atviras viešąsias erdves aplink statinį. Katovicų KS statyba buvo realizuota ES finansuoto projekto, įgyvendinto 2010 m. gruodžio mėn. – 2014 m. spalio mėn., rėmuose. Buvo paskelbtas tarptautinis projektavimo konkursas, tuomet pradėtas projektavimas. Pastato statyba prasidėjo 2012 m., objektas pradėjo veiklą 2014 m. spalio 1 d. Konkursą laimėjo Lenkijos architektų komanda, kuriai vadovavo Tomaz Konior (Konior Studio). Techninius sprendimus (inžinerija) projektavimo stadijoje įgyvendino BuroHappold Engineering, daugiau kaip 21 pasaulio šalių atstovybes turinti inžinerijos kompanija (biuras yra ir Lenkijoje). Išskirtinę akustiką planavo, testavo ir tobulino akustikų komanda, kuriai vadovavo pasaulyje plačiai žinomas japonų akustikas Yasuhisa Toyota (dirbantis Nagata Acoustics Kompanijai).

Katovicų KS yra naujasis statinys miesto poindustrinėje erdvėje, šalia judraus plento, skiriančio objektą nuo universiteto ir kitų svarbių miesto objektų.

Architektūriniai ir planiniai sprendiniai. Katovicų KS projektas apėmė pastato ir jo gretimybių projektavimą. Architektas, projekto vadovas Tomaz Konior pabrėžė, kad pastatas ir jo aplinka:

- yra vienas kito tęsinys – bendrasis objektas ir junginys, kurio visos dalys skirti muzikai (branduolys), muzikantams (atlikėjai) ir muzikos mylėtojams (klausytojai, lankytojai);
- įkomponuojami į miesto erdvę organiškai, nepažeidžiant funkcionalumo ir formų, o juos papildant viešaisiais objektais ir erdvėmis;
- atspindi vietos tradicijas (tradicinės medžiagos, spalvos ir dekoru elementai), bet leidžia panaudoti modernias technologijas.
- Katovicų KS pastatas yra apie 16,2 tūkst. kv. m sklype, kurio žemė taip pat naudojama koncertinei ir susijusiai veiklai. Pastato prieigose įrengta:
 - amfiteatras lauko koncertams ir kitiems pasirodymams;
 - fontanai;
 - muzikos žaidimai ir žaislai;
 - žalieji plotai su daržovinių augalų labirintu, 450 medžių, gėlinėmis ir kitais želdynais.

Pats pastatas projektuotas kaip daugiasluoksnis darinys, kurio branduolys – pagrindinė koncertų salė (angl. Grand Concert Hall). Pagrindinę koncertų salę supa 4 lygių išorinis žiedas, kuriame įrengtos papildomos ir papildančios erdvės (persirengimo kambariai, koridoriai, holai, sanitariniai mazgai, kavinės, sandėliavimo ir pan. patalpos). Tarp pagrindinės koncertų salės ir išorinio žiedo architektai patalpino įvairias zonas muzikos mylėtojams – muzikinius kambarius, poilsio erdves, kavines ir pan. Prie išorinio žiedo prijungta kita Katovicų KS dalis – kamerinė salė (skirta 300 žiūrovų, 20 muzikantų ir 20 asmenų chorui), įrašų studija, biuro patalpos, repetacijų ir praktikos, persirengimo kambariai ir kitos likusios techninio aptarnavimo patalpos.

NKS GS 2 priede pateikiamos objekto nuotraukos, vaizdai ir schemas.

Techniniai duomenys. Katovicų KS pastatas apima 25,45 tūkst. kv. m plotą (apie 199,84 tūkst. kub. m tūrį),

kuriame patalpos išsidėsčiusios per 4 aukštus (rūsysis į aukštumą neįskaičiuotas). Pastate yra 116 kambarių pagrindinės funkcijos įgyvendinimui, įskaitant 1,8 tūkst. žiūrovų vietų koncertų pagrindinę salę, kamerinę salę su 300 žiūrovų vietų, įrašų studiją, biuro ir pagalbines patalpas, svečių kambarius ir archyvą (įrašams, apdovanojimams laikyti). Pagrindinė koncertų salė projektuota įvairiems simfoninės muzikos poreikiams, įskaitant vietas platesnės sudėties orkestrui, 120 asmenų chorui ir vargonams.

Bendra projekto vertė siekė beveik 305,4 mln. zlotų (apie 71,32 mln. Eur, vertinant dabartinį kursą), apimant tiek pastato, tiek aplinkos projektavimo ir statybos kainą. Apie 47,7 proc. projekto vertės finansavo ES (Europos regioninės plėtros fondas), likusią dalį padengė Lenkijos biudžetas, vertinant ir Katovicų miesto prisidėjimą.

Akustikos programa buvo projektuojama ir išbandoma 1:10 mastelio modelio laboratorijoje. Užtikrinant garsą skleidžiančių infrastruktūrą palaikančių inžinerinių komunikacijų tylų veikimą, buvo įrengta apie 80 plytų išorinių kaminų (angl. chimney).

Prie tinkamos atmosferos pastato viduje sukūrimo prisidėjo atskira apšvietimo programa, kuri pagrindinėje ir kamerinėje salėse realizavo tokius apšvietimo modulius, kurie užtikrino atskirų zonų skirtingo intensyvumo, įvairios spalvos apšvietimą, o esant poreikiui – atskiras šviesos programas, papildančias muzikos pasirodymus ir koncertus.

Objekto programa (teikiamos paslaugos, papildoma veikla ir pan.). Objekto įrengimo tikslas – visą sąlygų Lenkijos nacionalinio radijo simfoninio orkestro veiklai sukūrimas, todėl pagrindinė objekto veikla susijusi su šio orkestro pasirodymais (simfoninės ir kamerinės muzikos koncertai, repeticijos). Kadangi Katovicų KS kaip objekto vizijoje buvo akcentuojama muzika (kaip reiškiny, siela), muzikantai ir muzikos mylėtojai, objekte buvo numatomos ir smulkesnės erdvės, jungiančios mažesnes grupes, profesionalus ir mėgėjus. Su koncertais glaudžiai susijusi veikla – įrašų studija su archyvu, Katovicų KS patalpose sudaryta galimybė įrašus įsigyti.

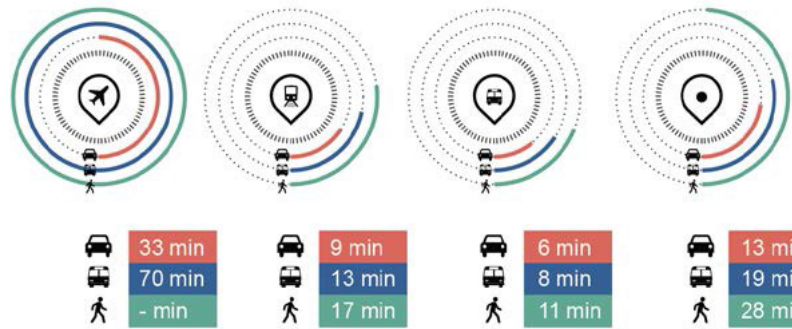
Objekto gyvybingumui, be Lenkijos nacionalinio radijo simfoninio orkestro, kviestinių orkestrų ir atlikėjų koncertų bei patalpų nuomos, Katovicų KS infrastruktūroje siūlomos ir papildomos paslaugos, galimybės, kurių didelę dalį kuruoja Muzikos edukacijos centras:

- Edukaciniai koncertai. Tai Lenkijos nacionalinio radijo simfoninio orkestro simfoniniai koncertai, skirti mokyklinio amžiaus vaikų grupėms iš Katovicų ir aplinkinių miestų. Šie koncertai organizuojami kaip metiniai ir/ arba tematiniai renginiai ar renginių ciklai.
- Koncertai jauniausiai auditorijai. Šie renginiai turi specialų formatą ikimokyklinio amžiaus vaikams ir pradinių klasių mokiniams – koncertų temos ir repertuaras parinkti taip, kad jų trukmė ir pateikimas atitiktų jaunosios auditorijos jautrumą ir emocionalumą. Koncertai yra interaktyvūs, siekiant užtikrinti dialogą ir ryšį tarp muzikantų ir jaunųjų klausytojų.
- Mažoji džiaz akademija. Tai pradinių ir pagrindinių mokyklų amžiaus vaikams skirti muzikos renginiai. Dažniausiai šie renginiai turi susitikimų formatą, kuomet muzikantai supažindina klausytojus su įvairiais muzikos žanrais (pvz., džiazu, bliuzu, soul, gospel ir t. t.), kurie yra dabartinės populiariosios muzikos pagrindas ir atitinkamai neatsiejama muzikinės edukacijos dalis kiekvienam jaunajam klausytojui. Susitikimuose dalyvauja profesionalūs muzikantai ir veikėjai, susiję su Lenkijos ir užsienio muzikos pasauliu, scena. Dažnai susitikimuose organizuojama veikla tiesiogiai koreliuoja su mokyklų muzikos programa, užtikrinant gerą muzikos edukaciją, jos aktualumą, įvairovę ir palaikanti jaunosios kartos susidomėjimą muzika.
- Muzikinis lopšelis priešmokyklinio amžiaus vaikams – kassavaitinių susitikimų su vaikais ciklas, kurio tikslas – vystyti vaikų meilę muzikai ir visoms veikloms, kuriose ji dalyvauja. Žaidimų, klausymosi metu vaikai mokosi garsų, muzikos žanrų, įvairaus skambėjimo, todėl muzika tampa neatsiejama jų augimo dalis. Susitikimai organizuojami taip, kad vaikams būtų priimtinausia, lengvai adaptuojama ir suprantama.
- Bendrasis (viešasis) muzikos kambarys (erdvė). Tai speciali erdvė įvairaus amžiaus vaikams (daugiausia iki 4 metų) su įvairiomis muzikos formomis (žaidimai, instrumentai ir pan.), kur vaikų tėvai ar globėjai gali palikti vaikus, kai klausosi/ dalyvauja rytiniuose koncertuose.
- Muzikiniame kambaryje Suzuki metodo sertifikuotas mokytojas siūlo smuiko pamokas (neformalusis muzikinis ugdymas).

Katovicų KS be orkestro koncertų, repeticijų ir susijusių (įrašų studijos, archyvo, persirengimo, holų, koridorių, drabužinių, sandėliavimo ir pan.) patalpų yra šios: administracija (biuro patalpos), mažas viešbutis koncertinių turų dalyvių apgyvendinimui, mažos parduotuvės (įrašai, knygos), maisto tiekimo (kavinės).

Pasiekiamumas. Katovicų KS yra gana lengvai pasiekiami viešuoju transportu. Pagrindiniai pasiekiamumo duomenys pateikti 2 pav.:

2 pav. Katovicų KS pasiekiamumo duomenys

Šaltinis: sudaryta autorių

Išskirtinumas. Pastatas yra gana griežtas savo išore, su aiškiais nelenktomis linijomis. Panaudojant modernias technologijas ir tradicines, šiam kraštui būdingas medžiagas, architektai sukūrė derinį, kuris tapo muzikos ir bendrai kultūros židiniu Katovicų mieste, organiškai įjungtu į miesto infrastruktūrą. Pastatas ir jo prieigos yra populiarūs ne tik koncertų metu miesto viešojoje erdvėje – čia lankosi bendruomenė, organizuojami lauko renginiai, organizuojamos laisvalaikio veiklos. Pasaulyje ekspertai pažymi puikią akustiką, pastato išplanavimo intuityvumą, aukštą infrastruktūros panaudojimo efektyvumą.

Kita informacija (gretimybės). Projektas, kurio metu buvo projektuojama ir statoma Katovicų KS, buvo finansuojamas ES ir Lenkijos projektinėmis lėšomis. Projekto „Buveinės Lenkijos nacionalinio radijo simfoniniam orkestrui statyba Katovicų mieste“ (angl. Building the seat of the NOSPR (the Polish National Radio Symphony Orchestra) in Katowice) tikslas buvo nurodytas kaip naujojo statinio, kuris taptų Lenkijos nacionalinio radijo simfoninio orkestro buveinė, statyba Katovicų mieste.

Projektas yra baigtinis pagal pastato pridavimą ir funkcionalumą, tačiau jį numatoma toliau plėtoti – pastate nėra vargonų, trūksta kai kurių muzikos instrumentų, taip pat numatoma tobulinti įrašų studijos veiklos materialinį aprūpinimą. Šiuo tikslu įgyvendinamas dar vienas bendrai ES struktūrinės paramos ir Lenkijos biudžeto lėšomis finansuojamas projektas „Koncertinių vargonų įrengimas, trūkstamų instrumentų ir būtinos įrangos įsigijimas Lenkijos nacionalinio radijo simfoniniam orkestrui Katovicų mieste“ (angl. „Construction of the concert organ and purchase of instruments and necessary equipment for the NOSPR (Polish National Radio Symphony Orchestra) in Katowice“). Numatoma, kad projekto biudžetas bus daugiau kaip 10 kartų mažesnis, palyginti su Katovicų KS statyba – apie 20,6 zlotų (arba apie 4,8 mln. Eur, pagal dabartinį kursą, 2018 m.), apie 69,4 proc. lėšų skiria ES, likusią dalį finansuoja Lenkijos Kultūros ir nacionalinio paveldo ministerija ir Katovicų miestas. Projektas pradėtas įgyvendinti 2017 m. balandžio mėn. ir planuojamas užbaigti iki 2021 m. gruodžio mėn.

Apibendrinimas. Siekiant pakeisti Katovicų miesto įvaizdį ir vystymosi kryptį iš pramoninio į miestą, pilną kultūros, verslo ir švietimo, 2005 metais buvo priimtas sprendimas statyti tris naujus visuomeninius projektus: muziejų, simfoninio orkestro salę bei kongresų centrą.

Lenkijos nacionalinio radijo simfoninio orkestro salė, kaip ir du kiti projektai, yra pastatyta miesto centre, buvusioje pramoninėje zonoje, nuo miesto centro atskirta greitkelio „Roździeński Avenue“. 2008 metais tarptautinį konkursą laimėjęs tame mieste įsikūrusiai įmonei „Konior Studio“, Lenkijos nacionalinio radijo simfoninio orkestro salė baigta statyti 2012 metais.

Kompaktiškas racionalios išvaizdos pastatas yra supamas dviejų aikščių ir parko, kuriame buvo naujai pasodinta 450 medžių, įrengti fontanai, muzikiniai žaidimai, labirintas ir amfiteatras. Pagrindinė koncertų salės idėja buvo sukurti daug patirties sluoksnių reprezentuojančių erdvę skirtą muzikai. Daugiasluoksni pastato struktūra palaipsniui vedanti link pastato širdies - pagrindinės koncertų salės, apjuostos logiškai išdėstytomis pagalbinėmis funkcijomis.

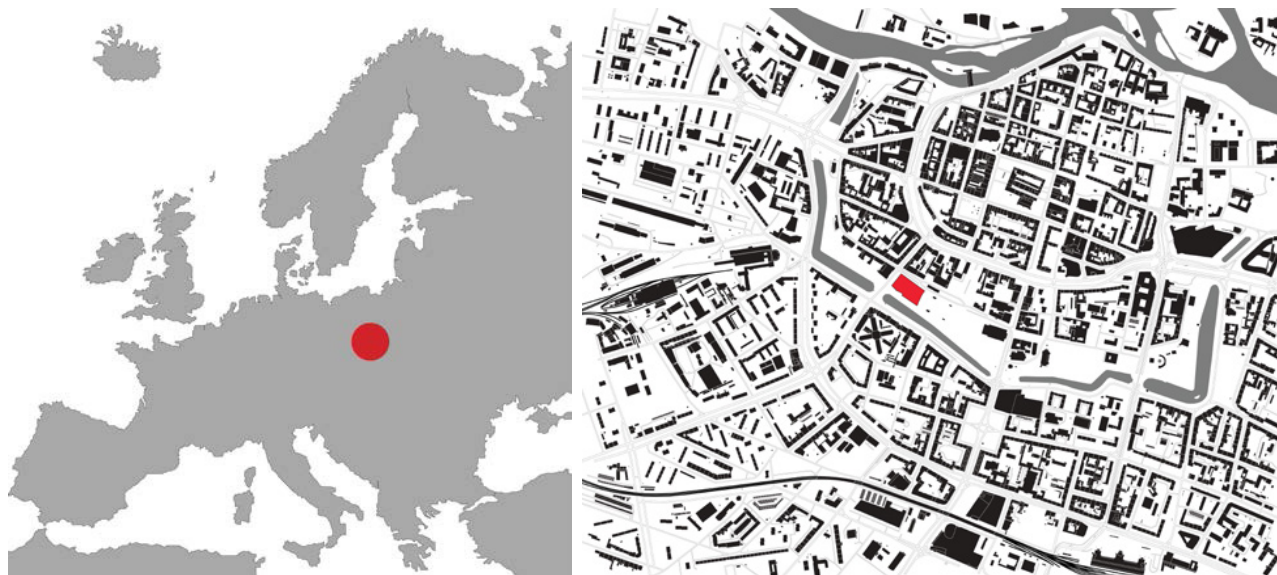
Pagrindinė koncertų salė talpinanti 1 800 žmonių - skirta simfoninio orkestro koncertams. Ši salė yra pastato širdis. Salė - iš visų pusių apžvelgiamas betoninis tūris, planuotas tradiciniu „shoe-box“ principu. Siekiant sustiprinti auditorijos ryšį su scena, salės plotis buvo padidintas naudojant šonines tribūnas. Antroji kamerinė salė - turinti 300 sėdimų vietų yra skirta įvairiems muzikiniams renginiams.

1.1.2. NACIONALINIS MUZIKOS FORUMAS

Originalus pavadinimas: Witold Lutosławski Narodowe Forum Muzyki (liet. Vitoldo Lutoslavskio Nacionalinis muzikos forumas, supaprastintai Nacionalinis muzikos forumas, angl. National Forum of Music).

Adresas: plac Wolności 1, 50-071 Wrocław, Lenkija (žr. 3 pav.).

3 pav. Vroclavo KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)

Šaltinis: sudaryta autorių

Istorija. Vroclavo KS yra kultūros įstaiga, valdanti daugiafunkcinę koncertų salę (su kita neatsiejama infrastruktūra) istoriniame Vroclavo miesto centre. Įstaiga buvo sukurta, sujungiant 2 iki tol nepriklausomas kultūros organizacijas 2014 m. gegužės 22 d. (International Festival Wroclaw Cantans and the Wrocław Philharmonic). Naujos organizacijos buveine buvo pasirinkta Laisvės aikštė, kuri dar 19 a. buvo kultūros (meno forumo) dalis ir kurios gretimybėse yra kitų svarbių kultūros įstaigų ir miesto, regiono ir šalies mastu reikšmingos veiklos. Pastatas ir jį supanti aplinka buvo projektuojamos dar 2008 m., o jau 2009 prasidėjo statybos darbai, kurie buvo baigti 2015 m. Projektavimo tarptautinį konkursą laimėjo Kuryłowicz & Associates Architecture Studio, akustinę dalį projektavo Arup.

Architektūriniai ir planiniai sprendiniai. Vroclavo KS pastato formų idėją įkvėpė muzikinis instrumentas, todėl tiek išorėje, tiek interjero detalėse ir spalvinėje gamoje matoma šios įtakos elementų. Siekiant užtikrinti pastato funkcinį susietumą su teritorija bei miesto istorine dalimi, pastatas buvo projektuojamas kartu su prieigomis ir gretimybėmis, todėl šis statinys organiškai įkomponuotas kraštovaizdyje (aukštingumas, spalvos, medžiagiškumas ir pan.). Kartu buvo sprendžiamos ir susisiekimo, logistikos techninio aptarnavimo problemos, todėl po objektu „slepama“ nemaža požeminė dalis.

Išilginis sklypas suprojektuotas taip, kad į KS pastatą buvo patenkama per pailgos stačiakampio formos aikštę, po kuria įrengti požeminiai tuneliai ir automobilių stovėjimo aikštelės, ir kurioje įrengtos pasisėdėjimo vietos, įrengti žalieji plotai su gėlynais. Bene vienintelis išskirtinis aikštės elementas – nykštukinių žmogeliukų (dvorfų) orkestro kompozicija. Šioje erdvėje organizuojami atviri lauko renginiai – festivaliai arba jų atskiri renginiai, kiti pasirodymai.

Pastato viduje talpinama viena pagrindinė koncertų salė ir 3 mažesnės kamerinės salės. Pastarosios suprojektuotos ir įrengtos taip, kad galėtų būti naudojamos kaip daugiafunkcinės salės įvairioms su muzika susijusioms veikloms (ne tik koncertams). Kiekviena salė yra išskirtinio dizaino, tačiau visos jos įrengtos taip, kad būtų prieinamos iš bendrosios logistinės sistemos, priėjimai prie vidinių poilsio ir pan. erdvių. Projekto autoriai pažymi, kad toks funkcionalumas užtikrina kuo įvairesnę muzikos žanro sklaidą – čia organizuojami didieji koncertai, mažieji pasirodymai, įvairūs muzikos eksperimentai ir kitaip realizuojama muzikos dvasia.

NKS GS 3 priede pateikiamos objekto nuotraukos, vaizdai ir schemas.

Techniniai duomenys. Pastato plotas sudaro 48 178 kv. m (apie 257 tūkst. kub. m, apie 35,5 tūkst. kv. m paviršių) net 9 lygiuose, iš jų 6 – virš žemės lygio, o 3 – po žeme. Požeminių aukštų paskirtis didele dalimi – aptarnaujanti infrastruktūra, komunikacijos, požeminis garažas, privažiavimo linijos transportui.

Pagrindines Vroclavo KS patalpas sudaro 4 KS ir susijusios patalpos (administracijos, persirengimų, sandėliavimo ir pan.). 1 lentelėje pateikiami atskirų salių techniniai duomenys.

1 lentelė. Nacionalinio muzikos forumo salių techniniai parametrai

Techniniai parametrai/ Salės	Pagrindinė salė (Main Hall)	Raudonoji salė (Red Hall)	Juodoji salė (Black Hall)	Kamerinė salė (Chamber Hall)
Žiūrovų vietų skaičius	1804	380	217	200
Scenos (-ų) plotis	22,30 m 20,00 m	Scena pakeliama atskirai su įmontuotais mechanizmais, todėl adekvati 19x22 m salei	Scena pakeliama atskirai su įmontuotais mechanizmais, todėl adekvati 12x19 m salei	Scena pakeliama atskirai su įmontuotais mechanizmais, todėl adekvati 12,5x17,5 m salei
Užkulisiai	290 kv. m	130 kv. m	65 kv. m (koridoriaus erdvė)	9,1 kv. m
Judumas salės viduje	Yra scenos pakelėjas, leidžiantis keisti scenos plotį	Scenos pakelėjo mechanizmas leidžia išskleisti sceną arba palikti vieną grindų lygį visoje salėje	Scenos pakelėjo mechanizmas leidžia išskleisti sceną arba palikti vieną grindų lygį visoje salėje	Scenos pakelėjo mechanizmas leidžia išskleisti sceną arba palikti vieną grindų lygį visoje salėje
Techninis aprūpinimas	Užkulisiai tiesiogiai susieti su -1 lygyje esančiomis parkavimo ir privažiavimo vietomis. Parkavimo juosta 2-iem ilgiesiems sunkvežimiams (aptarnavimas, instrumento ir kito inventoriaus pervežimui ir pan.). Technikos lifto išmatavimai: 2,40 m (aukštis) x 2,40 m (plotis) x 5,80 m (ilgis). Yra persirengimo kambariai tiek orkestro muzikantams, tiek susijusiam personalui. Mikrofonai, įrašymo įranga			
	3 projektoriai, 1 sieninis reguliuojamo aukščio ekranas 14x8 m, priekinė projekcija	2 projektoriai, 2 pastatomi ekranai (su kojėlėmis) 4x3 m, priekinė ir galinė projekcija, 2 ekranai konferencijoms 2x2 m	2 projektoriai, 2 pastatomi ekranai (su kojėlėmis) 4x3 m, priekinė ir galinė projekcija, 2 ekranai konferencijoms 2x2 m	2 projektoriai, 2 pastatomi ekranai (su kojėlėmis) 4x3 m, priekinė ir galinė projekcija
Poilsio erdvės	1 apartamentai su vonios kambariu (maksimaliai 10 asmenų) 5 svečių kambariai su vonios kambariais (maksimaliai 3-4 asmenys viename kambaryje). Rakinamasis bendrasis laukiamasis svečių kambariams. Poilsio erdvė (green room) – rakinama 63 kv. m erdvė.			
Instrumentai	4 Grand Pianos (Yamaha, Steinway & Sons)	-	-	-

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Nacionalinio muzikos forumo viešai pateikta informacija <http://www.nfm.wroclaw.pl>

Be šių bei bendrojo naudojimo patalpų, pastatas talpina įrašų studiją, konferencijų ir biurų patalpas, ekspozicijų erdvę, restoranus, kavines ir pan. viešojo maitinimo patalpas, muzikos parduotuvę bei apgyvendinimo patalpas, skirtas nedidelėms grupėms.

Užtikrinant išskirtinę akustiką, naudojamos daugybinės masyvios sienos, struktūriniai tarpai ir pastato izoliacinės sistemos. Pagrindinė KS atskirta taip, kad akustiniu požiūriu taptų lyg savarankišku pastatu kito pastato viduje. Tuo siekiama atskirti vidinę KS erdvę nuo išorės garso šaltinių ir vibracijos. Taikytos ir kitos priemonės:

- didesnės nei standartinės oro ventiliacijos angos (dėl didesnio dydžio to paties oro kiekio pateikimas užtikrinamas mažesniu pasukimų skaičiumi, todėl mažėja ir pasukimo mechanizmų skleidžiamas garsas);
- specialūs garsą sugeriantys įrenginiai ventiliacijos angų išėjose.
- Buvo taikytos ir energiją taupančios priemonės – pvz., ventiliacijos įranga buvo aprūpinta davikliais, kurių pagalba mažinamas oro padavimas tuo metu, kai patalpos nenaudojamos. Be to, stengtasi išlaikyti salių savarankiškumą, kad jos galėtų būti individualiai atjungiamos nuo atskirų komunikacinių sistemų, taupant išlaidų išteklius.
- Neišvengta modernių IKT ir apšvietimo sprendimų;
- įrengtas skaitmeninis sinchroninis tinklas, į vieną sistemą apjungęs kompiuterius, ryšio sistemas, įrašymo ir įgarsinimo stoteles koncertų salėse;
- pastato išorės paviršiai naudojami šviesų pagalba transliuojamos informacijos pateikimui, pastato viduje – įrengti viešosios informacijos taškai. Sistema veikia kavinėse, viešosiose ir poilsio erdvėse, konferencijų salėse, per mobiliąsias aplikacijas – pateikiama personalizuota informacija apie repertuarą, padedanti surasti konkrečius objektus ar savo vietą KS, taipogi gali būti prisijungiama prie įrašų sistemos ar vaizdo rodytų iš salėse įrengtų kamerų. Kitu laiku pateikiama bendra informacija apie objektą, repertuarą arba gali būti perjungiama į televizijos transliacijas. Apšvietimo pastato fasade pagalba organizuojami lauke renginiai įgauna naujus atspalvius, pritraukia daugiau žiūrovų.

Objekto programa (teikiamos paslaugos, papildoma veikla ir pan.). Pagrindinė Vroclavo KS paskirtis – suteikti erdves koncertams, konvencijoms, simpoziumams, konferencijoms ir kitiems renginiams. Nacionaliniame muzikos forume savo veiklą organizuoja 11 instrumentinių ir vokaliųjų ansamblių: simfoninis orkestras (National Forum of Music Symphony Orchestra), kamerinis orkestras National Forum of Music Leopoldinum Chamber Orchestra, baroko orkestras Wrocław Baroque Orchestra, 3 chorai (National Forum of Music Choir, Polish National Youth Choir, National Forum of Music Boys' Choir) ir įvairios sudėties mažieji muzikos kolektyvai (Lutosławski

Quartet, LutosAir Quintet, NFM Ensemble, Polish Cello Quartet ir National Forum of Music Leopoldinum String Trio). Vroclavo KS vien simfoninis orkestras per sezoną įgyvendina apie 50 koncertinių, edukacijos projektų, įrašų, radijo transliacijų ir lauko pasirodymų.

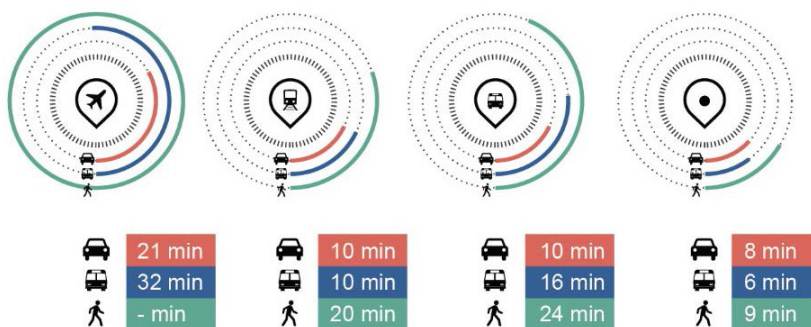
Vroclavo KS taip pat koordinuoja 9 tarptautinius festivalius: tarptautinis festivalis Wratistavia Cantans, Jazztopad, Musica Polonica Nova, Musica Electronica Nova, Forum Musicum, Leo Festival, Academy of Early Music, International Festival of Viennese Music ir Singing Europe).

Be šios pagrindinės programos, Vroclavo KS didelis dėmesys skiriamas kitai muzikinei veiklai – švietimui, edukacijai pan. Koncertų salėse organizuojama veikla, skirta pagrinde suaugusiems, bet stengiamasi kuo labiau į įvairias muzikos ir susijusias su muzika veiklas įtraukti jaunuosius klausytojus – ikimokyklinio amžiaus vaikus ir jų tėvus (globėjus), mokyklinukus, paauglius:

- leidžiami kasmėnesiniai leidiniai (miesto muzikos mėnraščiai);
- organizuojami koncertai šeimoms, darželinukams ir mokyklinukams. Šią veiklą paprastai perima Nacionalinio muzikos forumo Muzikos edukacijos centras. Vadinamieji Šeimos koncertai ir Koncertai jaunuoliams įtraukia ne tik aukščiau minėtus ansamblius, bet ir nepriklausomus solistus, muzikantus, aktorius ir šokėjus. Organizuojami ir susitikimai su muzikantais, dirigentais, pasakojama apie muzikos instrumentus, kompozitorius, istorinės įžvalgos. Klausytojai supažindinami ir su įvairiais muzikos žanrais, klausomasi įvairių kompozicijų, vystant skonį muzikai ir jį lavinant, pristatant įvairias muzikos kultūras;
- kameriniai ansambliai organizuoja ir išvykstamuosius pristatymus švietimo įstaigose, kad pritraukti naujus jaunuosius klausytojus, dažnai derinant su muzikos pamokomis. Pagal amžių vaikams pasakojamos pasakos, organizuojami trumpi pristatymai ar scenos, žaidimai;
- yra atskira programa jauniems tėveliams, besilaukiantiems tėveliams, seneliams ir auklėms. Nacionalinis muzikos centras koordinuoja atlikėjų veiklą nėštumo ir gimdymo namuose, mokyklose, kursuose, mažiems vaikams draugiškoje aplinkoje (pvz., kultūros centruose, bibliotekose, vaikų klubuose, žaidimų kambariuose ir pan. objektuose);
- pagrindiniame lygyje prie įėjimo į pastatą yra kavinė (kavos namai), atvira dieną ir naktį (ne tik pasirodymų dienomis), netoli veiklą vykdo erdvi muzikos parduotuvė, kurioje parduodami diskai, elektroninės muzikos įrašų laikmenos, knygos ir pan. Ne klausytojams atvira ir fojė zona -1 ir 4 lygiuose, kur siūlomas maitinimas (bufetai, užkandžių kavinės ir pan.);
- sėkmingai vykdydama veiklą ir pritraukdama nemažą klausytojų aprėptį, Vroclavo KS pradėjo traukti ne tik klasikinės muzikos auditoriją, bet ir organizuoti populiariosios muzikos, vietos rock'n'roll atlikėjų pasirodymus.

Pasiekiamumas. Objektas gerai pasiekiamas įvairiomis susisiekimo priemonėmis, tą iš dalies lėmė objekto geografinė padėtis miesto istoriniame centre (žr. 4 pav.).

4 pav. Vroclavo KS pasiekiamumo duomenys

Šaltinis: sudaryta autorių

Išskirtinumas. Pastatas savo dizainu organiškai įsiliejo į miesto centrinę istorinę dalį, padėjo kultūros įstaigų koncentracijai, tokiu būdu sukurdamas šios vietos kultūros branduolį. Nacionalinis muzikos forumas skelbia, kad nepriklausomai nuo to, kokia muzika skamba Vroclavo KS, klasika ar avangardas, pirminis tikslas yra aukščiausias koncertų artistinis lygis ir nepamirštama klausytojų patirtis. Pabrėžiama, kad pastatas yra atviras įvairiai muzikai, įvairioms grupėms ir įvairaus formato renginiams ir veiklai, todėl pasiruošęs transformuoti patalpas ir akustiką pagal klausytojų auditorijos poreikį ir renginių specifiką.

Apibendrinimas. Nacionalinio muzikos forumo Vroclave tarptautinį architektūrinį konkursą laimėjo architektų įmonė „APA Kuryłowicz & Associates“. Pastatas įsikūręs pačiame miesto centre priešais Laisvės aikštę. Pastatas vienoje pusėje ribojasi su senamiesčiu, kitoje – su upe Fosa Miejska.

Koncertų salės vieta yra pasirinkta neatsitiktinai – Nacionaliniais muzikos forumas yra kultūrinio kvartalo, kuriame yra operos rūmai ir šias dvi įstaigas atskirianti daugiafunkcė aikštė, dalis. Aikštė veikia kaip įvairiapusė viešoji erdvė, kuri gali būti transformuojama į vietą masiniams muzikiniams renginiams po atviru dangumi. Po aikšte įrengta 660 vietų automobilių stovėjimo aikštelė.

Pagrindinė salėje su 1 800 sėdimųjų vietų yra planuota „shoe-box“ principu, kuris būdingas klasikinės muzikos salėms, tačiau bendradarbiaujant su ARTEC Consultants ši salė buvo pritaikyta įvairių žanrų muzikai. Antrojoje (380 vietų), trečiojoje (217 vietų) ir ketvirtojoje (200 vietų) kamerinėse salėse įdiegti keičiamų akustinių parametru sprendimai, šios salės gali būti pritaikytos įvairiems muzikiniams renginiams.

1.1.3. KONCERTŲ SALĖ BRIUGĖJE

Originalus pavadinimas: Concertgebouw Brugge (liet. Koncertų salė² Briugėje, angl. Concertgebouw).

Adresas: Het Zand 34, 8000 Brugge, Belgija (žr. 5 pav.).

5 pav. Briugės KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)

Šaltinis: sudaryta autorių

Istorija. 19 a. vykę miestų pokyčiai, susiję su geležinkelio infrastruktūros modernizavimu ir dalies šios infrastruktūros atsisakymu, pateikė iššūkį ir Briugės miestui. Miesto centre esanti geležinkelio stotis buvo demontuota, o vietoj jos atsiradęs sklypas tapo savotiška takoskyra tarp istorinės dalies ir vėlesnės statybos vakarinių rajonų. Būtent šią vietą buvo nuspręsta atgaivinti, panaudojant vietos infrastruktūrą (šalia esantys pastatai ir juose teikiamos paslaugos, gatvių, viešojo transporto tinklas ir pan.) ir statant naują koncertų pastatą.

Briugės KS buvo pradėta projektuoti 1998 m., paskelbus anoniminį tarptautinį konkursą. Į pateiktų konkursinių projektų vertinimo komisiją buvo įtraukti ir kultūros atstovai, ir miesto valdžios atstovai. Briugės miesto taryba kategoriškai pasisakė prieš objektus, kurie žalotų miesto istorinę dalį, darytų kraštovaizdį – pastatas turėjo atitikti šalia esančių pastatų aukštingumą, reljefą, medžiagas ir spalvas. 1999 m. vasario mėn. nugalėtojais buvo paskelbti 2 Gento architektai Paul Robbrecht and Hilde Daem (architektų biuras „Robbrecht en Daem architecten“), akustinę dalį projektavo Ove Arup UK.

Nuo pat pradžios buvo žinoma, kad pastatas turėtų tarnauti muzikai ir šokiui, todėl vidaus patalpos projektuotos ne tik išlaikant akustikos garantijas, bet ir siekiant kokybiško funkcionalumo. Verta pažymėti, kad pirmieji metai (projektavimas buvo baigtas 1999 m., 2000 m. pradėtos statybos, o atidarymo ceremonija vyko 2002 m., kadangi būtent tais metais Briugės miestą karūnavo Europos kultūros sostinės vardas) buvo gana įtempti – vis dėlto naujojo tokio lygio objekto atsiradimas turėjo tinkamai įsiliesti į miesto, regiono ir šalies kultūros gyvenimą (nekalbant apie Europos lygį). Įkvėpti kitų Europos pavyzdžių ir siekdami objekto

2 Angl. Concert building

gyvybingumo, aktyvumo, Briugės KS vystytojai pradėjo stipriai plėtoti pastato programą – atsirado edukacinės veiklos, vizualiniai menai, buvo kviečiami simpoziumai, konferencijos, kongresai ir t. t.

Šiuo metu Briugės KS žinoma ne tik savo ekstensyvia muzikos ir šokio programa – čia tokios meninės disciplinos kaip muzika, muzikos teatras ir šokis laužia skiriamąsias ribas, sujungdamos meno sritis, kolektyvus ir veiklas. Be to, Briugės KS formuoja ir palaiko savo reputaciją („Susitikime stilingai“, arba „Meet in Style“) verslo atstovų tarpe – šiam segmentui siūlomos įvairios renginių organizavimo ir techninio aptarnavimo paslaugos (žr. tekstą apie pastato programą).

Briugės KS valdytojai pažymi, kad artimiausiais metais fokusuosis į meno edukaciją ir internacionalizaciją.

Architektūriniai ir planiniai sprendiniai. Nugriovus geležinkelio stoties infrastruktūrą Briugės Het Zand aikštėje, ši vieta tapo nebe aikštė, bet urbanistinė atvira erdvė. Šios vietos parinkimą Briugės KS statybai lėmė keletas veiksnių:

- tiesioginis priėjimas prie parko zonos (žalieji plotai);
- miesto centro artumas;
- požeminio automobilių stovėjimo parko buvimas;
- tiesioginis ryšys su išvystytu automobilių gatvių tinklu, leidžiančiu greitai pasiekti ne tik tolimesnes miesto dalis, bet ir lengvai pasiekti regioninius kelius.

Pastato architektūriniai sprendimai didelės įtakos turėjo tai, kad idėjos gimimo studijoje jau buvo identifikuota, kad objektas turi būti tinkamas ir muzikos teatrui, todėl pakilo reikalavimai pastato aukštingumui, patalpų įvairovei, akustikai. Planuojamai veiklos apimčiai buvo poreikis ne tik pagrindinei, bet ir mažesnei kamerinei salei, kuri galėtų tarnauti ir kaip papildoma fojė erdvė.

Pastatas buvo apspręstas kaip skirtingo aukštingumo dalių monolitas, kuriame išskiriama pagrindinės salės erdvė ir kamerinės salės pastato dalis, pavadinta Žibintų bokštu (Lantaartoren). Šiame bokšte be kamerinės salės yra 2 aukštosiose įrengtos patalpos įvairiems renginiams, kavinės.

Patalpos buvo projektuotos taip, kad be atskirų salių ir pagalbinių tiesiogiai susijusių patalpų čia būtų viešosios erdvės kitokio formato pasirodymams, ekspozicijoms ir pan. veiklai.

Pastato prieigose įrengta aikštė su želdynais – ši erdvė transformuojama, kai iškyla poreikis organizuoti renginius lauke. Nuo 2015 m. pradėti Briugės KS prieigų rekonstrukcijos projektavimo darbai.

NKS GS 4 priede pateikiamos objekto vizualizacijos, schemas.

Techniniai duomenys. Pastato plotas sudaro apie 17,25 tūkst. kv. m. Šioje infrastruktūroje yra pagrindinė koncertų salė, kamerinė salė, dviejuose aukštuose esančios daugiafunkcinės salės ir dar 2 mažesnės salės trumpajam poilsui (break-out rooms).

Pagrindinė koncertų salė projektuota taip, kad scena būtų vienodai gerai matoma iš visų žiūrovų vietų. Prie to prisidėjo ir apšvietimo sistema bei galimybė ekrane rodyti vykstantį veiksmą scenos gale (projekcija). Aukštai vertinamas techninis salės aprūpinimas vaizdo, garso technika, techniniu aptarnavimu. Renginys, vykstantis pagrindinėje KS, iškart gauna ir susijusias paslaugas – techninį aptarnavimą, scenoje esantį projekcinį ekraną, bazinę garso ir šviesos programą (pvz., kongresui ar susitikimui).

Pagrindinėje KS numatyta 1261 vieta (ji varijuoja nuo 1132 iki 1289, priklausomai nuo renginio formato) – parteryje numatyta erdvė 661 žiūrovui, 1-ame balkone – 375 žiūrovams, 2-ame balkone – 225 žiūrovams. Esant poreikiui, mažinamas žiūrovų vietų skaičius parterio sąskaita (ne balkonų). Nuo įėjimo į pastatą iki pagrindinės KS yra recepcija, informacijos taškas, bufetas, ekspozicijos stendai ir plakatų erdvė.

Pagrindinės koncertų salės užkulisiuose slepiasi 2 patalpos (Studio 1 ir Studio 2), tinkamos trumpalaikiam atokvėpiui, mažosioms sesijoms (pvz., kongresų break-out sessions). Studio 1 gali sutalpinti 150 asmenų, tačiau, vertinant virtuvę ir artistų fojė, ši salė tinkamiausias pusryčių sesijoms iki 85 asmenų. Mažesneje salėje Studio 2 gali būti lygiagrečiai organizuojamos sesijos iki 80 asmenų.

Kamerinė salė tinkama mažesnių muzikos ansamblių koncertams, kongresams, konferencijoms, simpoziumams, susirinkimams, seminarams, produkto prezentacijoms, įvairių kursų ir mokymų vedimui – čia net gali būti organizuojamas asmeninis koncertas. Ši salė vienu metu gali sutalpinti 250-320 žiūrovų, priklausomai nuo renginio tipo. Esant didžiausiam užimtumui, šioje salėje yra 140 vietų parteryje ir 180 vietų balkonuose. Jeigu renginio metu naudojamos projekcijos, didžiausias žiūrovų vietų skaičius – 250. Kamerinė salė aprūpinta audio ir projekcijų įranga susitikimams ir kongresams, salės erdvės apšvietimas gali būti sumažintas, sukurdamas jaukesnę atmosferą mažesniems renginiams. Esant poreikiui, gali būti numatytos vietos sinchroninio vertimo įrenginiams.

Įvairiems kitiems susitikimams, kompanijų ir grupiniams renginiams, verslo pietums ir pan. veikloms

naudojami 2 aukštai (Forum 6 ir Forum 7), esantys virš kamerinės salės Žibintų bokšte. Platūs langai atveria senosios miesto dalies panoramą, todėl čia dažnai organizuojami pietūs, malonios aplinkos reikalaujantys renginiai, pagrindinėje ir kamerinėje salėse organizuojamų renginių dalyvių maitinimas. Šios patalpos naudojamos ir privatiems koncertams, gimtadienių organizavimui, vestuvėms ir kt. Forum 7, aukščiausias pastato taškas, turi terasą, kurioje atsiveria unikalus vaizdas į miestą. Vienu metu Forum 6 gali priimti iki 270 asmenų ir sutalpinti 180-200 pietaujančių/ vakarieniaujančių svečių, Forum 7 gali priimti iki 80 asmenų ir sutalpinti 45-50 pietaujančių/ vakarieniaujančių svečių.

Bendrosios, poilsio zonos pagrinde suformuotos fojė parteryje, 1 ir 2 balkonuose – tai 3 fojė tarp pagrindinės ir kamerinės salių. Šios zonos – susitikimų vieta kongresų dalyviams, rėmėjams ir organizatoriams. Čia taip pat pakanka vietos kavos pertraukoms, pietums prie aukštų staliukų (vad. walking lunches, kai asmenys valgo padavėjų atneštą maistą, stovėdami prie nedidelių aukštų staliukų).

Didelis dėmesys pagrindinėje ir kamerinėje salėse buvo nukreiptas į akustiką ir vaizdą (kuris būtų vienodai geras visiems be išimties žiūrovams), todėl:

- pagrindinėje salėje gali būti organizuojami tiek koncertai, tiek operos. Tai užtikrina „shoe-box“ tipo principu suplanuota pagrindinė salė su storesnėmis, garsą sugeriančiomis medinėmis sienomis, pakabinamomis lubomis, tinkuotomis neįprastų griovelinių panelėmis. Kad čia organizuojami renginiai būtų labiau artimi tarp atlikėjų ir žiūrovų, išlaikomas didžiausia 30 m distancija. Salės ypatumas – auditorijos viršuje įrengtos angos įleidžia dienos šviesą;
- kamerinėje salėje žiūrovų vietos suplanuotos taip, kad apjuostų podiumą, kuriame vyksta veiksmas, ir kiekviena kita eilė būtų aukštesniame lygyje.

Objekto programa (teikiamos paslaugos, papildoma veikla ir pan.). Briugės KS yra tarptautinis muzikos ir scenos meno (performing arts) centras. Ši KS sugebėjo sėkmingai sujungti muziką ir teatrą, žiūrovų plačiai auditorijai pasiūlydama ne tik nusistovėjusį repertuarą, bet ir nuolat įterpdama naujuosius kūrinius, naujas formas ir idėjas. Tame pačiame pastate organizuojami koncertai, repetitijos, pasirodymai, scenos, darbiniai susitikimai, paskaitos ir diskusijos, seminarai, mokymai ir pan. veikla tokiose kultūros srityse, kaip literatūra, architektūra, vaizduojamieji menai, muzika, šokis, teatras ir kt.

Be daugybės pasirodymų, Briugės KS tinkama tarptautiniams kongresams, didesnio masto ir reikšmės susitikimams, seminarams, konferencijoms, apdovanojimams, metiniams, personalo ir pan. susirinkimams, prekių pristatymo renginiams, mados šou ir kt. Briugės KS valdytojai pažymi, kad „koks bebūtų Jūsų renginys – mes turime išimtinę architektūrą (bazę) jį įgalinti (sustiprinti, išplėsti)“.

Briugės KS organizuoja įvairaus masto ir aprėpties renginius – nuo fotografijos parodos iki kūrybinių dirbtuvių (workshop) – svarbiausia, kad tai būtų susieta su vizualiniu menu:

- simfoninė ir kamerinė muzika;
- atskira muzikos koncertų, pasirodymų ir vakarų tema – džiazas, pop rokas, pasaulio muzika. Tai renginių serija, kuomet fokusuojamasi ne į klasikinę muziką, o į projektus įvairių žanrų ir stiliaus muzikos kūrinius;
- muzikos menas ir muzikos kūrimas;
- pasirodymai šeimoms;
- muzikos teatras;
- paskaitos ir dialogai (debatai), įtraukiant gyvosios muzikos fragmentus, siūlant kitokį žvilgsnį į repertuarą;
- bendrieji renginiai su Briugės viešąja biblioteka apie literatūrą ir sąsajas su muzika. Kartais organizuojami renginiai susiję labiau su pačia literatūra (ne muzika) – pvz., kviečiami autoriai savo kūriniams pristatyti;
- vokalo renginiai, įskaitant chorą;
- atskirą dalį veiklos sudaro Muzikos edukacijos programos (plačiau žiūrėkite po šiuo punktu).

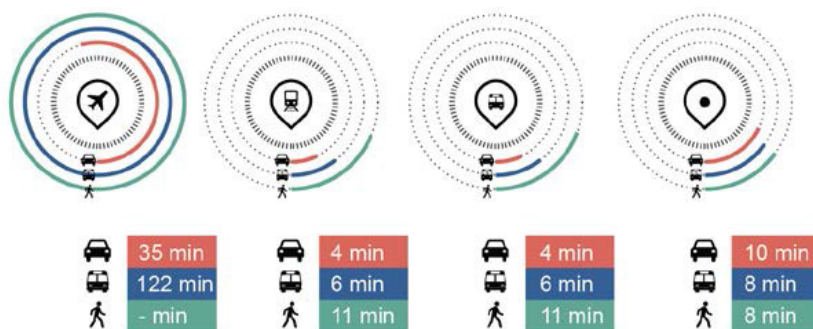
Briugės KS labai didelį dėmesį skiria vaikų ir jaunimo muzikos edukacijai – tiek būsimiesiems muzikantams, tiek klausytojams. Edukacijos programų turinys ir forma varijuojamos priklausomai nuo auditorijos (pvz., visoms amžiaus grupėms pasakojama apie tą patį reiškinį, tiesiog mažiesiems vaikams tai pasakojama pasakų ir žaidimų pavidalu, vyresniems vaikams – interaktyvaus dalyvavimo priemonėmis ir pan.). Muzikos edukacijos centras vykdo tokias tęstines programas:

- mažiesiems – klausymai, lopšinės ir žaidimai (nursery school);
- garso fabrikas (speciali garso kūrimo, įrašymo ir korekcijos įranga);

- atviros (viešosios) repetacijos, kurių lankytojai gali pasiklausti už atitinkamą mokestį;
- grupės simuliaciniai pasirodymai, kuriuos repetuoja čia pat (pvz., mažųjų klausytojų grupė repetuoja pasirodymą pagrindinėje salėje, o tada organizuojamas koncertas šiai vaikų grupei su tikru apšvietimu ir garso programa);
- ekskursija (turas su gidu arba be jo) po Briugės KS pastatą (pvz., visai mažiems vaikams skirtingose vietose įrengti taškai, kuriuose vaikai atlieka kokią nors veiklą ir savo iš anksto išduotoje knygutėje antspaudu žymi, kad stotelė „įveikta“. Tai gali būti muzikos instrumentas, akustikos įrenginys, įvairaus dydžių varpų takelis ar kt.);
- šiuolaikinio šokio treniruotės ir kūrybinės dirbtuvės.

Pasiekiamumas. Briugės KS yra miesto istoriniame centre, jau suformuotame susisiekimo tinklo taške, todėl lengvai pasiekiami įvairiomis transporto priemonėmis. 6 paveiksle pateikiama informacija apie objekto pasiekiamumą.

6 pav. Briugės KS pasiekiamumo duomenys

Šaltinis: sudaryta autorių

Išskirtinumas. Tobulindama ir plėsdama savo veiklą, per daugiau kaip 15 veiklos metų Briugės KS išaugo į multi-meno centrą su daugybe puikiai tarpusavyje derančių disciplinų – muzika ir šokis, teatras, vizualieji menai, architektūra, literatūra.

Apibendrinimas. Koncertų salės Briugėje įrengimui tarptautiniame architektūriniame konkurse iš aštuonių anoniminių darbų buvo pasirinktas architektų biuro iš Gento „Robbrecht en Daem architecten“ projektas. Pastato vieta buvo pasirinkta buvusios traukinių stoties vietoje.

Pasirinktas sklypas ribojasi su miesto centru. Greta sklypo – aikštė, kurią supa Briugės senamiesčio perimetrinis užstatymas, pirmame aukšte – komercija. Po aikštę – požeminė automobilių aikštelė, iš kurios galima tiesiogiai patekti į miesto aplinkkelį. Geras susisiekimas lėmė, kad pasirinkta KS vieta tapo strategiškai svarbiu regioniniu tašku. Pastatas buvo atidarytas 2002 m. (tais pačiais metais miestas buvo paskelbtas Europos kultūros sostine).

Projektuojant pastatą, buvo ieškoma kompozicinio balanso tarp funkcijų išdėstymo ir koncertų salių aukščio reikalavimų. Architektūriniais sprendimais įprasminta sklypo svarba ir išryškintas kraštovaizdžio potencialas.

Pagrindinė koncertų salė talpina 1 290 žmonių. Architektai, bendradarbiaujant su akustikos konsultantais „Ove Arup Acoustics“, užtikrino, kad salė būtų pritaikyta įvairių tipų koncertams, kongresams, konferencijoms, seminarams ar kitokio tipo renginiams. Antroji salė, talpinanti 320 žmonių, pritaikyta mažesniems muzikiniais ir kitokio žanro renginiams.

1.1.4. KONCERTŲ IR KONGRESŲ RŪMAI UPSALOJE

Originalus pavadinimas: Uppsala Konsert & Kongress (liet. Koncertų ir kongresų rūmai Upsaloje³, angl. Uppsala Concert and Congress Hall).

Adresas: Vaksala torg 1, 75331 Uppsala, Švedija (žr. 7 pav.).

³ Alternatyvūs vertimai: Upsalos koncertų ir kongresų centras, Upsalos koncertų ir kongresų salė

7 pav. Upsalos KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)

Šaltinis: sudaryta autorių

Istorija. 2003 m. buvo paskelbtas tarptautinis atviras architektūrinis konkursas koncertų ir kongresų salės statybai Upsalos mieste. Konkursą iš 134 pasiūlymų laimėjo danų architektūros bendrovė Henning Larsen Architects. Kartu su kitais architektais, inžinieriais ir kraštovaizdžio ekspertais buvo suprojektuotas 8 aukštų 37 metrų pastatas miesto centre. Pastatas buvo pilnai įrengtas ir veiklą pradėjo 2007 m., vien statybos vertė siekė apie 36,3 milijonų eurų.

Architektūriniai ir planiniai sprendiniai. Upsalos KS atsirado kaip jungtis tarp miesto istorinio centro ir naujojo Vaksala rajono. Pats pastatas buvo suprojektuotas taip, kad nesusiliėtų nė su vienu rajonu – jis pasižymi pastebimomis ir lengvai atpažįstamomis skilusio kristalo linijomis. Pastato formą lėmė projektuojami patekimai iš 2 pusių, noras užtikrinti panoraminį vaizdą į pastato aplinką, miesto vaizdus.

NKS GS 5 priede pateikiamos objekto nuotraukos, vaizdai ir schemas.

Techniniai duomenys. Per 8 aukštus pastate išsidėsčiusios pagrindinė salė (Stora Salen), 3 mažesnės salės (Sal B, C ir D), konferencijų patalpos, parodų erdvės (neskaičiuojant pagalbinių, aptarnavimo, bendrųjų ir pan. erdvių). Bendrai pastatas talpina apie 3000 žiūrovų, ekspozicijų ir parodų erdvės užima apie 2 tūkst. kv. m plotą, konferencijoms ir susitikimams numatyta 13 patalpų, dar 9 paruoštos kaip patalpos kitokiems grupiniams užsiėmimams. Bendras pastato plotas siekia apie 14,6 tūkst. kv. m.

Įėjimo į pastate aukšte (level 2) yra banketų ir ekspozicijų salė (apie 800 kv. m, įskaitant kavinę, čia gali būti organizuojami priėmimai ir renginiai iki 600 asmenų). Ilgieji eskalatoriai sujungia skirtingas pastato fojė erdves ir nukreipia lankytojus į kitą aukštą (level 3). Šiame aukšte yra didelė konferencijų ir muzikos salė, talpinanti 350 žiūrovų, ir mažesnė susitikimų salė (iki 100 vietų). Nuo 3 aukšto eskalatoriais galima patekti iki pat pagrindinės salės fojė 6-tame lygyje (level 6). Pagrindinė salė – pastato branduolys – turi 1125 žiūrovų vietas (skaičiuojant parterį ir balkonus). Pagrindinėje salėje gali būti organizuojami plataus repertuaro renginiai, kurie varijuoja nuo didelių simfoninio orkestro koncertų iki hip hopo, populiariosios muzikos ir džiaz. Šios salės akustika leidžia organizuoti didelių orkestrų koncertus, šokio pasirodymus ir kongresus. Žiūrovų vietos suplanuotos taip, kad „kiltų“ nuo 5-tojo iki pat 8-tojo lygio balkono, siekiant užtikrinti gerą vaizdą visiems žiūrovams. Tuo tarpu 3, 4 ir 5 lygių funkcijos yra platesnės – čia įrengtos biurų, repetacijų, sandėliavimo patalpos, įėjimai į sceną ir užkulisų zona. 7-tame lygyje dar yra atskira konferencijų salė.

GS rengėjai atkreipia dėmesį, kad Upsalos KS veiklos sėkmė ir įvairiapusis įveiklinimas neturėtų užgožti to, kad pagrindinės koncertų salės natūrali akustika nėra pats tinkamiausias pavyzdys, nes tiek muzikantai, tiek žiūrovai neįvertina *aukščiausiais* balais būtent salės akustikos. Nėra tinkamai ir gerai išplanuota pati salės erdvė ir šoninių sienų geometrijos.

Kartu su pastatu buvo projektuojama aplinka – Upsalos KS prieigos ir lauko renginiams tinkama erdvė.

Objekto programa (teikiamos paslaugos, papildoma veikla ir pan.). Upsalos KS kasmet organizuojama apie 300 kultūros renginių. Čia palankiai sutinkama tarptautinė kamerinė muzika, folk muzika, švedų hip hop, modernus šokis, šiuolaikinis menas ir renginiai vaikams. Koncertų salė turi lanksčias biuro patalpas, kuriose per metus organizuojama apie 500 susitikimų, mugių, mažo ir didelio masto konferencijų, kongresų ir tarptautinio

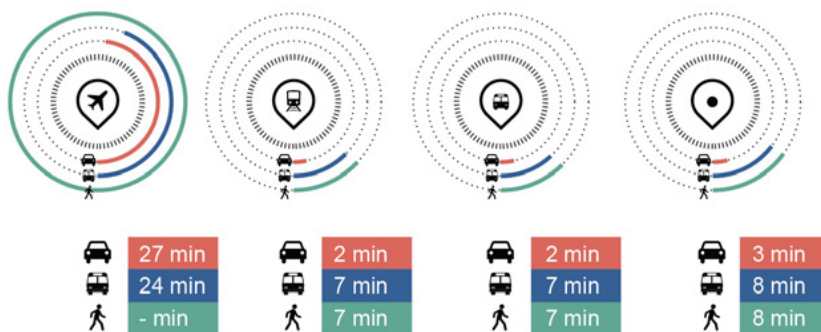
tinklo organizacijų renginių. Upsalos KS personalas skaičiuoja, kad per 10 veiklos metų čia įvyko daugiau kaip 2000 kultūros renginių, buvo suorganizuota daugiau kaip 5000 įvairių susitikimų ir apsilankė daugiau kaip 5 milijonai žmonių (lankytojų, žiūrovų, klausytojų, dalyvių ar asmenų kitokiu vaidmeniu).

Upsalos KS funkcionuoja kaip atvira viešoji kultūros erdvė (centras), paslaugos joje suskirstytos atsižvelgiant į esamas patalpas, erdves ir techninį aprūpinimą:

- Pagrindinė salė (Stora Salen) be muzikos koncertų ir šokio pasirodymų gali būti naudojama didelio masto susitikimams, apdovanojimams, kongresams, tarptautinėms konferencijoms, korporatyviniams renginiams ir pan. Čia gali būti organizuojami ir mokymai, paskaitos, atidarymo ar produkto paleidimo renginiai ir pan. Pagrindinės salės fojė gali būti naudojama renginių metu arba savarankiškai tarnauti ekspozicijoms ir parodoms.
- Salės B (Sal B), užimančios apie 354 kv. m plotą, optimalus užimtumas – 100-340 dalyvių. Erdvėje gali būti įrengiami baldai ir moderni technologinė įranga konferencijoms, susitikimams, pramogoms, ekspozicijoms, parodoms, verslo pietums ir pan. renginiams. Salėje nėra įrengtos scenos, tačiau gali būti įrengtas podiumas (4x8 m, apie 40 cm) arba pasiūlyti kitokie sprendimai. Salės lubų aukštis – apie 5,9 m, tai bene aukščiausias lygis tarp mažesnių salių šiame objekte.
- Salė C (Sal C) apima apie 145 kv. m plotą, talpina iki 120 žmonių. Tai puiki vieta konferencijoms, dalykiniams susitikimams, čia įrengta 5x3 m scena, klientui pageidavus gali būti paruošta vaizdo, garso ir kitokia konferencijų įranga.
- Salė D (Sal D), užimanti apie 900 kv. m, pagrinde yra parodų ir banketų salė. Visoje salėje paruoštos technologijos ekspozicijoms, koncertams, vakarams ir susitikimams. Salės lubose (patalpos aukštis – 5 m) įrengti bėgiai, ant kurių tvirtinamų užuolaidų pagalba salė gali būti suskirstyta į mažesnes erdves, priklausomai nuo renginio pobūdžio ir jo organizatorių poreikių. Salėje nėra įrengtos scenos, tačiau gali būti įrengti podiumai ar mobilioji scena.
- Upsalos KS viršuje įrengtas konferencijų aukštas. Ši erdvė skirta grupėms, kurios nori susitikti ir dirbti komfortiškoje, atskiroje ir įkvepiančioje aplinkoje. Šiame aukšte yra 2 patalpos su konferencijų stalais ir lentomis 8 asmenims ir didesnė patalpa 40 dalyvių. Tarp šių patalpų yra laukiamasis/ poilsio zona, kuri gali būti naudojama kavos pertraukomis ar neformaliajam grupės bendravimui.
- Dar 6 konferencijų salės įrengtos 3-ame lygyje, iš jų 4 skirtos dalyviams, kurių skaičius varijuoja tarp 30 ir 100, 2 – 10-12 dalyvių. Šiose patalpose gali būti organizuojami tiek savarankiški renginiai, tiek mažesnės sesijos renginiai, kurie vyksta kitose salėse.

Pasiekiamumas. Upsalos KS yra miesto istoriniame centre, jau suformuotame susisiekimo tinklo taške, todėl lengvai pasiekiami įvairiomis transporto priemonėmis. 8 paveiksle pateikiama informacija apie objekto pasiekiamumą.

8 pav. Upsalos KS pasiekiamumo duomenys

Šaltinis: sudaryta autorių

Išskirtinumas. Upsalos KS neturi savo automobilių stovėjimo aikštelių ar tam tikslui skirto garažo. Savo transporto priemones lankytojai gali palikti viešosiose miesto aikštelėse, o iki pastato nueiti pėsčiomis.

Upsalos KS savo architektūra, akustika ir veikla pelnė kelis prestižinius apdovanojimus: Stora Samhällsbyggarprisen 2008, Swedish Fabriksbetongförening apdovanojimas Helgjutet 2008 ir Bienal Miami + Beach 2007 aukso medalis. 2012, 2014 ir 2016 m. buvo nominuota AIPC Apex Award kaip pasaulio geriausia konferencijų infrastruktūra.

Kita informacija. Upsalos KS yra pilnai savivaldybės valdoma organizacija, municipalinės grupės Uppsala

Stadshus AB dalis. Upsalos KS suteiks susitikimų erdves muzikai, šokiui ir kitoms kultūros atmainoms. Organizacija, suteikdama patalpas (erdves), prisideda prie kultūros gyvenimo Upsaloje vystymo ir plėtros, kas savo ruožtu skatina ir su turizmu susijusias verslo sritis. Kartu Upsalos KS stipriai veikia miesto ir šalies įvaizdį.

Apibendrinimas. Upsalos koncertų ir kongresų centro projektavimo atvirą architektūrinį konkursą, kuriame dalyvavo 134 architektai iš įvairių pasaulio šalių, laimėjo architektūros biuras „Hening Larsen Architects“. Pastatas pastatytas greta senamiesčio, jį supa aikštė, taip aiškiai nubrėždama ribą tarp senos ir naujos architektūros.

Projektuojant pastatą buvo atsižvelgta į senamiesčio urbanistinį mastelį, todėl pastato perimetras smarkiai sumažėjo, o aukštis – padidėjo. Tai leido sumažinti pastato logistikos plotą, išvengiant ilgų koridorių, taip pat suteikė galimybę iš pastato grožėtis senamiesčio panorama.

Šeštame aukšte esančioje pagrindinėje salėje, kurioje įrengta 1 120 sėdimųjų vietų, gali vykti konferencijos, kongresai, paskaitos, muzikiniai pasirodymai bei įvairūs kiti renginiai. Pagrindinė salė yra padalyta į apatinę ir viršutinę salės dalis, balkonus ir atskiras patalpas. Salėje yra vaizdo ir garso aparatūra, kurios gali prireikti specifinio renginio metu. Pagrindinės salės fojė erdvė gali virsti parodų sale su keliais barais, iš kurių atsiveria panoraminis miesto vaizdas.

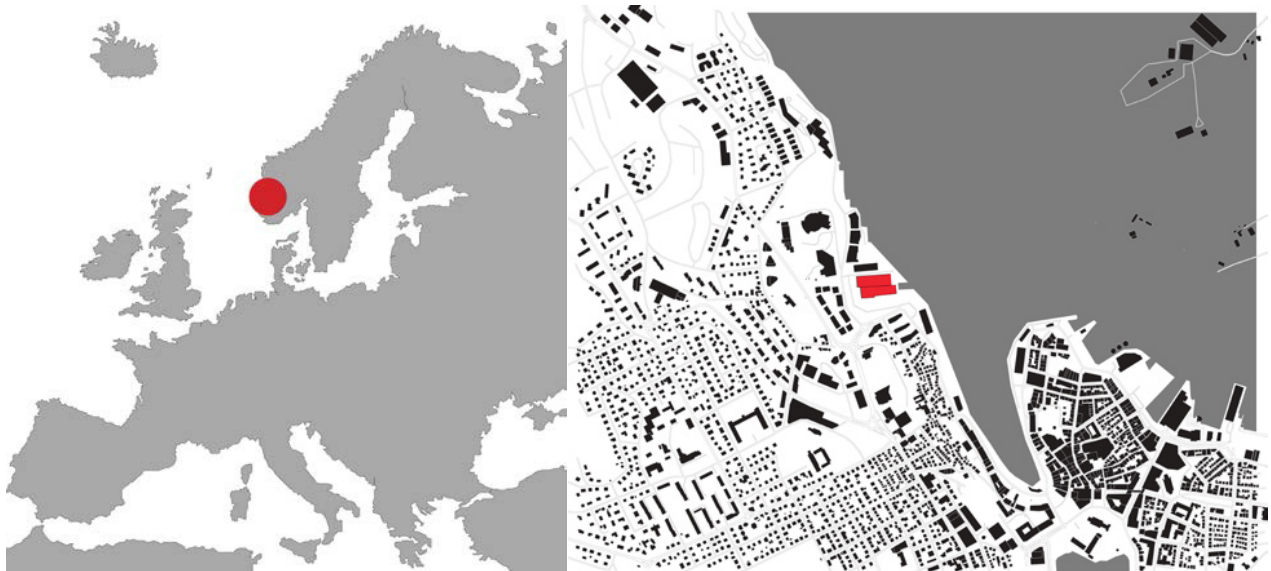
Antroji 354 kv. m salė, atsižvelgiant į renginio pobūdį, transformavus sėdimąsias dalis, gali virsti „flat floor“ tipo sale. Trečioji salė, kurioje telpa iki 120 žmonių, yra „flat floor“ tipo, leidžianti keisti kėdžių išdėstymo tvarką, taip pritaikant salę pagal poreikius. Ketvirtoji salė skirta banketams ir parodomoms, šioje erdvėje gali tilpti iki 850 žmonių.

1.1.5. STAVANGERIO KONCERTŲ SALĖ

Originalus pavadinimas: Stavanger Konserthus (liet. Stavangerio koncertų salė, angl. Stavanger Concert Hall).

Adresas: Sandvigå 1, 4007 Stavanger, Norvegija (žr. 9 pav.).

9 pav. Stavangerio KS geografinė vieta (Europoje ir mieste)

Šaltinis: sudaryta autorių

Istorija. 2003 m. atvirą tarptautinį architektūrinį Stavangerio KS projektavimo konkursą iš daugiau kaip 100 pateiktų projektų laimėjo norvegų architektai Ratio arkitekter. Šios KS vieta tapo buvusi pramonės teritorija su perkėlos terminalo doku, vos 5 minutės ėjimo pėsčiomis nuo istorinio miesto centro. Stavangerio KS statybos projektas buvo užbaigtas 2012 m. (kartu su šalia esančio pastato rekonstrukcija), jo biudžetas siekė apie 94,8 mln. eurų.

Architektūriniai ir planiniai sprendiniai. Vietoj to, kad naujosios KS pastatą matyti kaip izoliuotą architektūrinį objektą, turintį priėjimą prie Stavangerio uosto, architektai pasirinko kitokį kelią – jie sustiprino ryšį tarp KS su gretimybėmis ir miesto dalies. Tokiu būdu pastatas ir jo prieigos tampa kultūrinės erdvės, apimančios centrinę dalį, tąsa, siūlant naujas vietas ir galimybes organizuoti renginius ir veiklas kitaip, neįprastu

būdu. Stavangerio KS aplinka tapo muzikos parku, išsiplečianti iki vandens ir ant vandens, siūlydama vietos bendruomenei ne tik renginius, bet ir kokybiškas poilsio, žaidimų, susitikimų erdves.

Skelbiant architektūrinį konkursą, jo sąlygose buvo prašoma pasiūlyti 2 sales, daugiau ar mažiau panašias savo dydžiu, skirtinga, bet papildančia savo funkcijomis paskirtimi. Pirmoji salė turėjo būti kokybiškai pritaikyta natūraliai akustika, dedikuotai vietos filharmonijos orkestrui (Stavangerio simfoniniam orkestrui). Kita, daugiafunkcinė salė, turėtų užtikrinti daugiau funkcijų – ji turėtų tarnauti sustiprinto garso koncertams (pvz., roko, džiaz, miuziklams), šokiui, kongresams ir banketams.

Prie projektuojamo naujojo KS pastato buvo prijungtas senesnis pastatas, kuriame buvo organizuojami koncertai, - mažesnės apimties koncertams, repeticijoms ir pan. renginiams.

NKS GS 6 priede pateikiamos objekto nuotraukos, vaizdai ir schemos.

Techniniai duomenys. Naujosios statybos Stavangerio KS plotas sudaro apie 13,8 tūkst. kv. m (apie 120 tūkst. kub. m, aukštis – 27 m, ilgis – 91 m). Dvi salės yra tarsi atskiros dėžutės lygiagrečiai viena kitai. Pagrindinė (akustinė) salė yra tarsi trapus instrumentas, patalpintas į betono dėklą, daugiafunkcinė salė – tvirta metalinė dėžutė stiklinėje prizmėje. Betono apsuptyje atsidūrė repeticijų salės, drabužinės, biurai, persirengimo kambariai, tuo tarpu už stiklinių paviršių įrengtos viešosios erdvės siūlo gerą panoramą ir puikų vaizdą. Be to, naktimis šis stiklas vizualiai pradingsta – vietoj jo atsiranda filmuoti vaizdai, menų parodų ekspozicijos, gali būti transliuojami renginių vaizdai. Ši paviršiaus sudėtis leidžia stiklines sienas naudoti kaip didžiausią ekraną skelbimams, įvairiems šou, gyvajam vaizdui, koncertų scenos projekcijai.

Abiejų pastatų konstruktyvas buvo projektuojamas taip, kad turėtų reguliuojamą akustiką, tinkančią įvairaus žanro muzikai, skirtingo formato renginiams. Dabar vienoje salėje gali būti organizuojamas simfoninio orkestro pasirodymas, kitoje – roko koncertas – ir tai vyks vienu metu. Foje yra bendra erdvė abiem salėms.

Pagrindinė salė (Fartein Valen) – tipinės „batų dėžės“ formos, būdingos klasikinės muzikos renginiams. Čia įrengtos vietos auditorijai iki 1500 žiūrovų (1200 dalyvių, jei organizuojamos konferencijos). Kaip buvo minėta, salė buvo projektuojama beveik išskirtinai Stavangerio simfoninio orkestro repertuarui, tačiau jos akustika lanksti – keičiant salės dimensijas (lubos gali būti pakeltos arba nuleistos 5 metrais), naudojant akustinius reflektorius ir garsą sugeriančias užuolaidas ant sienų, ji gali skirtis priklausomai nuo poreikio. Tokie pokyčiai leidžia organizuoti renginius su paprastu, įvairiai sustiprintu garsu – koncertams, konferencijoms.

Salėje įrengti 4554 vamzdžių vargonai (Ryde and Berg), skirti simfoninės muzikos repertuarui.

Daugiafunkcinės paskirties sale (Zetlitz) buvo projektuota taip, kad galėtų išpildyti įvairius poreikius ne tik muzikai ir muzikantams. Pagrindinis salės vaidmuo – sukurti pagrindinę areną rokiui ir muzikos teatrui, ši salė taip pat gali būti panaudota operai. Technologijų pagalba salė gali būti amfiteatru arba sale lygiomis grindimis, transformuojama mados šou arba arenai. Salėje renginius gali rengti tiek mažos, tiek didelės apimties orkestras. Naudojant garso techniką, salėje gali būti organizuojamos konferencijos ir pan. susitikimai – iki 1200 dalyvių arba banketas 100-560 asmenų. Pagal poreikį, salė talpina nuo 800 (su atskiromis sėdimomis vietomis) iki 1900 (stovimosios vietos roko koncertų metu) asmenų. Operos pasirodymo metu auditorijos talpa sumažėja iki 700 žiūrovų. Atidarius plačias duris tarp salės ir fojė, ši erdvė gali būti naudojama ekspozicijoms ir parodomis. Kitaip tariant, ši „paprasčia dėžutė“ yra lanksti erdvė, prisitaikanti pagal užsakovo poreikius – muzika, vizualiniai menai, šokis, susitikimai ir pan.

Senoji koncertų salė Kuppelhallen yra Bjergsted parke, kiek nutolusi į šiaurės vakarus nuo pagrindinio KS pastato. 1982 m. jos paskirtis buvo pakeista iš parodų rūmų į koncertų salę, o baigus rekonstrukciją 2012 m., prijungta prie Stavangerio KS. Kuppelhallen ypatingai tinkama roko koncertams, chorų ir mažesnių grupių pasirodymams. Salėje įrengta apie 1000 vietų, ši erdvė taip pat gali būti naudojama konferencijoms, priėmimams ir mažesniems susitikimams.

Viešoji fojė (Publikumsfoajeen) įsikūrusi per kelis aukštus, plačiais ir ilgais stiklo langais. Šioje erdvėje skirtinguose aukštose įrengta kasa, suvenyrų ir dovanų parduotuvė, restoranas ir barai/ kavinės ar kitokie maitinimo taškai, kai kurios aptarnavimo ir sanitarijos patalpos. Susitikimams ir konferencijoms, mokymams gali būti naudojama erdvė su stovimu bufetu 300-600 asmenims (300 sėdimų arba 600 stovimų vietų).

Pastate įrengtas beletažas ir poilsio erdvė labai svarbiems asmenims (Mezzanine ir VIP Lounge). Beletaže gali būti organizuojami mažieji koncertai ir priėmimai, taip pat naudojami asmenų ir kompanijų nuomai. Šios erdvės talpina iki 60-100 svečių. Beletaže taip pat vyksta beveik visi koncertų salėje organizuojami koncertai vaikams.

Pagrindinis įėjimas į Stavangerio KS pietinėje pastato dalyje apsuptas didelio lauko amfiteatru. Ši erdvė, uždengta nuo šiaurės vėjo, naudojama lauko koncertams ir kitiems renginiams. Prie amfiteatro įrengtos tiek sėdimos, tiek stovimos vietos, todėl amfiteatre vykstantys renginiai gali talpinti nuo 2 iki 11 tūkst. žiūrovų. Amfiteatro kraštą vainikuoja žalioji sodų zona, kurioje išvestos elektros ir vandens priegigos. Ji pereina į vyšnių

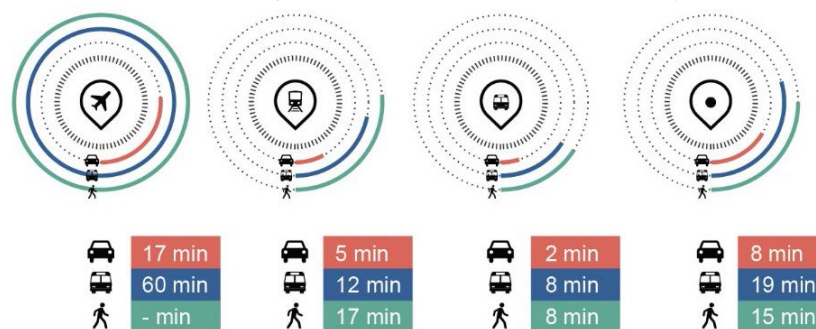
medžių salelę, kuri užtikrina nuoseklų perėjimą prie didesnės parko erdvės už KS pastato.

Objekto programa (teikiamos paslaugos, papildoma veikla ir pan.). Pagrindinė Stavangerio KS programa buvo apibrėžta dalyje „Techniniai duomenys“ – priklausomai nuo patalpų. Apibendrintai, Stavangerio KS vykdoma veikla:

- KS yra Stavangerio simfoninio orkestro nuolatinė būstinė, kurioje vyksta ne tik koncertai, bet ir organizuojama kasdienė veikla – administravimas, repeticijos ir pan.
- Klasikinės ir modernios muzikos įvairaus žanro ir stiliaus koncertai, pasirodymai ir pan. veikla;
- Miuziklai, šou ir pramogos;
- Klasikinis baletas ir šiuolaikinis šokis;
- Susitikimai, priėmimai, konferencijos, parodos ir ekspozicijos, mados šou;
- Įvairūs renginiai vaikams.

Pasiekiamumas. Stavangerio KS yra arti miesto centro, jau suformuotame susisiekimo tinklo taške, todėl lengvai pasiekiami įvairiomis transporto priemonėmis. 10 paveiksle pateikiama informacija apie objekto pasiekiamumą.

10 pav. Stavangerio KS pasiekiamumo duomenys

Šaltinis: sudaryta autorių

Išskirtinumas. Stavangerio KS į gerai funkcionuojantį junginį įtraukė senąjį pastatą, naują pastatą ir erdvę su prieigomis prie vandens. Lauke įrengta infrastruktūra su renginiais prie pat vandens yra ne mažiau įspūdinga, nei pastatuose įrengta akustika.

Kita informacija. Stavangerio KS valdo 2 savivaldybių bendra kompanija.

Apibendrinimas. Stavangerio koncertų centro projektavimo atvirą architektūrinį konkursą 2003 metais laimėjo architektų biuras „Ratio arkitekter AS“. Konkurse dalyvavo daugiau nei 100 architektų komandų. Koncertų centras stovi buvusio keltų terminalo sklype, penkios minutės kelio nuo istorinio Stavangerio miesto centro.

Pastatą sudaro dvi panašaus dydžio salės, kurios skiriasi savo akustinėmis ir naudojimo galimybėmis. Pirmoji salė puikiai subalansuota natūraliai akustikai užtikrinti, ypatingai tinka filharmonijai, o antroji salė skirta sustiprinto garso pasirodymams, tokiems kaip roko, džiazo koncertams, taip pat šokiams, kongresams ir banketams.

Pagrindinė salė su 1 500 sėdimųjų vietų yra planuota „shoe-box“ principu, kuris ypač būdingas klasikinės muzikos salėms. Architektų komanda viso projektavimo eigoje bendradarbiavo su akustikos specialistu Eckhard Kahle. Pirmosios salės balkonai yra įtraukti į salę, taip užtikrinant garsą be aido. Dar vienas inovatyvus sprendimas – beveik 1 000 kv. m slankiojančios lubos, suteikiančios galimybę išgauti tobulą garsą net ir esant skirtingiems poreikiams.

Antroji (daugiafunkcė) salė gali būti konfigūruota kaip tradicinio prosceniumo teatro tipo salė su 850 sėdimųjų vietų, „flat floor“ lygių grindų salė, kurioje telpa iki 1 900 žmonių, arba dalinama į mažesnes sales, pagal poreikį. Išskirtinė šios salės ypatybė – reguliuojamas grindų aukštis, dėl kurio padidėja salės panaudojimo galimybės.

1.2. VIETOS RINKOS POREIKIŲ ANALIZĖ

Siekiant užtikrinti NKS projekto aktualumą ir atitikimą ne vien užsienio analogams, bet ir vietos rinkos poreikiams, buvo iškelta užduotis „atlikti koncertinių įstaigų, reziduojančių (nepriklausomai nuo steigėjo ir juridinio statuso) Vilniaus mieste veiklos analizę (sąrašas pateiktas pirkimo sąlygose), vertinant jų teikiamas paslaugas rinkoje, vykdant pasiūlos ir paklausos analizę. Atlikti įstaigų kūrybinių ir ūkinių poreikių analizę, įvertinti jų plėtros ar optimizavimo galimybes sukūrus Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūrą. Įvertinti kitų scenos menų organizacijų, veikiančių Vilniaus mieste, poreikius ir jų galimybes naudotis Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūra“.

Vietos rinkos poreikių analizė atitinkamai buvo atliekama 2 etapais:

1. koncertinių įstaigų, reziduojančių Vilniaus mieste, veiklos analizė, pasitelkiant apklausos būdą.
2. susitikimai su koncertinių įstaigų, reziduojančių Vilniaus mieste, kūrybinių dirbtuvių (angl. workshop) formatu.

I etapas. Viena iš galimybių studijos rengimo užduočių buvo įvardinta šitaip „2.3.1.2. atlikti koncertinių įstaigų, reziduojančių (nepriklausomai nuo steigėjo ir juridinio statuso) Vilniaus mieste veiklos analizę (sąrašas pateikiamas 2 priede), vertinant jų teikiamas paslaugas rinkoje, vykdant pasiūlos ir paklausos analizę. Atlikti įstaigų kūrybinių ir ūkinių poreikių analizę, įvertinti jų plėtros ar optimizavimo galimybes sukūrus Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūrą. Įvertinti kitų scenos menų organizacijų, veikiančių Vilniaus mieste, poreikius ir jų galimybes naudotis Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūra“. Galimybių studijos rengėjai informuoja, kad buvo vykdyta nurodytų įstaigų rašytinė apklausa, nustatant veiklos apimtį, dabartines koncertines ir veiklos sąlygas, požiūrį į NKS ir nuostatas dėl galimybių/ norų bent dalį veiklos vykdyti Nacionalinėje koncertų salėje. Apklausa buvo vykdoma liepos-rugpjūčio mėn., tačiau iš nurodytų 30 įstaigų bei dar 3 apklaustų organizacijų atsakymus pateikė tik 17 įstaigų (raginimai atsakyti į klausimyną buvo teikti 3 kartus), iš kurių 8 nebuvo tinkami objektyviam informacijos pateikimui ir apdorojimui (pateikta tik dalinė informacija, nepateikti konkretūs duomenys, NKS neaktualus, pateiktas tik atviras laiškas ir pan.). Organizuojant įstaigų kūrybines dirbtuves NKS idėjos aptarimui, galimybių studijos rengėjai dar kartą akcentavo klausimynų atsakymų ir jų konkretumo svarbą, tačiau galimybių studijos rengėjus pasiekusi informacija nebuvo pilna/išsami ar pakankama tam, kad nustatyti įstaigų veiklos apimtį, ūkinius ir meninius pajėgumus, galimybes plėtoti veiklą ir praturtinti Vilniaus kultūrinį gyvenimą NKS.

Dėl aukščiau aprašytos susiklosčiusios situacijos NKS lankytojų srautai, veiklos rezultatai ir prognozės analizuojami, pasitelkiant kitus būdus (atskiri pokalbiai su didžiausiais paslaugų teikėjais, operatoriais ir kt. vietos rinkos dalyviais). NKS GS 7 priede pateikiama informacija apie apklaustas įstaigas ir klausimyno forma.

Šioje galimybių studijos dalyje, analizuojant vietos poreikius, akcentuojami šie klausimynuose keliami aspektai (gali dubliuoti kūrybinių dirbtuvių metu pateiktas įžvalgas ir mintis):

1. priklausomai nuo renginio, vidutinis salių užimtumas svyruoja 40-120 proc. skalėje;
2. dažniausias lankytojas (žiūrovas) – 30-60 m. amžiaus, didesnis susidomėjimas – moterų tarpe (jų dalis bendroje lankytojų struktūroje dažnai sudaro apie 70 proc.);
3. apie 70-80 proc. renginių ir veiklos skirta suaugusiems, apie 20-30 proc. – vaikams ir paaugliams. Išskirtinai senjorams renginiai dažniausiai neorganizuojami, bet jiems gali būti taikomos lengvatų ir nuolaidų sistemos, atskiri vardiniai ar pan. pakvietimai;
4. didesnio susidomėjimo sulaukia teminiai didesni renginiai – pvz., kalėdiniai koncertai, festivaliai ir pan.;
5. įstaigos tarpusavyje aktyviai bendradarbiauja, rengiant įvairius renginius, edukacines programas, todėl NKS galėtų dar labiau išryškinti tokios bendradarbiavimo rezultatus, padidinti į šią veiklą įtrauktų žanrų skaičių, pasiūlant publikai naujas kultūros formas (ne vien muzikos ar pavienių krypčių);
6. dažniausiai akcentuojamos infrastruktūros problemos (kurių vertėtų vengti NKS, atitinkamai formuojant erdves):
 - nepakankamas scenos dydis;
 - netinkamai numatyta vieta chorui;
 - logistikos sunkumai perkeliant didesnius muzikos instrumentus („Labai problemiškas yra didelių instrumentų išvežimas į/ iš scenos: fortepijonų, arfų, mušamųjų, nes jiems per maža vietos tiek scenoje, tiek užkulisiuose“), todėl turėtų būti nuosekliai sudėliojami ne tik patekimai į pastato aptarnaujančias

zonas, bet ir srautai pastato viduje, į scenas ir užkulisius („sandėlis à sunkvežimis à teatro keltuvas à scena à teatro keltuvas à sunkvežimis à sandėlis“);

- esant tik 1 scenai platesnis repertuaras ar didesnis renginių skaičius yra neįmanomas, kadangi nepakanka vietos ir laiko visoms repeticijoms, pasiruošimui ir pan.;
 - didelė dalis renginių vyksta vakarais (70-80 proc.), repeticijos organizuojamos I dienos pusėje (iki pietų), todėl dieną infrastruktūra naudojama nepakankamai, net vertinant galimybę organizuoti neformalųjį švietimą. Neformalusis švietimas organizuojamas nedažnai, tai lemia patalpų ir darbuotojų (veiklos koordinatorių) trūkumas;
 - trūksta erdvių repeticijoms, sanitarinių mazgų;
 - didžiausios problemos susijusios su netinkama garso izoliacija, bloga garso kokybe, vėdinimo sistemomis, atitinkamai mažėja renginių patrauklumas ir kokybė. Praktiškai visos įstaigos, kurioms akustika turi didelę reikšmę, nurodė naudojamų patalpų menką akustikos kokybę – netinkama ir netolygi garso sklaida, blogai vertinama garso kokybė tiek iš atlikėjų, tiek iš klausytojų;
7. kelios įstaigos nurodė, kad „Būtų patogų NKS turėti kelis kambarius techniniams darbuotojams, ypač užsienio kolektyvų. Kartais ir dirigentai bei solistai pageidauja gyventi kuo arčiau salės ar pačiame salės pastate – taip sutaupoma transporto paslaugoms ir apsaugoma nuo oro temperatūros svyravimų (tai ypač aktualu dainininkams)“. Galimybių studijos atkreipia dėmesį, kad NKS objektas yra strategiškai patogioje miesto dalyje, šalia yra ir įvairios klasės apgyvendinimo įstaigos, todėl trumpalaikio apgyvendinimo patalpų įrengimas turėtų būti svarstomas tik tuo metu, jei NKS programą atitinkančioje infrastruktūroje atsirastų tokia galimybė (tai nėra prioritetinga NKS programos dalis);
 8. visos organizacijos, kurios nurodė, kad bent dalį veiklos galėtų/ norėtų vykdyti NKS, galėtų apie 10-25 proc. padidinti esamus lankytojų srautus;
 9. įstaigos nurodė, kad tikslinga atskirti darbuotojų ir kolektyvų maitinimo patalpas nuo žiūrovų- lankytojų srautams skirtų kavinių ir barų;
 10. įstaigų atstovai dažniausiai nurodė, kad administruojantis personalas ir kūrybinę veiklą vykdančias personalas neturėtų būti atskirti, kadangi tai gali destruktiviai paveikti veiklos organizavimą („administracija ir kūrybinę veiklą vystantis personalas privalo veikti vienoje erdvėje“), todėl NKS tikslinga numatyti patalpas administracijai (ne objekto administracijai, bet NKS veiklą organizuojančių kolektyvų administraciniam, koordinuojančiam personalui);
 11. įstaigos mini, kad norėtų pritraukti daugiau jaunimo. Pateikta pasiūlymų, kad įstaigos, galinčios pasiūlyti skirtingą repertuarą ir sudominti šią grupę, galėtų įvaldyti naujas erdves („tokios erdvės atributai – paaugliams patrauklus jaukumas (sėdmaišiai, atitinkamas dizainas, galbūt stilizuotas grafiti). Galėtų būti dar viena erdvė išskirtinai mamų ir jų vaikų koncertams (kilimais dengtos grindys, sėdmaišiai, jaukus apšvietimas)“);
 12. *bene geriausiai NKS idėją apibūdino klausimyną pateikusi įstaiga: „Lietuvos ir Vilniaus mastu – tai itin reikšmingas objektas, skirtas profesionalaus ir mėgėjiško meno kultūros propagavimui, platesnei jo sklaidai. Lietuvos žiūrovai galėtų didžiuotis geriausių Europos koncertinių salių lygį atitinkančia koncertų sale, kuri suteiktų tiek fizinį, tiek dvasinį pasitenkinimą atlikėjams ir žiūrovams“.*

II etapas. Šio etapo metu visos identifikuotos Vilniaus mieste reziduojančios koncertinės įstaigos, kurios nėra pareiškusios nuomonės, kad NKS jiems neaktuali, buvo pakviestos į kūrybines dirbtuves. Dirbtuvių metu dalyviai, suskirstyti į 3 grupes, kalbėjo apie NKS viziją – programos apimtį ir aktualumą, infrastruktūros būtinumą, veiklos ir planavimo ypatumus, organizacijų poreikius ir lūkesčius bei jų pagrįstumą, įtraukiant į NKS vizualizavimą ir projektavimą. Dirbtuvės vyko 2018 m. rugpjūčio pabaigoje.

Diskusijų metu moderuojamos dalyvių grupės diskutavo apie užsienio patirtį (kur organizacijoms teko koncertuoti, organizuoti pasirodymus ar kitokią veiklą), pagrindines problemas esamoje infrastruktūroje, atsižvelgiant į NKS galimybes. Dialogas leido akcentuoti NKS fizinio realizavimo svarbius aspektus, identifikuoti prioritetus ir priėti vieningų išvadų. Pagrindinės dirbtuvių išvalgos, turinčios įtakos NKS idėjai, pateiktos 11 pav.

11 pav. Pagrindinės dirbtuvių įžvalgos, turinčios įtakos NKS idėjai

NKS bazinė programa	<ul style="list-style-type: none"> • Pagrindinėje salėje vyktų visi klasikinės bei kamerinės muzikos koncertai • Daugiafunkcinėje salėje galėtų vykti tiek repeticijos, tiek kito žanro koncertai, įvairių skirtingo meno žanrų konjunkciniai projektai
Pagrindinės erdvės	<ul style="list-style-type: none"> • Pagrindinė (natūralios akustikos) salė (reprezentacinė), tikėtina apie 1500 vietų • Daugiafunkcinė salė, tikėtina apie 500 vietų • Repeticijų salė • Įrašų studija • Užkulisiai
Papildančios funkcijos	<ul style="list-style-type: none"> • Fojė – išnaudojama galerijoms, Tautos namų skvereliui, festivalių „Sostinės festivaliai“ renginiams, edukacinei veiklai ir pan. • „Open space“ erdvės dirbtuvėms – kūrybinėms dirbtuvėms skirtos patalpos • Įvairaus tipo kavinės (barai, kavinės, bufetai ar pan.). Turėtų būti numatytas maitinimas ir atlikėjams (valgyklos tipo ar pan.) • Kitokios privataus intereso patalpos (pagal galimybes - pvz., Jazz club, konferencijų erdvės)
Logistika ir judumas	<ul style="list-style-type: none"> • Rekvizitų, dekoracijų iškrovimui/ pakrovimui reikalinga rampa (geriausia 2) • Jei pastate būtų daugiau kaip 1 lygis - būtina liftas ar pan. pakelėjas • Svarbu išspręsti privažiavimą dideliems sunkvežimiams (12 m), įvažiavus į teritoriją - apsisukti • Aktualu numatyti parkavimo vietas TV automobiliams ir didesniems autobusams (pvz., atvykstant orkestro muzikantams)
Pastato aplinka	<ul style="list-style-type: none"> • Pageidautina, kad NKS prieigose būtų numatyta erdvė, tinkama lauko renginiams • Numatant vietas lauko renginiams, svarbu numatyti visą reikiamą infrastruktūrą renginių organizavimui (apsauga nuo lietaus ir vėjo, elektros įvadai ir pan.)
Kiti identifikuoti svarbūs aspektai	<ul style="list-style-type: none"> • Visose erdvėse svarbu numatyti paviršių dangas, tinkančias įvairių žanrų atlikėjams • Dėl pastato nusidėvėjimo ir paskirties neatitikties NKS objektui netikslinga svarstyti esamo Profsąjungų rūmų pastato rekonstrukciją, pritaikant NKS veiklai - jį būtina griauti • Itin svarbūs muzikinių instrumentų prieinamumas avaziuojantiems artistams ir infrastruktūros nuomos kainos adekvatumas (įperkamas)

Šaltinis: sudaryta autorių, panaudojant dirbtuvių medžiagą

NKS GS 7 priede pateikiama kūrybinių dirbtuvių nuotrauka – renginio akimirka.

Dirbtuvių dalyviai sutiko, kad:

1. NKS pastate galėtų būti 2 salės, kuriose būtų sukoncentruota pagrindinė (bazinė) NKS programa – pagrindinė ir daugiafunkcinė. Bet svarbios ir kitos patalpos, kurios sukurtų NKS erdvę ir objekto funkcionalumą:
 - Pagal Galimybių studijos techninės užduoties kontekstą, **Pagrindinė (natūralios akustikos) salė** (reprezentacinė) turėtų talpinti apie 1500 žiūrovų vietų, joje vyktų visi klasikinės bei kamerinės muzikos koncertai. Diskutuojant apie organizacijų pajėgumus ir galimybes organizuoti renginius tokio dydžio auditorijai, vis dėlto identifikuota, kad vietos kolektyvai savo veiklą efektyviau organizuotų apie 1000 vietų salėje (pvz., organizacijos pažymi, kad šiuo metu Lietuvoje jų organizuojami renginiai retai surenka pilną

1000 vietų salę, o didesnio pajėgumo salė gali būti nerentabili). Įstaigų atstovai patarė svarstyti galimybę, kad Koncertų salė turėtų būti mažesnė, nei 1500 vietų – tiksliau apie 800-1200 žiūrovų vietų⁴.

- Galėtų būti numatyta antroji, **Daugiafunkcinė salė** – iki 500 žiūrovų vietų. Buvo išsakytos mintys, kad šioje salėje galėtų vykti tiek repeticijos, tiek kito žanro koncertai, įvairių skirtingo meno žanrų konjunkciniai projektai. Ši salė turėtų būti kiek įmanoma lanksti – pvz., su mobilią scena, mobiliais akustikos įrenginiais, t. y. su galimybe keisti parametrus pagal koncerto (pasirodymo) tipą ir auditorijos dydį. Čia galėtų vykti net ir šiuolaikinio cirko pasirodymai. Dirbtuvių dalyviai akcentavo, kad, siekiant lankstumo, salė vis dėlto neturėtų būti per daug universali ir pritaikyta visų poreikiams, kadangi tai dažnai reiškia, kad ji netinkama *daug kam*.
 - Dirbtuvių dalyviai sutinka, kad turėtų būti numatyta atskira nuo koncertų salių **Repeticijų salė**. Ši salė skirta repeticijoms, pastovios rezidencijos neturinčių kolektyvų pasirodymams, šokių, kitokių ansamblių pasirodymams.
 - Atskirai pažymimos „**Open space**“ erdvės dirbtuvėms – tai kūrybinėms dirbtuvėms skirtos patalpos, dažniausiai tam tikrą laikotarpį (pvz., kol vyksta festivalis) reziduojančioms organizacijoms nuomotis ir dirbti. Čia gali būti numatytos atskiros erdvės biurams, darbo vietoms ir pan. administravimo, koordinavimo veikloms.
 - **Įrašų studija** – galimybė daryti įrašus, suvedimus.
 - **Fojė** – išnaudojama galerijoms, Tautos namų skvereliui, festivalių „Sostinės festivaliai“ renginiams ir pan. Fojė yra svarbi bet kurios KS erdvė, nes ji geriausiai tinka sinerginėms, papildančioms veikloms – pvz., edukacinėms programoms, mažo masto pasirodymams. Pvz., fojė koncertų pertraukų metu cirko artistai galėtų lankytojams organizuoti pasirodymus kokybiškam laiko praleidimui, pramogoms, turiningam laiko praleidimui. Fojė rėmuose gali būti įrengiamos (transformuojamos) lanksčios erdvės diskusijoms, ekspozicijoms ir pan.
 - Festivalių rengėjai nurodė, kad pastate galėtų būti suformuota **Post koncerto erdvė**, o joje – muzikos klubas (labiausiai akcentuotas Jazz klubas). Tai galėtų tapti atraktyvi erdvė, pritraukianti lankytojus ir po koncerto likti tame pačiame pastate. Taip pat tokia erdvė būtų išnaudojama po koncertų vykstantiems aptarimams (pvz., visos kūrybinės komandos apie renginį, susitikimas su lankytojais ar pan.).
 - **Instrumentų sandėlis** – salėje turėtų būti netransportuojami pasaulinio lygio fortepijonai (2-3 vnt.), kurie būtų sandėliuojami tame pačiame pagrindinės salės aukšte. Taip pat svarstyta mintis dėl mušamųjų instrumentų nuolatinio sandėliavimo (taip išvengiant jų transportavimo laiko ir finansinių kaštų atvykstantiems kolektyvams).
2. NKS pastate būtina numatyti ir kitokias funkcijas, kurios sudarytų pagrindą veiklos diversifikavimui ir platesniam naudojimui ar užtikrintų objekto atitikimą naudojimo reikalavimams:
- Turėtų būti pakankamai erdvės užkulisiams su derama higiena ir persirengimo kambariais. Šios erdvės turėtų būti gerai susietos su salėmis. Akustinė salė (pagrindinė) turėtų turėti savo užkulisių patalpas, daugiafunkcės salės pagalbinės patalpos būtų atskirai.
 - **Kavinė** – tai erdvė (ar erdvės), svarbios lankytojų užimtumui prieš, per ir po renginio. Geriausia, kad kiekviename pastato aukšte, kur bus įėjimas /išėjimas iš koncertų salės, būtų įrengta kavinė, kad visas srautas žmonių tolygiai pasiskirstytų pagal aukštus. Kavinių formatas gali būti skirtingas kiekviename aukšte – baras, kavinė, užkandžių bufetas ar pan. Tačiau svarbu, kad atskirą maitinimo tašką turėtų turėti orkestro žmonės (jų būna apie 100 asmenų).
 - Pastate galėtų atsirasti mediateka/ infoteka (tai galėtų veikti kaip Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos pagrindinio pastato Vilniaus m. erdvėse), kur žmonės norėtų susitikti, leisti laiką ne koncertų metu. Tai galėtų sukurti papildomus lankytojų srautus, interesantų grupes, prisidėti prie objekto patrauklumo didinimo (traukos taško sukūrimo ir palaikymo). Viena iš papildomų naujų veiklų objekte – viešosios repeticijos (tai tam tikru laiku organizuojamos atviros repeticijos, pasiekiamos žmonėms „iš gatvės“, dažnai derinamos su edukacinėmis veiklomis).
 - **Tualetai** – turėtų būti numatytas pakankamas sanitarinių patalpų skaičius ir dydis atskirai atlikėjams ir lankytojams. Organizacijos pažymi, kad be šių sanitarines ir higienos normas atitinkančių patalpų sunku kalbėti apie objekto atitikimą poreikiams. Lankytojų patogumui sanitariniai mazgai turėtų atsirasti kiekviename aukšte prie išėjimo iš salės.
 - Svarbu turėti lengvą logistiką tarp salių (atlikėjų/ darbuotojų srautai).
 - Būtina numatyti laikinų baldų, būtinų tam tikriems renginiams, sandėliavimą (kėdės ir pan.)

⁴ Kitose Galimybių studijos dalyse pagrįsta, kad optimalus tokio tipo salės dydis – ne mažiau kaip 1500 vietų.

3. Aktualu, kad NKS:

- NKS kompleksas (pastatas ir gretimybės) turėtų funkcionuoti kaip daugiažanris centras – NKS turėtų būti suprantama plačiau, nei vien muzika. „Nederėtų orientuotis į XIX a. muziką skirtą elitui, o vietoj to tai turėtų reprezentuoti XXI a. multžanrinį scenos meną“. Pvz., Šiuolaikinio cirko atlikėjai save mato kaip sudėtinę bet kokios operos ar teatro dalį, kuriant bendrus projektus su akrobatais.
- Dirbtuvių dalyviai nemano, kad NKS turėtų tapti nuolatinė vieno simfoninio orkestro būstinė. Manoma, kad didesnės naudos visoms organizacijoms duotų toks scenarijus, kuomet visi dalyviai lygiaverčiai gali išsinuomoti patalpas renginiams/ repeticijoms/ pasiruošimui ir kitokiai veiklai.
- Dirbtuvių dalyviai vienbalsiai pasisakė, kad „geriau, kad būtų KOKYBIŠKOS erdvės technologijų, išplanavimo ir akustikos prasme, nei didesnis jų skaičius“.
- Labai svarbiu veiksniu objekto gyvybingumui ir energijai organizacijų atstovai įvardijo tai, kad erdvės būtų „įperkamos“ mažesniems kolektyvams, festivalių organizatoriams, t. y. kad i mažesni kolektyvai galėtų turėti galimybių organizuoti kokybiškus renginius, kuomet didelę dalį renginio biudžeto nesudarytų nuomos kaina (tai itin aktualu ne pelno organizacijoms, kurios organizuoja ir dalį svarbių nemokamų renginių).
- NKS lankstumas pasireiškėtų ir tuo, kad savo patalpų neturintys kolektyvai (organizacijos, atlikėjai) galėtų NKS patalpose išsinuomoti atskirą erdvę repeticijoms, koncertams, kad likusiose galėtų vykti ir netrukdyti vieni kitiems kiti renginiai. Itin svarbu užtikrinti garso izoliaciją tarp patalpų.
- Diskusijų dalyviai tarp prioritetų mato NKS pastatą kaip daugiafunkcij, veikiančią 24/7 objektą.

1.3. APIBENDRINIMAS: IŠVADOS, PASIŪLYMAI IR REKOMENDACIJOS NKS PROJEKTUI

Šioje galimybių studijos dalyje pateikiamos 1.1 ir 1.2 dalių analizės išvados ir jų pagrindu siūlomos rekomendacijos ir gairės NKS projektui (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Išvados ir gairės NKS

Matmuo	Išvados	Gairės
Funkcionalumas – paslaugų apimtis (programa)	Didelės dalies nagrinėtų KS programa yra panaši (skirtinga jų sąlyginė procentinė dalis bendroje objekto paslaugų struktūroje): - simfoninės ir kamerinės muzikos orkestrų koncertai - įvairių žanrų muzikos (klasikinės ir šiuolaikinės) pasirodymai - kitų meno kryptių veikla – šokio pasirodymai, opera, baletas ir muzikos teatras, vizualiniai menai, ekspozicijos ir parodos, kūrybinės dirbtuvės - muzikos edukacijos centro veikla su įvairaus amžiaus klausytojais, muzikos skonio lavinimas - galimybė organizuoti su menu nesusijusią veiklą - organizuoti konferencijas, mokymus, konvencijas, individualius koncertus, asmenines šventes ir pan. susitikimus.	Rekomenduojama išlaikyti pasaulyje žinomų objektų programą: - simfoninės ir kamerinės muzikos orkestrų koncertai - įvairių žanrų muzikos (klasikinės ir šiuolaikinės) pasirodymai - muzikos edukacijos centras ar jo panašus darinys (bendradarbiaujant su jaunimo centrais, muzikos ir bendrojo ugdymo mokyklomis, kultūros centrais ir pan.) - galimybė organizuoti su menu nesusijusią veiklą – organizuoti konferencijas, mokymus, konvencijas ir pan. susitikimus - sudaryti sąlygas platesnei visuomeninei ir komercinei veiklai, įveiklinant pastato patalpas ir erdves, kuriant patrauklų ir atraktyvų centrą, galintį tapti visos visuomenės traukos tašku. Būtų tikslinga ieškoti bendradarbiavimo ryšių su kitomis kultūros organizacijomis, plėtojant bendrus projektus įvairių vizualiųjų menų srityse.
Funkcionalumas – programą užtikrinančios patalpos	Paprastai KS infrastruktūrą sudaro: - 1 didelė (pagrindinė) KS - įrašų studija su archyvu - 1-3 mažesnės, lankstesnės salės - pagalbinės ir aptarnavimo patalpos, skirtos koncertams ir tarpkoncertinei veiklai (persirengimo, repeticijų patalpos) - techninės patalpos (sandėliavimo, švaros, sanitariniai mazgai ir pan.) - biuro patalpos, skirtos administravimui, koordinavimui, techniniam personalui - užkulisiai, poilsio zona - įvairaus masto ir tipo maitinimo taškai (kavinės, barai, bufetai, restoranai). Verta pastebėti, kad KS plotai nepriklauso nuo miestų, kuriuose įrengtos KS, gyventojų skaičiaus.	Rekomenduojama NKS pastate formuoti šias patalpas (ar jų grupes): - 1 didelė (pagrindinė) KS su tinkama oro vėdinimo ir akustikos bei infrastruktūros palaikymo sistema - 1 mažesnė KS, kuri atliktų ne tik kamerinės muzikos renginių vaidmenį, bet galėtų tarnauti įvairesniems muzikos, šokio, teatro renginiams (pvz., su pakeliamą scena, konferencijų įranga ir pan.) - įrašų studija su archyvu - biuro patalpos, skirtos administravimui, koordinavimui, techniniam personalui - užkulisiai, poilsio zona (ar mažesnės zonos, suskirstytos prie fojė ar atskirų vidaus objektų) - paslaugų ir verslo sektorius (kavinė, baras, įrašų, muzikos ir pan. prekių nedidelė parduotuvė, patalpos nuomai ir pan. Komercinės paskirties erdvės turėtų būti derinamos atskirai – pvz., su objekto operatoriumi). Svarstytinas klausimas įrengti tokio pobūdžio patalpas: - svečių kambariai pavieniams asmenims ar grupėms - restorano tipo erdvės numatymas - atviros erdvės (prie fojė, poilsio zonų) ekspozicijoms, parodomis, diskusijoms ir mažesnių grupių renginiams. Atsižvelgiant į kitus GS atliekamos analizės aspektus, pateikti kelis įgyvendinimo scenarijus, derinant (mažinant ar didinant) aukščiau nurodytas veiklos kryptis.

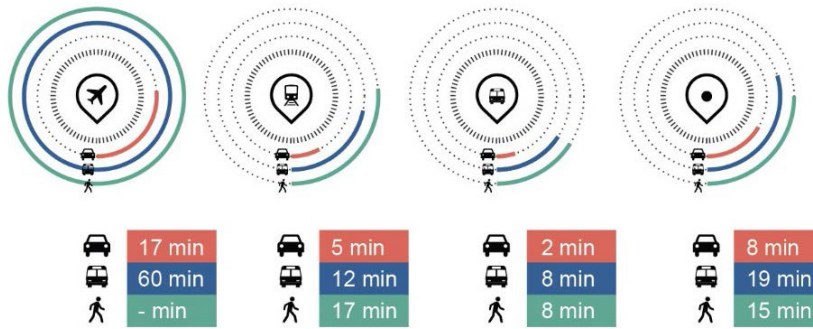
Matmuo	Išvados	Gairės
Techninis aptarnavimas	Techniniam aptarnavimui užtikrinti, bet tuščių erdvių eliminavimui fojė dažnai naudojami 2 ir daugiau salių. Fojė numatomos kaip transformuojamos erdvės, kuriose gali kelti banketą ar organizuoti mažą pasirodymą su sėdimomis vietomis arba vaikų koncertą-žaidimą	Logistikos požiūriu svarbu: - numatyti tinkamą ne tik lankytojų, bet ir atlikėjų, jų instrumentų ir inventoriaus judėjimą pastato viduje (pakėlėjai, liftai ir pan.) - numatyti tinkamą patekimą į pastatą (ypač aptarnavimo transporto priemonėms, sunkvežimiams) - užtikrinti, kad KS būtų siūlomi profesionalūs instrumentai ir užtikrintas jų tinkamas laikymas (mažinant derinimo ir transportavimo laiką ir kaštus) - ieškoti galimybių kompaktiškai naudoti viešąsias erdves (fojė, poilsio zonos ir pan.)
Valdymas	Kadangi dauguma KS buvo statomos vieno pagrindinio naudotojo (simfoninio orkestro) poreikiams, dažnai ir visą objektą valdo būtent simfoninis orkestras. Tokiu atveju muzikos renginių apimtis bendroje paslaugų struktūroje yra žymiai dominuojanti ir ne visais atvejais objekto funkcionalumas ir gyvybingumas yra optimalūs. Pasitaiko ir tokių valdymo modelių, kuomet KS pastatą valdo atskiras operatorius – šį vaidmenį gali prisiimti tiek vietos savivaldos suformuota komanda (pvz., savivaldybės įmonė), tiek kelių savivaldybių jungiamasis organas (taryba). Tokiu atveju KS teikiamų paslaugų įvairovė yra didesnė, objektas labiau komercializuotas, bet ir dažnai labiau gyvybingas.	Tolimesniuose GS rengimo etapuose bus svarstomos kelios objekto valdymo alternatyvos, atliekant jų naudos-kaštų analizę. Šiame GS rengimo etape tikslinga svarstyti galimybę NKS valdymą perimti pašaliniam objekto valdytojui, kuris galėtų į KS žiūrėti ne vieno pagrindinio naudotojo akimis, bet žiūrint į ekonominį gyvybingumą, paslaugų įvairovę ir konsolidaciją, Vilniaus miesto kultūros objektų racionalią naudojimą. Tokiu atveju būtų kuriamos vienodai palankios sąlygos įvairių meno sričių atstovams, kas pagyvintų miesto ir šalies kultūros gyvenimą, padėtų vystyti įdomesnius jungtinius renginius ir projektus.
Ypatumai	Visais nagrinėtais užsienio pavyzdžių atvejais projektavimui buvo naudojami atviri tarptautiniai architektūriniai konkursai (tiek atskleidžiant projektų autorius, tiek anoniminiai). Dažnu atveju konkurso laimėtojai – vietos žinomi architektai su plačia tarptautine komanda (pvz., pritraukiant žinomus akustikos specialistus).	Projekto apimtis tokia, kad įtraukia sudėtingas reikšmingas projektavimo dalis – bendraarchitektūriniai sprendiniai (forma, tūriai), inžineringas, akustikos ypatumai. Dėl šios priežasties rekomenduojama skelbti tarptautinį architektūrinį konkursą NKS projektavimui. GS užsakovas galėtų formuoti pasiūlymų vertinimo (ekspertų) komisiją iš architektų, muzikantų, savivaldybės ir centrinės valdžios atstovų.
Susisiekimas	Daugeliu atveju KS įrengiama pačiame miesto centre arba tarp išsivysčiusių miesto rajonų, todėl viešasis susisiekimas (ypač susisiekimo maršrutinėmis transporto priemonėmis, traukiniu požiūriu) yra jau įjungtas į miesto susisiekimo sistemą. Skirtingas atstumas iki oro uosto nėra kritinis.	NKS projekto atveju atlikta esama parkavimosi, viešųjų transporto susisiekimo priemonių stotelių ir atstumo iki jų analizė, kuri leidžia teigti, kad vieta NKS yra priimtina, tinkama tokio pobūdžio ir dydžio objektui. Įrengus objektą, gali būti peržiūrimas viešojo transporto judėjimo greitis ir tankumas (pvz., ne kas 10, o kas 6 min.), bet sustojimo vietų tankinimas nėra būtinas.

Šaltinis: sudaryta autorių

Planuojant NKS apimtį, be pastato funkcijų ir tas funkcijas atitinkančių patalpų turėtų būti formuojama viešoji erdvė koncertų salės priegose. Ši erdvė užtikrintų kelias svarbias funkcijas:

- jungtis su miestu (tinklai, kraštovaizdis, aptarnavimo infrastruktūra, susisiekimas);
- amfiteatras ar kitaip suformuota viešoji erdvė lauko pasirodymams ir koncertams;
- apšvietimo programa, galinti būti projekcija ant pastato sienų (šviesos ir garso instaliacijos ar pan.);
- žalieji plotai, formuojantys viešąją erdvę, atvirą bendruomenei (susitikimams, žaidimams ir pan. individualiems ir šeimos poreikiams), kad pastato priegose būtų formuojamas žmonių judumas ir populiarumas ne tik renginių metu;
- pastato ir jį atitinkančios aplinkos kaip prekinio ženklo vientisumas, naudojimas miesto vaizdai ir įvaizdžiui tobulinti (ateityje – lengvai atpažįstamas objektas).
- Pasiekiamumo požiūriu, palyginti su užsienio pavyzdžiais, NKS lengvai pasiekiamas iš oro uosto, viešuoju transportu ir pėsčiomis (iš miesto centro), tačiau tiems asmenims, kurie į Vilnių atvažiuoja traukiniu ar autobusu, iš stočių iki NKS atvažiuoti užtruktų ilgiau:
- Įvertinus gerųjų užsienio analogų vietą mieste, yra matoma tendencija, kad visi pastatai yra ganėtinai nutolę nuo oro uosto 26 min. (automobiliu) – 62 min. (viešuoju transportu). Tuo tarpu visų nagrinėtų pastatų pasiekiamumas nuo miesto centro, traukinių ir autobusų stočių svyruoja nuo 5 min. (automobiliu), 9 min. (viešuoju transportu) iki 14 min. (pėsčiomis). Visai atvejais šios įstaigos yra lengvai pasiekiamos visais keliavimo būdais centrinėje miesto dalyje ir nuo šalia jos esančių transporto taškų. Oro uostai yra įsikūrę už miesto ribų, todėl pasiekti galima tik motorizuotomis priemonėmis.
- Kitaip nei analizuotų pavyzdžių atveju, Nacionalinė koncertų salė bus lengvai ir greitai pasiekiamas nuo oro uosto motorizuotu transportu (11 min. automobiliu) – 14 min. viešuoju transportu). Kita vertus, lyginant su analizuotais pavyzdžiais, būsimą koncertų salę Vilniuje nuo miesto centro ir šalia esančių traukinių ir autobusų stočių pasiekti užtruks beveik du kartus ilgiau: 17 min. viešuoju transportu – 29 min. pėsčiomis. Automobiliu nuo autobusų ir geležinkelio stočių kelionė truks apie 7 min. Žr. 12 pav.:

12 pav. NKS pasiekiamumo duomenys

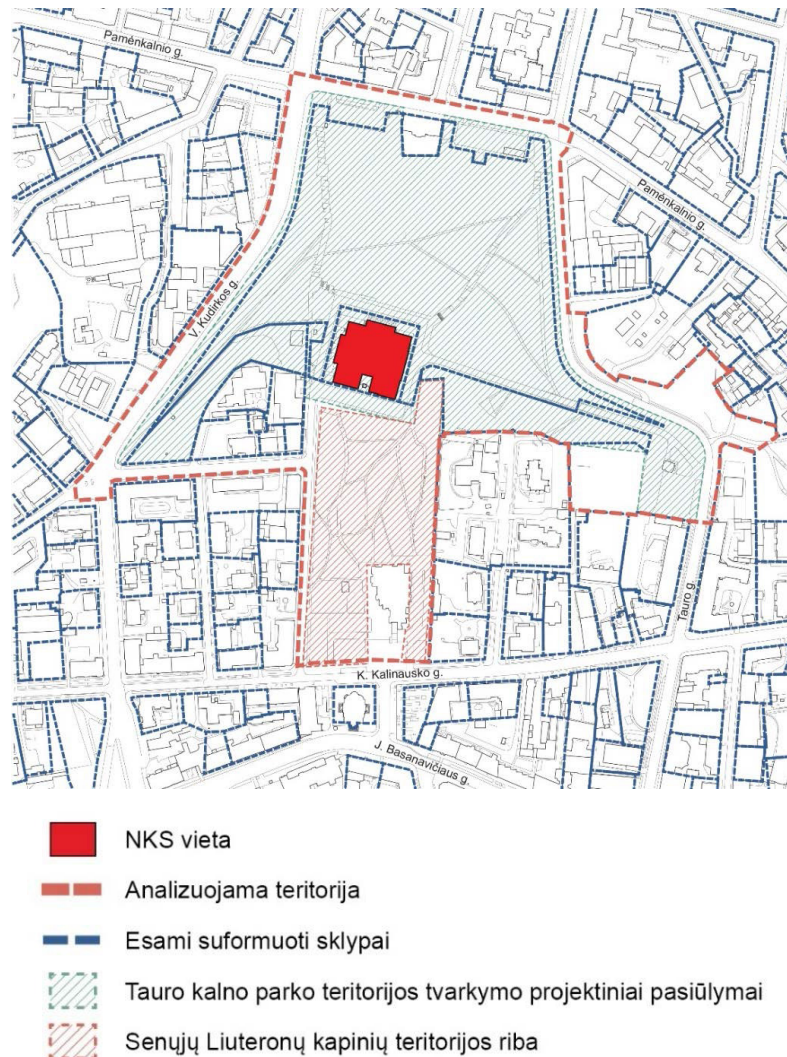
Šaltinis: sudaryta autorių

2. NKS GRETIMYBĖS

Šioje GS dalyje pateikiama informacija apie NKS objektui svarbias gretimybes.

Numatyta NKS projekto vieta patenka į Tauro kalno parko tvarkymo projektinių pasiūlymų teritoriją, tačiau nagrinėjama teritorija yra sudalinta į atskirus sklypus. Vienas iš sklypų - esamas Profsajungų rūmų sklypas, kuriame turėtų įsikurti Nacionalinė koncertų salė. Tauro kalno parko tvarkymo projektinio pasiūlymo sprendiniai darniai integruojami teritorijoje, atsižvelgiant į esamo Profsajungų rūmų sklypo ribą bei neperžengiant senųjų Liuteronų kapinių teritorijos ribos. Kiti šioje teritorijoje esami suformuoti sklypai projekte apjungiami, kad būtų išlaikomas kraštovaizdžio sprendinių vientisumas. Automobilių stovėjimo aikštelės išsidėsčiusios 300 m spinduliu nuo NKS sklypo yra taip pat integruojamos į projektinių pasiūlymų sprendinius. Nors senųjų Liuteronų kapinių teritorijai nėra rengiami tvarkymo pasiūlymai, tačiau tai yra dalis didesnės teritorijos, kuri yra analizuojama ir į kurią atsižvelgiama rengiant Tauro kalno parko tvarkymo projektinius pasiūlymus.

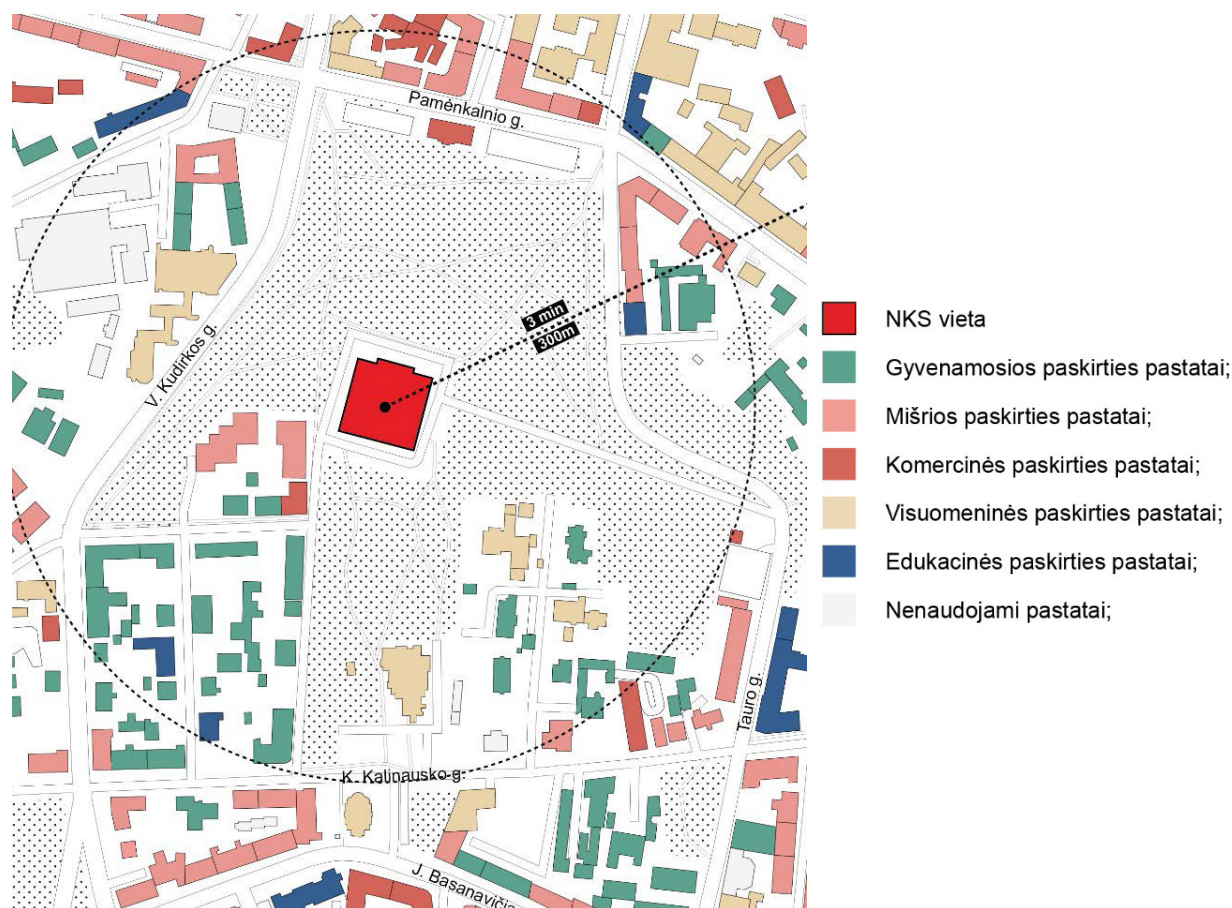
13 pav. NKS gretimybių sąsajos su Tauro kalno parko tvarkymo projektiniais pasiūlymais schema

Šaltinis: sudaryta autorių

Tauro kalno gretimybės pasižymi didelė funkcijų įvairove (žr. 14 pav.). Teritorijoje vyrauja įvairaus tipo gyvenamosios paskirties užstatymas. Itin didelė tokio tipo pastatų koncentracija yra matoma rytinėje senųjų Liuteronų kapinių pusėje. Bendrai yra pastebima, kad yra paplitęs mišrios paskirties užstatymas, tai yra daugumoje gyvenamųjų pastatų, pirmuose aukštuose įsikūrusi komercija (kavinės, kirpyklos, parduotuvės ar kitos paslaugos). Pamėnkainio gatvėje (Tauro kalno papėdė) bei Jono Basanavičiaus gatvėje (pietinė senųjų Liuteronų kapinių pusė), netrūksta parduotuvių, įvairaus tipo paslaugų ar laikino apgyvendinimo vietų. NKS sklypo gretimybėse galima rasti pavienių visuomeninių pastatų (užsienio šalių ambasados, santuokų rūmai, Šv. Konstantino Michailo cerkvė ir kita), taip pat ir edukacinės paskirties pastatų.

14 pav. NKS gretimybių funkcijų programos schema

Šaltinis: sudaryta autorių

Įvertinus NKS gretimybių funkcijų programą ir egzistuojantį pastovų žmonių judėjimo srautą, galima daryti prielaidą, kad NKS gali tapti patrauklia vieta komercinei veiklai: kavinei ar restoranui su galimybe grožėtis miesto panorama. Dėl didelės gyventojų koncentracijos gretimybėse ir gero vietos pasiekiamumo, pastate galėtų būti įkurtos visuomeninės erdvės (kūrybinės, edukacinės erdvės, mediateka, ekspozicinės, kultūros sklaidos ar kitos viešai prieinamos lankšios erdvės), kurių nagrinėjamos teritorijos gretimybėse nebuvo pastebėta, panašaus pobūdžio infrastruktūra galėtų sukurti pastovius lankytojų srautus. Tai užtikrintų NKS užimtumą ne tik vakarinių renginių metu, bet visą dieną. NKS turi potencialą tapti traukos centru ne tik vietos gyventojams, bet ir visam miestui ir miesto svečiams.

2.1. TAURO KALNO PARKO TERITORIJOS SAŠAJŲ SU NKS ĮVERTINIMAS

Tauro kalno parko tvarkymo projektiniuose pasiūlymuose siūlomos darniai integruotos visuomeninės erdvės, žaidimų aikštelės ir daigafunkcės erdvės kalno centre bei viršuje prie NKS sklypo. Puikiai išnaudojamas ir sezoniškumo veiksnys įveiklinant kalno šlaitą žiemos sportu. Naujai projektuojami pėsčiųjų ir dviračių takai yra organiškai integruojami į esamą gretimybių takų sistemą. Numatyti sprendiniai nekelia rizikos NKS infrastruktūros kūrimui. Numatytos esamos stovėjimo aikštelės leis dalį automobilių palikti Pamėnkalnio g. 40 (2x60 vietų) ir Tauro g. 5 (64 vietos), o trūkstantį kiekį automobilių bus galima statyti aplinkinėse teritorijose, tokiu būdu bus ribojamas automobilių transportas ir leis sumažinti automobilių spūstis prie NKS renginių metu. Tuo tarpu automobilių stovėjimo aikštelė, esanti pietinėje sklypo pusėje prie senųjų liuteronų kapinių ribos (25 vietos), yra numatoma aptarnaujančiam personalui.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad numatant daigafunkcės renginių erdves būtina parūpinti visa būtina infrastruktūra lauko renginių organizavimui: elektros prieigas ir laikiną ar stacionarią apsaugą nuo lietaus. Taip pat, numatant požeminį automobilių stovėjimą pietinėje NKS sklypo pusėje, skirtą aptarnaujančiam personalui, svarbu užtikrinti patekimą į požeminį aukštą didelių gabaritų transporto priemonėms. Dar siūloma platinti

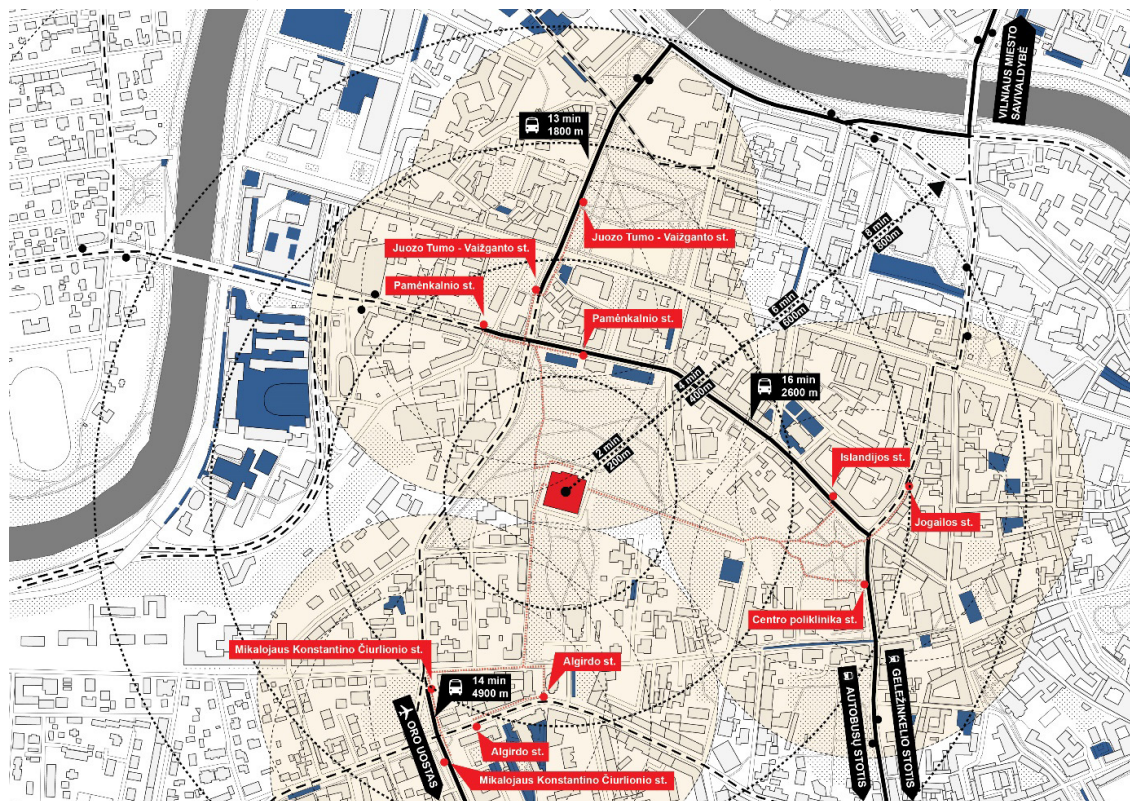
V. Mykoliaičio – Putino gatvės posūkį prie Profsajungų rūmų, kas palengvintų didesnių gabaritų transporto priemonių manevravimą.

2.2. NKS TRANSPORTO SCHEMAS NUSTATYMAS

Viešojo transporto schema. Pasirinkta NKS vieta yra gana gerai pasiekiamą įvairiomis transporto priemonėmis ir pėsčiomis:

- NKS pasiekiamumas nuo traukinių stoties (7 troleibusas) – 16 min., nuo oro uosto (3G autobusas) – 14 min., miesto savivaldybės (3G autobusas) – 13 min.
- Geras susisiekimas su viešojo transporto tinklu (11 stotelių) nutolusių nuo NKS 400 - 800 m spinduliu jungiančių su visais miesto rajonais. Šis atstumas yra lengvai įveikiamas pėsčiomis.
- Esamų automobilių stovėjimo vietų kiekis NKS priegose 300 m spinduliu – 209 vietų, tačiau yra kur kas daugiau automobilių stovėjimo vietų nutolusių 800 m spinduliu.

15 pav. Viešojo transporto stotelių ir automobilių stovėjimo aukštelių schema

- NKS vieta
- Stovėjimo vietos/ aikštelės
- Svarbios viešojo transporto stotelės
- Viešojo transporto stotelės
- Pasiekiamumas pėsčiomis 3 min spinduliu
- Svarbūs viešojo transporto maršrutai
- Miesto viešojo transporto schema

Šaltinis: sudaryta autorių

Automobilių parkavimo poreikis. Pagal rekomenduojamą NKS infrastruktūros funkcijų programą, naudojamas bendras naudingas pastato plotas – 9 955 kv. m, koncertų salės paskirtis yra vyraujanti. Pagal Statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ 108.1. punktą ir Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos suskirstymo į zonas pagal nustatytus automobilių stovėjimo vietų skaičiaus koeficientus schemą (2017 m. rugpjūčio 3 d. Vilniaus miesto tarybos sprendimas Nr. A1-1352), teritorijos automobilių stovėjimo vietų poreikiui pritaikomas koeficientas 0,5.

3 lentelė. Preliminarus patalpų plotas ir automobilių stovėjimo vietų poreikis

Patalpos pavadinimas	Kiekis	Automobilių stovėjimo vietų poreikis pagal	Automobilių stovėjimo vietų poreikis pritaikius koeficientą
		STR2.06.04:2014	0,5 pagal STR 108.1
NKS koncertų salė	9 955 kv. m	995	498

Šaltinis: sudaryta autorių

Greta planuojamos teritorijos šiuo metu yra įrengtos automobilių stovėjimo aikštelės:

- pietinėje planuojamo sklypo pusėje, prie buv. liuteronų kapinių ribos, 25 stovėjimo vietų, skirtų aptarnaujančiam personalui ir lankytojams su negalia;
- dvi aikštelės prie Pamėnkalnio g. 40, 120 stovėjimo vietų;
- aikštelė prie Tauro g. 5, 64 stovėjimo vietos;

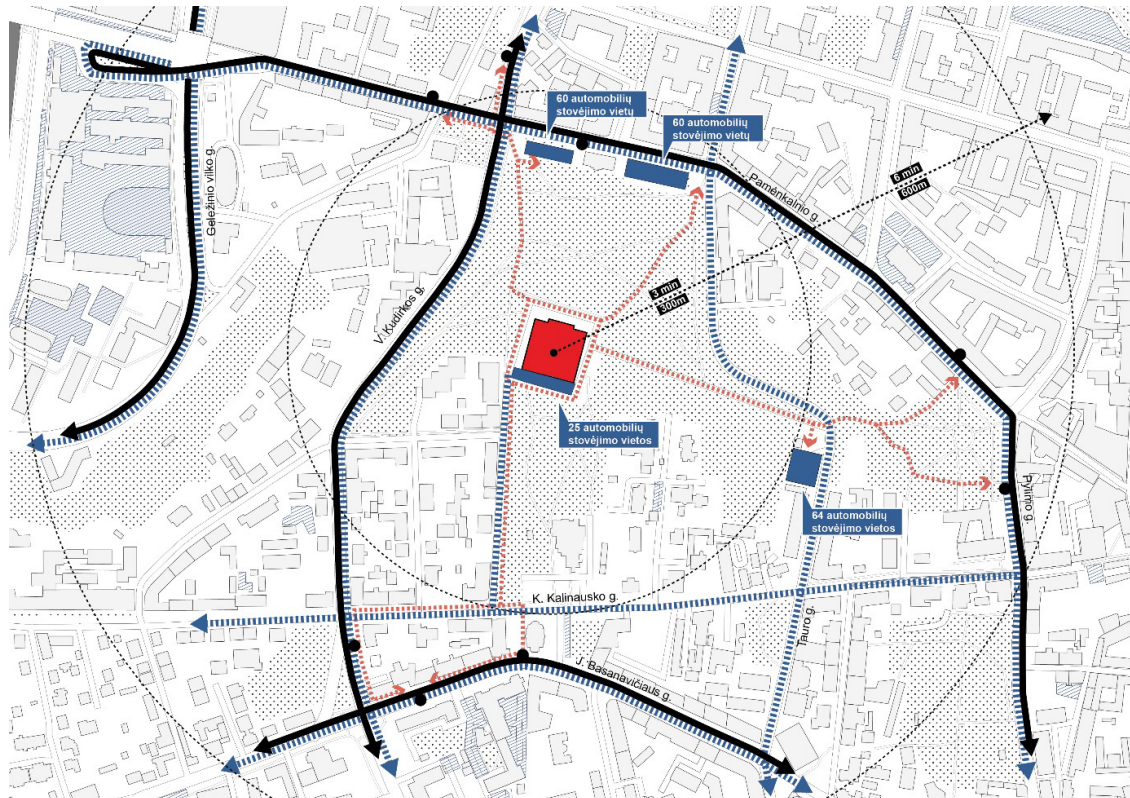
VISO – 209 vietos.

Vadovaujantis V. Mykolaičio - Putino g. 5 sklypo detaliuoju planu, 300 m spinduliu aplink NKS yra numatytos 209 stovėjimo vietos, iš kurių 25 vietos, esančios pietinėje sklypo dalyje šalia buv. liuteronų kapinių, - skirtos aptarnaujančiam personalui ir žmonėms su negalia. Rengiant techninį NKS projektą bus privaloma užtikrinti normatyvinį automobilių stovėjimo vietų skaičių pagal statybos techninių reglamentų ir kitų teisės aktų reikalavimus (t. y. 498 vietos). Kad būtų patenkinti galiojantys statybos reglamentai yra neatmetama galimybė dabartines stovėjimo aikšteles Pamėnkalnio g. 40 ir Tauro g. 5 konvertuoti į daugiaaukštes stovėjimo aikšteles, siekiant užtikrinti atitikimą galiojantiems reglamentams. Galimybių studijos rengėjai pastebi, kad kito būdo iki 300 m spinduliu nuo NKS šio poreikio patenkinti nėra įmanoma (NKS pastato požeminės dalies didinimo rizika, manoma, galėtų būti didesnė, nei atitikimo reglamentams, susijusiems su parkavimo vietų skaičiumi, nauda).

Remiantis rengiamu Vilniaus miesto darnaus judumo planu ir bendromis miesto raidos vystymosi tendencijomis, miesto centrinėje dalyje ir senamiestyje palaiptai siekiama atsisakyti automobilių transporto (išskyrus specialųjį, aprūpinimo, vietos gyventojų transportą ir pan.). Dėl šių priežasčių miesto centrinėje dalyje ir senamiestyje prioritetą turi būti teikiama susisiekimui pėsčiomis, dviračiais ir viešuoju transportu. Galimybių studijos rengėjai rekomenduoja būsimiems NKS lankytojams akcentuoti NKS prieigų ribotumą, skatinti renginių metu atvykti viešuoju transportu, o atvykus automobiliu – palikti jį numatytose stovėjimo aikštelėse, nutolusiose 300 m spinduliu nuo NKS, ar kitose aplinkinėse teritorijose esančiose stovėjimo aikštelėse 600 m atstumu.

Transporto organizavimas prie NKS renginių metu. Renginių metu viešojo transporto organizavimas vykdomas Pamėnkalnio (C2 kategorija), J. Jasinskio (C2 kategorija), V. Kudirkos (C1 kategorija) ir Geležinio Vilko (A2 kategorija) gatvėmis, kuriomis lengva pasiekti kitus Vilniaus rajonus. Atsižvelgiant į V. Mykolaičio – Putino g. 5 detaliojo plano sprendinius, siūlomos automobilių stovėjimo aikštelės esančios pietinėje sklypo pusėje, prie senųjų liuteronų kapinių ribos (25 vietos), Pamėnkalnio g. 40 (120 vietų) ir Tauro g. 5 (64 vietos), trūkstamą kiekį automobilių bus galima statyti aplinkinėse teritorijose, tokiu būdu bus ribojamas automobilių transportas ir leis sumažinti automobilių spūstis prie NKS renginių metu. Viešojo transporto stotelės ir stovėjimo aikštelės nutolusios 600 m spinduliu yra lengvai pasiekiamos pėsčiomis. Įvertinus vidutinį transporto srautų pasiskirstymą analizuojamoje teritorijoje 2016 m tarp 18 ir 22 valandų (1000 – 500 aut./ val.) ir atsižvelgiant į pagrindinių vakarinių renginių specifiką, galima teigti kad transporto srautas prie NKS bus organizuojamas sklandžiai (žr. 16 pav.).

16 pav. Transporto prie NKS organizavimo schema

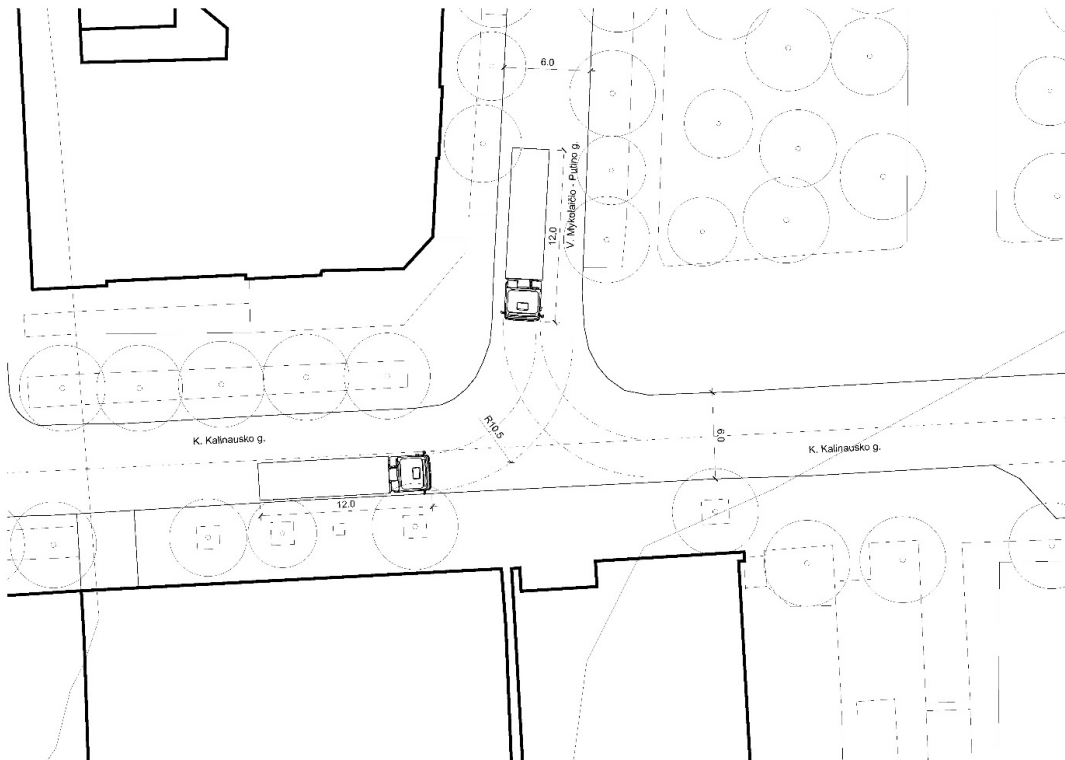
- NKS vieta
- Stovėjimo aikštelės 300 m spinduliu
- Tolimesnės stovėjimo aikštelės
- Pėsčiųjų srautas
- Viešojo transporto srautas
- Automobilių srautas
- Viešojo transporto stotelės

Šaltinis: sudaryta autorių

Logistikos srautai. Tinkamam NKS techniniam aprūpinimui būtina apibrėžti gabaritinių transporto priemonių logistikos srautą. Siekiant užtikrinti sklandų didelių gabaritų transporto priemonių privažiavimą prie NKS sklypo, yra įvertinami dviem aptarnaujančio transporto srautų scenarijais:

- Scenarijus A. Vertinamas sunkiasvorio aptarnaujančio transporto srautas K. Kalinausko g. ir V. Mykoliaičio – Putino g. sankirtoje, abiejų gatvių plotis siekia 6 metrus. Įvertinus gatvių pločius, numatomą sunkvežimių ilgį (12 metrų) ir vadovaujantis statybos reglamentu „STR 2.06.04:2014 GATVĖS IR VIETINĖS REIKŠMĖS KELIAI. BENDRIEJI REIKALAVIMAI“ nustatyta, kad bus galima užtikrinti sklandų NKS aptarnaujančio transporto judėjimo srautą su sąlyga, kad bus pašalintos esamo automobilių stovėjimo vietos prie gatvių sankirtos. Tai yra svarbu, norint užtikrinti sklandžias sunkiojo aptarnaujančio transporto manevravimo galimybes:

17 pav. Didelių gabaritų transporto judėjimo schema A

Šaltinis: sudaryta autorių

Scenarijus B. NKS aptarnaujančio transporto srautas vertinamas Tauro g. ir šalutinio kelio, vedančio link NKS sklypo, sankirtoje. Trasų plotis atitinkamai yra 9,1 ir 6,5 metro. Atsižvelgus į esamus gatvių pločius, numatomą sunkvežimių ilgį (12 metrų) ir vadovaujantis statybos reglamentu „STR 2.06.04:2014 GATVĖS IR VIETINĖS REIKŠMĖS KELIAI. BENDRIEJI REIKALAVIMAI“, sklandus sunkvežimių eismas yra iš principo įmanomas:

18 pav. Didelių gabaritų transporto judėjimo schema B

Šaltinis: sudaryta autorių

Šio scenarijaus įgyvendinimą trukdytų keli aspektai:

1. Tauro gatvėje eismas organizuojamas viena puse. Tai reikš, kad aptarnaujantis transportas į Tauro gatvę turi atvykti per Pamėnkalnio gatvę, taip apsunkindamas intensyvų judėjimą Pamėnkalnio gatve.
2. Tauro kalno parko projektiniuose pasiūlymuose numatyta įvažiavimą į sklypą per Tauro g. paversti patraukliu pėsčiųjų ir dviračių taku. Nusprendus aptarnaujančio transporto eismą organizuoti šiuo scenarijumi, projektiniai pasiūlymai turės būti keičiami.

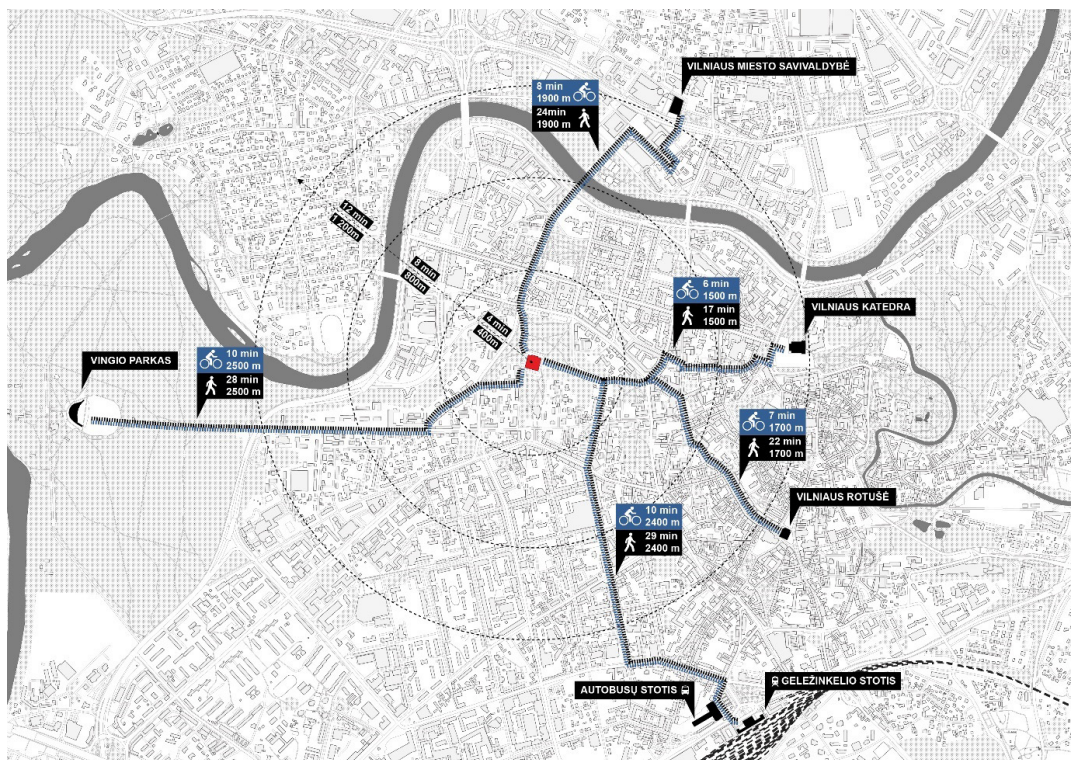
Įvertinus galimus NKS logistikos scenarijus daroma išvada, kad tinkamiausias būdas sunkaus aptarnaujančio transporto judėjimą organizuoti K. Kalinausko ir V. Mykoliaičio-Putino gatvėmis. Atsižvelgiant į tai, Nacionalinė koncertų salė turėtų būti projektuojama, organizuojant patekimą į aptarnaujančias erdves pietinėje sklypo dalyje šalia senųjų evangelikų kapinių.

2.3. NKS PRIEINAMUMO VERTINIMAS

Pagrindinė objekto ir sklypo pasiekiamumo analizė atlikta 2.2 dalyje, todėl šioje GS dalyje nagrinėjamas alternatyvus infrastruktūros pasiekiamumas. Pagal rengiamą Vilniaus miesto darnaus judumo planą ir bendras miesto raidos vystymosi tendencijas, miesto centrinėje dalyje ir senamiestyje palaipsniui siekiama atsisakyti automobilių transporto (išskyrus specialųjį, aprūpinimo, vietos gyventojų transportą ir pan.). Dėl šių priežasčių miesto centrinėje dalyje ir senamiestyje prioritetas turi būti teikiamas susisiekimui pėsčiomis, dviračiais ir viešuoju transportu. Susisiekimas nuosavais automobiliais turi būti ribojamas padidintu automobilių aikštelių mokesčiu ir sumažintu stovėjimo vietų skaičiumi (suteikiant galimybę palikti asmeninį transportą automobilių stovėjimo aikštelėse miesto centrinės dalies, senamiesčio priegose).

Planuojama teritorija (sklypas) yra gana strategiškai patogioje vietoje, kuri ribojasi su dauguma visuomeninio transporto maršrutų. Šiais maršrutais galima lengvai pasiekti svarbius miesto taškus (oro uostą, autobusų ir traukinių stotis, senamiestį, kitą Neries upės krantą) ir kitus miesto mikrorajonus. Lengvai teritorija gali būti pasiekama ir dviračiu. Svarbiausi miesto centrinės dalies taškai/ objektai gali būti pasiekti per 6-10 min. Tuo tarpu pėsčiomis pasiekti svarbius Vilniaus traukos taškus gali užtrukti 17 – 29 min., kas bus įveikiama ne kiekvienam pėsčiajam, dėl to svarbu užtikrinti sklandų visuomeninio transporto judėjimą miesto centre ir pasiekiamumą nemotorinėmis priemonėmis.

19 pav. Sklypo pasiekiamumo pėsčiomis ir dviračiais schema

Šaltinis: sudaryta autorių

2.4. OPTIMALAUS NKS IR GRETIMYBIŲ TERITORIJOS PANAUDOJIMO NUSTATYMAS

- Optimalia NKS ir gretimybių teritorijos panaudojimo schema laikytina tokia schema, kuomet:
- objektas funkciniais ryšiais susietas su objekto sklypo ir jo gretimybėmis;
- objekte ir gretimybėse nėra besidubliuojančių funkcijų ar toks dubliavimas yra argumentuotas (pagrįstas);
- objektas ir gretimybės tenkina viešąjį interesą, nesukuriant kliūčių naudotis infrastruktūra, tenkinti viešąjį poreikį ir interesą;
- nepažeidžia teisėtų visuomenės lūkesčių, atskirų visuomenės grupių interesų;
- suderinti su teritorijų planavimo bei strateginio vystymo dokumentais.
- NKS GS NKS ir gretimybių optimaliam naudojimui siūlomi 2 scenarijai:

1. monofunkcinis;

2. daugialypis.

- Abiejų scenarijų atveju numatomi tokie žingsniai:
- žaliųjų plotų puoselėjimas, atstatymas, galimybių susitikimams aplink pastatą sudarymas (vietos pasisėdėjimui, panoraminiam vaizdui ir pan.);
- pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimas, susiejant Tauro kalno teritoriją su gretimais sklypais, numatant kelionės tęsimo galimybę kitomis transporto priemonėmis ar pėsčiomis (įskaitant sustojimo aikštelių įrengimą);
- minimalaus būtino automobilių stovėjimo vietų įrengimas, skatinant judėjimo alternatyviais būdais, mažinant parkavimo poreikį ir taršą;
- nenumatoma didesnių objektų (fontanų, pakėlėjų ir t. t.) atsiradimas, kadangi tai nustumtų akcentą nuo pastato, jo programos.

Galimybių studijos rengėjai taip pat rekomenduoja vengti maisto tiekimo, maitinimo, smulkių prekių pardavimo ir pan. gyventojų aptarnavimo taškų atsiradimo NKS prieigose (išskyrus atvejus, kai tokie taškai jau įrengti šalia esančiuose pastatuose ir pan. pastoviuose statiniuose). Galimybių studijos rengėjai taip pat atkreipia dėmesį, kad galiojantys teritorinio planavimo dokumentai draudžia didesnių ir didesnio skaičiaus mažosios architektūros elementų atsiradimą. Nuo kalno įrengiami pėsčiųjų ir dviračių takai kitų žaliųjų miesto erdvių link galėtų būti įrengiami promenadų principu, didinant objekto patrauklumą prieš ir po renginių, skatinant judėjimą bėmutorinėmis priemonėmis.

Monofunkcinis NKS ir gretimybių panaudojimo scenarijus. Šio scenarijaus atveju teritorija aplink NKS vystoma kaip muzikos koncertinės salės tąsa. Sklype parenkama amfiteatro tipo vieta lauko renginių organizavimui (su vandens, elektros prieigomis, numatant apsaugą nuo blogų oro sąlygų). Kitos erdvės naudojamos NKS pastato išryškinimui – želdynai, pavieniai suoliukai ar informacinės lentelės. Kalno papėdėje gali būti numatyta vieta istoriniams įvykiams žymėti – informacinės lentelės, stendai ar pan. (pvz., ant informacijos stendų pateikiama informacija, o patys stendai įrengiami judėjimo į viršų link prie pėsčiųjų tako).

Šio scenarijaus dėka akcentuojamas pats pastatas ir jame vykdoma funkcijas, pabrėžiama simbolio ir Tautos namų idėjos kryptis.

Daugialypis NKS ir gretimybių panaudojimo scenarijus. Šio scenarijus atveju be muzikos koncertinės salės tąsos (sklype parenkama amfiteatro tipo vieta lauko renginių organizavimui (su vandens, elektros prieigomis, numatant apsaugą nuo blogų oro sąlygų)) turėtų būti vystoma bendruomeninė infrastruktūra, didinanti aplinkos patrauklumą ir lankytojų srautus:

- arčiausiame nuo pastato rate įrengiama infrastruktūra lauko renginiams, taip pat gali būti numatyta terasa (pvz., kavinė su lauko terasa), suoliukai panoraminiam vaizdui, informaciniai sprendimai įvairaus pobūdžio informacijai skleisti (pvz., informacinės lentelės grindinyje);
- viduriniame rate įrengiama ramaus pasisėdėjimo ir susitikimų zona bendruomenei – suoliukai su staliukais (pvz., su šachmatų lentomis), žaliasis labirintas ir pan.;
- tolesniame rate įrengiama aktyvesnio poilsio infrastruktūra, skirta vaikams, paaugliams, aktyvesniems gyventojams – vaikų žaidimų aikštelės, treniruokliai, žaidimų aikštelės ir pan. Pastebėtina, kad tokios aikštelės galėtų būti tematizuotos – pvz., viena aikštelė skirta įvairiems muzikos instrumentams, kita – įvairioms „stotelėms“ šalia NK ir pačiame pastate (ką šeimos ar vaikai turėtų rasti ir pasidomėti), skulptūrų skverelis, skirtas žymiems Lietuvos istorijos žmonėms ir t. t.

Galimybių studijos rengėjai rekomenduoja, parenkant vietą lauko renginiams, esant galimybėms, šią infrastruktūrą plėtoti tokiu būdu, kad būtų naudojamos ir pastato sienos (papildomos šviesos programos).

3. NKS FUNKCIJŲ PROGRAMOS NUSTATYMAS

Nagrinėjant NKS funkcijų programą, galimybių studijos rengėjai pabrėžia, kad vien „paprastosios“ (ne akustinės) salės įrengimas nėra svarstomas dėl 2 priežasčių:

- visi muzikos kultūros atstovai pabrėžia akustinės salės Vilniaus mieste (ir Lietuvoje) įrengimo poreikį;
- esamų koncertų salių Vilniaus mieste pasiūla yra gana didelė, tačiau šios salės dažniausiai yra teatrų ar kitokių koncertuojančių organizacijų nuosavybė, todėl kyla problemų kitoms organizacijoms – pagal koncertuojančių įstaigų repertuarą labai sunku rasti tinkamo laiko išsinuomoti salę kitiems renginiams.

Pagrindimas. Vilniuje, kaip ir visoje Lietuvoje, trūksta modernios, konceptualios sąrangos nacionalinės koncertų salės, kuri reprezentuotų miestą ir visą šalį. Šiuo metu didžiausia specialiai koncertams skirta erdvė, tenkinanti miesto bei šalies poreikius – Nacionalinės Filharmonijos didžioji salė, kuri talpina 678 žiūrovus. Svarbesnių valstybinių įvykių minėjimas vyksta Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro salėje, kuri talpina 992 žiūrovus.

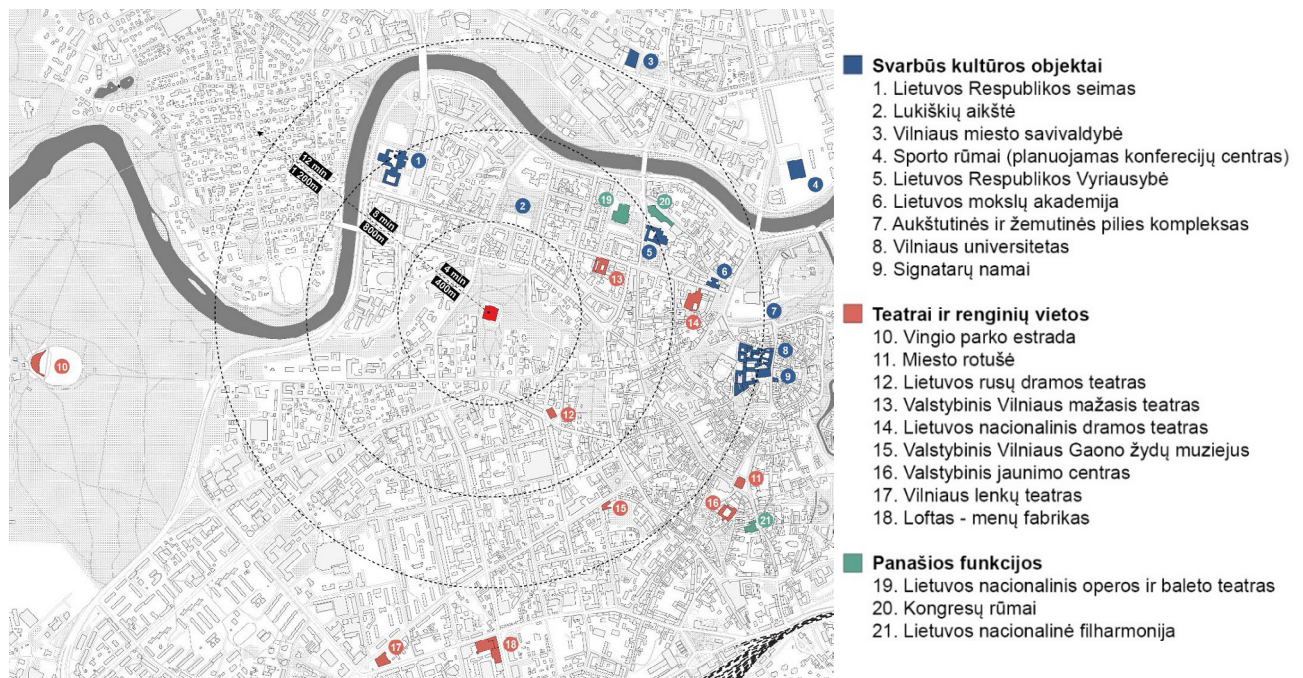
Vilniaus kongresų rūmai su 1000 vietų Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro koncertų, kuri yra taip pat tinkama kongresams, konferencijoms, seminarams ar kitiems socialiniams renginiams organizuoti. Nepaisant daugiafunkcio pastato panaudojimo, salės akustinės savybės neatitinka šiandieninių koncertų salės keliamų standartų.

Greta miesto centro išikūrusi „Compensa“ koncertų salė talpina 2 000 sėdimų vietų ir yra skirta specialiai televizinių projektų filmavimams ir tiesioginėms transliacijoms. Tačiau šios salės vieta ir architektūrinė išraiška netenkina miesto reprezentavimo, visuomeninių poreikių ir skirta tik privatiems komerciniams, sustiprintos muzikos renginiams.

Tuo tarpu atsitiktinai susikūrusi Gariūnų verslo parko koncertų salė, turinti 500 vietų, pasižymi puikiais akustinėmis savybėmis, deja nėra tinkama miesto, šalies, visuomeniniams poreikiams tenkinti.

Kitos Vilniaus mieste esančios teatrų, kultūros, pramogų centrų salės nėra tinkamos planuojamoms funkcijoms.

20 pav. Koncertų salių ir kitų traukos objektų Vilniuje schema

Šaltinis: sudaryta autorių

Toliau šioje galimybių studijos dalyje nustatoma NKS funkcijų programa ir ją atitinkanti infrastruktūra.

3.1. TAUTOS NAMŲ IDĖJOS AKTUALIZAVIMO GALIMYBĖS NKS

Ši galimybių studijos dalis suskaidyta į 2 poskyrius – pirmame apibrėžiama Tautos namų idėja ir jos galima šių dienų apimtis, antrame – pateikiamos Tautos namų idėjos aktualizavimo galimybės.

3.1.1. TAUTOS NAMŲ IDĖJOS ISTORINĖ KAITA IR DABARTINĖ APIMTIS

XIX-XX a. Europoje vykęs tautų atgimimo, nacionalizmo (gerąja prasme) ir tautų identiteto stiprinimo banga, paveikusi ir Lietuvą, davė postūmį Tautos namų idėjai. Pradinę Tautos namų idėją, Tautos namų prasmę J. Basanavičius matė kaip „galimybę ir lietuvių tautai išlieti į „tautų pavasario“ fenomeną. Tuo metu Tautos namus, kaip nacionalinės kultūros židinius, jau buvo pasistatę latviai, estai, čekai, serbai, slovakai. Tautos namai turėjo padėti lietuviams tapti savarankiška Europos tauta, nusimesti Rusijos imperijos provincijos status“ (Šaltinis: Konkurso sąlygų 3 priedas).

To laikotarpio Tautos namų idėją funkcionalumo ir programos požiūriu apibrėžė Mikalojaus Konstantinas Čiurlionis – jo nuomone, „lietuviams Vilniuje reikėjo Kultūros rūmų (juose turėtų būti koncertų, teatro salės su pagalbinėmis patalpomis, tautos muziejus, parodų, posėdžių salės, klubas, draugijų būstines ir kt.)“ (Šaltinis: Žurnalas LIAUDIES KULTŪRA, 2008 Nr. 4 (121), Šviesos testas. „Liudviko Giedraičio interviu su Tautos namų santaros tarybos pirmininku Antanu Gudeliu“; Algirdas Grigaravičius. „Tautos namų sumanymas – tautinės vienybės kelių išbandymas“).

Beveik po šimtmečio, 2007 m., Tautos namų idėja atgimė toje pačioje geografinėje vietoje – ant Tauro kalno. Siekiama, kad Profsajungų kultūros namų patalpose būtų sukurtas visuomeninis-kultūrinis centras, kuriame vyktų kultūrinė, šviečiamoji, edukacinė ir informacinė veikla, meno, kultūros veikėjų ir teatro kolektyvų pasirodymai, meno kūrinių ir liaudies kūrybos darbų parodos, filmų demonstravimas, inicijuojami, rengiami ir įgyvendinami švietimo ir meno projektai.

Dar po dešimtmečio, 2017 m., LR Seime įregistruotas nutarimo projektas, kuriuo siūlyta Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti juridines ir finansines prielaidas perimti pastatą adresu Vilnius, V. Mykoliaičio Putino 5, valstybės nuosavybėn ir numatyti Lietuvos sostinėje esančią Pamėnkalnio (Tauro kalno) teritoriją Tautos namų – Nacionalinių kultūros rūmų statybai. Įpareigoti Lietuvos Respublikos Vyriausybę parengti ir patvirtinti Tautos namų projekto įgyvendinimo programą atsižvelgiant į prioritetinę būsimų kultūros rūmų paskirtį visuomenės kultūrinių, edukacinių ir pažintinių poreikių tenkinimui, išryškinant pilietinę ir simbolinę šių rūmų vertę, numatant, kad pagrindinėms jų funkcijoms būtų skiriamos M. K. Čiurlionio vardo salė (simfoninei muzikai), J. Basanavičiaus vardo salė (universalios koncertinės, žiūrovinės, visuomenės renginiams), Lietuvos naujųjų laikų visuomenės istorijos galerija – Atgimimo muziejus, Etnokultūrinis centras.

Vis dėlto įtvirtinta abstraktesnė ir iš dalies siauresnė TN koncepcija – LR Seimas 2018 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XIII-1467 „Dėl istorinio Tautos namų sklypo ir nacionalinės koncertų salės – Tautos namų“ išipareigojo pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Vilniaus miesto savivaldybei „rengiant Nacionalinės koncertų salės – Tautos namų su priklausiniais investicijų projektą, atsižvelgti į prioritetinę šio projekto paskirtį – visuomenės kultūrinių, edukacinių, pažintinių poreikių tenkinimas, numatant tolesnio šių funkcijų išplėtimo perspektyvą (1 str. 2 p.)“, t. y. akcentavo Tautos namų paskirtį, bet ne jų programos apimtį ir funkcionalumą.

Bene svariausia Tautos namų idėjos problema – menkas šios idėjos pripažinimas visuomenėje ir visuomenės narių susitapatinimo su šia idėja stoka. Visuomenės informavimo priemonėse Tautos namų idėja apšviečiama skirtingai, bet šio objekto apimtis jau įgauna daugumą vienodą apimtį. Pvz., skelbiama, kad „Dabartinėse Profesinių sąjungų kultūros namų patalpose bus sukurtas kultūros visuomeninis centras, bus vykdoma kultūrinė, šviečiamoji, edukacinė ir informacinė veikla, organizuojami meno, kultūros veikėjų ir teatro kolektyvų pasirodymai, meno kūrinių ir liaudies kūrybos darbų parodos, filmų demonstravimas, inicijuojami, rengiami ir įgyvendinami švietimo ir meno įvairių kultūrų projektai“ (šaltinis: <https://www.tv3.lt/naujiena/37539/vilniuje-ant-ant-tauro-kalno-bus-tautos-namai>).

Tautos namų atgimimo idėjos autoriai ir šalininkai pripažįsta, kad „daugiafunkcinio centro (Tautos namų) savitumas, esmė, jo idėjos įgyvendinimas turi natūraliai augti iš kultūros visumos“, todėl itin svarbi visuomenės nuomonė, kuri deja nėra galutinai susiformavusi ir stipri, labiau primena skolos atidavimą istorijai, o ne iš tautos gelmių gimstantį poreikį. Šiuo metu visuomenei bene labiausiai priimtinos šios mintys apie tai, kas yra Tautos namai („Tautos namai – tai...“):

vieta, kurioje per įvairią veiklą - edukacinę, pramoginę, laisvalaikio ir pan. puoselėjamos mūsų tautos tradicijos ir papročiai;

vieta, kurioje plėtojama kultūrinė, šviečiamoji bei edukacinė veikla susijusi su mūsų tradicijomis. Taip pat,

šiuose namuose gali būti įgyvendinami kultūros bei meno projektai ar kitokie bendruomenės poreikiai;

tai kažkas panašaus į Valstybės pažinimo centrą, tik labiau viskas skirta bendruomeniniam lietuviškam mentalitetui stiprinti.

Šioje GS Tautos namų idėjos apibrėžtumui naudojama medžiaga, susijusi su Tauro kalno ir ant jo esančios infrastruktūros naudojimu (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Tautos namų ir NKS idėjų sąsajos

NKS pastato infrastruktūra	NKS programos apimtis pagal GS pirkimo konkurso sąlygas (3 priedas)	Tautos namai („Tautos namų santaros“) viešai skelbtos skirtingo laikotarpio idėjos, 2007-2018 m.	Teritorijos tarp Pamėnkalnio, Sierakausko, Čiurlionio ir Tauro gatvių su visuomeniniu pastatu V. Mykoliaičio – Putino gatvėje urbanistinis-architektūrinis konkursas.	
			Konkurso sąlygos, 2008 m.	
			Konkurso sąlygos	I-osios vietos laimėtojo pasiūlymas (ištraukos iš aiškinamojo rašto)
Didžioji salė	Koncertų salė (pagrindinė), apie 1750 kv. m. Abiem salėms skirtos pagalbinės patalpos (užkulisiai, aptarnavimo patalpos ir pan.) – apie 5600 kv. m	1600–1800 vietų salė simfoninės muzikos koncertams, nacionalinio masto, tautinių ir valstybinių švenčių renginiams, tarptautiniams kultūros ir meno projektams. Ši salė galėtų vadintis Mikalojaus Konstantino Čiurlionio vardu	Koncertų salė iki 1700 vietų. Pagalbinės patalpos, tame tarpe ir repeticijų salė pagal reikalavimus.	Planuojamo pastato komplekso dominantė – visuomeninis tūris su 1400 vietų koncertų sale. Šio pastato viršutiniuose ketvirtame – penktame aukštuose komponuojama koncertinė salė, repeticijų salė su jų aptarnavimui skirtomis patalpomis bei holais, bei scena su panoraminio vaizdu į miestą
Mažoji salė	Koncertų salė (antroji), apie 800 kv. m. Abiem salėms skirtos pagalbinės patalpos (užkulisiai, aptarnavimo patalpos ir pan.) – apie 5600 kv. m	Antroji, universalios paskirties amfiteatrinė salė (apie 600 vietų) teatro spektakliams, koncertams, kitiems kultūros ir meno renginiams, visuomenės susirinkimams, Lietuvos regionų ir miestų kultūros pristatymams, kitų Lietuvos tautų kultūriniais renginiams. Salė galėtų vadintis Jono Basanavičiaus vardu	GS rengėjų pastaba: reikalavimai patalpoms ar salės techninėms charakteristikoms nenurodomi, koncertų salės funkcionalumas taip pat neapibrėžtas. Sąlygose nurodyta tik viena koncertų salė	Koncertų salė – apie 1400 kv. m Repeticijų salė – apie 250 kv. m Salės vestibuliai – apie 1800 kv. m Pagalbinės (personalo) patalpos – 500 kv. m
Kitos patalpos (visuomeninės paskirties)	Atgimimo istorijos ekspozicija, apie 375 kv. m	Atgimimo muziejus su nuolatinėmis ekspozicijomis. Lietuvos naujųjų laikų istorijos – Atgimimo muziejus kaip galimas Nacionalinio muziejaus filialas su pastoviomis rezistencinio, ginkluoto ir neginkluoto pasipriešinimo, tremties ekspozicijomis	Patalpos skirtos visuomeninių organizacijų veiklai. Patalpos projektuojamos kabinetine sistema su susirinkimo salėmis, kuriose tilptų iki 20 žmonių	Visuomeninių organizacijų veiklos patalpos – apie 2000 kv. m
		Etnikos centras, folklore sukauptas vertybes pateikiantis per žodį, garsą, judesį, ornamentą, simbolį, bet nereikalaujantis didelių fizinių plotų	Parodų salė(s)	Parodų erdvės, pagrindiniai holai, recepcija – apie 260 kv. m
		Lietuvos naujųjų laikų istorijos galerija (interaktyvioji ekspozicija), atspindinti visuomenės istorijos raidą „nuo atgimimo iki atgimimo“: retrospektyviai nuo Sąjūdžio laikų iki XX amžiaus pradžios tautinio atgimimo	Biblioteka	Biblioteka (skaitykla, mediateka) – apie 2000 kv. m
		Kultūros informacijos centras – apie 1000 kv. m (audiovizualinė Lietuvos kultūros ir gamtos enciklopedija)		
	Visuomeninių organizacijų centras (Bendruomenių rūmai) – apie 2000 kv. m. Šio centro erdvėse galėtų įsikurti Lietuvos etninių regionų kultūros, verslo informacijos atstovybės (Aukštaičių namai, Dzūkų namai, Mažosios Lietuvos namai, Suvalkiečių namai, Žemaičių namai), vakaronių salė (Dainos ir šokio arena), Šeimų namai ir kt.)			

NKS pastato infrastruktūra	NKS programos apimtis pagal GS pirkimo konkurso sąlygas (3 priedas)	Tautos namai („Tautos namų santaros“) viešai skelbtos skirtingo laikotarpio idėjos, 2007-2018 m.	Teritorijos tarp Pamėnkalnio, Sierakausko, Čiurlionio ir Tauro gatvių su visuomeniniu pastatu V. Mykolaičio – Putino gatvėje urbanistinis-architektūrinis konkursas.	
			Konkurso sąlygos, 2008 m.	
			Konkurso sąlygos	I-osios vietos laimėtojo pasiūlymas (ištraukos iš aiškinamojo rašto)
Kitos patalpos (komercinės paskirties)	Užkandžių ir gėrimų bufetai, apie 140 kv. m	Komercinė kitų traukos taško programa: knygų ir muzikos prekių parduotuvės, tautodailės galerijos, parduotuvės, liaudies medicinos, nacionalinio kulinarijos paveldo parduotuvės, sveikatingumo centras	Kavinės patalpos	Kavinė – apie 250 kv. m
		Nacionalinių patiekalų restoranai	Restorano patalpos	Restoranas – apie 450 kv. m
			Administracinės (biurų) patalpos. Projektuojamų patalpų paskirtis – administracinės patalpos nuomai. Patalpas projektuoti su galimybe jas dalinti į atskirus funkcionalius vienetus – atskirų įmonių biurus, kurių plotas būtų nuo 200-250 kv. m	Biurai – apie 8400 kv. m

Šaltinis: sudaryta autorių remiantis Konkurso sąlygomis, Teritorijos tarp Pamėnkalnio, Sierakausko, Čiurlionio ir Tauro gatvių su visuomeniniu pastatu V. Mykolaičio – Putino gatvėje urbanistinio-architektūrinio konkurso sąlygomis ir laimėtoju pripažinto pasiūlymo medžiaga, žiniasklaidos (TV3, Lietuvos rytas) priemonių informacija, LR Seimo 2018 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. XIII-1467 „Dėl istorinio Tautos namų sklypo ir nacionalinės koncertų salės – Tautos namų“ lydinčiais dokumentais

GS rengimo paslaugų konkurso pirkimo sąlygų 3 priede pateikta istorinė Tautos namų (tekste vad. TN) idėjos kaita ir apytikslis pastato patalpų santykis su galimai vykdoma veikla. Bendra pastato kvadratura skaičiuojama ~10,8 tūkst. kv. m, įskaitant dvi koncertines sales, būtinas pagalbines ir aptarnavimo patalpas, nekilnojamojo istorinę ekspoziciją. GS rengėjai atkreipia dėmesį, kad tokia pastato apimtis neatitinka esamo galiojančio detalaus plano nuostatų. Pagrindiniai aspektai, į kuriuos GS rengėjai atkreipia dėmesį:

+ siūloma aukštais akustiniais parametrais pasižyminti simfoninei muzikai tinkanti salė (didžioji), kuri yra itin reikalinga miestui ir valstybei;

- TN idėjos realizavimas nėra apibrėžtas (nurodoma, kad pastate bus tik ekspozicija);
- pastato apimtis neatitinka esamo galiojančio detalaus plano nuostatų.

Visuomeninės organizacijos Tautos namų santarvės piešiama NKS-TN vizija akcentuoja būtent TN dalį, tačiau įsivaizduojama apimtis pagal skelbiamus duomenis galėtų sudaryti ne mažiau kaip 11,5 tūkst. kv. m, įskaitant dvi koncertines sales, būtinas pagalbines ir aptarnavimo patalpas ir kitas viešosios bei komercinės paskirties patalpas. GS rengėjai atkreipia dėmesį, kad tokia pastato apimtis neatitinka esamo galiojančio detalaus plano nuostatų. Pagrindiniai aspektai, į kuriuos GS rengėjai atkreipia dėmesį:

+ siūloma aukštais akustiniais parametrais pasižyminti simfoninei muzikai tinkanti salė (didžioji), kuri yra itin reikalinga miestui ir valstybei;

+ TN idėjos realizavimas apibrėžtas konkrečiomis patalpomis ir jose vykdoma edukacine, švietėjiška, kultūros veikla;

- pastato apimtis neatitinka esamo galiojančio detalaus plano nuostatų;
- didelę pastato dalį sudaro visuomeninėms organizacijoms skirtos patalpos, tačiau nėra apibrėžtas šių organizacijų poreikis tokiam objektui. Jeigu kalbama apie nevyriausybinės organizacijos, kurios pasirinktų objektą kaip nuolatinę būstinę, pastato valdytojui būtų sunku apspręsti, kokios organizacijos „įleidžiamos“, o kokios – ne (aukcionas ar pan. konkursas būtų ydinga praktika);

? kadangi pastate būtų organizuojamos labai įvairios veiklos, kiltų itin opus klausimas dėl viso objekto valdymo bei jo įveiklinimo – GS rengėjai nemano, kad šiuo metu egzistuoja organizacija (ypač valstybinė, visuomeninė, o ne komercinė), kuri galėtų perimti tokias funkcijas: suvaldyti visuomenines organizacijas, kitus patalpų nuomininkus (ypač mažus), tuo pačiu laiku užtikrinti aukštą renginių kokybę ir pilnavertį muzikinį-kultūrinį gyvenimą;

2008 m. vykusio architektūrinio konkurso sąlygas atitinkančio I-osios vietos laimėtojo pasiūlymo irgi atitinka principinę NKS-TN sandarą, tačiau didelę dalį patalpų „perduoda“ finansinės naudos paieškoms – biurams. Pastebėtina, kad nemažą šios idėjos apimtį sudaro ir biblioteka. Pagrindiniai aspektai, į kuriuos GS rengėjai atkreipia dėmesį:

+ pastato patalpos apima tiek NKS, tiek TN sampratas sudarančius aspektus;
 - pastato apimtis neatitinka esamo galiojančio detalaus plano nuostatų;
 - esant dabartiniam kultūros įstaigų (bibliotekų, kultūros namų ir pan.) valdymo ir pavaldumo atskyrimui, didelę grėsmę kelia objekto valdymas ir pavaldumas. Be to, per dešimtmetį, kuris praėjo nuo konkurso vykdymo, pasikeitė didesnių kultūros įstaigų infrastruktūros situacija, todėl poreikis bibliotekai-skaityklai nėra toks aktualus;
 ? pažymėjime, kad visuomeninėms organizacijoms skirtos erdvės taipogi kelia argumentuotus klausimus dėl valdymo ir įveiklinimo (analogiškai, kaip ir antrojo atvejo pastebėjimas).

Dėl aukščiau atliktos analizės išvadų, taip pat atsižvelgiant į LR Seimo 2018 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. XIII-1467 „Dėl istorinio Tautos namų sklypo ir nacionalinės koncertų salės – Tautos namų“ nuostatas, galima teigti, kad nė vienas nurodytas variantas nėra tinkamas nei objekto įrengimo projektavimo kryptims, nei Tautos namų idėjos realizavimo galimybėms apibrėžti.

3.1.2. TAUTOS NAMŲ IDĖJOS REALIZAVIMO GALIMYBĖS

Realizuojant Tautos namų idėją, reikėtų priminti LR Seimo 2018 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. XIII-1467 „Dėl istorinio Tautos namų sklypo ir nacionalinės koncertų salės – Tautos namų“ nuostatas, t. y. harmonizuoti NKS ir TN santykį, bet ir atsižvelgti į galiojančius teritorinio planavimo dokumentus, kurie užkerta kelia objekto patalpų didinimui be svarbios priežasties. Šie dokumentai leidžia įvardyti pagrindines TN funkcijas, kurių įveiklinimas galimas (realus) NKS-TN pastate:

- vieta (salė) simfoninės muzikos koncertams, nacionalinio masto, tautinių ir valstybinių švenčių renginiams, tarptautiniams kultūros ir meno projektams;
- universalios paskirties salė teatro spektakliams, koncertams, kitiems kultūros ir meno renginiams, visuomenės susirinkimams, Lietuvos regionų ir miestų kultūros pristatymams, kitų Lietuvos tautų kultūriniais renginiams;
- Atgimimo istorijos/ pažinimo ekspozicijos (ekspozicijų temos, apimtis, vizualizacija sprendžiami atskirai). Ekspozicijų viena vieta fiksuota, kitos – lanksčios, visuomenei atvirose pastato erdvėse;
- įvairaus dydžio viešosios erdvės tematiniais renginiams, kūrybinėms dirbtuvėms, diskusijoms, edukacinei veiklai, įvairaus žanro pasirodymams, vakaronėms, lanksčioms biuro patalpoms, tinkančioms kilnojamoms darbo vietoms, visuomeninių organizacijų darbui ir pan.).

Atsižvelgiant į 3.1.1 dalyje atliktą analizę bei 1 dalyje pateiktas išvadas, GS rengėjai siūlo svarstyti 2 TN idėjos realizavimo galimybes pagal nurodytas funkcijas (TN programą) (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. TN idėjos realizavimo galimybės NKS

Veikla (programa)	NKS-TN santykis: TN integralumas ir lankstumas	NKS-TN santykis: TN savarankiškumas ir autonomija
Didesni renginiai	TN naudojasi NKS pastate įrengiama(-omis) sale(-ėmis), atskira koncertams skirta erdvė neplanuojama. Įvairių scenos menų koncertai, pasirodymai: - aukštos klasės simfoninės muzikos renginiams - kitokiai muzikai - kitiems scenos menams (šokis, opera ir kt.) Valstybei svarbių renginių (įskaitant istorijos, valstybingumo, nepriklausomybės, identiteto, bendruomeniškumo ir pan. temomis) organizavimas Įvairių kultūros projektų vykdymas (bendradarbiavimas su įvairiomis kultūros organizacijomis, festivaliai, įvairių meno krypčių jungtiniai projektai ir pan.)	
Atgimimo istorijos/ pažinimo centras su ekspozicijomis	Atgimimo istorijos/ pažinimo centras (erdvė) su ekspozicijomis – pvz., fojė netoli pagrindinio įėjimo, vienas iš pastato akcentų, atviras tiek renginių metu, tiek kitomis dienomis valandomis. Ekspozicijos gali būti fiksuotos arba kintančios	Atgimimo istorijos/ pažinimo centras (erdvė) su nuolatine ekspozicija. Dar kelios kilnojamosios ekspozicijos gali būti įrengiamos viešosiose erdvėse fojė, pagal poreikį (pvz., jas keičiant kitomis ekspozicijomis ir parodomis – pvz., derinant su fotografijos parodomis, tautodailininkų ekspozicijomis ir pan.)
Kultūros informacija	Kultūros informacijos centro paskirtis – objekto lankytojus aprūpinti įvairios formos ir pavidalo informacija (informacijos apimtis nustatoma vėliau: pvz., kultūros renginiai mieste, virtualios parodos Lietuvos muziejuose, atskirų leidinių el.laikmenos ir pan.). Fizinių erdvių optimalumo požiūriu, bene geriausias integralus pasirinkimas – viešai prieinamos fojė erdvės ir mediateka	Kultūros informacijos centro paskirtis – objekto lankytojus aprūpinti įvairios formos ir pavidalo informacija (informacijos apimtis nustatoma vėliau: pvz., kultūros renginiai mieste, virtualios parodos Lietuvos muziejuose, atskirų leidinių el.laikmenos ir pan.). Užtikrinant informacijos apimtį sklaidą ir savarankiškumą, veiklai skiriamos atskiros Kultūros informacijos centro patalpos. Patalpose organizuojami ir kitokie renginiai, kurių organizavimui būtinos didesnės (bet ne salės dydžio) erdvės

Veikla (programa)	NKS-TN santykis: TN integralumas ir lankstumas	NKS-TN santykis: TN savarankiškumas ir autonomija
Edukacinė veikla	Edukacijos centras: vaikų ir jaunuolių muzikinis švietimas, atviros repeticijos, galimos muzikos pamokos ar atskiros klasės. Atskiros patalpos neplanuojamos, nes veikla organizuojama visame pastate	Edukacijos centras: vaikų ir jaunuolių muzikinis švietimas, atviros repeticijos, galimos muzikos pamokos ar atskiros klasės. Į šią pastato dalį yra numatomas atskiras patekimas, todėl patalpos nėra išdėstytos po visą pastatą (atskirti lankytojų srautai). Etnikos centras, skirtas tautos kultūrai – renginiams, dirbtuvėms, parodoms, vakaronėms, mokymams ir pan. Pastaba: veiklos gali būti apjungtos į vieną Etnikos ir edukacijos centrą.
Kita viešoji veikla	Lankščios erdvės, transformuojamos pagal NKS dalyvių ir TN veikėjų poreikius. Tai formuojamos erdvės, kuriose priklausomai nuo laiko, užimtumo ir poreikio gali būti organizuojama: - biuro erdvės (pvz., visuomeninėms organizacijoms) - kūrybinės dirbtuvės (pvz., panaudojant didelių renginių metu – tarpkoncertinei veiklai ar pan.) - bendruomenių susitikimai viešose erdvėse	Bendruomenės namai, kuriuose organizuojama visuomeninių organizacijų veikla: - biurų ir susitikimų erdvės - užimtumo ir informacijos sklaidos, kultūrinės erdvės - bendruomenių susitikimai viešose erdvėse
Lankstumo/ autonomijos aspektai	Pastatas veikia visą dieną: rytais ir dieną, kai vyksta repeticijos, kitos viešosios erdvės naudojamos bendruomeninei veiklai, derinant laikus tarp visų infrastruktūros naudotojų. Vakaraus pastate organizuojami renginiai, bet viešosios erdvės lieka atviros diskusijoms, mažiems susijusiems renginiams, tiesiog susitikimams	Pastatas taipogi veikia visą dieną, bet TN patalpoms įrengiamas atskiras įėjimas, siekiant atskirti TN, užtikrinant didesnę jų autonomiją, kuomet patalpų naudojimą apsprendžia ne viso pastato naudotojų poreikiai, o tik TN koordinatorių. Priėjimas prie kitų pastate esančių lankščių viešųjų erdvių yra ribotas – tik vakarais, kai pastatas tampa atviras visiems (ir derinant su kito pastato dalies naudotojų koordinatorių)
Trūkumai arba sunkumai (GS rengėjų nuomonė)	TN idėja realizuojama labiau per lankščių erdvių turinį – ekspozicijas ir renginių tematiką, negu per patalpas ir nekilnojamas erdves. Gali būti sunkumų, koordinuojant šias veiklas (pvz., laiko tinklėlio atžvilgiu), derinant jų turinį ir programą arba laiku šį turinį atnaujinant ir keičiant	Neaiškus objekto valdymas ir galimybė kokybiškai jį įveikinti (ypač visuomeninių organizacijų rezidencijos ir veiklos požiūriu). Gali būti sunkumų, koordinuojant visas veiklas (pvz., laiko tinklėlio atžvilgiu), derinant jų turinį ir programą arba laiku šį turinį atnaujinant ir keičiant. TN autonomija sumažina patalpų naudojimo efektyvumą, nes sumažėja jų užimtumas (vertinant paros užimtumą, lyginant su lankstumo variantu)
Privalumai arba teigiami aspektai (GS rengėjų nuomonė)	Erdvės naudojamos maksimaliai, lankščiai, užtikrinant didesnę užimtumą ir įvairovę. Tai sukuria traukos centrą, kuris nuolat kinta, siūlo kažką naujesnio (daugiafunkciškumas plačiąja prasme), įdomaus, skatina naujas meno ir kitų kultūros sričių sąveikos formas, neriboja idėjų formato. Visos erdvės skirtos ne vienos-dviejų organizacijų poreikiams tenkinti (kitos suinteresuotos šalys naudojasi tik epizodiškai), bet didelei daliai suinteresuotų asmenų (organizacijų, įstaigų, pavienių kolektyvų ir visuomenės narių)	

Šaltinis: sudaryta autorių

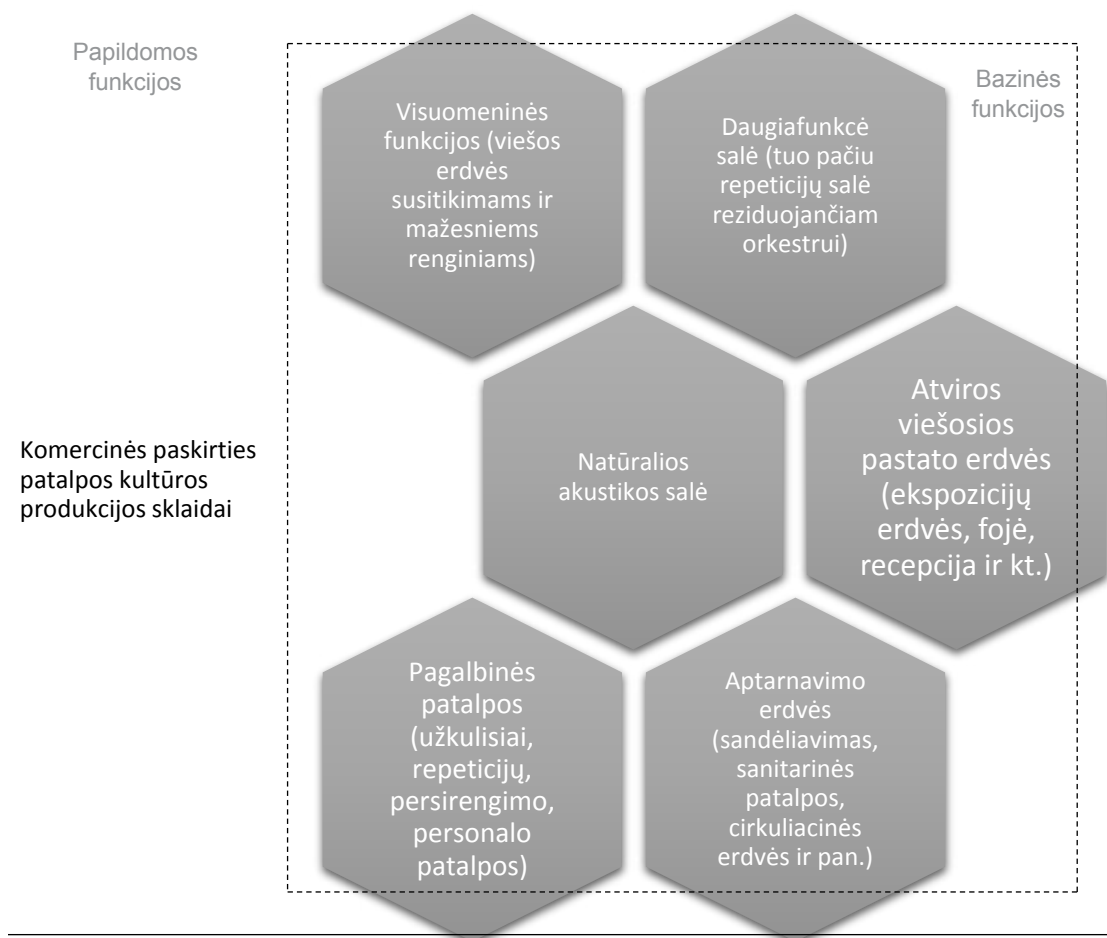
Galimybės studijos rengėjai rekomenduoja taikyti lankščią (integralią) TN idėjos realizavimo galimybę, nes ji:

- leidžia maksimaliai išnaudoti infrastruktūrą;
- sudaro sąlygas platesnei visuomenės daliai naudotis NKS siūloma pastato programa bet kuriuo dienos metu, realizuoja plačią tiek NKS, tiek TN programos apimtį;
- užtikrina stiprią ir gyvybingą sąveiką tarp NKS ir TN;
- sudaro lankščias ir patrauklias sąlygas naujiems renginiams organizuoti, formoms ir idėjoms įgyvendinti, kas galėtų užtikrinti pastovų kūrėjų ir naudotojų (visuomenės) interesą šiam objektui;
- sukuria Lietuvoje išskirtinį objektą, mažinant atskirų kultūros krypčių ribas ir didinant jų integralumą.

3.2. NKS APIMTIES APIBRĖŽIMAS

Išanalizavus užsienio gerosios patirties pavyzdžius ir atlikus vietos rinkos poreikių analizę, identifikuojama NKS pastato programa – atskiros paslaugos ar programos dalys gali turėti skirtingą lyginamąjį svorį bendroje programoje, priklausomai nuo pasirenkamo tolimesnio vystymo scenarijaus:

21 pav. Principinė NKS programa

Šaltinis: autorių pasiūlymas

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje yra aiškus poreikis turėti aukšto akustinio lygio klasikinės simfoninės ir kamerinės muzikos koncertų salę, šio tipo salė ir ją palaikančios funkcijos yra pagrindinė planuojamos Nacionalinės koncertų salės funkcijų programos dalis. Išnagrinėjus užsienio analogus buvo pastebėta, kad kiekvieno projekto funkcijų programa yra suskirstyta į atskiras patalpų grupes (pagrindinė programa ir papildanti programa), kurios klasifikuojamos į viešai prieinamas ir riboto priėjimo erdves skirtingiems srautams (administracija, atlikėjai, lankytojai). Jos skirstomos į viešąsias erdves – lanksčios ir viešai prieinamos patalpos, koncertų sales – pagrindinės pastato patalpos prieinamos atlikėjams, darbuotojams ir lankytojams su bilietu, pagalbinės erdves – darbuotojams bei atlikėjams skirtos patalpos, kurios nėra prieinamos pastato lankytojams, aptarnaujančias erdves – nematoma pastato dalis, skirta techninėms patalpoms prieinamos tik darbuotojams. Tai yra bazinė kiekvienos koncertų salės funkcijų programa, tačiau yra įprasta numatyti ir papildomas viešai prieinamas funkcijas, kurios išplėstų centro funkcionalumą ir užtikrintų pastato užimtumą dienos metu.

Toliau analizuojamos atskiros aukščiau nurodytų patalpų grupės ir jų atitikimas NKS idėjai.

3.2.1. NKS PROJEKTO DYDIS

Rugpjūčio mėn. paskutinėmis dienomis organizuotas susitikimas su sceninio meno įstaigų Vilniuje atstovais (detalesnė informacija pateikta GS 1.2 dalyje). Susitikimo tikslas – išsiaiškinti potencialių NKS naudotojų poreikius, numatyti priimtinausią pastato panaudojimo scenarijų bei identifikuoti galimas problemas ir rizikas. Su susitikimo dalyviais diskutuota apie trijų naudotojų perspektyvas: darbuotojų, atlikėjų ir lankytojų. Per kiekvieną skirtingą perspektyvą aptarti logistikos poreikiai, viešųjų erdvių naudojimo galimybės, reikalingos patalpos, techninis aptarnavimas, galimos pastato programą papildančios funkcijos. Prieš susitikimą, sceninio meno įstaigoms Vilniuje, išsiųstas išsamus klausimynas apie specifinius įstaigų poreikius.

Susitikimo dalyviai kėlė esminius Nacionalinės koncertų salės koncepcijos klausimus: koks yra pagrindinis planuojamos koncertų salės tikslas? Ar naujoji salė turėtų būti skirta kultūros vartotojų elitui ir koncentruotis į XIX amžiaus muziką ir jai reikalingus erdves ir infrastruktūros poreikius, ar naujasis pastatas turėtų reprezentuoti XXI amžiaus daugiažanrį scenos meną? Siekiant suteikti projektui nuoseklią ir vieningą koncepciją, taip pat

atsižvelgiant į Darbo grupės 2018-09-28 susitikimo-pristatymo rezultatus, šioje studijoje toliau svarstomos trys NKS infrastruktūros programos vizijos (3 projektavimo kryptys):

1. NKS – daugiafunkcis (ir daugiažanris) meno/ kultūros/ muzikos centras (be reziduojančio orkestro);
2. NKS – klasikinės muzikos centras su papildomomis viešosiomis ir komercinėmis funkcijomis (be reziduojančio orkestro);
3. NKS – daugiafunkcis (ir daugiažanris) meno/ kultūros/ muzikos centras (su reziduojančiu orkestru).

I. Daugiafunkcis (ir daugiažanris) muzikos (menų) centras (kompleksas) – Daugiafunkcis menų centras. Daugiafunkciame menų centre su aukštos kokybės natūralios akustikos didžiaja sale didelis dėmesys skiriamas Vilniaus muzikos kūrėjų bendruomenei, kuri laukiama naujajame pastate ne tik atlikti pasirodymus, bet ir kurti, repetuoti, dalintis idėjomis, inicijuoti daugiažanrius projektus, sujungiant skirtingų meno pakraipų kūrėjus. Pastatas taptų lanksčia erdve kūrybinei eksperimentavimui ir žanrų sinergijai. Tuo pačiu pastate svarbų vaidmenį atliktų viešosios erdvės, kurios būtų atviros miesto bendruomenei ir svečiams.

Daugiufunkciame menų centre būtų dvi koncertų salės – didžioji, skirta natūralios akustikos renginiams, bei mažoji – daugiufunkcė, skirta įvairaus tipo renginiams su elektro-akustine aplinkos pokyčio sistema: simfoninio orkestro repeticijoms, kameriniams koncertams, šokio spektakliams, šiuolaikinės muzikos koncertams, folkloro koncertams, chorų koncertams ir kitiems scenos menų pasirodymams. Salė būtų akustiškai adaptuojama visų žanrų sceninio meno pasirodymams, kas teiktų komfortą tiek atlikėjams, tiek žiūrovams, būtų universali su aukšta technologine baze. Ši salė turi turėti galimybę laisvai transformuoti amfiteatro sėdimas vietas į lygių grindų salę (šokio pasirodymams, folkloro ansamblių pasirodymams ir pan.) arba dalinai sėdimas, dalinai stovimas vietas. Tokiu būdu salės panaudojimas įgaus žymiai didesnę paklausą būti užimtai skirtingų veiklų atlikėjų pasirodymais.

Salių veiklą papildys biurų erdvės, kurios galės būti nuomojamos susitikimams, konferencijoms ar simpoziumams. Pastatu besinaudojančioms scenos menų įstaigoms numatyta bendro naudojimo erdvė – kūrybinės dirbtuvės, kuriomis co-working principu įstaigų atstovai gali naudotis pagal poreikį. Bendro biuro erdvė kasmetinių muzikos festivalių metu taptų festivalio organizatorių būstine arba kūrybinių dirbtuvių darbo erdve.

Papildančios pastato programą ir užtikrinančios efektyvų naudojimą paros metu funkcijos: maitinimo įstaigos (viešojo maitinimo paslaugas teikiančios įstaigos – kavinės, barai, restoranai ir pan.), po koncertinė erdvė (pvz., muzikos klubas), mediateka bei įvairios ekspozicijos. Po koncertinė erdvė (pvz., Muzikos klubas-kavinė), be pirminės maitinimo funkcijos, galėtų būti vieta renginių aptarimui po koncerto, atlikėjų susitikimams su lankytojais, erdvė, kuria galima pritraukti lankytojus ir darbo dienomis vakarais organizuojant kokybiškos muzikos koncertus (pvz., tai galėtų būti džiazas klubas – šiuo metu Vilniuje yra tik 1 Džiazas klubas, kurio panaudojimo intensyvumas yra labai aukštas). Lanksčiosios erdvės galėtų tapti ir Tautos namais – čia jie taptų integralia pastato dalimi, naudojant lanksčias viešai prieinamas pastato erdves diskusijoms, susitikimams ar ekspozicijoms. Užtikrinant objekto gyvybingumą ir galimybę generuoti didesnes pajamas infrastruktūros palaikymui ir plėtrai, pastate taip pat būtų numatomos komercinės paskirties patalpos, kurios galės būti paskirtos įvairiai komercinei veiklai – pvz., parduotuvėms, biurų nuomai, patalpos nuomojamos mokymams, konferencijoms ar simpoziumams ir kitokiems pan. pobūdžio susitikimams.

II. Klasikinės muzikos centras. Pagal šią projektavimo kryptį, NKS taptų visuomenei atviru klasikinės muzikos centru su papildomomis viešosiomis ir komercinėmis funkcijomis. Klasikinės muzikos koncertų salė užpildytų nacionalinio masto poreikį turėti itin geromis akustinėmis charakteristikomis pasižymintį kultūrinį objektą, skirtą aukštos klasės klasiškai muzikai. Pastatas taptų Lietuvos klasikinės muzikos ir miesto simboliu, traukos objektu ne tik Lietuvos, bet ir užsienio simfoniniams orkestrams. Pastato gyvenimas suktųsi aplink koncertų salę su ergonomiško dydžio užkulisiais, instrumentų saugyklomis, grimerinėmis ir kita atlikėjams ir techniniam personalui reikalinga palaikančia infrastruktūra. Pastate dienos metu vyktų pasiruošiamieji darbai ir repeticijos, koncertai vyktų vakarais arba savaitgaliais. Papildoma viešai prieinama erdvė būtų perduota visuomeninėms organizacijoms, kurios savo veikla įprasmintų Tautos namų idėją. Tai būtų savarankiškai veikiantis centras, skirtas visuomeninėms organizacijoms ir NKS lankytojams, Kultūros informacijos centras, Etnikos centras ir erdvė Atgimimo istorijos (pažinimo) centrui su nuolatinėmis ir kilnojamosiomis ekspozicijomis. Šios erdvės būtų viešai prieinamos gyventojams, kurie galėtų susipažinti su Tautos namų vykdoma veikla, susipažinti su jų istorija ar tiesiog praleisti laiką bendruomeninėse erdvėse. Taip pat būtų numatomos komercinės paskirties patalpos, kurios galės būti paskirtos įvairiai komercinei veiklai – pvz., parduotuvėms, biurų nuomai, patalpos nuomojamos mokymams, konferencijoms ar simpoziumams ir kitokiems pan. pobūdžio susitikimams.

Pagrindinis šios krypties logistikos aspektas – užtikrinti lankytojų srautų kontrolę bei erdvių nepriklausomą funkcionavimą nuo koncertų salės darbo valandų. Toks atskyrimas būtinas, nes abi NKS objekto dalys yra nepriklausomos, todėl svarbu užtikrinti objekto saugumą visą dieną.

Pastebėtina, kad šios krypties atveju visas dėmesys skiriamas aukštais akustiniais parametrais pasižyminčiai salei, todėl įrengiama tik ši salė ir ją papildančios aptarnaujančios erdvės, daugiafunkcė ar kitokia panaši mažesnė salė neįrengiama (ji netinkama monofunkcijai ir elitinės muzikos salės įvaizdžiui).

III. Daugiafunkcis (ir daugiažanris) muzikos (menų) centras (kompleksas) su reziduojančiu orkestru – Daugiafunkcis menų centras su reziduojančiu orkestru. Daugiafunkciame menų (muzikos) centre su aukštos kokybės natūralios akustikos didžiaja sale didelis dėmesys skiriamas Vilniaus muzikos ir scenos meno kūrėjų bendruomenei. Tuo pačiu pastate svarbų vaidmenį atliktų viešosios erdvės, kurios būtų atviros miesto bendruomenei ir svečiams.

Daugiafunkciame menų centre būtų dvi koncertų salės – didžioji, skirta natūralios akustikos renginiams, bei mažoji – daugiafunkcė, skirta įvairaus tipo renginiams su elektro-akustine aplinkos pokyčio sistema: simfoninio orkestro repeticijoms, kameriniams koncertams, šokio spektakliams, šiuolaikinės muzikos koncertams ir kitiems scenos menų pasirodymams. Salė būtų akustiškai adaptuojama visų žanrų sceninio meno pasirodymams, kas teiktų komfortą tiek atlikėjams, tiek žiūrovams, būtų universali su aukšta technologine baze. Ši salė turi turėti galimybę laisvai transformuoti amfiteatro sėdimas vietas į lygių grindų salę (šokio pasirodymams, folkloro ansamblių pasirodymams ir pan.) arba dalinai sėdimas, dalinai stovimas vietas. Tokiu būdu salės panaudojimas įgaus žymiai didesnę paklausą būti užimtai skirtingų veiklų atlikėjų pasirodymais.

Foje taptų ne tik reprezentatyvia pastato vieta, bet ir daugiafunkce erdve, apjungiančia visas viešai prieinamas funkcijas. Kasmetinių muzikos festivalių metu ši erdvė būtų naudojama renginiams, atlikėjų susitikimams su lankytojais, kitai tarpkoncertinei veiklai. Taip pat ši erdvė galėtų būti naudojama meno ekspozicijoms ar pasirodymams.

Papildančios pastato programą ir užtikrinančios efektyvų naudojimą paros metu funkcijos: kavinė, ekspozicinė – edukacinė erdvė. Lankščiosios erdvės galėtų tapti ir Tautos namais – čia jie taptų integralia pastato dalimi, naudojant lankščias viešai prieinamas pastato erdves diskusijoms, susitikimams bei kitiems renginiams ar ekspozicijoms. Užtikrinant objekto gyvybingumą ir galimybę generuoti didesnes pajamas infrastruktūros palaikymui ir plėtrai, pastate taip pat būtų numatomos komercinės paskirties patalpos kultūros produkcijos sklaidai.

Reziduojančiam orkestrui „gyvenant“ šioje NKS, vyktų kasdienės repeticijos, turi būti suplanuojamos didesnės ir mažesnės atskiros repeticijų patalpos, persirengimo kambariai, instrumentų saugojimo patalpos, biblioteka archyvams ir natų spausdinimui, administracinės patalpos ir pan.

Simfoninio orkestro kasdienės repeticijos gali vykti daugiafunkcėje salėje, pakeistus akustinę aplinką į tinkamą simfoniniam orkestrui groti.

Fiziškai objekto programa galėtų atrodyti šitaip (žr. 6 lentelę).

6 lentelė. Siūlomų projektavimo kryptių palyginimas

Funkcija	Daugiafunkcis menų centras (didžioji + daugiafunkcė salė), kv. m	Klasikinės muzikos koncertų salė (klasikinės muzikos salė), kv. m	Daugiafunkcis menų centras (didžioji + daugiafunkcė salė) su reziduojančiu orkestru, kv. m
Koncertų salės/ koncertų salė	2 000	1 350	2 000
Pagalbinės erdvės: - užkulisiai - objekto administracija	2 570	2 165	2 750
Aptarnaujančios erdvės: - sandėliavimo patalpos - dirbtuvės - IT patalpos	1 065	1 015	1 015
Viešosios erdvės: - foje - maitinimo organizavimas - papildomos viešosios funkcijos (mediateka, kūrybinės dirbtuvės ir pan.) arba (kultūros centras, etnikos centras, Atgimimo istorijos ekspozicija)	3 710	3 410	3 560
Komercinės paskirties patalpos (pvz., erdvės kultūros sklaidai, konferencijų centras, nuomojami biurai ar kitos patalpos, parduotuvės ir pan.)	400	400	400
Cirkuliacija, liftų šachtos, laiptai, techninės patalpos, vidinės konstrukcijos, pertvaros ir aukštų perdengimų ertmės	5 847	5 004	5 835
Bendras plotas	15 592	13 344	15 560

Šaltinis: sudaryta autorių

Siūlomų projektavimo krypčių palyginimas pateikiamas 7 lentelėje.

7 lentelė. Siūlomų projektavimo krypčių argumentų palyginimas

Aspektas	I kryptis – Daugiafunkcis menų centras +	II kryptis – Klasikinės muzikos centras
	III kryptis – Daugiafunkcis menų centras su reziduojančiu orkestru	
Privalumai	Pastatas turi potencialą tapti impulsu, skatinančiu veiklą centro gretimybėse dėl nuolatos judančio pastato naudotojų srauto	Mažiau kompleksiškas pastato valdymas (palyginti su I ar III kryptimis)
	Pastatas taptų bendro naudojimo erdve šiuo metu pastovios rezidencijos neturinčioms scenos menų įstaigoms	
	Dvi salės ir jas papildančios funkcijos leis pastatui siūlyti įvairesnę programą, tokiu būdu pastatą įveiklinant platesniam panaudojimui ir iš to turint didesnę ekonominę naudą	
	Šiuo metu Vilniuje tokio daugiafunkcio centro nėra (išskyrus teatrus), tačiau poreikis tokiai infrastruktūrai yra	
	Mažosios salės transformuojamos sėdimos vietos į lygias grindis leistų salę panaudoti platesnei auditorijai ir įvairesniems šiuolaikiniam pasirodymams neapsiribojant tik scenos erdve	
	Reziduojant orkestrui, nebelieka arba labai sumažinamas instrumentų ir kitos techninės įrangos transportavimo poreikis (aktuali III projektavimo krypties atveju)	
	Mažoji koncertų (daugiafunkcė) salė pritaikoma simfoninio orkestro repeticijoms, kurioje taip pat būtų rengiamos viešai prieinamos repeticijos (aktuali III projektavimo krypties atveju)	
Trūkumai	Lyginant su antrąja vystymo vizija, abiejų krypčių pastato bendras plotas didesnis, todėl tikėtini didesni finansiniai kaštai (statybos, išlaikymo)	Pastate nenumatoma didelė patalpų įvairovė (pagrindinis akcentas – tik aukštais akustiniais parametrais pasižyminti monofunkcinė salė), todėl be aukšto lygio koncertų, konferencinių ar kitų komercinių erdvių nuomos, didesnių pajamų šaltinių nenumatoma, tikėtinas didelis valstybės paramos poreikis infrastruktūros palaikymui ir atnaujinimui
	Vargonų įrengimas kaip aksesuaras labai puošia, bet brangus ir retai naudojamas bei okupuojantis nemažą dalį ploto (apie 700 m ³)	Salių nuomos kaina scenos menų įstaigų atstovams gali būti neprieinama, renginių kaina išaugtų, kas sumažintų grupę žmonių, kuriems renginiai naujojoje salėje bus ekonomiškai prieinami
		Salės paskirtis labai ribota, skirta tik klasikinei simfoninei ir kamerinei muzikai
Iššūkiai	Atsiranda daugiau atskirų papildomų patalpų reziduojančio orkestro poreikiams įgyvendinti	Kad pastatas būtų efektyviai naudojamas, reikės dažnai rengti didelius aukšto lygio koncertus
	Tinkamai neužtikrinus geros garso izoliacijos tarp salių, kris renginių kokybė	Užtikrinti salės ekonomiškai efektyvų įveiklinimą
	Objekto valdymas tampa itin kompleksiškas dėl išaugusio naudotojų skaičiaus bei pastato patalpų ir erdvių naudojimo efektyvumo didinimo	
	Projektuojant, būtina itin kruopščiai įvertinti lankytojų, darbuotojų ir technikos logistikos srautus, kad, vykdant renginius abiejose salėse vienu metu, jie būtų organizuojami sklandžiai	

Šaltinis: sudaryta autorių

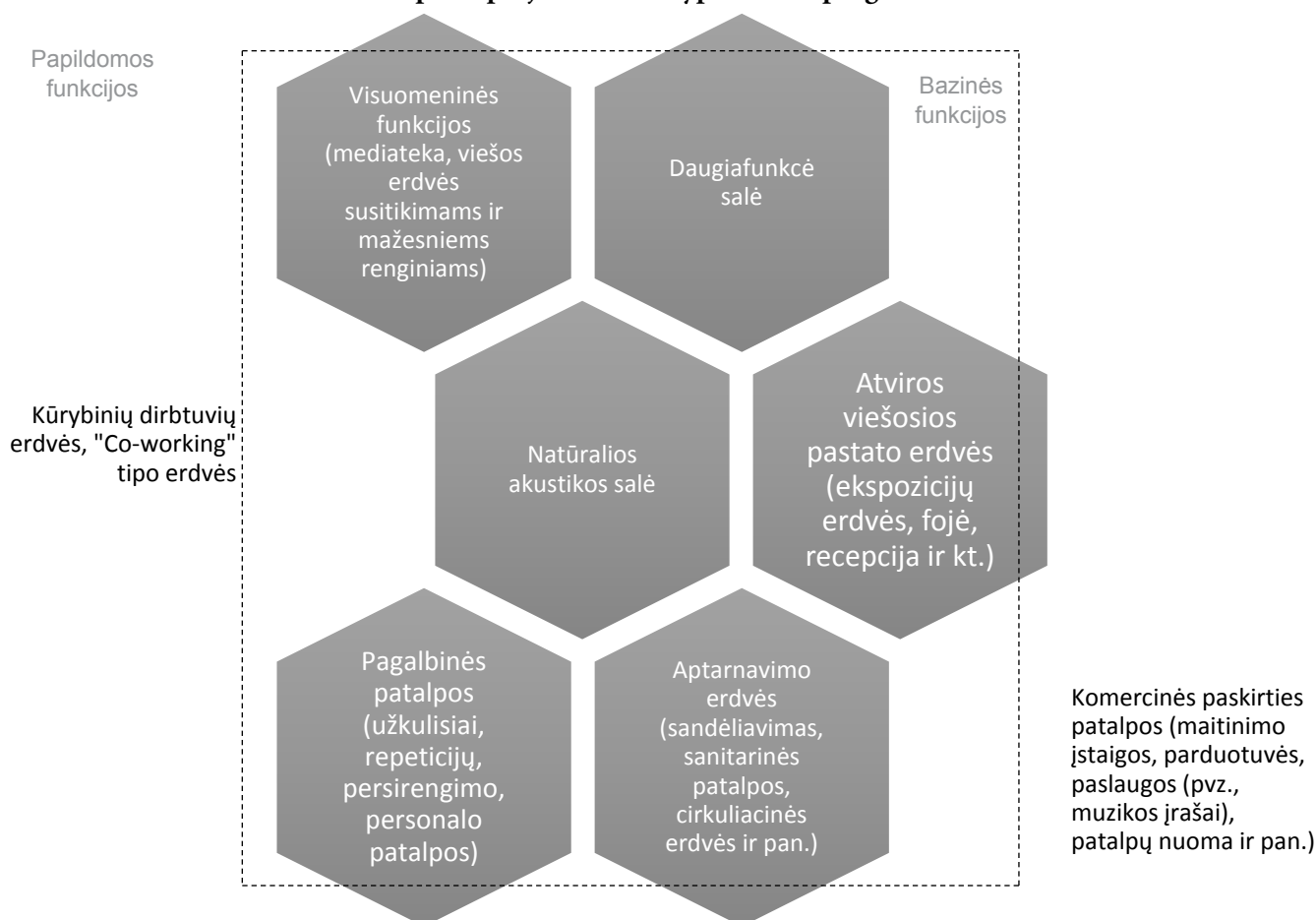
3.2.2. NKS INFRASTRUKTŪROS ATITIKTIS PASLAUGŲ PROGRAMAI

Vadovaujantis aukščiau atlikta analize, pateikiama NKS patalpų detalizacija kiekvienai projektavimo krypčiai, tai yra: Daugiafunkcis menų centras, Klasikinės muzikos centras ir Klasikinės muzikos centras su reziduojančiu orkestru.

3.2.2.1. I PROJEKTAVIMO KRYPTIS

Daugiafunkcis menų centras. Paveiksle pateikiama I projektavimo kryptį atitinkanti NKS funkcijų programa, lentelėje – orientacinė patalpų detalizacija.

22 pav. I projektavimo krypties NKS programa

Šaltinis: autorių pasiūlymas

Pastaba: Tautos namai galėtų savo veiklą organizuoti visuomeninėms funkcijoms skirtose bei atvirose viešosiose pastato erdvėse, jas įveiklinant, savo veiklą inkorporuojant į NKS paslaugų infrastruktūros programą.

8 lentelė. Orientacinė I projektavimo krypties NKS patalpų detalizacija (patalpų atitikimas NKS programai)

Patalpų tipas	Plotas (m ²)	Patalpos	Plotas (m ²)
Viešosios funkcijos			
Fojė	1 975	Iėjimas/ fojė	1 500
		Informacijos centras (recepcija)	35
		Apsaugos punktas	25
		Rūbinės	200
		Sanitariniai mazgai	200
		Pirmosios medicinos pagalbos punktas	15
Maitinimas	885	Restoranas	200
		Kavinė	200
		Barai	120
		Poilsio erdvės	20
		Virtuvė	250
		Virtuvės sandėlis	95
Papildomos viešosios funkcijos	850	Kūrybinės dirbtuvės, įskaitant co-working tipo darbo vietas	200
		Mediateka	150
		Tautos namų istorijos (pažinimo) centro ekspozicijos	200
		Daugiafunkcė po-koncertinė erdvė (pvz., Muzikos klubas)	300
Koncertų salės			
	2 000	Pagrindinė salė (1500 vietų)	1 350
		Mažoji salė (500 vietų)	650
Komerinės paskirties patalpos			
	400	Komerinės paskirties patalpos (biuro ar kitos patalpos nuomai, parduotuvės, konferencijų vietos ir t. t.)	400
Pagalbinės funkcijos			

Patalpų tipas	Plotas (m ²)	Patalpos	Plotas (m ²)
Administracija	770	Darbuotojų įėjimas	60
		Biurai	300
		Susitikimų kambariai	120
		Raštinė	30
		Darbuotojų sandėliukas	28
		Kavos/ darbuotojų kambarys	42
		Sanitariniai mazgai	50
		Poilsio erdvė	98
		Darbuotojų pietų kambarys	42
Užkulisiai	1 800	Salių užkulisiai	500
		Atlikėjų kavinė	250
		Garso, gamybos ir apšvietimo patalpos	60
		Atlikėjų persirengimo patalpos, daiktų saugyklos, sanitariniai mazgai	400
		Įrašų studija	40
		Scenos valdytojo patalpa	30
		Atlikėjų instrumentų / įrangos saugykla (-os)	300
		Atlikėjų žalias/ bendra patalpa	120
		Atlikėjų repeticijų studija/ pasiruošimo patalpa (-os)	100
Aptarnaujančios funkcijos			
Aptarnaujančios erdvės	1 065	Tarnybinis įėjimas	20
		Apsauga	25
		Krovinių platforma	160
		Pristatymas, pakavimas, dėžių sandėlis	125
		Paruošimo erdvė ir sandėlis	275
		Dirbtuvės	125
		Dirbtuvių sandėlis	40
		Dirbtuvių biuras	25
		Baldų ir rekvizitų sandėlis	100
		Valytojų kambarys (-iai)	25
		Atliekų patalpa	45
		IT patalpa	100
BENDRAS NAUDINGAS PLOTAS	9 745		9 745
BENDRAS PLOTAS NAUDOJANT PASTATO NAUDINGUMO KOEFICIENTĄ – 1,6 (Įtraukiama cirkuliacija, liftų šachtos, laiptai, techninės patalpos, vidinės konstrukcijos, pertvaros ir perdangų ertmės)			15 592

Šaltinis: autorių pasiūlymas

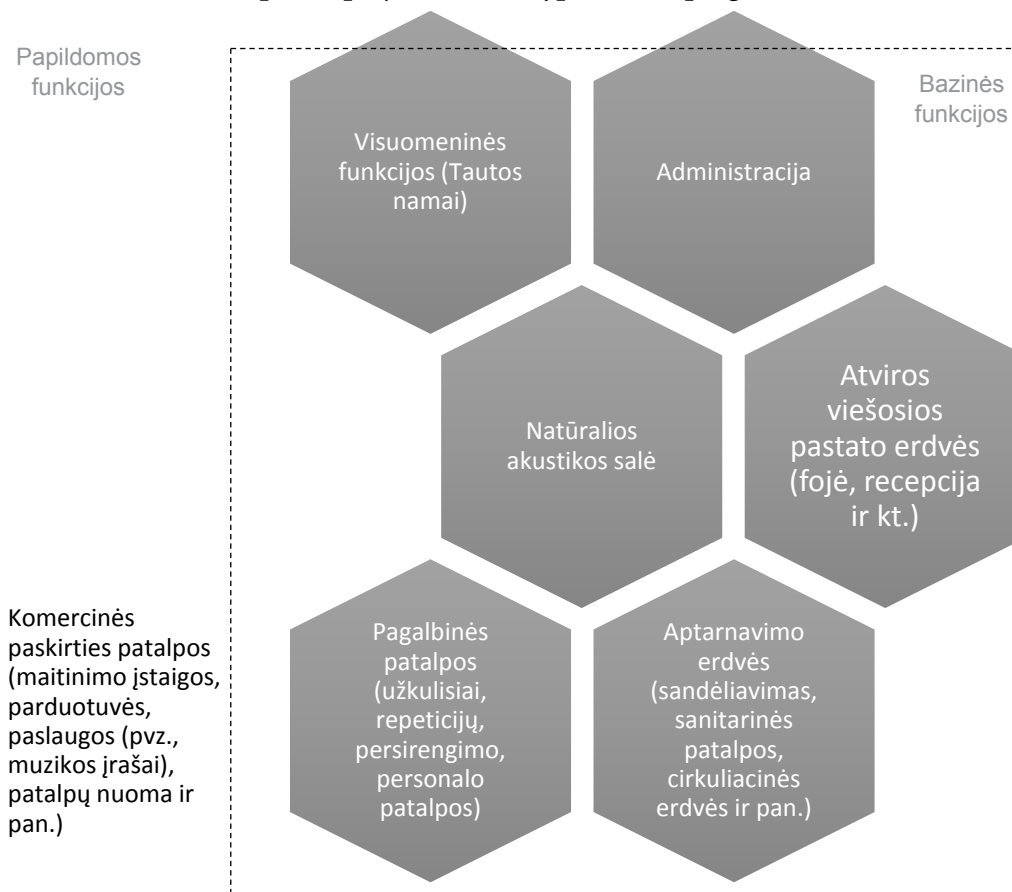
Šioje lentelėje pateiktas bendras naudingas plotas (9 745 kv. m) nurodo, kiek ir kokių patalpų NKS pastatui reikia. Į šį plotą nėra įtraukta cirkuliacinė erdvė, liftų šachtos, laiptai, techninės patalpos, vidinės konstrukcijos, pertvaros ir aukštų perdangų ertmės. Bendras pastato plotas (naudingas + nenaudingas) skaičiuojamas, naudojant pastato naudingumo koeficientą 1,6 (Naudingas plotas x 1,6 = bendras plotas), įtraukiant visas minėtas erdves.

Architektūrinio konkurso organizatoriai, formuluodami techninę užduotį, turės nuspręsti, kaip detalai ir išsamiai pateikti patalpų dydžius konkurso dalyviams.

3.2.2.2. II PROJEKTAVIMO KRYPTIS

Klasikinės muzikos centras. Paveiksle pateikiama II projektavimo kryptį atitinkanti NKS funkcijų programa, lentelėje – orientacinė patalpų detalizacija.

23 pav. II projektavimo krypties NKS programa

Šaltinis: autorių pasiūlymas

9 lentelė. Orientacinė II projektavimo krypties NKS patalpų detalizacija (patalpų atitikimas NKS programai)

Patalpų tipas	Plotas (m ²)	Patalpos	Plotas (m ²)
Viešosios funkcijos			
Fojė	1 975	Iėjimas/ fojė	1 500
		Informacijos centras (recepcija)	35
		Apsaugos punktas	25
		Rūbinės	200
		Sanitariniai mazgai	200
		Pirmosios medicinos pagalbos punktas	15
Maitinimas	885	Restoranas	200
		Kavinė	200
		Barai	120
		Poilsio erdvės	20
		Virtuvė	250
		Virtuvės sandėlis	95
Papildomos viešosios funkcijos	550	Kultūros centras	200
		Etnikos centras	150
		Atgimimo istorijos (pažinimo) centro ekspozicijos ir edukacinės erdvės	200
Koncertų salės			
	1 350	Pagrindinė salė (1500 vietų)	1 350
Komerčinės paskirties patalpos			
	400	Komerčinės paskirties patalpos (biuro ar kitos patalpos nuomai, parduotuvės, konferencijų vietos ir t. t.)	400
Pagalbinės funkcijos			
Administracija	610	Darbuotojų įėjimas	60
		Biurai	200
		Susitikimų kambariai	60
		Raštinė	30
		Darbuotojų sandėliukas	28
		Kavos/ darbuotojų kambarys	42
		San mazgai	50

Patalpų tipas	Plotas (m ²)	Patalpos	Plotas (m ²)
		Poilsio erdvė	98
		Darbuotojų pietų kambarys	42
Užkulisiai	1555	Salių užkulisiai	300
		Atlikėjų kavinė	250
		Garso, gamybos ir apšvietimo patalpos	30
		Atlikėjų persirengimo patalpos, daiktų saugyklos, sanitariniai mazgai	400
		Įrašų studija	40
		Scenos valdytojo patalpa	15
		Atlikėjų instrumentų / įrangos saugykla (-os)	300
		Atlikėjų žalias/ bendra patalpa	120
		Atlikėjų repetitacijų studija/ pasiruošimo patalpa (-os)	100
		Aptarnaujančios funkcijos	
Aptarnaujančios erdvės	1 015	Tarnybinis įėjimas	20
		Apsauga	25
		Krovinių platforma	160
		Pristatymas, pakavimas, dėžių sandėlis	125
		Paruošimo erdvė ir sandėlis	275
		Dirbtuvės	125
		Dirbtuvių sandėlis	40
		Dirbtuvių biuras	25
		Baldų ir rekvizitų sandėlis	50
		Valytojų kambarys (-iai)	25
		Atliekų patalpa	45
		IT patalpa	100
		BENDRAS NAUDINGAS PLOTAS	8 340
BENDRAS PLOTAS NAUDOJANT PASTATO NAUDINGUMO KOFICIENTĄ – 1,6 (Įtraukiama cirkuliacija, liftų šachtos, laiptai, techninės patalpos, vidinės konstrukcijos, pertvaros ir perdangų ertmės)			13 344

Šaltinis: autorių pasiūlymas

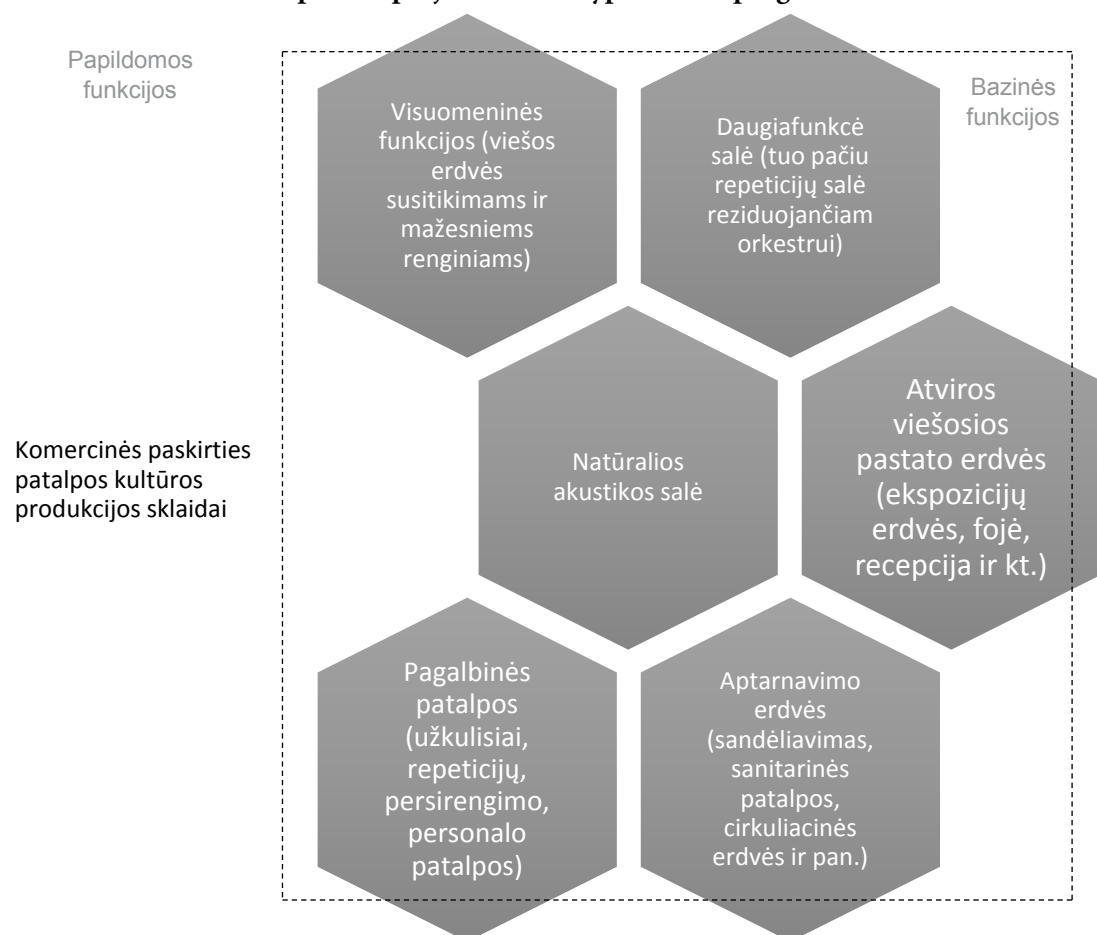
Šioje lentelėje pateiktas bendras naudingas plotas (8 340 kv. m) nurodo, kiek ir kokių patalpų NKS pastatui reikia. Į šį plotą nėra įtraukta cirkuliacinė erdvė, liftų šachtos, laiptai, techninės patalpos, vidinės konstrukcijos, pertvaros ir aukštų perdangimų ertmės. Bendras pastato plotas (naudingas + nenaudingas) skaičiuojamas, naudojant pastato naudingumo koeficientą 1,6 (Naudingas plotas x 1,6 = bendras plotas), įtraukiant visas minėtas erdves.

Architektūrinio konkurso organizatoriai, formuluodami techninę užduotį, turės nuspręsti, kaip detalai ir išsamiai pateikti patalpų dydžius konkurso dalyviams.

3.2.2.3. III PROJEKTAVIMO KRYPTIS

Daugiafunkcis menų centras su reziduojančiu orkestru. Paveiksle pateikiama III projektavimo kryptį atitinkanti NKS funkcijų programa, lentelėje – orientacinė patalpų detalizacija.

24 pav. III projektavimo krypties NKS programa

Šaltinis: autorių pasiūlymas

Pastaba: Tautos namai galėtų savo veiklą organizuoti visuomeninėms funkcijoms skirtose bei atvirose viešosiose pastato erdvėse, jas įveiklinant, savo veiklą inkorporuojant į NKS paslaugų infrastruktūros programą.

10 lentelė. Orientacinė III projektavimo krypties NKS patalpų detalizacija (patalpų atitikimas NKS programai)

Patalpų tipas	Plotas (m ²)	Patalpos	Plotas (m ²)
Viešosios funkcijos			
Fojė	2075	Iėjimas/ fojė	1500
		Informacijos centras	35
		Apsaugos punktas	25
		Rūbinės	200
		San mazgai	300
		Pirmosios pagalbos punktas	15
Maitinimas	885	Restoranas	200
		Kavinė	200
		Barai	120
		Poilsio erdvės	20
		Virtuvė	250
		Virtuvės sandėlis	95
Papildomos viešosios funkcijos	600	Ekspozicinės - edukacinės erdvės	600
Koncertų salės			
	2 000	Pagrindinė salė (1 500 vietų)	1 350
		Mažoji salė (500 vietų)	650
Komerčinės paskirties patalpos			
	400	Komerčinės paskirties patalpos kultūros produkcijos sklaidai	400
Pagalbinės funkcijos			

Patalpų tipas	Plotas (m ²)	Patalpos	Plotas (m ²)
Administracija	770	Darbuotojų įėjimas	60
		Biurai	420
		Susitikimų kambariai	120
		Raštinė	30
		Darbuotojų sandėliukas	28
		Kavos/ darbuotojų kambarys	42
		Sanitariniai mazgai	70
Užkulisiai	1 980	Salių užkulisiai	300
		Garso, gamybos ir apšvietimo patalpos	30
		Atlikėjų persirengimo patalpos, daiktų saugyklos, sanitariniai mazgai	735
		Repeticijų kambariai	500
		Įrašų studija	50
		Scenos valdytojo patalpa	15
		Atlikėjų instrumentų / įrangos saugykla (os)	300
		Biblioteka/ archyvas	50
Aptarnaujančio funkcijos			
Aptarnaujančios erdvės	1 015	Tarnybinis įėjimas	20
		Apsauga	25
		Krovinių platforma	160
		Pristatymas, pakavimas, dėžių sandėlis	125
		Paruošimo erdvė ir sandėlis	275
		Dirbtuvės	125
		Dirbtuvių sandėlis	40
		Dirbtuvių biuras	25
		Baldų ir rekvizitų sandėlis	50
		Valytojų kambarys (iai)	25
		Atliekų patalpa	45
		IT patalpa	100
		BENDRAS NAUDINGAS PLOTAS	9 725
BENDRAS PLOTAS NAUDOJANT PASTATO NAUDINGUMO KOFICIENTĄ – 1,6 (Įtraukiama cirkuliacija, liftų šachtos, laiptai, techninės patalpos, vidinės konstrukcijos, pertvaros ir perdangų ertmės)			15 560

Šaltinis: autorių pasiūlymas

Šioje lentelėje pateiktas bendras naudingas plotas (9 725 kv. m) nurodo, kiek ir kokių patalpų NKS pastatui reikia. Į šį plotą nėra įtraukta cirkuliacinė erdvė, liftų šachtos, laiptai, techninės patalpos, vidinės konstrukcijos, pertvaros ir aukštų perdengimų ertmės. Bendras pastato plotas (naudingas + nenaudingas) skaičiuojamas, naudojant pastato naudingumo koeficientą 1,6 (Naudingas plotas x 1,6 = bendras plotas), įtraukiant visas minėtas erdves.

Architektūrinio konkurso organizatoriai, formuluodami techninę užduotį, turės nuspręsti, kaip detalai ir išsamiai pateikti patalpų dydžius konkurso dalyviams.

Apibendrinant pateiktas projektavimo kryptis ir jų funkcijų programos dydžius, žemiau pateikiamas paaiškinamas, kuo remiantis buvo siūlomas bendras pastato plotas.

Vadovaujantis pateikta technine specifikacija bei padaryta įstaigų apklausa, buvo nustatyta kad pagrindinė salė turėtų talpinti ne mažiau 1 500 klausytojų, iš jų 700 vietų planuojama parteryje, kad būtų užtikrintas akustinės ir matymo kokybės santykis, o likusios vietos – šoniniuose ir galiniuose balkonuose. Žinant parterio vietų poreikį, buvo nustatytas salės užstatymo plotas, naudojant 1 m² vienai žiūrovo vietai - 700 m², įtraukiant išplėtimus dviejų aukštų balkonuose – 300 m², viso suma gaunasi 1 000 m², prie gautos sumos pridėdant scenos plotą – 230 m², 50 m² – choro ložę bei vargonams skiriamą apie 70 m² plotą. Taigi, bendrasis pagrindinės salės plotas – 1 000+230+50+70, viso apie 1 350 m². Tai tiesiogiai įtakoja pagalbinių funkcijų plotą, kuris paprastai būna panašus į pagrindinės salės plotą. Fojė dydis paskaičiuojamas remiantis pagrindinės salės talpa (1 500 vietų), kuris atitinka 1 m² lankytojui. Stačiakampio formos (shoe-box) 1 žiūrovų vietai tenkantis salės tūris yra 12 m³, o vineyard tipo salei – 14 m³.

Kodėl nustatomi tokie parametrai? Didžioji dalis akustiką įtakančių parametru yra reverberacijos trukmė ir su ja susiję kiti akustiniai parametrai. Paprastai reverberacijos trukmę įtakoja salės tūris ir salėje esančių žiūrovinių kėdžių (kas absorbuoja garso bangas) paviršių visuma. Kiti salėje esantys sugeriantys paviršiai nėra tiek įtakingi, kiek kėdės. Kuomet apskaičiuojama sėdimų vietų ploto sugertis, tai įtakoja apie + 0,5 m nuo sėdimos vietos į visas puses sugeriantį plotą. Stačiakampio formos (shoe-box) salėje sėdėjimo paviršiaus plotas

yra pakankamai efektyvus, nes yra keletas koncentruojančių plokštumų (parteris, galinis balkonas (-ai), šoniniai balkonai). Tuo tarpu vineyard formos salėje sėdimos vietos yra išskaidomos į daugiau ir mažesnius sėdimų vietų plotelius, todėl sugeriančių paviršių plotas padidėja. Dėl šios priežasties vineyard salės tūris, atitinkantis vienai žiūrovinei vietai, turi būti didesnis, lyginant su stačiakampio (shoe-box) tipo salės viena žiūrovine vieta. Taip pat dėl tos pačios priežasties garso stiprumas vineyard tipo salėje bus mažesnis. Atitinkamai tūrio skaičiai vienai žiūrovinei vietai (12 m³ ir 14 m³) yra paremti praktiniais matavimais ir pasiteisinę kitose labai geros akustikos klasikinės muzikos koncertų salėse per pastaruosius keletą metų. Todėl šie skaičiai yra nusistovėję kaip pagrindinė nuoroda.

Fojė yra skiriama taip pat 1 m² ploto vienam lankytojui. Tai yra nusistovėjęs standartas, kuris praktikoje pakankamai komfortiškai leidžia judėti ar būriuotis lankytojams iki koncerto, koncerto pertraukų metu.

Kadangi NKS ir Kaune vykusio tarptautinio architektūrinio M. K. Čiurlionio koncertų centro apimtis yra panaši, aptarnaujančių funkcijų dydis pasiūlytas ir atsižvelgiant į šio konkurso pateiktą medžiagą. Visos likusios papildomos viešosios funkcijos ir jų dydžiai buvo pasiūlyti atsižvelgiant į tai, kas yra įprasta tokio tipo ir dydžio pastatams, tačiau tai nesudaro reikšmingos bendro pastato ploto dalies. Nustačius bendrą pastato naudingą plotą, buvo pritaikytas tokio tipo pastatams naudojamas naudingumo koeficientas – 1,6, kuris įtraukia cirkuliacinę erdvę, liftų šachtas, laiptus, technines patalpas, vidines konstrukcijas, pertvaras ir perdangų ertmes. Pateiktas bendras pastato plotas svyruoja atsižvelgiant į siūlomą projektavimo kryptį.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad siūlomi patalpų dydžiai yra orientaciniai ir gali keistis konkurso dalyviams rengiant projektinius pasiūlymus.

Atsižvelgiant į NKS projektavimo krypčių bendrus plotus, atitinkamai siūloma skirti vienai žiūrovo vietai 7,8 m², 8,9 m² ir 7,8 m² (žr. 11 lentelę), tai yra bendro pastato ploto ir visų salių žiūrovų vietų sumos santykis. Išnagrinėjus užsienio analogų projektus pastebima, kad šis dydis varijuoja nuo 6,0 m² iki 18,5 m² vienai žiūrovo vietai (žr. 11 lentelę), kas neparodo konkrečios koreliacijos tarp salių dydžio ir bendro pastato ploto, bet nusako, kiek kompaktiški ar erdvūs yra nagrinėti pavyzdžiai.

11 lentelė. NKS siūlomų projektavimo krypčių plotų palyginimas su užsienio analogais

Pavadinimas	Bendras vietų skaičius	Bendras plotas (m ²)	Bendro pastato ploto dalis vienai žiūrovo vietai (m ²)
NKS projektavimo kryptis I	2 000	15 592	7,8
NKS projektavimo kryptis II	1 500	13 344	8,9
NKS projektavimo kryptis III	2 000	15 560	7,8
Lenkijos nacionalinio radijo simfoninio orkestro salė (Lenkija)	2 100	25 450	12,1
Nacionalinis muzikos forumas (Lenkija)	2 601	48 178	18,5
Koncertų salė Briugėje (Belgija)	1 609	17 250	10,7
Upsalos koncertų salė (Švedija)	2 430	14 600	6,0
Stavangerio koncertų salė (Norvegija)	2 300	13 800	6,0

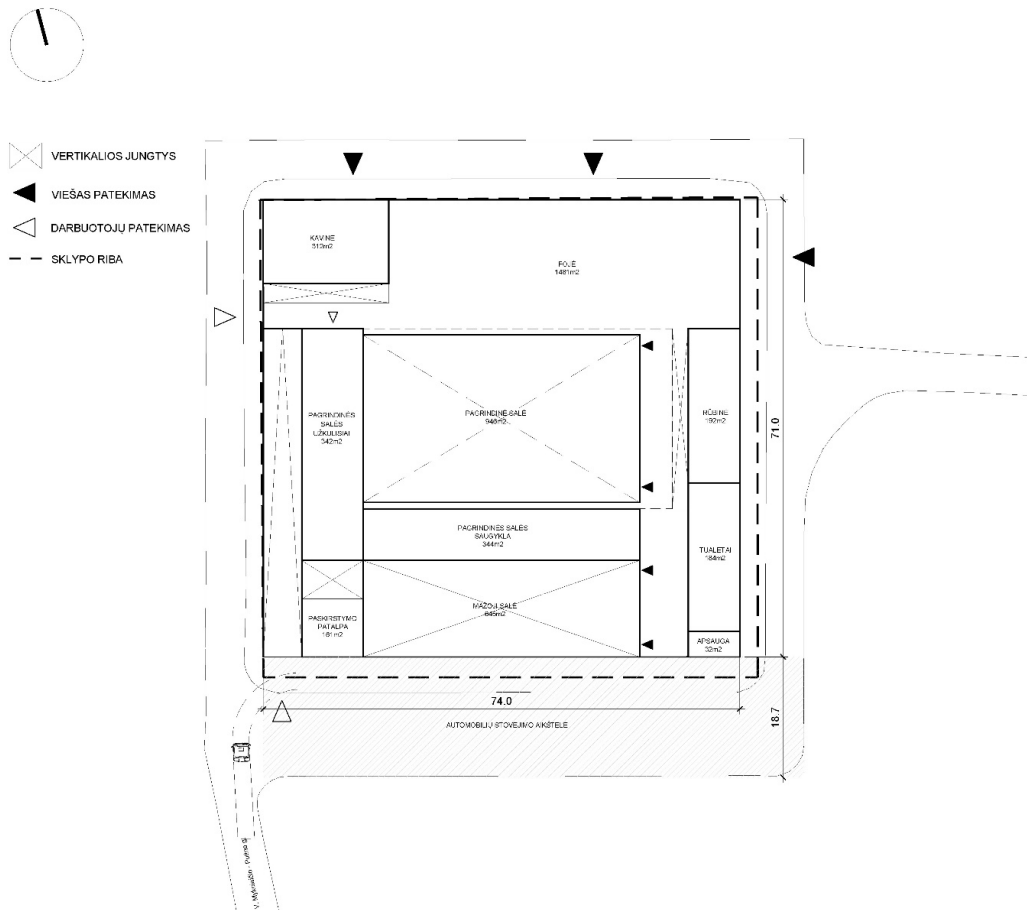
Šaltinis: sudaryta autorių

3.2.2.4. SIŪLOMŲ PROJEKTAVIMO KRYPČIŲ FUNKCINĖS SCHEMOS

Pateikiamos principinės visų projektavimo krypčių funkcinės pirmo aukšto schemos ir visų erdvių pastate išdėstymo aprašai:

1. Projektavimo kryptis I. Šioje NKS funkcinėje schemoje pagrindinį patekimą į pastatą siūloma daryti šiaurinėje ir rytinėje sklypo pusėse. Tai būtų reprezentacinė pastato pusė, matoma nuo Tauro kalno. Pagrindiniai pėsčiųjų srautai taip pat yra numatomi šiose pusėse, o šalutinis darbuotojų įėjimas yra numatomas vakarinėje pusėje greta kavinės. Pateikimas į aptarnaujančias erdves daromas pietinėje sklypo pusėje, numatant nusileidimą į požeminius aukštus. Patekus į pastatą, atsiduriama daugiafunkcėje fojė erdvėje su kavine ir kitomis lankytojams skirtomis patalpomis, pagrindinė (natūralios akustikos) ir mažoji (daugiafunkcė) salės yra tiesiogiai pasiekiamos lankytojams iš fojė, o pagalbinės pagrindinės salės patalpos išdėstomos tarp salių. Kitos viešai prieinamos NKS erdvės pasiekiamos vertikaliomis jungtimis į viršų. Pietinėje sklypo pusėje šalia senųjų liuteronų kapinių išlaikoma esama automobilių stovėjimo aikštelė:

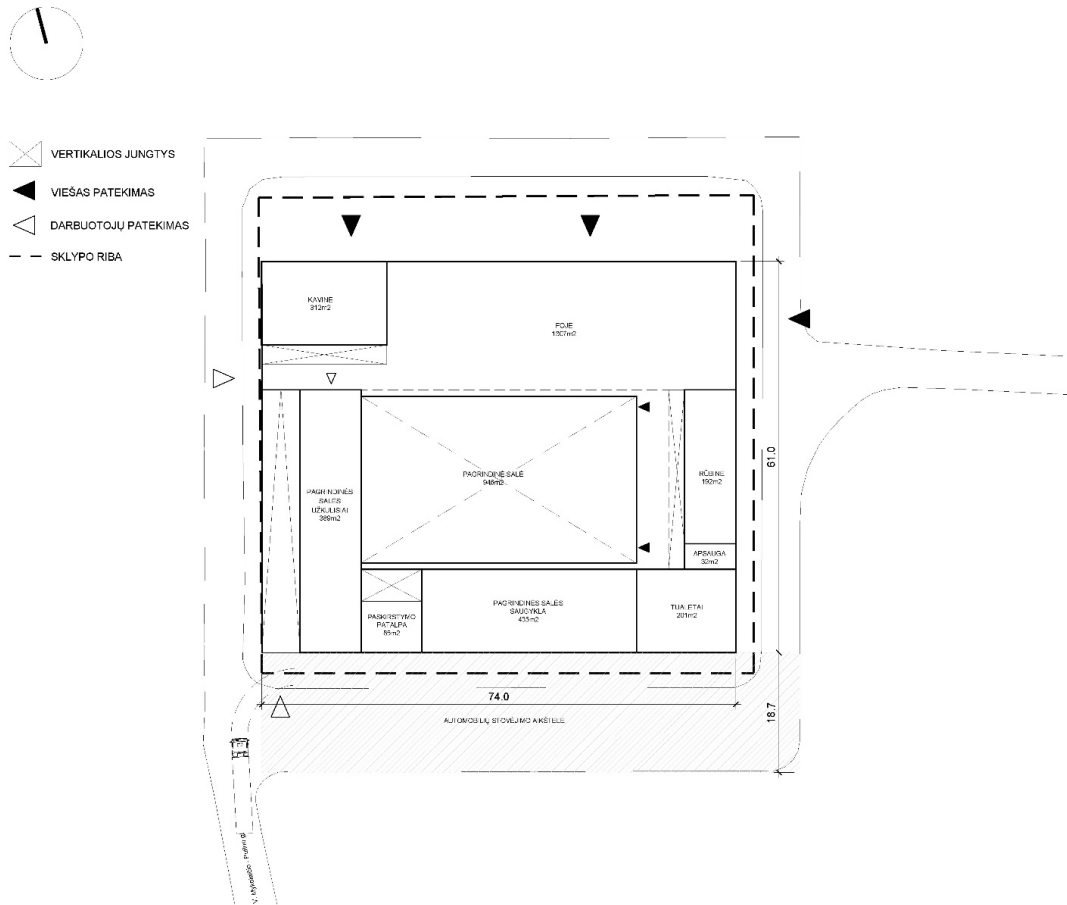
25 pav. Principinė NKS patalpų schema (Projektavimo kryptis I)

Šaltinis: autorių pasiūlymas

2. Projektavimo kryptis II. Antroje NKS funkcinėje schemoje pagrindinį patekimą į pastatą siūloma daryti šiaurinėje ir rytinėje sklypo pusėse, pastatą atitraukiant nuo sklypo ribos ir paliekant erdvės paradiniam įėjimui. Tai daugiafunkcė viešoji erdvė pritaikoma įvairiai veiklai. Pagrindiniai pėsčiųjų srautai taip pat yra numatomi šiose pusėse, o šalutinis darbuotojų įėjimas yra planuojamas vakarinėje pusėje greta kavinės. Patekimas į aptarnaujančias erdves daromas pietinėje sklypo pusėje, numatant nusileidimą į požeminius aukštus. Patekus į pastatą, atsiduriama daugiafunkcėje fojė erdvėje su kavine ir kitomis lankytojams skirtomis patalpomis, pagrindinė (natūralios akustikos) salė yra tiesiogiai pasiekama lankytojams iš fojė, o pagalbinės pagrindinės salės patalpos išdėstomos aplink salę. Kitos viešai prieinamos NKS erdvės pasiekiamos vertikaliomis jungtimis į viršų. Pietinėje sklypo pusėje šalia senųjų liuteronų kapinių išlaikoma esama stovėjimo aikštė.

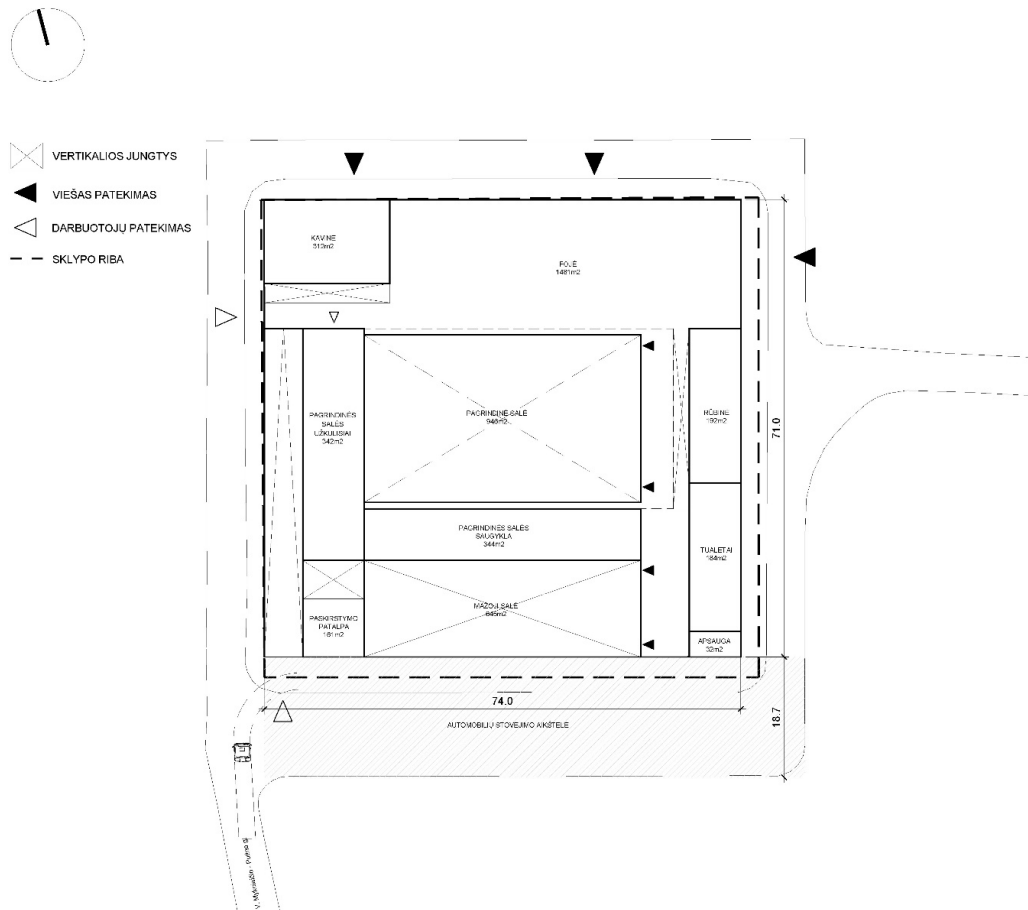
26 pav. Principinė NKS patalpų schema (Projektavimo kryptis II)

Šaltinis: autorių pasiūlymas

3. Projektavimo kryptis III. Trečioje NKS funkcinėje schemoje pagrindinį patekimą į pastatą siūloma daryti šiaurinėje ir rytinėje sklypo pusėse. Tai būtų reprezentacinė pastato pusė, matoma nuo Tauro kalno. Pagrindiniai pėsčiųjų srautai taip pat yra numatomi šiose pusėse, o šalutinis darbuotojų įėjimas yra numatomas vakarinėje pusėje greta kavinės. Patekimas į aptarnaujančias erdves daromas pietinėje sklypo pusėje, numatant nusileidimą į požeminius aukštus. Patekus į pastatą, atsiduriama daugiafunkcėje fojė erdvėje su kavine ir kitomis lankytojams skirtomis patalpomis, pagrindinė (natūralios akustikos) ir mažoji (daugiafunkcė) salės yra tiesiogiai pasiekiamos lankytojams iš fojė, o pagalbinės pagrindinės salės patalpos išdėstomos tarp salių. Kitos viešai prieinamos NKS erdvės pasiekiamos vertikaliomis jungtimis į viršų. Pietinėje sklypo pusėje šalia senųjų liuteronų kapinių išlaikoma esama automobilių stovėjimo aikštelė:

27 pav. Principinė NKS patalpų schema (Projektavimo kryptis III)

Šaltinis: autorių pasiūlymas

Kiti schemų parametrai:

12 lentelė. NKS projektavimo krypčių I, II, III akcentai

	Projektavimo kryptis I	Projektavimo kryptis II	Projektavimo kryptis III
Pastato erdvės	<p>-2 aukštas – Techninės patalpos.</p> <p>-1 aukštas – Krovinių iškrovimo platforma su vieta transporto manevravimui, aptarnaujančios patalpos ir mažoji koncertų salė su pagalbinėmis patalpomis.</p> <p>1 aukštas – Fojė, pagrindinė koncertų salė su pagalbinėmis patalpomis, dirigentų ir solistų persirengimo kambariai, instrumentų sandėliavimo patalpos, kavinė, rūbinė ir sanitariniai mazgai.</p> <p>2 aukštas – Fojė, lanksčios viešai prieinamos erdvės, baras ir sanitariniai mazgai.</p> <p>3 aukštas – Komerčinės paskirties patalpos ir sanitariniai mazgai.</p> <p>4 aukštas – Biurai, kūrybinės dirbtuvės ir sanitariniai mazgai.</p>	<p>-2 aukštas – Techninės patalpos.</p> <p>-1 aukštas – Krovinių iškrovimo platforma su vieta transporto manevravimui, aptarnaujančios patalpos.</p> <p>1 aukštas – Fojė, pagrindinė koncertų salė, dirigentų ir solistų persirengimo kambariai, instrumentų sandėliavimo patalpos, kavinė, rūbinė ir sanitariniai mazgai.</p> <p>2 aukštas – Fojė, viešai prieinamos Tautos namų erdvės, atlikėjų persirengimo patalpos, baras ir sanitariniai mazgai.</p> <p>3 aukštas – Komerčinės paskirties patalpos ir sanitariniai mazgai.</p> <p>4 aukštas – Biurai ir sanitariniai mazgai.</p>	<p>-2 aukštas – Techninės patalpos.</p> <p>-1 aukštas – Krovinių iškrovimo platforma su vieta transporto manevravimui, aptarnaujančios patalpos.</p> <p>1 aukštas – Fojė, pagrindinė koncertų salė, daugiafunkcė salė, dirigentų ir solistų persirengimo kambariai, instrumentų sandėliavimo patalpos, kavinė, rūbinė ir sanitariniai mazgai.</p> <p>2 aukštas – Fojė, edukacinės-ekspozicinės erdvės, orkestro atlikėjų persirengimo kambariai ir repeticijų erdvės, baras ir sanitariniai mazgai.</p> <p>3 aukštas – Komerčinės paskirties patalpos kultūros produktų sklaidai ir sanitariniai mazgai.</p> <p>4 aukštas – Biurai ir sanitariniai mazgai.</p>
Bendras pastato plotas, kv. m	15 592	13 344	15 560
Bendras naudingas užstatymo plotas, kv. m	5 847	5 004	5 835
Pastato aukštis, m	25	25	25

Šaltinis: sudaryta autorių

3.2.2.5. TERITORIJŲ PLANAVIMO IR PAVELDOSAUGOS DOKUMENTŲ POKYČIŲ POREIKIO VERTINIMAS

GS 8 priede pateikiama informacija apie pagrindinių teritorijų planavimo ir paveldosaugos dokumentų nuostatas, turinčias įtakos NKS objektui. Šiame priede pateikiamos informacijos pagrindu atliekama kita analizė – ar siūlomoms projektavimo kryptims įgyvendinti atsiranda poreikis šių dokumentų nuostatų korekcijoms.

Analizės išvados pateikiamos 13 lentelėje.

13 lentelė. Teritorijų planavimo ir paveldosaugos dokumentų nuostatų, susijusių su NKS projektavimo kryptimis, pokyčio poreikio vertinimas

Projektavimo kryptis	Siūlomi teritorijos naudojimo reglamentai	DP teritorijos naudojimo reglamentai	Galimi pokyčiai, rizikos
I	Sklypo užstatymo tankis – 100 % Sklypo užstatymo intensyvumas – 2,8 Pastato antžeminis aukštis – 25 m Pastato požeminis aukštis – 10 m	Sklypo užstatymo tankis – 76 % Sklypo užstatymo intensyvumas – 1,8 Pastato antžeminis aukštis – 25 m Statinių aukščių maksimali altitudė – 159.00 Pastato požeminis aukštis – nereglamentuojamas	Profsąjungų rūmų vitražai yra įtraukti į kultūros vertybių registrą, todėl yra svarbu prieš organizuojant konkursą įvertinti jų būklę, o rengiant projektinius pasiūlymus vadovautis galimais išsaugojimo scenarijais (žr. NKS GS 8 priedą). Siūlomos NKS projektavimo kryptys neperžengia sklypo V. Mykoliaičio-Putino g. 5 (kad. Nr. 0101/0054:2211) ribos, nepažeidžia reglamentuotų paveldosaugos apsaugos zonų ir esamos V. Mykoliaičio-Putino gatvės raudonosios linijos. Siūloma sklypo V. Mykoliaičio-Putino g. 5 (kad. Nr. 0101/0054:221) detalijame plane keisti leidžiamą sklypo užstatymo tankumą ir sklypo užstatymo intensyvumą pagal pasirinkta NKS projektavimo kryptį. Visose NKS projektavimo kryptyse yra siūloma projektuoti 2 aukštus po žeme, juose numatant aptarnaujančias ir technines patalpas, tokiu būdu nebūtų viršijamas reglamentuotas 25 m pastato aukštis. Kąsimasis po žeme nėra reglamentuotas, kadangi šiuo metu esami Profsąjungų rūmai turi -1 aukštą po žeme. Tačiau svarbu, prieš rengiant techninį projektą, atlikti geologinius tyrimus, kad nebūtų pažeistas saugomas Tauro kalno šlaitas. Kultūros vertybių apsaugos departamento specialistų žodžiais, prieš rengiant techninį projektą taip pat svarbu atlikti žvalgomoosius archeologinius tyrimus, kad patikrinti, ar nėra saugomų vertybių, o jas radus atlikti pilnus archeologinius tyrimus, atidedant techninio projekto rengimą. Techninio projekto rengimo metu, projektuojant pastatą ir miesto komunikacijų įvadus, svarbu vadovautis specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis: 1 - XIX. Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorija ir apsaugos zonos 2 - XLVIII. Šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų apsaugos zonos 3 - Ryšių linijų apsaugos zonos 4 - VI. Elektros linijų apsaugos zonos 5 - XLIX. Vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklų ir įrenginių apsaugos zonos
II	Sklypo užstatymo tankis – 90 % Sklypo užstatymo intensyvumas – 2,5 Pastato antžeminis aukštis – 25 m Pastato požeminis aukštis – 10 m		
III	Sklypo užstatymo tankis – 100 % Sklypo užstatymo intensyvumas – 2,8 Pastato antžeminis aukštis – 25 m Pastato požeminis aukštis – 10 m		

Šaltinis: sudaryta autorių

4. NKS OBJEKTO VYSTYMO GAIRĖS

Šioje GS dalyje pateikiamos pagrindinės NK objekto vystymo gairės, nustačius NK programos apimtį.

4.1. SU NKS INFRASTRUKTŪROS STATYBA IR ĮRENGIMU SUSIJUSIŲ SPRENDIMŲ DIEGIMAS

Šioje GS dalyje pateikiamos rengėjų rekomendacijos dėl įvairių techninių ir technologinių sprendimų, statant ir įrengiant NKS infrastruktūrą.

Siekiant užtikrinti tvarų nagrinėjamo sklypo vystymą, siūlomos žemiau pateiktos vystymo gairės. Šios gairės užtikrintų kokybišką projekto integraciją į urbanistinį miesto audinį, pasiūlytų tvarius ir šiuolaikiškus architektūrinius sprendinius atitinkančius aukščiausius pastatų sertifikavimo standartus.

14 lentelė. Gairių aspektai

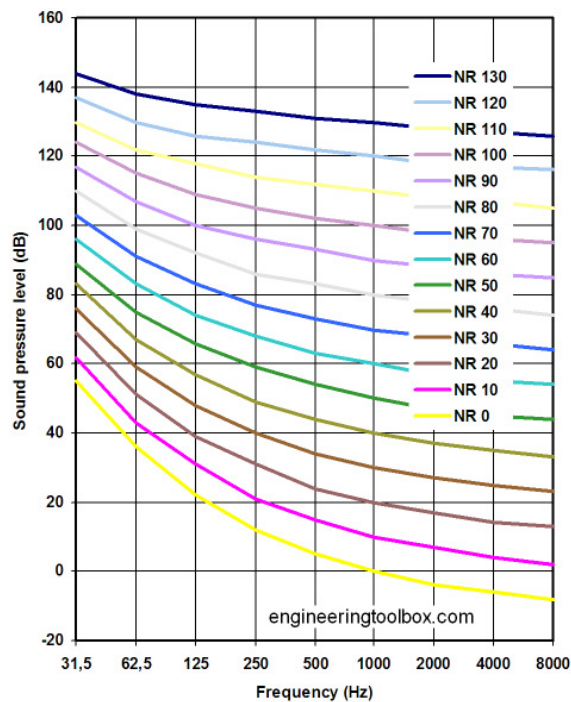
Gairių aspektai	Gairės
Urbanistinės vystymo gairės	NKS ir Tauro kalno parko daugiavfunkcė viešoji erdvė – Vilniaus viešųjų erdvių tinklo dalis. Svarbu užtikrinti visą reikiamą infrastruktūrą lauko renginių organizavimui bei apsaugą nuo atmosferinių veiksnių.
Architektūrinės vystymo gairės	Šiuolaikiška kokybiška architektūra - parengti šiuolaikiškos, išskirtinės architektūros visuomeninio kultūrinio pastato projektą, kuris taptų profesionaliosios muzikos ir kitų daugiažanrės scenos menų – reprezentacine erdve, ryškiu kultūriniu tašku, skirtu bendradarbiauti įvairių sričių vietiniams ir tarptautiniams menininkams/ atlikėjams. Visuomenei atviro tipo pastatas – pastatas turėtų būti lengvai matomas/ atpažįstamas iš bet kurio taško mieste. Svarbu užtikrinti, jog išliktų reprezentatyvus ir vizualiai atviras visuomenei, visi pastato fasadai negali turėti matomos logistikos ar kitų ūkinių pastato dalių. Pastato vidaus erdvių lankstumas ir efektyvus išnaudojimas - pastato projekte turi būti užtikrintas vidaus erdvių lankstumas ir efektyvus išnaudojimas. Projektuojant koncertų sales ar kitas viešai prieinamas erdves, svarbu užtikrinti, kad šios erdvės būtų lengvai transformuojamos. Lengva priežiūra ir ekonomiškasis išlaikymas - projektuojamas pastatas turėtų būti lengvai prižiūrimas, sprendiniai užtikrintų ekonomišką statinio išlaikymą. Ryšys tarp viešos erdvės ir viešai prieinamų funkcijų - pastato plano sprendiniuose turėtų būti užtikrinamas stiprus ryšys tarp viešosios erdvės sklypo prieigos ir viešai prieinamų funkcijų Nacionalinėje koncertų salėje. Tvarūs architektūriniai sprendimai - pastatas turi tapti tvarios visuomeninės architektūros pavyzdys Lietuvoje. Projekte taikyti inovatyvius architektūrinius sprendinius ir rinktis aplinką tausojančias medžiagas bei atkreipti dėmesį į tvarų jų eksploatavimą.
Akustinės vystymo gairės	Aplinkos triukšmo garso izoliacija – pastate esančiose patalpose (koncertų salėje ir kitose įveikintose erdvėse), statant pastatą, turi būti užtikrinama garso izoliacija triukšmo patekimui į išorę ir atvirkščiai – iš išorės į koncertines erdves. Kadangi šalia yra gyvenamieji namai, koncertų salės veikla neturi trikdyti gyventojų ramybės. Kadangi projektuojama klasikinės muzikos pasirodymų salė, labai svarbi yra ore sklindančio triukšmo norma. Ji turėtų būti NR10. Garso izoliacija tarp patalpų – pastate patalpos turi būti išdėstytos taip, kad nebūtų tiesioginių pertvarų, perdangų, kurios jungtų kelias pasirodymams skirtas erdves. Tarp skirtingų patalpų turi būti užtikrinama garso izoliacija, kad tiek vienoje erdvėje, tiek kitoje vienu metu galėtų vykti renginiai (pvz., vienoje salėje – koncertas, kitoje – repeticija). Inžinerinių sistemų triukšmas – Salėje bus didelis kiekis inžinerinių sistemų (ventiliacija, šildymo, vėdinimo sistemos, priešgaisrinės sistemos, scenos technologinė įranga), todėl turi būti užtikrinamas jų skleidžiamo foninio triukšmo lygis, kad netrikdytų nei atlikėjų, nei žiūrovų. Pagrindinėje klasikinės muzikos salėje turi būti užtikrinamas NR10 foninio triukšmo norma, daugiavfunkcėje salėje – NR15 su galimybe sumažinti paduodamo oro kiekį 80 proc. „Garso įrašų“ metu. Skirtingose dažnių srityse leidžiami skirtingi triukšmo lygiai. Kadangi žmogaus ausis žemo dažnio garsui nėra tokia jautri, kaip vidutinių dažnių garsui, leidžiami didesni foninio triukšmo lygiai žemų dažnių srityje. Didžiausio foninio triukšmo lygio reikalavimus apibrėžti naudodami NR (Noise Rating) kreives, kur triukšmo lygiai pateikti oktavos dažnių srityse (žr. 15 lentelę). Žiūrovų salėms leidžiamo triukšmo lygiai nustatomi atsižvelgiant į triukšmo šaltinio prigimtį: <ul style="list-style-type: none"> Foninis triukšmas, sukeltas techninės įrangos ir transporto triukšmo; Triukšmas, ateinantis iš besiribojančios salės. Matuojamas triukšmo lygis negali viršyti pasirinktos NR kreivės nė vienoje oktavos srityje.
Energetinio naudingumo ir ekologiškumo gairės	NKS pastato energetinio efektyvumo klasė – ne žemiau kaip A+. Esant galimybėms, aptarnaujančios komunikacinės sistemos (oro, vėdinimo ir pan.) įrengiamos taip, kad pagrindinių erdvių nenaudojimo atveju jas galima būtų išjungti be žalos kitoms pastato dalims ir sistemoms. Pagalbinės, viešosios ir kitos erdvės, reikalaujančios geros natūralios šviesos, įrengiamos kuo arčiau saulės ir kuo aukščiau (pastato aukštingumo požiūriu) – pvz., kūrybinės dirbtuvės, restoranai/ kavinė ir pan. Naujausiais Teatro Instituto konsultantų tyrimais buvo parodyta, kad anglies junginių išmetimo į atmosferą sumažėjimas labiau susijęs su žiūrovų atvykimo į salę būdu, negu su ekologiniais sprendimais, siejamais su vėdinimo ar LED apšvietimo sistemomis. Patogus susisiekimas viešuoju transportu taip pat pritraukia įvairesnio amžiaus publikos, kas užtikrina pastovius lankytojus ir ateityje. Projektuojant pastato aplinką bei vykdam objektą rinkodarą, svarbu apibrėžti patekimą į pastatą alternatyviais (nei asmeninis automobilis) būdais, kartu mažinant parkavimo vietų skaičių ir prieinamumą nuosavu automobiliu ar pan. motorizuota transporto priemone.

Šaltinis: autorių pasiūlymas

15 lentelė. Foninio triukšmo NR kreivės

Triukšmo lygis - NR - kreivė	Maksimalus Garso Slėgio Lygis (dB)								
	Vidurinių dažnių oktavoje (Hz)								
	31,5	62,5	125	250	500	1000	2000	4000	8000
NR 0	55	36	22	12	5	0	-4	-6	-8
NR 10	62	43	31	21	15	10	7	4	2
NR 20	69	51	39	31	24	20	17	14	13
NR 30	76	59	48	40	34	30	27	25	23
NR 40	83	67	57	49	44	40	37	35	33
NR 50	89	75	66	59	54	50	47	45	44
NR 60	96	83	74	68	63	60	57	55	54
NR 70	103	91	83	77	73	70	68	66	64
NR 80	110	99	92	86	83	80	78	76	74
NR 90	117	107	100	96	93	90	88	86	85
NR 100	124	115	109	105	102	100	98	96	95
NR 110	130	122	118	114	112	110	108	107	105
NR 120	137	130	126	124	122	120	118	117	116
NR 130	144	138	135	133	131	130	128	127	126

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis ISO 1996 standartu

28 pav. Triukšmo lygio diagrama

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis ISO 1996 standartu

4.2. NKS TECHNINIŲ IR AKUSTINIŲ PARAMETRŲ APIBRĖŽIMAS

Vienas labiausiai kontroliuojamų parametrų – triukšmo kontrolė.

Triukšmo kontrolė. Pagrindinis triukšmo kontrolės parametras yra foninio triukšmo lygis skirtingose patalpose. Ore sklindančio ir smūginio garso izoliacija turi tenkinti žemiau nurodytus maksimalius leidžiamus foninio triukšmo lygius ir jų neviršyti:

16 lentelė. Triukšmo kontrolės parametrai

Pagrindinės koncertų salė	NR10
Mažoji (daugiafunkcė) salė	NR15 (su galimybe „garso įrašų“ metu sumažinti oro srautą 80 %)
Repeticijų patalpos	LA,eq 28 dB, LA,max 32 dB
Persirengimo kambariai	LA,eq 28 dB, LA,max 32 dB
Fojė ir kitos viešos erdvės	LA,eq 33 dB, LA,max 38 dB

Šaltinis: autorių rekomendacijos

Pagrindinės ir mažosios (daugiafunkcės) salių pakankamai griežti kriterijai, kurie pareikalaus labai atidaus erdvių išplanavimo, taip pat atsakingo visų garsą izoliuojančių konstrukcijų realizavimo bei ŠVOK sistemų įrengimo, kad salėse būtų galima taip pat atlikti garso įrašus.

Toliau šiame skyriuje yra pristatomi preliminarūs kriterijai pagrindinei, mažajai koncertų salėms bei kitoms patalpoms/ erdvėms.

4.2.1. PAGRINDINĖS SALĖS AKUSTINIAI PARAMETRAI

Pagrindinės salės dydis. Remiantis kitų salių projektavimo patirtimi, įskaitant ir sales, į kurias referuojame, rekomenduojame salėje talpinti 1 500 sėdimų vietų. Tai reikštų, kad tik pačios salės planas būtų apie 1 350 kv. m ploto – jei tai „shoe-box“ tipo salė, ir 1800-2000 kv. m ploto – jei tai vineyard (terasinio) tipo salė. Pagrindiniai parametrai:

- Scena turėtų būti ~230 kv. m ploto, taip pat apie 300 kv. m ploto, skirto persirengimų kambariams ir pan. erdvėms esančioms scenos lygyje.
- „Shoe-box“ tipo salei rekomenduojama užtikrinti 12 kub. m tūrį tenkantį vienam žiūrovui, ir 14 kub. m tūrį, jei tai vineyard tipo salė.
- Maksimalus salės plotis „shoe-box“ tipo salei ~22-28 m (apie 20 m parteryje su išplėtimu balkonuose) ir apie 26 m plotis vineyard tipo salei. Taip pat kiekvienas balkonas turi turėti 2,5-3,0 m pločio išėjimus į koridorius tam, kad būtų užtikrintas patogus ir laisvas klausytojų judėjimas.
- Ilgis – apie 43 m (įskaitant sceną ir galinius balkonus).
- Koncertų salės aukštis ~21 m ir papildomai numatoma 3 m inžinerinėms sistemoms virš salės. Taigi, bendras aukštis neviršija leistino 25 m aukščio, kai scenos aukštis sutampa su gatvės lygiu.
- Ne daugiau kaip 15 proc. sėdimų vietų gali būti išdėstytos orkestro šonuose arba už orkestro.
- Turi būti numatyta vieta vargonams (ateityje). Vargonai turi būti projektuojami viduryje galinės scenos sienoje. Rezervuojama erdvė turi būti ne mažiau kaip 7 m gylio, 10 m pločio ir 10 m aukščio.
- Choro balkonui turi būti skirta 50 kv. m ploto galinėje scenos dalyje virš jos.

Patalpos akustikos kriterijai. Šioje GS gali būti nustatytas tik reverberacijos ir šoninių atspindžių efektyvumas. Pilnai žiūrovų užpildytos salės reverberacijos trukmė turėtų būti 2,0-2,1 s vidurinių dažnių srityje ir kilti apie 5 proc. su kiekviena oktava žemiau 500 Hz. Norint užtikrinti akustinį „lankstumą“, kad šioje salėje galėtų vykti ir kiti renginiai (pvz., kamerinės muzikos koncertams, opera), turėtų būti galimybė reverberacijos trukmę sumažinti iki 1,5 s vidurinių dažnių srityje ir žemiau 2,0 s ties 125 Hz. Reverberacijos trukmė turi būti išlaikoma tolygi visoje salėje.

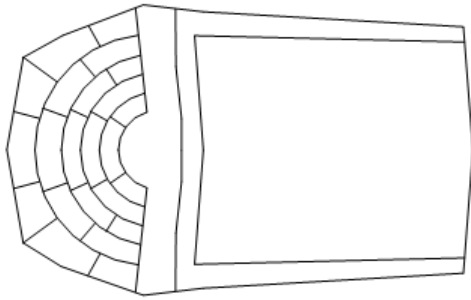
Lateralinis efektyvumas (LF), matuojamas lateralinės frakcijos parametru, turėtų būti vidutiniškai virš 0,18 ir daugiau nei 0,15 (80 proc. visų sėdimų vietų).

Salėje turi būti užtikrintas teisingas matomumas iš visų žiūrovų sėdimų vietų. Rekomenduojamas taškas, nuo kurio matuojamas matomumas (angl. „sightlines“), turi būti 0,5 m virš scenos, scenos viduryje ir 1 m nuo scenos priekio.

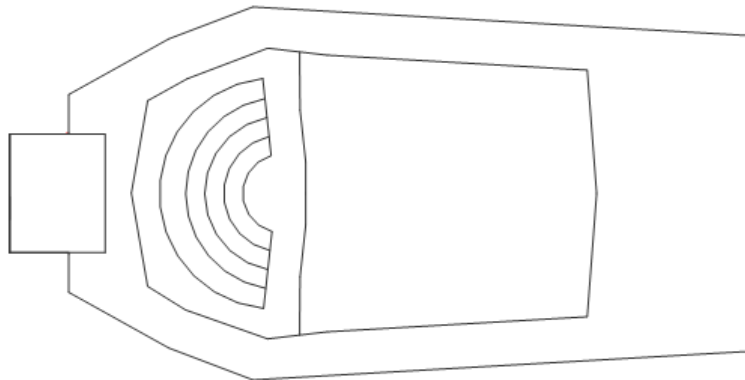
Visi kiti akustiniai parametrai turi būti detalizuojami projekto (architektūrinio ir vėliau techninio) vystymo stadijose.

Pateikiami pagrindinės salės rekomenduojami principiniai sluoksniai:

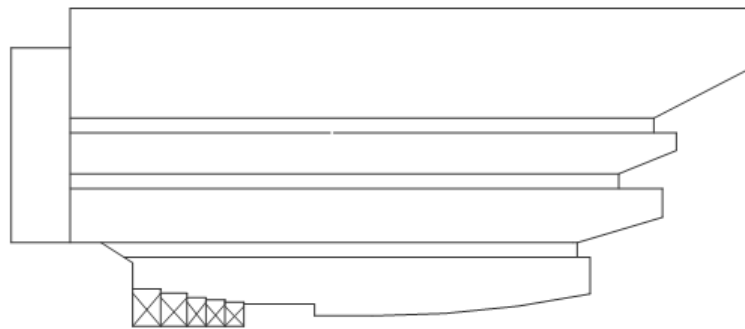
29 pav. Pagrindinės salės rekomenduojami principiniai sluoksniai

1 sluoksnis: Parterio lygmuo su scena

2 sluoksnis: Balkonų lygmuo su vargonų (rezervuojama erdve)

3 sluoksnis: Pjūvis su scena ir vargonų (rezervuojama erdve)

Šaltinis: autorių rekomendacijos

4.2.2. SALĖS SU ĮGARSINTA MUZIKA AIDĖJIMAS

Aukštos klasės klasikinės muzikos koncertų salė reikalauja tam tikrų akustinių parametų. Paprastai klasikinė koncertų salė turi labai ilgą aidėjimo trukmę, kuri yra per didelė įgarsintos muzikos koncertams. Įgarsintai muzikai salės aidėjimas turi būti sutrumpinamas. Dažniausiai tam naudojamos rankiniu būdu stumdomos arba motorizuotos užuolaidos ir reflektoriai. Nors rankinis akustinių sąlygų keitimas atrodytų būtų labiausiai ekonomiškasis, tačiau reiktų atsižvelgti į toliau išvardintus pastebėjimus:

- Rankinis valdymas jautrus vartotojo klaidoms:
 - užuolaidos nutraukiamos į netinkamas pozicijas;
 - dėl įtemto grafiko kai kurios užuolaidos paliekamos ankstesnėse pozicijose;
 - dalis reflektorių paliekama netinkamose pozicijose;
 - svarbiausia, pamirštama uždokumentuoti akustinių elementų pozicijas.
- Visa tai sukelia riziką, kad pasirodymas (ar akustinės, ar įgarsintos muzikos) įvyks akustiškai nepriimtinoje erdvėje.
- Rankinis akustikos keitimas reikalauja daug daugiau laiko, nei motorizuotas, ir dažniausiai negali būti padarytas per pertrauką.
- Rankinis akustikos keitimas reikalauja daugiau personalo darbuotojų, negu motorizuotas valdymas,

kuris atliekamas vieno mygtuko paspaudimu.

- Rankinis akustikos keitimas sukelia riziką sugadinti inventorių ar susižaloti. Tipiniai atvejai:
 - Ant scenos traukiamos užuolaidos gali užstrigti ir būti suplėšytos;
 - Rankiniu būdu judinant akustinius elementus virš publikos ar atlikėjų, padidėja sužalojimų rizika.

Paprastai motorizuoti keičiamos akustikos mechanizmai gali būti įrengti to paties rangovo, kuris tiekia ir sumontuoja visą scenos mechanizaciją. Kuomet valdymo sistemos ir mechanizacija yra suprojektuojama ir įrengiama koordinuotai, galima tikėtis efektyvesnio kaštų panaudojimo bei greitesnių ir saugesnių sprendimų.

Keičiamą akustiką taip pat galima realizuoti, panaudojant elektroakustines erdvės išplėtimo sistemas. Šis metodas plačiai naudojamas daugiafunkcėse salėse, bet rečiau salėse, iš esmės skirtose klasikinei muzikai.

Abejoms akustikos keitimo sistemoms (ir motorizuotai, ir elektroakustinei) būtina papildoma erdvė gretimuose patalpose ir, žinoma, pačioje salėje.

4.2.3. MAŽOSIOS (DAUGIAFUNKCĖS) SALĖS AKUSTINIAI PARAMETRAI

Salės dydis. Salė talpina iki 500 sėdimų vietų. Tai reikštų, kad salės planas būtų 500 kv. m ploto – jei tai „shoe-box“ tipo salė.

Scenai turėtų būti skiriama ~100 kv. m ploto, taip pat 100-120 kv. m ploto, skirto persirengimų kambariams ir pan. erdvėms, esančioms scenos lygyje.

Maksimalus salės plotis „shoe-box“ tipo salei ~18 m, ilgis apie 27 m (įskaitant sceną).

Mažosios (daugiafunkcės) salės aukštis scenos patalpoje ~ 12 m ir papildomai numatoma 3 m inžinerinėms sistemoms virš scenos. Scenos gylis - ~11 m.

Scenos aukštis nuo 0 iki 0,6 m.

Patalpos akustikos kriterijai. Šioje studijoje gali būti nustatytas tik reverberacijos ir šoninių atspindžių efektyvumas. Salės (su žiūrovais) reverberacijos trukmė turėtų būti 0,8-0,9 s vidurinių dažnių srityje, ir kilti 5 proc. su kiekviena oktava žemiau 500 Hz. Kadangi planuojama diegti elektro-akustinę aplinkos pokyčio sistemą tam, kad salėje būtų galima adaptuoti akustinę aplinką nuo 0,8 s iki 2,0 s, reikalinga tiek žiūrovinėje dalyje, tiek scenos dalyje vertinti sugeriančių akustinių medžiagų kiekius, kad tiek scenoje, tiek žiūrovinėje dalyje reverberacijos trukmė būtų labai panaši ir ją galima būtų pilnai kontroliuoti elektro-akustinės aplinkos pokyčio sistemos pagalba.

Lateralinis efektyvumas (LF), matuojamas lateralinės frakcijos parametru, turėtų būti apie 0,18-0,21.

Sėdimų vietų transformacijos. Salė įrengtina kaip daugiafunkcė, todėl turėtų būti numatomi sprendiniai, kad salė galėtų būti transformuojama iš amfiteatro tipo į lygių grindų salės tipą. Turi būti galimybė tribūnas išdėstyti salės šonuose ir išplėsti scenos plotą į žiūrovinės salės vidurį.

4.2.4. SCENOS NUOSTATOS

Scenos padėtis. Projektuojant pagrindinės salės ir daugiafunkcės salės scenas, logistikos atžvilgiu viskas būtų organizuojama per požeminės parkavimo aikštelės platformas, liftu pakeliant į vienos ar kitos salės sceną instrumentus, dekoracijas ar kitą atsivežtinę įrangą. Tokiu atveju sunkvežimiai ar televizijos kilnojamos stotys saugiai parkuojamos požeminėje aikštelėje po pastatu, iš kur patogiai galima tiek žiemą, tiek vasarą iškrauti/pakrauti atsivežamą aparatūrą, daiktus bei, svarbiausia, saugiai nuo lietaus ar blogų oro sąlygų dirbti tiesioginėms TV transliacijoms, nusitiesti kabelius šachtomis iki kiekvienos iš salių.

Pagrindinėje salėje turi būti numatyta scenos mobiliomis platformomis nuleisti/ pakelti renginio metu instrumentus ir kitą įrangą (fortepijonai, kėdės) į -1a. arba -2 a. į saugyklas.

Papildomos erdvės aplink sceną. Kiti būdai, kaip išnaudoti erdvę po sale, – numatyti zoną ar dalinai uždarą erdvę, skirtą diskusijoms prieš koncertą – šis sprendimas darosi vis labiau populiarus. Tokią erdvę svarbu suprojektuoti taip, kad žmonės galėtų laisvai ir netrukdomai judėti fojė zonoje.

Koncepciniuose pastato planuose instrumentų (Mušamieji, fortepijonai, arfos) saugyklos yra numatomos pagrindinės salės aukšte. Instrumentų judėjimas tarp scenos ir saugyklos yra žymiai dažnesnis, nei iki pakrovimo zonos, todėl dauguma instrumentų saugyklų turi būti tame pačiame aukšte, kaip ir pagrindinės salės scena. Keletas patalpų arti pakrovimo zonos turėtų būti numatomos sandėliavimui.

Taip pat scenos lygyje turi būti numatomi bent 2 atskiri dirigentų pasirengimo kambariai (po 35 kv. m) su tualetu ir dušu. 4-5 solistų pasirengimo kambariai (po 30 kv. m) su tualetu ir dušu.

4.2.5. GARSO IZOLIACIJA IR DAUGIAFUNKCIŠKUMAS

Norint suteikti pastatui „gyvybės“, neskaitant salėse vykiančių pasirodymų, ir užtikrinti pastato gebėjimą generuoti pajamas, vis dažniau galima sutikti sprendimus, kai fojė yra naudojama ar nuomojama kitiems renginiams. Pavyzdžiui, fojė gali vykti konferencijos, pasitelkiant įgarsinimo sistemas, ar koncertai vyksiantys dienos metu, kuomet orkestras repetuoja pagrindinėje salėje. Tokiais atvejais garso izoliacija tarp koncertų salės ir fojė pasidaro griežtesnė nei paprastai, tai reiškia, kad įprastinai dvigubų durų sprendimai nebus pakankami, turi būti planuojami trijų durų izoliacinė terpė

Izoliuoti fojė nuo koncertų salės įmanoma – tai erdvių projektavimo klausimas ir taip pat svarbu įvertinti tinkamas garso izoliacijos ribas.

Rekomenduojame konstruktyvų atskyrimą (akustines jungtis) tarp pagrindinės koncertų salės ir mažosios (daugiafunkcės) salės, kad šios erdvės galėtų funkcionuoti nepriklausomai viena nuo kitos su galimybe būti išnuomota.

4.2.6. TECHNOLOGINIŲ SPRENDIMŲ PASIŪLYMAI (PASIRODYMŲ SISTEMOS IR FUNKCIONALUMAS)

Koncertų salės projektavimo principai remiasi pasirinktu salės dizaino tipu. Modernios klasikinės muzikos koncertų salės reikalauja projektinių sprendimų, leidžiančių jas pritaikyti ir daugiafunkciam panaudojimui. Paprastai tradicinės klasikinės koncertų salės projektuojamos vien klasikinei (neįgarsintai) muzikai, numatant nesudėtingus sprendimus kitokio tipo (įgarsintiems) pasirodymams.

Modernios koncertų salės projektavimo principai paprastai remiasi faktu, kad dėl ribotos paklausos vien klasikinio muzikos konteksto pasirodymams yra ypatingai sunku kiekvieną dieną užpildyti salę žiūrovais iki patenkinamo užimtumo dydžio. Salės projektavimo uždavinys turi būti susietas su iš anksto numatomu pasirodymų repertuaru ir proporcija tarp klasikinės muzikos koncertų ir kitokių pasirodymų.

Istoriškai tik keletas sėkmingų koncertų salių buvo projektuojamos, atsižvelgiant į pasirodymų technologinį sudėtingumą. Tačiau dauguma modernių, aukštai vertinamų bei tvarių salių buvo projektuotos kaip daugiafunkcės salės. Nepaisant to, tai turėtų būti subtilus sprendimas, prieš tai atlikus ateities vizijų studijas, kaip koncertų salė bus naudojama.

Tokioje vizijų studijoje turi būti aprašomos visos grynai klasikinei muzikai skirtos salės funkcijos. Paprastai jų projektavimas yra labiau rafinuotas ir subtilus.

Ši dalis taip pat apima būtinas technines ir funkcines variacijas su skirtingais koncertų salės funkciniais režimais.

4.2.6.1. MODERNIŲ KONCERTŲ SALIŲ DIZAINO ISTORIJA

Didžioji dalis XIX a. pradžios ir vidurio koncertų salių pirmiausia buvo projektuojama išskirtinai klasikinei muzikai. Nemaža dalis šių salių, turinčių tobulą akustiką, vėliau buvo patobulintos daugiafunkcio pritaikymo kryptimi. Tai nereiškia, kad originalūs projektavimo uždaviniai buvo klaidingi. Tai lėmė faktas, kad XX a. pabaigoje ir XXI a. pradžioje atlikėjų bei publikos poreikiai drastiškai pasikeitė. Daugumoje šių salių ir toliau didžiausią repertuaro dalį sudaro klasikinė muzika, tačiau čia dabar rengiami ir vietiniai bei gastroliuojantys pasaulinio lygio pasirodymai su apšvietimo ir įgarsinimo įranga.

Norint užtikrinti patenkinamą salės užimtumą kiekvieną vakarą, į šiuos faktus reikia atsižvelgti dar projektuojant naują koncertų salę ir planuojant ateities renginius.

Pavyzdžiai:

- Volto Disnėjaus (Walt Disney) koncertų salė. Volto Disnėjaus koncertų salės projektavimas prasidėjo kaip išskirtinai klasikinės muzikos salės. Teatro konsultantas Ričardas Pilbrou (Richard Pillbrow) pasiūlė Volto Disnėjaus organizacijai padidinti salės lankomumą, įgalinant įgarsintų pasirodymų rengimą salėje (Šaltinis: Volto Disnėjaus koncertų salė. Užkulisų istorija). Įvertinus vietinio Los Angeles Filharmoninio orkestro koncertavimo galimybes, tapo aišku, kad sudaryti technines sąlygas papildomiems renginiams yra būtina. Įrengus salę, buvo bandomos kelios skirtingos techninės sistemos, kurių daugelis pasirodė architektūriškai visiškai nepriimtinos. Techniniai sprendimai vizualiai gali pasirodyti labai neestetiški ir įkyrūs, todėl, norint pasiekti vizualiai priimtinius sprendimus, labai svarbu dar prieš projektuojant salę nurodyti galimų sprendimų ribines sąlygas.
- Helsinkio muzikos centras. Helsinkio muzikos centro projektavimas irgi prasidėjo kaip išskirtinai klasikinės muzikos salės. Tačiau jau ankstyvajame projektavimo etape buvo sutarta, kad reikia numatyti akustines ir technines galimybes įgarsintos muzikos renginiams. Šiuo metu pagrindinėje

salėje daugiausia skamba klasikinė muzika, bet nuolat rengiami ir įgarsintos muzikos renginiai, kurie užtikrina didesnę salės užimtumą ir įvairesnę publiką.

- Karališkojo koncertų pastato (Koninklijk Concertgebouw) renovacija. Nors Amsterdamo Karališkoji koncertų salė papuolė į geriausių Europos salių trejetuką, buvo padarytas kapitalinis remontas, pritaikant salę ir įgarsintos muzikos bei kalbos reprodukcijai.
- Panašios projektavimo užduotys buvo suformuotos ir daugeliui vėlyvųjų projektų – tokių kaip Karalienės Elizabetos salė Antverpene (Belgijoje), Stavangerio KS bei Grieg salėje Bergene (Norvegijoje) ir pan. Kai kurios iš šių salių inkorporuoja elektroakustines sistemas, įgalinančias elektroniskai keisti akustinius salės parametrus (sąlygas). Daugelyje pastarųjų projektų pabrėžiama, kad taip reaguojama į pasikeitimus skirtingų tipų modernių koncertų pasiūloje.

4.2.6.2. GERO MATOMUMO KAMPŲ IR KĖDŽIŲ IŠDĖSTYMAS

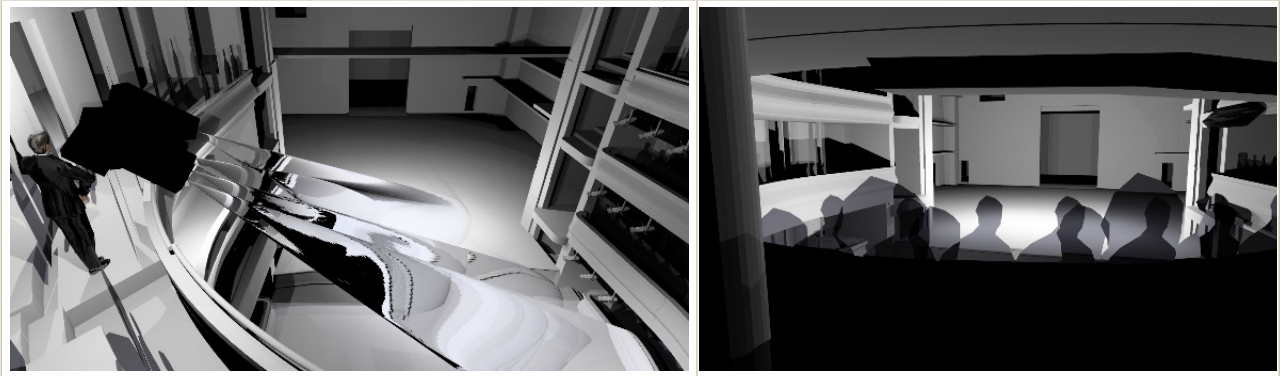
Idealūs matomumo kampai šiek tiek skiriasi klasikinės muzikos ir kitokio tipo pasirodymams. Kadangi salės projektuotojo ir architekto užduotis yra išstudijuoti galimą auditorijos išdėstymą priklausomai nuo salės paskirties, labai svarbu matomumo kampus išnagrinėti jau ankstyvajame projektavimo etape.

Gero matomumo kampai klasikinės muzikos salėje stipriai priklauso nuo akustinio dizaino. Pasikeitimai stebėjimo kampuose, keičiant sėdimų vietų aukščius bei auditorijos išdėstymą, daro didelę įtaką ir akustiniams salės parametrams. Paprastai klasikinės muzikos salėse viena pagrindinių užduočių (šalia akustikos) yra suteikti visoms žiūrovinėms vietoms vienodai gerą tiesioginį scenos matomumą, todėl žiūrovinės vietos gali būti ir tolimoje kairėje ar dešinėje pusėje, ar net už scenos, jei tik užtikrinamas geras tiesioginis scenos matomumas (sėdimos vietos gali būti pozicionuojamos netgi labai aukštai). Norimas sėdimų vietų išdėstymas iš esmės priklauso nuo pačios salės dizaino tipo. Klasikinėms koncertų salėms visiškai priimtinas yra ir „vineyard“ tipo išdėstymas.

Tipinėse įgarsintos muzikos koncertų salėse pageidaujamos sėdimos vietos paprastai išdėstomos priekinėje scenos ašyje. Turėtų būti numatomi apribojimai sėdėti šoninėse pozicijose ir ypatingai pozicijose už scenos. Nors ir įmanoma techniškai suteikti pilną 360 laipsnių padengimą garsu, tačiau daugumos žiūrovų netenkina šoninės ar už scenos esančios pozicijos, o atlikėjai nenori, kad būtų parduodami bilietai į šias vietas. Tai daugiausia liečia gastroliuojančius atlikėjus, kurie nelinkę stipriai keisti savo pasirodymo išdėstymo ant skirtingų scenų, siekiant išvengti didelių savo pasirodymo pakeitimų. Jei salė yra „vineyard“ ar 360 laipsnių tipo, turi būti numatoma pigesnių sėdimųjų vietų kainodara. Vietiniams pasirodymams sėdėjimas aplink sceną gali pasitarnauti kaip meninis efektas, atitinkamai galėtų būti vertinamas kaip vertingas aspektas. Paprastai įgarsintos muzikos koncerte vertikalaus matomumo kampai turėtų būti mažesni, tuo tarpu klasikinės muzikos koncerte sėdimos vietos gali būti išdėstytos stačiau.

30 pav. Gero matomumo kampų bei apšvietimo pavyzdžiai

Šaltinis: sudaryta autorių

Kartais įgarsintos muzikos koncertai reikalauja, kad publika stovėtų, o ne sėdėtų fiksuotose pozicijose. Jei koncertų pastate yra didelė salė su plokščiomis grindimis (kaip „shoe box“ tipo), galima salę aprūpinti išnešamomis kėdėmis arba motorizuotomis, po grindimis pasislepiančiomis, kėdėmis.

Sėdimų vietų išdėstymas taip pat priklauso nuo to, kaip patogiai ir greitai jas galima pasiekti. Architektas, teatro projektuotojas bei priešgaisrinės saugos konsultantas turi optimizuoti sėdimų vietų išdėstymą, siekiant maksimalaus sėdimų vietų skaičiaus, bet ir atsižvelgiant į saugumo problemas bei greitą prieigą. Turi būti įvertintas reikiamas įėjimų, koridorių, laiptelių kiekis bei jų vietos.

4.2.6.3. SALĖS PRIEINAMUMAS

Salės prieinamumas publikai susideda iš:

- Viešojo transporto:
 - arti privažiuojančių autobusų, tramvajų, traukinių;
 - taksi paslaugų;
- Parkavimo vietų;
- Ekologinių vertybių;
- Vidaus patalpų ir svarbaus viešojo intereso erdvių patogaus išdėstymo:
 - bilietų kasų;
 - rūbinių;
 - restoranų (ar kitų viešojo maitinimo vietų);
 - tualetų;
 - prieigų į salę (sales).

Transportavimas. Ekologinį koncertų salės statusą stipriai veikia santykis tarp žiūrovų, besinaudojančių viešuoju transportu, ir žiūrovų, atvykstančių asmeniniais automobiliais. Naujausiais Teatro Instituto konsultantų tyrimais buvo parodyta, kad anglies junginių išmetimo į atmosferą sumažėjimas labiau susijęs su žiūrovų atvykimo į salę būdu, negu su ekologiniais sprendimais, siejamais su vėdinimo ar LED apšvietimo sistemomis. Patogus susisiekimas viešuoju transportu taip pat pritraukia įvairesnio amžiaus publikos, kas užtikrina pastovius lankytojus ir ateityje.

Prieiga neįgaliesiems. Neįgalūs žiūrovai gali būti skirstomi į:

- žiūrovai su neįgaliųjų vežimėliais;
- senyvo amžiaus žiūrovai;
- silpnaregiai;
- žiūrovai su klausos sutrikimu.

Ši publikos dalis gali būti aprūpinta įprastais projektiniais sprendimais:

- belaipė scenos prieiga;
- automatinės durys;
- informaciniai Brailio ženklai;
- reljefinės linijos ar ženklai ant grindų;
- vietinių klausos kilpų („induction loop“) įrengimas.

Viešųjų erdvių išdėstymas. Fojė ir bilietų pardavimo erdvė sudaro pirmąjį išpūdį lankytojams. Išpūdingas, funkcionalus ir greitai pasiekiamų viešųjų erdvių dizainas pasveikina žiūrovą ir suteikia jam šiltų jausmų.

Funkcionalus išplanavimas turi suteikti fiziškai atskirą bilietų pardavimo kasų erdvę, kuri būtų pakankamai didelė, kad talpintų eilėse besirikiuojančius žiūrovus. Daugelyje fojė pasitaiko klaidingų išplanavimų, kuomet bilietų kasos pozicionuojamos šalia rūbinės, kur žmonės, bandantys palikti viršutinius drabužius, susimaišo su žmonėmis, bandančiais įsigyti bilietus, – tokiu būdu apsunkinama tiek bilietų pardavimo vietų, tiek rūbinių prieiga.

Pertraukų metu ir prieš pasirodymą turi būti aiškiai suprojektuotos publikos judėjimo srautų kryptys į tualetus ir barus (kavines). Kadangi moterų tualetų užimtumas ir praleidžiamas laikas juose paprastai yra didesnis, negu vyrų tualetų, tokių patalpų kiekis ir išdėstymas turi būti gerai apgalvotas. Su dideliu ir gerai suprojektuotu fojė šios funkcijos gali būti optimizuotos ir pagreitintos, tokiu būdu galimai padidinant pardavimus baruose.

Fojė erdvė gali taip pat funkcionuoti kaip dar viena pasirodymų salė. Gana įprasta yra surengti prieš koncertinį šou, nedidelį muzikinį pasirodymą ar pagrindinio vakaro renginio pristatymą. Tokia funkcija reikalauja gerai apgalvotos vietos fojė erdvėje.

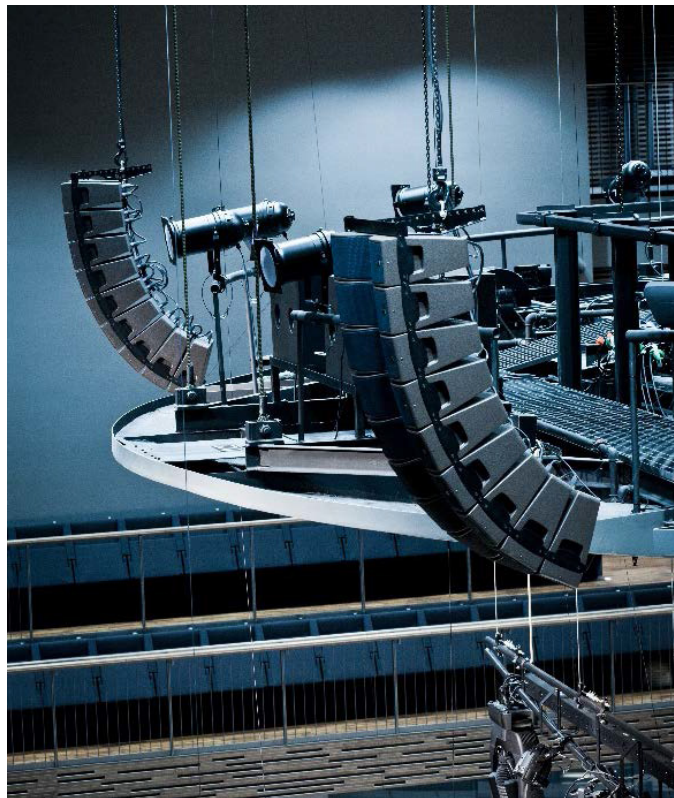
Galimybių studijos rengėjai pabrėžia, kad, projektuojant viešąsias erdves, turėtų bendradarbiauti teatro konsultantai ir architektai (tokios sąlygos gali būti įrašomos ar svarstomos, rengiant architektūrinio konkurso dokumentaciją).

4.2.6.4. ĮGARSINIMO SISTEMOS

Stiprinimo įranga. Visoms modernioms koncertų salėms būtina garso stiprinimo įranga. Priklausomai nuo tikslinės paskirties, garso stiprinimo įranga gali varijuoti nuo negalingos, skirtos balso pranešimams įgarsinti, iki vidutinio dydžio įgarsinimo sistemų, reikalingų muzikos atkūrimui bei gyvų instrumentų įgarsinimui. Architektui ir įgarsinimo sistemų konsultantui bendradarbiaujant ankstyvojoje projektavimo stadijoje, garso sistemą galima suprojektuoti taip, kad vizualiai ji integruotųsi į interjerą. Garso sistemos instaliavimas vėlesnėje stadijoje gali būti vizualiai estetiškai nepriimtinas. Garso sistemos projektuotojas turi glaudžiai bendradarbiauti su akustikos specialistu, kad garso sistema būtų teisingai pozicijuota, sistemos elementų kiekis ir galingumas nebūtų perdėtai didelis, siekiant, kad įgarsinimo sistema teisingai sąveikautų su salės akustika.

Modernios įgarsinimo sistemos dažniausiai būna linijiniai garso kolonėlių masyvai (angl. „line array systems“). Svarbu suprojektuoti garso sistemą reikiamo dydžio, kad ji nebūtų per didelė, ir turėtų galimybę būti nukabinta, kai nenaudojama.

31 pav. Tipinės garsiakalbių sistemos pavyzdys

Elektriniams instrumentams paprastai būna reikalingi sustiprinto garso šaltiniai ant scenos.

Erdvinio įgarsinimo sistemos. Moderniuose šiuolaikiškuose pasirodymuose dažnai naudojamos erdvinio įgarsinimo sistemos. Kai kurie modernūs kompozitoriai, rašydami partitūras, nurodo ir įgarsinimo gaires. Šie nurodymai dažnai remiasi erdvinio įgarsinimo sistemos galimybėmis. Be abejo, papildomos erdvinio garso kolonėlės gali būti instaliuotos vėliau arba sumontuotos laikinai. Tačiau jei išankstiniame projekte nėra numatyta kabelių pravedimo schema, laiko ir kaštų sąnaudos laikinos sistemos įrengimui gali apriboti galimų pasirodymų pasirinkimą. Projektuojant erdvinio garso sistemą kartu su architektais, galima estetiškai integruoti ją į interjerą. Pavyzdžiui, Stavangerio koncertų salėje, Berlyno Naujojoje filharmonijoje, Volto Disnėjaus koncertų salėje nuo pat pradžių buvo suprojektuota ir instaliuota nuosava erdvinio garso sistema.

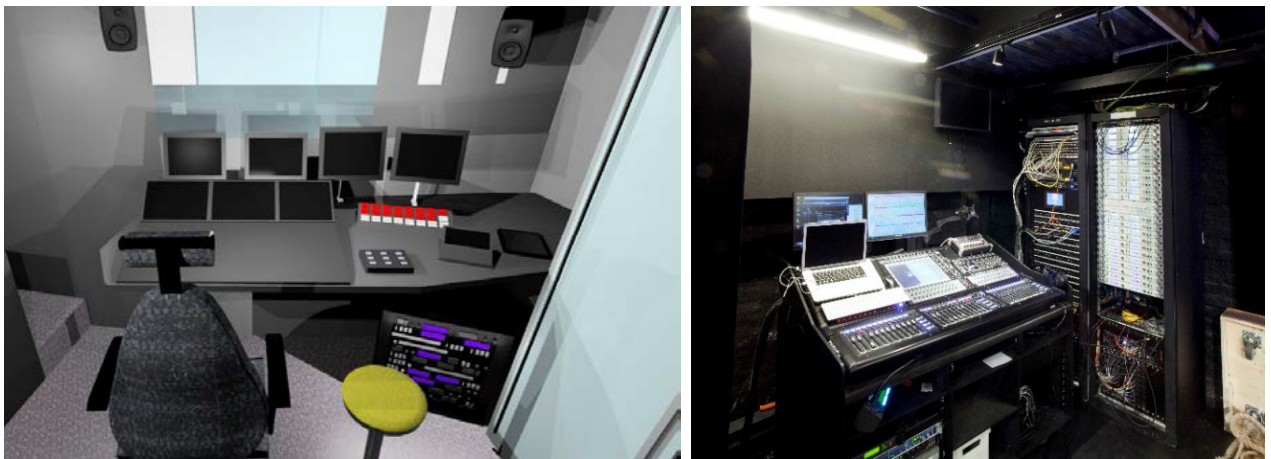
Garso operatorinės. Garso operatoriams reikia mažiausiai dviejų atskirų garso valdymo erdvių: vienos tradicinės uždaro valdymo kabinos ir vienos atviros valdymo kabinos (angl. FOH, Front Of House).

Uždara garso operatorinė dažniausiai įrengiama už galinės salės sienos. Ji naudojama renginiuose, kuriems nereikia sudėtingo garso suvedimo. Tipiniai tokio pobūdžio renginiai:

- klasikinės muzikos koncertas su įgarsintu pranešėju koncerto pradžioje ir pan.;
- paprastos konferencijos;
- kino demonstravimas arba pasirodymai su iš anksto įrašyta muzika (fonograma).

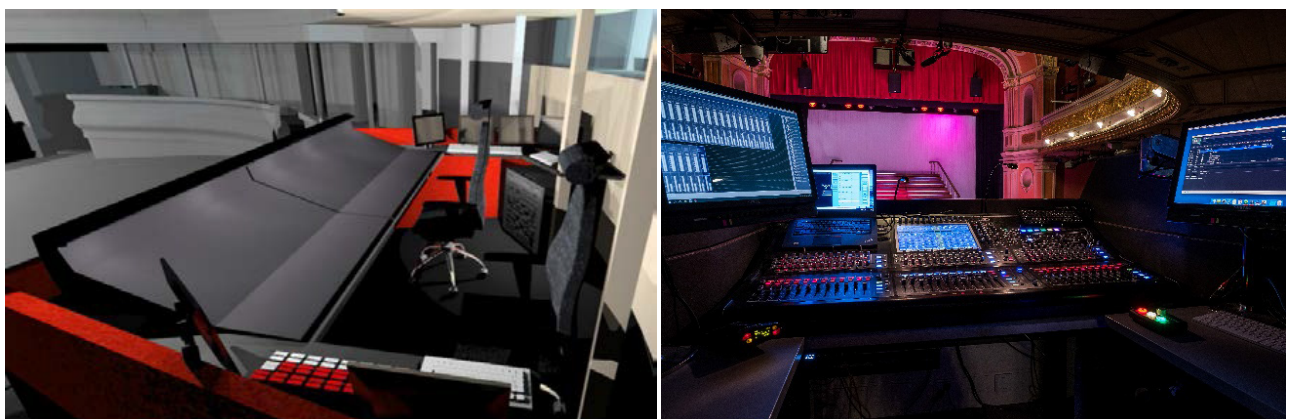
Uždara garso operatorinė turi būti atskirta nuo aparatūros patalpų, vaizdo projektoriaus kabinos ar sekimo projektoriaus kabinos. Išvardinti įrenginiai kelia daug triukšmo ir trukdytų garso operatoriui atlikti savo funkciją:

32 pav. Mažos uždaros garso operatorinės pavyzdys

Atvira garso operatorinė įrengiama pagrindinio parterio zonoje, pageidautina ne prie galinės sienos. Garso režisierius turi girdėti tiksliai tokį patį garsą, kaip ir likusi publika. Jei garso laukas yra kitoks, negu girdi publika, garso režisierius neturi galimybės atlikti gerą garso suvedimą. Kadangi operatorinėje yra įvairi techninė įranga su lemputėmis ir vaizduokliais, pageidautina, kad operatorinė būtų pozicionuojama salės gale (bet ne prie pat galinės sienos), kad mirksinčios lemputės neerzintų žiūrovų.

33 pav. Tipinės atviros garso operatorinės pavyzdys

Atvira garso operatorinė turi būti stacionari. Nors laikinos operatorinės modelio pasirinkimas skamba viliojančiai, tačiau to reiktų vengti dėl kelių priežasčių:

- laikinos konstrukcijos labai greitai nusidėvi bei atrodo netvarkingai;
- laikinų konstrukcijų įrengimas ir išrinkimas reikalauja daug laiko;
- nuolatinės konstrukcijos gali būti smulkmeniškai suprojektuotos, kas suteiktų geresnę apsaugą brangiai įrangai;
- nuolatinės konstrukcijos pasiteisina kaip labiau efektyvus sprendimas, negu laikinos konstrukcijos.

Atviros operatorinės taip pat turi talpinti apšvietimo pultus bei vaizdo operatorių įrangą.

Operatorinė šalia scenos. Paprastai koncertų salėse scenos šone būna įrengiamas kambarėlis scenos menedžeriui. Šiame kambarėlyje gali būti įrengta nedidelė scenos garso (monitoringo) valdymo bei komunikavimo sistema.

Tipiniai operatorinių erdvių plotai:

- atvira operatorinė – apie 15-25 m²;
- uždara operatorinė – apie 20-30 m²;
- scenos menedžerio kambarėlis šalia scenos – apie 10 m².

4.2.6.5. TECHNINĖS IR KITOS PATALPOS

Reziduojančio orkestro atveju (III projektavimo kryptis) turi būti suplanuojami atskiri persirengimo, instrumentų saugojimo kambariai:

- 2 x 30 kv. m;
- 5 x 15 kv. m;
- 2 x 40 arba 4 x 15 kv. m;
- 2 x 20 kv. m;
- 1 x 60 kv. m;
- 1 x 30 kv. m;
- 5 x 15 kv. m atlikėjų personalinių „repeticijų“ kambariai.

Pastate su reziduojančiu orkestru taip pat turi būti numatyta apie 50 kv. m patalpa Bibliotekai/archyvui, kuriame spausdinamos natos, grojaraščiai, saugomi archyvai.

Stiprintuvų patalpa. Išskyrus kelis aukščiausios klasės gamintojų garsiakalbius su integruotais stiprintuvais, daugumai aukštos kokybės garsiakalbių reikalingi atskiri stiprintuvai. Stiprintuvai kelia triukšmą ir išskiria daug šilumos, todėl juos būtina perkelti į atskirą patalpą. Šios patalpos vieta gali būti kombinuojama su komutacijos kambariais. Tinkamos stiprintuvų patalpų pozicijos: vienas scenos lygyje arba po scena, kitas – stogo lygmenyje (ideali pozicija – kai išvengiama ilgų kabelių). Labai didelėse salėse gali būti daugiau stiprintuvų patalpų (pvz., žiūrovų dalyje). Stiprintuvų patalpoms būtina aukštos kokybės šaldymo sistema.

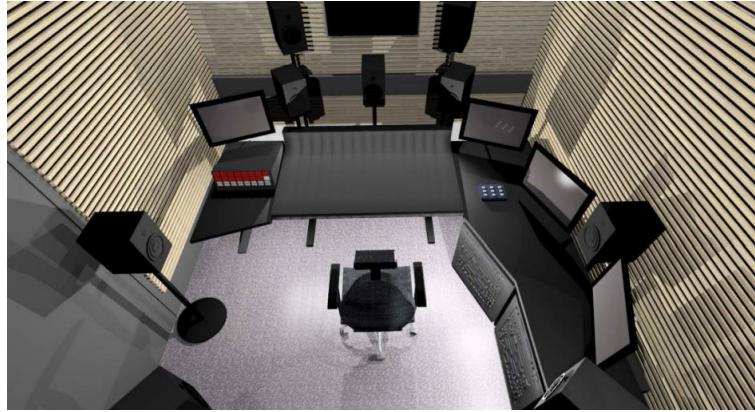
Komutacijos patalpos. Komutacijos patalpos paprastai būna kaimynystėje su stiprintuvų patalpomis. Dažniausiai tai gali būti atskiri kambarėliai šalia operatorinių ir scenos. Komutacijos patalpos paprastai lankomos kelis kartus ruošiantis pasirodymui, todėl jos turi būti patogiai pasiekiamos, pageidautina už vienerių durų ar koridoriaus nuo scenos.

Įrašymas ir studijos. Paprasčiausi garso ir vaizdo įrašymo metodai nereikalauja specialiai tam skirto ploto. Tokie įrašai apima dokumentinius konferencijų įrašus ir pan. Visi kiti garso ir vaizdo įrašai reikalauja tam skirtos patalpos ir įrangos. Tokie įrašai gali būti skirstomi į dvi kategorijas: vietiniai įrašai ir transliacijos.

Vietiniai įrašai gali varijuoti nuo simfoninio orkestro repeticijų įrašų (daugelis orkestru daro savo repeticijų įrašus) iki visaverčio įrašo, tinkamo publikuoti. Repeticijų įrašams užtenka akustiškai sutvarkytos operatorinės patalpos, tuo tarpu visaverčiam įrašui reikalinga pilno dydžio įrašų studija.

Gyvai transliuojamiems pasirodymams reikalingi kabelių prievadai bei vieta kilnojamoms televizijos stotims (KTS, mikroautobusas ar sunkvežimis). Tokia vieta paprastai numatoma iškrovimo rampos zonoje.

34 pav. Tipinis įrašų studijos modelis

IT patalpos. Informacinių technologijų tinklai yra neatsiejama audio-video (AV) sistemų dalis, todėl rekomenduojama apjungti AV sistemų ir IT tinklų patalpas, tokiu sprendimu sutaupant ploto ir kaštų šaldymui.

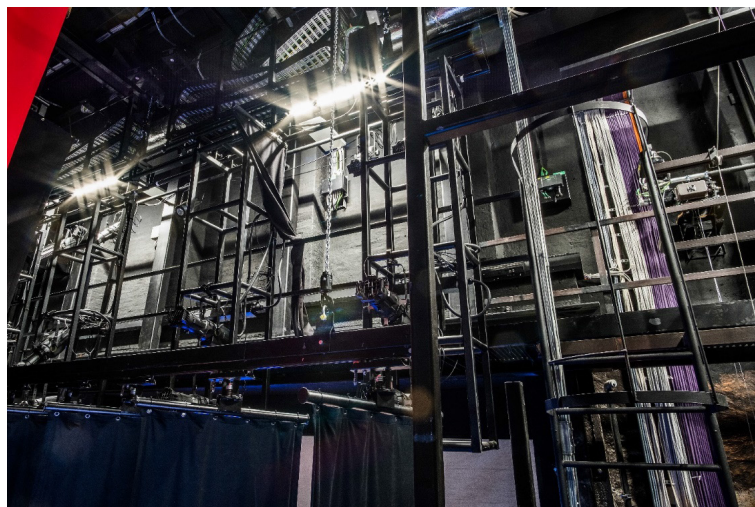
Tipiniai erdvių plotai:

- stiprintuvų patalpa šalia scenos – apie 10-15 m²;
- stiprintuvų patalpa virš scenos – apie 10-15 m²;
- kombinuota stiprintuvų ir komutacijos patalpa šalia scenos – apie 15-20 m²;
- kombinuota stiprintuvų ir komutacijos patalpa virš scenos – apie 15-20 m²;
- komutacijos patalpa šalia operatorinės – apie 15-25 m².

Viršutinė ir apatinė scenos mašinerija. Koncertų salėje turi būti numatoma scenos mašinerija:

- Apatinė mašinerija:
 - judančios platformos orkestro iškėlimui;
 - orkestro duobės gyliui valdyti;
- Viršutinė mašinerija:
 - judantys akustiniai reflektoriai;
 - vamzdžiai/ trosai apšvietimui ir įgarsinimui;
 - grandininiai keltuvai papildomiems kabinimo taškams;
 - papildomi tvirtinimo taškai;
 - apšvietimo tiltai/techninio aptarnavimo takai.

35 pav. Koncertų salės šoninis tiltas

Paprastai alokuojamos tokios erdvės:

- Viršutinės mašinerijos kambarys – apie 40-80 m²;
- Apatinės mašinerijos kambarys – apie 20-40 m².

Scenos režisierius/ muzikos vadovas. Scenos režisieriaus darbo vieta turi būti šalia įėjimo į sceną. Įprastai ši patalpa užima apie 10-15 m² plotą.

Persirengimo kambariai ir muzikantų repeticijų erdvė. Pastatuose su koncertų sale susidaro muzikantų persirengimo kambarių ir repeticijų erdvių „dubliavimasis“. Dauguma muzikantų neturi galimybių repetuoti namuose, todėl koncertų salės pastatas tampa pagrindine asmeninės praktikos ar individualaus praktikavimo su mokytoju vieta. Pavyzdžiui, Stavangerio koncertų salės pastate suprojektuota daug erdvių, skirtų individualioms ir grupinėms repeticijoms pagalbinių patalpų zonoje. Šios patalpos taip pat gali būti naudojamos kaip persirengimo ar „apšilimo“ kambariai, skirti atlikėjams. Pastate turėtų būti numatomi dideli persirengimo kambariai vyrams ir moterims, taip pat individualūs kambariai solistams ir kvietiniams dirigentams – šios erdvės turi visada būti suvokiamos ir kaip potencialios repeticijų patalpos, kurios taip pat bus naudojamos ne pasirodymų metu.

Barai, sanitariniai mazgai. Dažnai atsitinka taip, kad barų ir tualetų kiekis būna nuvertinamas pirminėse projektavimo stadijose. Tačiau koncertų salės pastate žmonės nori naudotis barais ir tualetais tuo pačiu metu, todėl šių paslaugų aktualumas yra didesnis, nei restoranuose, muziejuose ar kituose viešo naudojimo pastatuose. Paprastai valstybiniai reglamentai to neįvertina.

Rekomenduojama numatyti barus, kurių dydis atitiktų to aukšto lankytojų skaičių, kiekviename aukšte. Be to, tai bus naudinga konferencijų ar suvažiavimų metu, kuomet bus reikalingas žmonių aptarnavimas maistu bei galimybė pasinaudoti vandens ir plovimo įrenginiais kiekviename aukšte. Svarbiausia, turint barus kiekviename aukšte, lankytojams nereikės eiti viso kelio iki pirmojo aukšto pertraukos metu.

Tualetams kritinis laikas yra pertraukos metu. Jeigu pastate vyksta daugiau, nei vienas renginys (pvz., koncertai keliuose salėse arba koncertas ir konferencija tuo pačiu metu), mažai tikėtina, kad skirtingų renginių pertraukos sutaps, todėl tikslinga orientuotis, kad poreikis tualetams yra tarp 1800 žmonių.

Remiantis skaičiavimais (kuriais buvo remtasi, projektuojant Stavangerio salę), 1500 žmonių auditoriją reikia aprūpinti: 6 vyrų tualetais, maždaug 13 pisuarais, 30-40 moterų tualetų, taip pat būtinas reikiamas skaičius abiem lytims (unisex) prieinamų tualetų.

Pagalbinėms patalpoms tinka Stavangerio modelis, t. y. vienas tualetas skirtas žmonėms su negalia ir du „unisex“ tualetai, taip pat tualetai/ dušai kiekviename persirengimų kambaryje. Kaip alternatyvus sprendimas, tualetai gali būti neprojektuojami persirengimų kambariuose, tačiau turi padidėti bendrai naudojamų tualetų skaičius muzikantams.

Logistikos srantai ir pan. iššūkiai. Be kitų aptartų projektavimo aspektų, turėtų būti atsižvelgiama ir į šias galima problemines vietas:

- Sandėliai ir sandėliavimo patalpos:
 - Sandėliavimo patalpos orkestriniams instrumentams (timpanai, kita perkusija ir pan.) turi būti planuojama šalia scenos.
- Iškrovimo/ pakrovimo rampa:
 - Tai skirta daugiausiai gastroliniams koncertams, tiek klasikinės muzikos tiek kitų žanrų gastroliniams pasirodymams;
- Maisto atvežimui;
- Atliekų išvežimui;
- Televizinių transliacijų automobiliai.

Taipogi būtina numatyti kabelių prasivedimo šachtas į salę bei elektros maitinimo rozetes.

Galimybių studijos rengėjai pastebi, kad koncertų salės valdytojams tikslinga bendradarbiauti su garso, video ir kitokios koncertų salių įrangos nuomos įmonėmis. Ekonominė prasme tikslingiau turėti įrangą, kuri būtina kasdieninėms reikmėms, ir nuomotis įrangą, kuri reikalinga tik retkarčiais.

Šioms nuomojamoms sistemoms sujungti reikalinga kabelių įranga. Gero projektavimo praktika yra numatyti gaires ir poreikius ateityje nuomojamoms sistemoms ir numatyti joms erdves bei reikalingus kabelius. Paprastai tokioms nuomojamoms sistemoms reikalinga numatyti erdves iškrovimo zonoje, sandėlyje bei valdymo pozicijose (operatorinėse).

4.2.6.6. APŠVIETIMAS

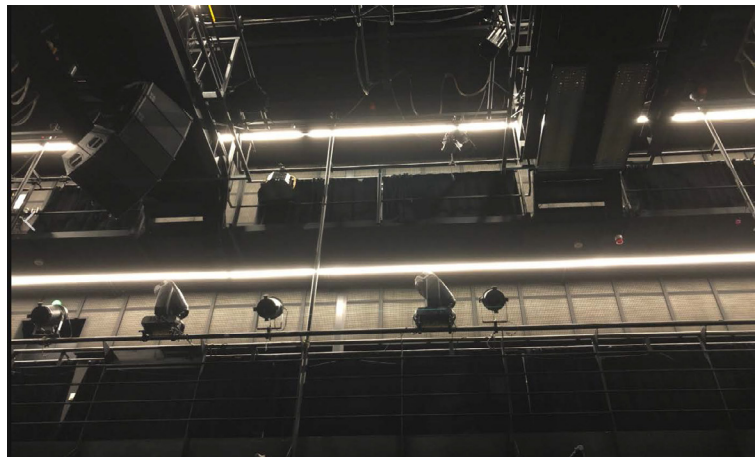
Minimali apšvietimo sistema susideda iš šviesos šaltinių, kurie suteikia atlikėjams pakankamai šviesos jų darbui bei sudaro malonų vaizdą žiūrovams. Šiuolaikinė publika paprastai reikalauja daugiau, nei paprastas apšvietimas – net paprasčiausiuose koncertuose įprasta apšviesti architektūrines detales.

Pasirodymui skirtos šviesos. Šiuolaikinės apšvietimo sistemos susideda iš LED ir halogeninių šviesų. Nors LED apšvietimas darosi vis labiau populiarus, daugumai apšvietimo dailininkų reikalingas tam tikras procentas tradicinio (halogeninio) apšvietimo dėl šviesos šaltinio kokybės. Tipiniai apšvietimo kampai yra: 45-60 laipsnių iš auditorijos, 45 laipsniai iš šonų, 50-75 laipsniai iš galo. Įprastai prožektorių pozicijos yra ant apšvietimo tiltų arba santvarų. Bendradarbiaujant teatro konsultantui ir architektui ankstyvojoje projektavimo stadijoje, įmanoma numatyti techniškai funkcionalių, architektūriškai patrauklių ir taupius sprendimus. Jei šie apšvietimo sprendimai paliekami vėlyvajai projektavimo stadijai, tikėtina, kad tai apsunkins techninius darbus ir kardinaliai sugriaus architekto darbą.

Darbinės šviesos. Visas darbinis apšvietimas turi būti kontroliuojamas to paties apšvietimo operatoriaus per tą pačią vartotojo sąsają. Darbinės šviesos reikalingos valymo metu, statant ir išardant scenos dekoracijas. Šios šviesos turi suteikti patogią ir saugią darbo aplinką. Dalis šių šviesų naudojama ir per pasirodymus – pvz., vertikalios šviesos nuo skliauto virš simfoninio orkestro.

Speciali darbinų prožektorių dalis yra mėlynos šviesos sistemos. Tai silpni prožektoriai apšvietimo tiltuose ir kitose zonose, kur darbuojasi technikai pasirodymų metu:

36 pav. Efektyvūs darbiniai šviestuvai ant apšvietimo tiltų

Auditorijos apšvietimas. Auditorijos apšvietimas paprastai projektuojamas architekto bei elektriko. Teatro projektuotojas taip pat turi atsižvelgti į šias sistemas. Auditorijos apšvietimo sistema turi būti kontroliuojama tiesiogiai iš apšvietimo pulto. Svarbi nepriekaištinga auditorijos šviesų kontrolė, įgalinanti švelnų apšvietimo perėjimą į pasirodymą ir iš jo, todėl svarbu valdyti šias šviesas per šviesų valdymo protokolą (pvz., DMX). Šiuolaikinės salės paprastai aprūpinamos LED lempomis, kurios gali keisti šviesos šilumą.

Architektūrinis apšvietimas. Architektūrinis apšvietimas taip pat turi būti integruotas į pasirodymo šviesų valdymo sistemą. Tokiu būdu pasirodymo metu galima apšviesti architektūrinius elementus. Pavyzdžiui, gražus sienos struktūros elementas gali būti silpnai apšviestas ir pan.:

37 pav. Integruotas auditorijos ir architektūrinis apšvietimas

Papildoma įranga. Labai svarbu numatyti pakabinimo taškus ir pakėlėjus papildomai apšvietimo įrangai. Įprasta, kad didesnius pasirodymus planuojantys pasirodymų organizatoriai atsiveža savo specialią apšvietimo įrangą. Ekonomiškai nenaudinga turėti savo visą įmanomą įrangą, bet tikslinga numatyti pakabinimo vietas ir elektros maitinimą vizituojančių atlikėjų apšvietimui.

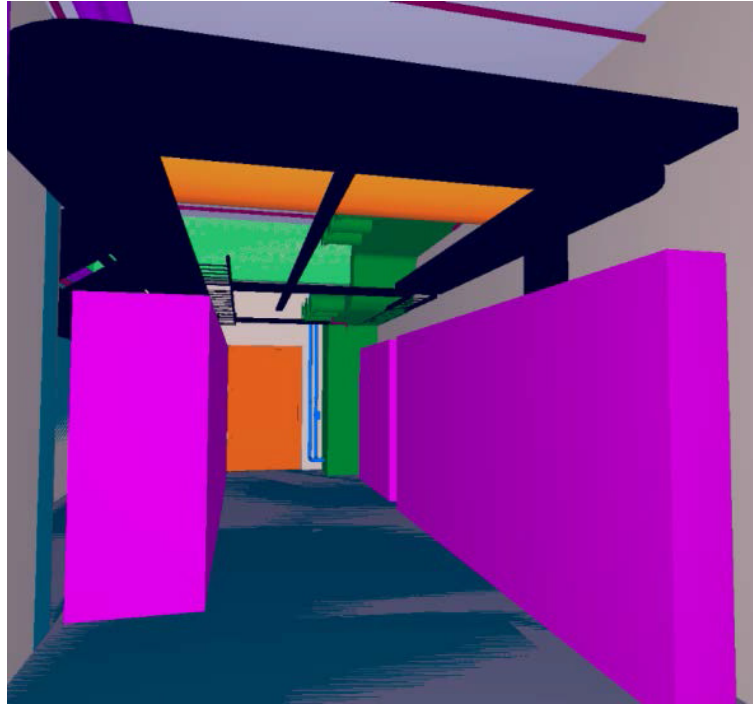
Apšvietimo operatorinės. Paprastai apšvietimo operatorinė sujungiama su uždara garso operatorine. Taip pat tai gali būti ir atskira patalpa. Apšvietimo operatorinė turi būti parterio lygmenyje, kad suteiktų gerą apžvalgos kampą šviesų dailininkui. Paprastai apšvietimo kontrolei būna išskiriama vieta parterio šalia atviros garso operatorinės. Tipiniai šviesų operatorinių plotai:

- atvira šviesų operatorinė – apie 15-25 m²;
- uždara šviesų operatorinė – apie 20-30 m².

Jėgos bloką patalpos. Jėgos bloką (dimerių) patalpos paprastai įrengiamos virš scenos ir po scena. Reikia užtikrinti minimalius kabelių ilgius, kad išvengtų interferencijos su kitomis sistemomis. Jėgos bloką patalpose paprastai yra dimeriai ir šviesų tinklo valdymo blokai. Įprastinio dydžio elektros distribucijos kanalai šiose patalpose gali būti kelių metrų pločio.

Dimerių kambariai paprastai projektuojami scenos viršutinėje ir scenos apatinėje dalyse. Tai reikalinga, kad būtų įrengti optimalūs kabelių maršrutai ir minimizuota neigiama įtaka kitoms sistemoms. Dimerių patalpos paprastai talpina dimerius ir valdymo spintas apšvietimo tinklui. Tenkinamas elektros paskirstymo spintos plotis gali būti kelių metrų.

38 pav. Jėgos blokų patalpos modelis

Tipiniai jėgos blokų patalpų plotai:

- jėgos blokų patalpa po scena – apie 10-15 m²;
- jėgos blokų patalpa virš scenos – apie 20-25 m².

4.2.6.7. VAIZDO ATKŪRIMO SISTEMOS

Vaizdo atkūrimo sistemos gali būti suskirstytos į pasirodymui skirtas ir asistuojančias. Dažnai šios sistemos yra kombinuotos.

Tipinės pasirodymams skirtos vaizdo atkūrimo sistemos yra:

- vaizdo projektoriai;
- vaizdo kameros;
- vaizdo serveris;
- vaizdo montavimo pultas, procesorius ir distribucijos įranga;
- projektavimo paviršiai;
- mažo vėlinimo sistemos, naudojamos perduoti dirigento vaizdą atlikėjams, kurie turi sinchronizuotis su dirigentu.

Tipinės asistuojančios vaizdo atkūrimo sistemos yra:

- stebėjimo kameros;
- vaizdo procesoriai ir distribucijos įranga;
- LED sienos;
- ekranai fojė bei personalo patalpose;
- tiesioginio vaizdo perdavimo sistemos.

Vietiniai pasirodymai. Daugelis vietinių pasirodymų reikalauja vaizdo projektavimo galimybių. Dažnai net klasikinės muzikos koncertas yra dekoruojamas vaizdo projekcijomis. Kai kurie šiuolaikiniai kompozitoriai kombinuoja vaizdą su partitūromis. Net Mesianas, Stravinskis ir Skriabinas rašė partitūras su nemuzikiniu turiniu – spalvomis.

Didelių gabaritų vaizdo projektoriai yra triukšmingi. Dėl akustinių, vizualinių bei funkcinių priežasčių svarbu įrengti šiuos įrenginius tinkamose pozicijose ir stengtis integruoti juos į architektūrą.

Vietiniai pasirodymai gali būti transliuojami į išorę. Tam reikia fiksuotų vaizdo kamerų pozicijų, dedikuotos vaizdo operatorinės ir tiesioginio vaizdo perdavimo serverių. Pavyzdžiui, Londono Filharmonijoje pora asmenų dirba vien tik su vaizdu, transliavimu ir virtualia realybe.

Televizijos transliacijos. Televizijos transliacijoms reikia labai daug vietos ant žemės stovinčioms

kameroms. Pavyzdžiui, Helsinkio Muzikos centre buvo suprojektuotos vietinės kameros, turinčios pakankamai aukštą kokybę, kad galėtų būti naudojamos televizijos transliacijai.

Televizijos transliacijoms reikia didelio ploto kilnojamoms transliacijos stotims (KTS autobusams). Dėl to reikia greito tiesioginio susisiekimo nuo scenos iki stovėjimo aikštelės prie pakrovimo rampos.

Vaizdo apdirbimo patalpos ir įranga dažnai būna ten pat, kur ir garso montavimas.

Tipiniai patalpų plotai:

- vaizdo kontrolės patalpa – apie 20-40 m²;
- įrangos patalpa – apie 20-25 m²;
- KTS autobusai – 3 vnt. (vienas šalia kito).

5. NKS NAUDOS-KAŠTŲ ANALIZĖ IR RIZIKOS IDENTIFIKAVIMAS

Šioje dalyje pateikiamas preliminarus finansinis-ekonominis objekto vertinimas. Dalis parengta, remiantis:

- Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 2016/8-225;
- Kultūros srities investicijų socialinio – ekonominio poveikio (naudos/žalos) komponentų nustatymo, komponentų įverčių apskaičiavimo ir taikymo metodika (2015 m. kovo 26 d.);
- Viešojo pirkimo - pardavimo sutarties techninės specifikacijos reikalavimais ir kt.

5.1. NKS PROJEKTO FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ POREIKIŲ NUSTATYMAS

Ankstesniuose galimybių studijos skyriuose buvo pateiktos trys galimos Nacionalinės koncertų salės projektavimo kryptys (toliau - scenarijai):

- I kryptis. Daugiafunkcinis (ir daugiažanris) menų/ kultūros/ muzikos centras (be reziduojančio orkestro);
- II kryptis. Klasikinės muzikos centras su papildomomis viešosiomis ir komercinėmis funkcijomis (be reziduojančio orkestro);
- III kryptis. Daugiafunkcinis (ir daugiažanris) menų/ kultūros/ muzikos centras (su reziduojančiu orkestru).

Numatoma, jog daugiafunkcinio centro be reziduojančio orkestro bendras plotas siektų apie 15 592 kv. m, klasikinės muzikos centro – 13 344 kv. m, o daugiafunkcinio centro su reziduojančiu orkestru (-ais) – 15 560 kv. m.

Vertinant Nacionalinės koncertų salės investicijų apimtis, remiamasi užsienio analogų patirtimi. 17 lentelėje pateiktos analizuotų užsienio valstybių koncertų salių įrengimo sąmatos (statybos darbų vertė).

17 lentelė. Užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo investicijos

Pavadinimas	Projekto plotas, kv. m	Statybos darbų sąmata, Eur	Eur/ kv. m
Lenkijos nacionalinio radijo simfoninio orkestro salė (Lenkija)	25 450	66 250 000	2 603
Nacionalinis muzikos forumas (Lenkija)	48 178	95 000 000	1 971
Koncertų salė Briugėje (Belgija)	17 250	43 000 000	2 492
Upsalos koncertų ir kongresų salė (Švedija)	14 600	36 300 000	2 486
Stavangerio koncertų salė (Norvegija)	16 500	70 000 000	5 072

Šaltinis: sudaryta autorių pagal užsienio analogų analizę

Remiantis lentelės duomenimis, didžiausia investicijų vertė teko Stavangerio koncertų salei, t. y. 1 kv. m vertė - 5 072 Eur. Stavangerio koncertų salės investicijos 1 m² beveik du kartus viršijo Lenkijos nacionalinio radijo simfoninio orkestro salės investicijas 1 m² – 2 603 Eur/1 kv. m. Todėl vertinant Nacionalinės koncertų salės investicijų apimtis, nesiremiama Stavangerio koncertų salės statybos patirtimi. Kitų lentelėje nurodytų užsienio valstybių koncertų salių įrengimo investicijos 1 m² yra panašios.

Taigi, vidutinė investicijų vertė 1 m² sudaro apie 2 388 Eur. Paminėtina, jog investicijų 1 m² vertę sudaro infrastruktūros (įskaitant projektavimą ir inžinerines paslaugas, statybos darbus) sukūrimas.

Preliminari trijų scenarijų statybos darbų investicijų vertė yra:

- I kryptis. Daugiafunkcinis (ir daugiažanris) menų/ kultūros/ muzikos centras (be reziduojančio orkestro) - 15 592 kv. m * 2 388 Eur/ kv. m = 37 233 696,00 Eur;
- II kryptis. Klasikinės muzikos centras su papildomomis viešosiomis ir komercinėmis funkcijomis (be reziduojančio orkestro) – 13 344 kv. m * 2 388 Eur/ kv. m = 31 865 472,00 Eur;
- III kryptis. Daugiafunkcinis (ir daugiažanris) menų/ kultūros/ muzikos centras (su reziduojančiu orkestru) - 15 560 kv. m * 2 388 Eur/ kv. m = 37 157 280,00 Eur.

5.2. NKS UŽIMTUMO PROGNOZĖS

Nacionalinės koncertų salės projekto įgyvendinimo atveju, prognozuojant galimus lankytojų srautus, remiamasi Lietuvos koncertinių įstaigų (Lietuvos nacionalinė filharmonija, Kongresų rūmai), taip pat privačių valdytojų, eksploatuojančių sales Lietuvoje, užimtumo patirtimi.

Pagrindinių koncertinių organizacijų analizė bei privačių valdytojų patirtis rodo, jog vidutinis salių užimtumo procentas Lietuvoje siekia 60 proc. Remiantis Lietuvos nacionalinės filharmonijos lankomumo duomenimis, 2011 m. Filharmonijos salių užimtumas siekė 48,62 proc., 2012 m. – 61,73 proc., 2013 m. – 68,57 proc., 2014 m. – 71,29 proc., 2015 m. – 79,11 proc. Vidutinis Filharmonijos salių užimtumas – 65,99 proc.

Atsižvelgiant į šiuos atskaitos taškus, siekiant nepervertinti galimų lankytojų srautų naujoje koncertų salėje, priimamas gerosios praktikos įvertis. Žemiau esančioje lentelėje pateikiami galimi Nacionalinės koncertų salės lankytojų srautai.

18 lentelė. Planuojamas NKS užimtumas ir lankytojų srautai

Scenarijus	Objektas	Rodikliai
Daugiafunkcinis (ir daugiažanris) menų/ kultūros/ muzikos centras (be reziduojančio orkestro)	Pagrindinė (natūralios akustikos) salė	1500 vietų
	Renginių dienų skaičius per metus	100
	Užimtumas, proc.	60
	Numatomas lankytojų skaičius	=1500 vietų * 100 renginių per metus * 60 proc. užimtumas = 90 000 lankytojų per metus.
	Mažoji (daugiafunkcinė) salė	500 vietų
	Renginių dienų skaičius per metus, vnt.	50
	Užimtumas, proc.	60
	Numatomas lankytojų skaičius per metus	=500 vietų * 50 renginių per metus * 60 proc. užimtumas = 15 000 lankytojų per metus.
	Papildomos viešųjų funkcijų patalpos (kūrybinės dirbtuvės, mediateka, Atgimimo istorijos edukacinės-ekspozicinės erdvės, daugiafunkcinė erdvė (pvz. muzikos klubas))	850 kv. m (apie 700 „vietų“)
	Renginių dienų skaičius per metus	50
	Numatomas lankytojų skaičius per metus	=700 vietų * 50 renginių per metus * 60 proc. užimtumas = 21 000 lankytojų per metus.
	Klasikinės muzikos centras su papildomomis viešosiomis ir komercinėmis funkcijomis (be reziduojančio orkestro)	Pagrindinė (natūralios akustikos) salė
Renginių dienų skaičius per metus		100
Užimtumas, proc.		60
Numatomas lankytojų skaičius per metus		=1500 vietų * 100 renginių per metus * 60 proc. užimtumas = 90 000 lankytojų per metus.
Papildomos viešųjų funkcijų patalpos (Kultūros centras, Etnikos centras, Atgimimo istorijos centro edukacinės-ekspozicinės erdvės)		550 kv. m (apie 453 „vietas“)
Renginių dienų skaičius per metus		50
Numatomas lankytojų skaičius per metus		=453 vietos * 50 renginių per metus * 60 proc. užimtumas = 13 590 lankytojų per metus.
Komercinės paskirties patalpos		10 000 lankytojų per metus
Daugiafunkcinis (ir daugiažanris) menų/ kultūros/ muzikos centras (su reziduojančiu orkestru)	Pagrindinė (natūralios akustikos) salė	1500 vietų
	Renginių dienų skaičius per metus	100
	Užimtumas, proc.	60
	Numatomas lankytojų skaičius per metus	=1500 vietų * 100 renginių per metus * 60 proc. užimtumas = 90 000 lankytojų per metus.
	Mažoji (daugiafunkcinė) salė	500 vietų
	Renginių dienų skaičius per metus	50
	Užimtumas, proc.	60
	Numatomas lankytojų skaičius per metus	=500 vietų * 50 renginių per metus * 60 proc. užimtumas = 15 000 lankytojų per metus.
	Papildomos viešųjų funkcijų patalpos (ekspozicinė – edukacinė erdvė)	600 kv. m (apie 494 „vietas“)
	Renginių dienų skaičius per metus	50
	Numatomas lankytojų skaičius per metus	=494 vietos * 50 renginių per metus * 60 proc. užimtumas = 14 820 lankytojų per metus.
	Komercinės paskirties patalpos	10 000 lankytojų per metus
Bendras lankytojų srautas per metus	129 820 lankytojų per metus	

Šaltinis: sudaryta autorių

Aukščiau pateiktoje lentelėje pateikti galimi realūs lankytojų srautai Nacionalinėje koncertų salėje. Realumą pagrindžia faktas, kad šiuo metu Lietuvoje kelios koncertinės įstaigos, tokios kaip Lietuvos nacionalinė filharmonija, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras pritraukia panašius klausytojų srautus, pvz., Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos duomenimis, 2016 m. Lietuvos nacionalinę filharmoniją aplankė 113 304 klausytojai, 2015 m. – 121 997 klausytojai, Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro 2016 m. klausėsi 85 121 klausytojas, 2015 m. – 94 024.

5.3. NKS VEIKLOS FINANSINĖ EKONOMINĖ ANALIZĖ

Atliekant Nacionalinės koncertų salės veiklos finansinę analizę, nagrinėjami finansiniai projekto įgyvendinimo alternatyvų (scenarijų) pinigų srautai. Naudojamas pinigų srautų metodas: apskaičiuojant finansinius rodiklius, projekto išlaidos (investicijos, veiklos išlaidos, mokesčiai ir pan.) suprantamos kaip neigiami pinigų srautai, o projekto įplaukos (veiklos pajamos, finansavimas ir pan.) – kaip teigiami pinigų srautai. Apskaičiuojant finansinius rodiklius, diskontuojami viso ataskaitinio laikotarpio grynujų pinigų srautai.

Projekto finansinė analizė atliekama šiuo eiliškumu:

1. pasirenkamas projekto ekonominės veiklos sektorius ir nurodomas projekto ataskaitinis laikotarpis,
2. nurodoma finansinė diskonto norma (FDN);
3. nurodomi projekto lėšų srautai (investicijos, investicijų likutinė vertė, veiklos pajamos, veiklos išlaidos, mokesčiai ir finansavimas), ir
4. apskaičiuojami finansiniai rodikliai ir pateikiama išvada dėl projekto gyvybingumo.

5.3.1. PROJEKTO ATASKAITINIS LAIKOTARPIS

Projekto ekonominės veiklos sektorius ir projekto ataskaitinis laikotarpis. Projekto ataskaitinis laikotarpis yra metų, kuriems pateikiamos projekto investicijų, investicijų likutinės vertės, veiklos pajamų, veiklos išlaidų, mokesčių, finansavimo bei socialinės-ekonominės naudos (žalos) prognozės, skaičius.

Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūros sukūrimo projekto sektoriui taikytinas finansinės analizės laikotarpis pateiktas žemiau esančioje lentelėje. Projekto ataskaitinis laikotarpis nustatytas remiantis Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 2016/8-225.

19 lentelė. Projekto finansinės analizės laikotarpis

Sektorius	Rekomenduojamas analizės laikotarpis (metais)
Kultūra	15

Šaltinis: sudaryta autorių

Projekto ataskaitinis laikotarpis neskaidomas į etapus, tai yra neišskiriamas projekto investicijų laikotarpis (infrastruktūros kūrimo siekiant projekto tikslo) ir veiklos vykdymo metai (esant modernizuotai infrastruktūrai).

5.3.2. FINANSINĖ DISKONTO NORMA

Finansinė diskonto norma. Visiems projektams taikoma nominali finansinė diskonto norma (FDN), kuri apskaičiuojama, atsižvelgiant į Europos centrinio banko paskelbtą informaciją apie Lietuvos ilgalaikio skolinimosi palūkanų normas konvergencijos tikslais. Skaičiavimams naudojami Vyriausybės 10 metų trukmės skolos vertybinių popierių palūkanų duomenys, skaičiuojamas paskutinių 10 metų laikotarpio palūkanų vidurkis.

Remiantis 2004 – 2013 m. Lietuvos ilgalaikio skolinimosi palūkanų normos kitimo duomenimis, Lietuvoje nuo 2014 m. įgyvendinamiems projektams įvertinti taikoma 4 proc. nominali FDN.

Finansinėje analizėje projekto investicijų, investicijų likutinės vertės, veiklos pajamų, veiklos išlaidų, mokesčių ir finansavimo pinigų srautai nurodomi realiomis kainomis. Skaičiuojant rodiklius nurodyti pinigų srautai indeksuojami realiomis kainomis pagal 10 paskutinių metų metinio Suderinto vartotojų kainų indekso (SVKI) pokyčio vidurkį.

5.3.3. PROJEKTO LĖŠŲ SRAUTAI

Projekto lėšų srautai. Atliekant finansinę analizę, nurodomi šie projekto lėšų srautai:

- 1. projekto investicijos;
- 2. projekto investicijų likutinė vertė;
- 3. projekto veiklos pajamos;
- 4. projekto veiklos išlaidos;
- 5. projekto mokesčiai;
- 6. projekto finansavimas.

5.3.3.1. PROJEKTO INVESTICIJOS

Nacionalinės koncertų salės I-ojo scenarijaus „Daugiafunkcinis (ir daugiažanris) menų/ kultūros/ muzikos centras (be reziduojančio orkestro)“ investicijos bei jų pagrindimas pateikti žemiau esančiose lentelėse.

20 lentelė. Daugiafunkcio menų centro be reziduojančio orkestro krypties biudžeto išskaidymas pagal investicijų pobūdį

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Mato vnt.	Planuojamas kiekis	Kiekio suma, Eur su PVM	Suma, Eur su PVM
I.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	-	-	-	37 236 502,56
1.1.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	-	-	-	2 107 726,56
1.1.1.	Techninio projekto parengimas	Vnt.	1	1 517 563,12	1 517 563,12
1.1.2.	Techninio projekto ekspertizė	Vnt.	1	147 540,86	147 540,86
1.1.3.	Statinio projekto vykdymo priežiūra	Kompl.	1	147 540,86	147 540,86
1.1.4.	Statinio darbų techninė priežiūra	Kompl.	1	295 081,72	295 081,72
1.2.	Statybos darbai	-	-	-	35 128 776,00
1.2.1.	Nacionalinės koncertų salės statybos darbai (įskaitant esamo statinio griovimą)	m2	15 592,00	2 253,00	35 128 776,00
II.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	-	-	-	10 000 000,00
2.1	Scenos technologijos (pagrindinė salė: meninio apšvietimo įranga, įgarsinimo sistema, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija ir jos valdymas, salės kėdės; daugiafunkcė salė: elektro-akustinė aplinkos keitimo sistema, apšvietimas, įgarsinimas, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija, kėdės)	Kompl.	1	6 950 000,00	6 950 000,00
2.2	Kita įranga ir baldai	Kompl.	1	3 050 000,00	3 050 000,00
VISO Eur su PVM:					47 236 502,56

Šaltinis: sudaryta autorių

21 lentelė. Daugiafunkcio menų centro be reziduojančio orkestro krypties biudžeto išskaidymas pagal metus

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Suma, Eur su PVM	Suma, Eur su PVM (I metai)	Suma, Eur su PVM (II metai)	Suma, Eur su PVM (III metai)
I.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	37 236 502,56	1 665 103,98	17 785 699,29	17 785 699,29
1.1.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	2 107 726,56	1 665 103,98	221 311,29	221 311,29
1.1.1.	Techninio projekto parengimas	1 517 563,12	1 517 563,12	0,00	0,00
1.1.2.	Techninio projekto ekspertizė	147 540,86	147 540,86	0,00	0,00
1.1.3.	Statinio projekto vykdymo priežiūra	147 540,86	0,00	73 770,43	73 770,43
1.1.4.	Statinio darbų techninė priežiūra	295 081,72	0,00	147 540,86	147 540,86
1.2.	Statybos darbai	35 128 776,00	0,00	17 564 388,00	17 564 388,00
1.2.1.	Nacionalinės koncertų salės rekonstrukcijos darbai	35 128 776,00	0,00	17 564 388,00	17 564 388,00
II.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	10 000 000,00	0,00	0,00	10 000 000,00
2.1	Scenos technologijos (pagrindinė salė: meninio apšvietimo įranga, įgarsinimo sistema, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija ir jos valdymas, salės kėdės; daugiafunkcė salė: elektro-akustinė aplinkos keitimo sistema, apšvietimas, įgarsinimas, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija, kėdės)	6 950 000,00	0,00	0,00	6 950 000,00
2.2	Kita įranga ir baldai	3 050 000,00	0,00	0,00	3 050 000,00
VISO Eur su PVM:		47 236 502,56	1 665 103,98	17 785 699,29	27 785 699,29

Šaltinis: sudaryta autorių

22 lentelė. Daugifunkcio menų centro be reziduojančio orkestro krypties biudžeto pagrindimas

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Suma, Eur su PVM	Išlaidų pagrindimas
I.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	37 236 502,56	-
1.1.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	2 107 726,56	-
1.1.1.	Techninio projekto parengimas	1 517 563,12	<p>Techninio projekto parengimo paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas).</p> <p>Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. <p>Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 72 proc. projektavimo darbams (tyrinėjimams, projektavimo sąlygų gavimui, projekto parengimui). <p>Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, techninio projekto parengimo paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 35 128 776,00*6 proc.*72 proc. = 1 517 563,12 Eur.</p>
1.1.2.	Techninio projekto ekspertizė	147 540,86	<p>Techninio projekto ekspertizės atlikimo paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas).</p> <p>Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. <p>Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 proc. projekto ekspertizei. <p>Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, techninio projekto ekspertizės atlikimo paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 35 128 776,00*6 proc.*7 proc. = 147 540,86 Eur.</p>
1.1.3.	Statinio projekto vykdymo priežiūra	147 540,86	<p>Statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas).</p> <p>Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. <p>Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 proc. statinio projekto vykdymo priežiūrai. <p>Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 35 128 776,00*6 proc.*7 proc. = 147 540,86 Eur.</p>
1.1.4.	Statinio darbų techninė priežiūra	295 081,72	<p>Statinio darbų techninės priežiūros paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas).</p> <p>Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. <p>Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 14 proc. statybos techninei priežiūrai. <p>Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, statinio darbų techninės priežiūros paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 35 128 776,00*6 proc.*14 proc. = 295 081,72 Eur.</p>
1.2.	Statybos darbai	35 128 776,00	-
1.2.1.	Nacionalinės koncertų salės statybos darbai	35 128 776,00	Statybos darbų kaina nustatyta remiantis užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo patirtimi.
II.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	10 000 000,00	-
2.1	Scenos technologijos (pagrindinė salė: meninio apšvietimo įranga, įgarsinimo sistema, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija ir jos valdymas, salės kėdės; daugiafunkcė salė: elektro-akustinė aplinkos keitimo sistema, apšvietimas, įgarsinimas, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija, kėdės)	6 950 000,00	Įrangos, įrenginių įsigijimo kaina nustatyta remiantis užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo patirtimi.
2.2	Kita įranga ir baldai	3 050 000,00	Įrangos, įrenginių bei baldų įsigijimo kaina nustatyta remiantis užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo patirtimi.

Šaltinis: sudaryta autorių

Nacionalinės koncertų salės II-ojo scenarijaus „Klasikinės muzikos centras su papildomomis viešosiomis ir komercinėmis funkcijomis (be reziduojančio orkestro)“ investicijos bei jų pagrindimas pateikti žemiau esančiose lentelėse.

23 lentelė. Klasikinės muzikos koncertų salės krypties biudžeto išskaidymas pagal investicijų pobūdį

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Mato vnt.	Planuojamas kiekis	Kiekio suma, Eur su PVM	Suma, Eur su PVM
I.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	-	-	-	31 867 873,92
1.1.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	-	-	-	1 803 841,92
1.1.1.	Techninio projekto parengimas	Vnt.	1	1 298 766,18	1 298 766,18
1.1.2.	Techninio projekto ekspertizė	Vnt.	1	126 268,93	126 268,93
1.1.3.	Statinio projekto vykdymo priežiūra	Kompl.	1	126 268,93	126 268,93
1.1.4.	Statinio darbų techninė priežiūra	Kompl.	1	252 537,87	252 537,87
1.2.	Statybos darbai	-	-	-	30 064 032,00
1.2.1.	Nacionalinės koncertų salės statybos darbai	m2	13 344,00	2 253,00	30 064 032,00
II.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	-	-	-	7 650 000,00
2.1	Scenos technologijos (pagrindinė salė: meninio apšvietimo įranga, įgarsinimo sistema, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija ir jos valdymas, salės kėdės)	Kompl.	1	4 600 000,00	4 600 000,00
2.2	Kita įranga ir baldai	Kompl.	1	3 050 000,00	3 050 000,00
VISO Eur su PVM:					39 517 873,92

Šaltinis: sudaryta autorių

24 lentelė. Klasikinės muzikos koncertų salės krypties biudžeto išskaidymas pagal metus

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Suma, Eur su PVM	Suma, Eur su PVM (I metai)	Suma, Eur su PVM (II metai)	Suma, Eur su PVM (III metai)
I.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	31 867 873,92	1 425 035,12	15 221 419,40	15 221 419,40
1.1.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	1 803 841,92	1 425 035,12	189 403,40	189 403,40
1.1.1.	Techninio projekto parengimas	1 298 766,18	1 298 766,18	0,00	0,00
1.1.2.	Techninio projekto ekspertizė	126 268,93	126 268,93	0,00	0,00
1.1.3.	Statinio projekto vykdymo priežiūra	126 268,93	0,00	63 134,47	63 134,47
1.1.4.	Statinio darbų techninė priežiūra	252 537,87	0,00	126 268,93	126 268,93
1.2.	Statybos darbai	30 064 032,00	0,00	15 032 016,00	15 032 016,00
1.2.1.	Nacionalinės koncertų salės statybos darbai	30 064 032,00	0,00	15 032 016,00	15 032 016,00
II.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	7 650 000,00	0,00	0,00	7 650 000,00
2.1	Scenos technologijos (pagrindinė salė: meninio apšvietimo įranga, įgarsinimo sistema, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija ir jos valdymas, salės kėdės)	4 600 000,00	0,00	0,00	4 600 000,00
2.2	Kita įranga ir baldai	3 050 000,00	0,00	0,00	3 050 000,00
VISO Eur su PVM:		37 267 873,92	39 517 873,92	15 221 419,40	22 871 419,40

Šaltinis: sudaryta autorių

25 lentelė. Klasikinės muzikos koncertų salės krypties biudžeto pagrindimas

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Suma, Eur su PVM	Išlaidų pagrindimas
I.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	31 867 873,92	-
1.1.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	1 803 841,92	-
1.1.1.	Techninio projekto parengimas	1 298 766,18	Techninio projekto parengimo paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas). Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos: Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį: 72 proc. projektavimo darbams (tyrinėjimams, projektavimo sąlygų gavimui, projekto parengimui). Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, techninio projekto parengimo paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 30 064 032,00*6 proc.*72 proc. = 1 298 766,18 Eur.

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Suma, Eur su PVM	Išlaidų pagrindimas
1.1.2.	Techninio projekto ekspertizė	126 268,93	Techninio projekto ekspertizės atlikimo paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas). Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos: Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį: 7 proc. projekto ekspertizei. Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, techninio projekto ekspertizės atlikimo paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 30 064 032,00*6 proc.*7 proc. = 126 268,93 Eur.
1.1.3.	Statinio projekto vykdymo priežiūra	126 268,93	Statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas). Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos: Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį: 7 proc. statinio projekto vykdymo priežiūrai. Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 30 064 032,00*6 proc.*7 proc. = 126 268,93 Eur.
1.1.4.	Statinio darbų techninė priežiūra	252 537,87	Statinio darbų techninės priežiūros paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas). Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos: Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį: 14 proc. statybos techninei priežiūrai. Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, statinio darbų techninės priežiūros paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 30 064 032,00*6 proc.*14 proc. = 252 537,87 Eur.
1.2.	Statybos darbai	30 064 032,00	-
1.2.1.	Nacionalinės koncertų salės statybos darbai	30 064 032,00	Statybos darbų kaina nustatyta remiantis užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo patirtimi.
II.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	7 650 000,00	-
2.1	Scenos technologijos (pagrindinė salė: meninio apšvietimo įranga, įgarsinimo sistema, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija ir jos valdymas, salės kėdės)	4 600 000,00	Įrangos, įrenginių įsigijimo kaina nustatyta remiantis užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo patirtimi.
2.2	Kita įranga ir baldai	3 050 000,00	Įrangos, įrenginių bei baldų įsigijimo kaina nustatyta remiantis užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo patirtimi.

Šaltinis: sudaryta autorių

Nacionalinės koncertų salės III-ojo scenarijaus „Daugiafunkcinis (ir daugiažanris) menų/ kultūros/ muzikos centras (su reziduojančiu orkestru)“ investicijos bei jų pagrindimas pateikti žemiau esančiose lentelėse.

26 lentelė. Daugiafunkcinio menų centro su reziduojančiu orkestru krypties biudžeto išskaidymas investicijų pobūdį

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Mato vnt.	Planuojamas kiekis	Kiekio suma, Eur su PVM	Suma, Eur su PVM
I.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	-	-	-	37 160 080,80
1.1.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	-	-	-	2 103 400,80
1.1.1.	Techninio projekto parengimas	Vnt.	1	1 514 448,58	1 514 448,58
1.1.2.	Techninio projekto ekspertizė	Vnt.	1	147 238,06	147 238,06
1.1.3.	Statinio projekto vykdymo priežiūra	Kompl.	1	147 238,06	147 238,06
1.1.4.	Statinio darbų techninė priežiūra	Kompl.	1	294 476,11	294 476,11
1.2.	Statybos darbai	-	-	-	35 056 680,00

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Mato vnt.	Planuojamas kiekis	Kiekio suma, Eur su PVM	Suma, Eur su PVM
1.2.1.	Nacionalinės koncertų salės statybos darbai	m2	15 560,00	2 253,00	35 056 680,00
II.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	-	-	-	10 000 000,00
2.1	Scenos technologijos (pagrindinė salė: meninio apšvietimo įranga, įgarsinimo sistema, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija ir jos valdymas, salės kėdės; daugiafunkcė salė: elektro-akustinė aplinkos keitimo sistema, apšvietimas, įgarsinimas, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija, kėdės)	Kompl.	1,00	6 950 000,00	6 950 000,00
2.2	Kita įranga ir baldai	Kompl.	1,00	3 050 000,00	3 050 000,00
VISO Eur su PVM:					47 160 080,80

Šaltinis: sudaryta autorių

27 lentelė. Daugiafunkcinio menų centro su reziduojančiu orkestru krypties biudžeto išskaidymas pagal metus

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Suma, Eur su PVM	Suma, Eur su PVM (I metai)	Suma, Eur su PVM (II metai)	Suma, Eur su PVM (III metai)
I.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	37 160 080,80	1 661 686,63	17 749 197,08	17 749 197,08
1.1.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	2 103 400,80	1 661 686,63	220 857,08	220 857,08
1.1.1.	Techninio projekto parengimas	1 514 448,58	1 514 448,58	0,00	0,00
1.1.2.	Techninio projekto ekspertizė	147 238,06	147 238,06	0,00	0,00
1.1.3.	Statinio projekto vykdymo priežiūra	147 238,06	0,00	73 619,03	73 619,03
1.1.4.	Statinio darbų techninė priežiūra	294 476,11	0,00	147 238,06	147 238,06
1.2.	Statybos darbai	35 056 680,00	0,00	17 528 340,00	17 528 340,00
1.2.1.	Nacionalinės koncertų salės statybos darbai	35 056 680,00	0,00	17 528 340,00	17 528 340,00
II.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	10 000 000,00	0,00	0,00	10 000 000,00
2.1	Scenos technologijos (pagrindinė salė: meninio apšvietimo įranga, įgarsinimo sistema, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija ir jos valdymas, salės kėdės; daugiafunkcė salė: elektro-akustinė aplinkos keitimo sistema, apšvietimas, įgarsinimas, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija, kėdės)	6 950 000,00	0,00	0,00	6 950 000,00
2.2	Kita įranga ir baldai	3 050 000,00	0,00	0,00	3 050 000,00
VISO Eur su PVM:		47 160 080,80	1 661 686,63	17 749 197,08	27 749 197,08

Šaltinis: sudaryta autorių

28 lentelė. Daugiafunkcinio menų centro su reziduojančiu orkestru krypties biudžeto pagrindimas

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Suma, Eur su PVM	Išlaidų pagrindimas
I.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	37 160 080,80	-
1.1.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	2 103 400,80	-
1.1.1.	Techninio projekto parengimas	1 514 448,58	Techninio projekto parengimo paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas). Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos: Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį: 72 proc. projektavimo darbams (tyrinėjimams, projektavimo sąlygų gavimui, projekto parengimui). Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, techninio projekto parengimo paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 35 056 680,00*6 proc.*72 proc. = 1 514 448,58 Eur.
1.1.2.	Techninio projekto ekspertizė	147 238,06	Techninio projekto ekspertizės atlikimo paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas). Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos: Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį: 7 proc. projekto ekspertizei. Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, techninio projekto ekspertizės atlikimo paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 35 056 680,00*6 proc.*7 proc. = 147 238,06 Eur.

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Suma, Eur su PVM	Išlaidų pagrindimas
1.1.3.	Statinio projekto vykdymo priežiūra	147 238,06	Statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas). Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos: Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį: 7 proc. statinio projekto vykdymo priežiūrai. Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 35 056 680,00*6 proc.*7 proc. = 147 238,06 Eur.
1.1.4.	Statinio darbų techninė priežiūra	294 476,11	Statinio darbų techninės priežiūros paslaugų kaina nustatyta remiantis UAB „Sistela“ rekomenduojamais bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2018 m. kovo mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas). Projektavimo ir inžinerinių paslaugų vertė apskaičiuojama nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos: Statiniams remontuoti ir rekonstruoti taikoma 6 proc. norma, kai statinio skaičiuojamoji kaina daugiau kaip 1,45 mln. Eur. Projektavimo ir kitų inžinerinių paslaugų išlaidų paskirstymas pagal paskirtį: 14 proc. statybos techninei priežiūrai. Nacionalinės koncertų salės projekto atveju, statinio darbų techninės priežiūros paslaugų kaina apskaičiuota tokiu būdu: 35 056 680,00*6 proc.*14 proc. = 294 476,11 Eur.
1.2.	Statybos darbai	35 056 680,00	-
1.2.1.	Nacionalinės koncertų salės statybos darbai	35 056 680,00	Statybos darbų kaina nustatyta remiantis užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo patirtimi.
II.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	10 000 000,00	-
2.1	Scenos technologijos (pagrindinė salė: meninio apšvietimo įranga, įgarsinimo sistema, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija ir jos valdymas, salės kėdės; daugiafunkcė salė: elektro-akustinė aplinkos keitimo sistema, apšvietimas, įgarsinimas, scenos viršutinė ir apatinė mechanizacija, kėdės)	6 950 000,00	Įrangos, įrenginių įsigijimo kaina nustatyta remiantis užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo patirtimi.
2.2	Kita įranga ir baldai	3 050 000,00	Įrangos, įrenginių bei baldų įsigijimo kaina nustatyta remiantis užsienio valstybių koncertų salių projektų įgyvendinimo patirtimi.

Šaltinis: sudaryta autorių

Visų scenarijų atveju projektavimo darbai turėtų būti pradėti I-ųjų projekto ataskaitinio laikotarpio metų pradžioje. Numatoma, jog techninio projekto parengimas truks iki 10 mėn. Statybos darbų kiekiai kiekvienais metais (II ir III projekto ataskaitinio laikotarpio metais) bus įgyvendinti atitinkamai 50 ir 50 proc. Atitinkamomis proporcijomis yra suplanuojamos ir statinio darbų techninės bei statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų išlaidos visų scenarijų atveju.

5.3.3.2. PROJEKTO LIKUTINĖ VERTĖ

Investicijų likutinė vertė – tai ilgalaikio turto vertė, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui. Likutinė vertė apskaičiuojama tik tam turtui, kuriam įsigyti ar sukurti numatytos projekto investicijos.

Nacionalinės koncertų salės trijų nagrinėjamų scenarijų atveju investicijų likutinė vertė pateikta žemiau esančioje lentelėje.

29 lentelė. Investicijų likutinė vertė

Investicijų likutinė vertė	<p>Projekto įgyvendinimo metu sukurto turto likutinei vertei įvertinti naudojami nusidėvėjimo laikotarpiai. Projekto įgyvendinimo metais, turtas bus kuriamas, todėl į nusidėvėjimą šie metai netraukiami. Vertinant tai, kad projektui rangos darbai turėtų būti perkami pagal bendros kainos metodiką, darbų vertė nėra skaidoma, ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ekonominiai normatyvai nustatomi tokie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statybos darbai, projektavimas ir inžinerinės paslaugos: protingas, racionalus ir pagrįstas nusidėvėjimo terminas – 25 metai (nusidėvėjimo terminas nustatytas atsižvelgiant į šiuo metu Lietuvoje viešosios – privačios partnerystės sutarčių pagrindu veikiančių valdytojų patirtį); • Įranga, įrenginiai ir kitas turtas: projektų įgyvendinimo patirtis kultūros objektuose rodo, jog įprastai įrangos nusidėvėjimo terminas siekia iki 10 metų, tačiau naudingas tarnavimo laikas gali būti ilgesnis. Atsižvelgiant į tai, numatoma, jog planuojama įsigyti įranga tarnaus visą projekto ataskaitinį laikotarpį, o paskutiniaisiais metais įrangos likutinė vertė bus lygi 1 Eur. <p>Projekto ataskaitinis laikotarpis – 15 metų, investicijų laikotarpis – 3 metai, nusidėvėjimo terminas (projekto ataskaitiniam laikotarpiui) – 12 metų.</p>
	<p>I scenarijaus atveju likutinė vertė lygi: Planuojamų rangos darbų su PVM vertė (įskaitant projektavimą ir kitas inžinerines paslaugas) – 37 236 502,56 Eur, todėl prognozuojama turto likutinė vertė sieks atitinkamai 37 236 502,56 Eur / 25 metų * 13 metų = 19 362 981,33 Eur. Įrangos, įrenginių ir kito turto likutinė vertė – 1 Eur. Bendra scenarijaus investicijų likutinė vertė lygi – 19 362 982,33 Eur.</p>
	<p>II scenarijaus atveju likutinė vertė lygi: Planuojamų rangos darbų su PVM vertė (įskaitant projektavimą ir kitas inžinerines paslaugas) – 31 867 873,92 Eur, todėl prognozuojama turto likutinė vertė sieks atitinkamai 31 867 873,92 Eur / 25 metų * 13 metai = 16 571 294,44 Eur. Įrangos, įrenginių ir kito turto likutinė vertė – 1 Eur. Bendra scenarijaus investicijų likutinė vertė lygi – 16 571 295,44 Eur.</p>
	<p>III scenarijaus atveju likutinė vertė lygi: Planuojamų rangos darbų su PVM vertė (įskaitant projektavimą ir kitas inžinerines paslaugas) – 37 160 080,80 Eur, todėl prognozuojama turto likutinė vertė sieks atitinkamai 37 160 080,80 Eur / 25 metų * 13 metai = 19 323 242,02 Eur. Įrangos, įrenginių ir kito turto likutinė vertė – 1 Eur. Bendra scenarijaus investicijų likutinė vertė lygi – 19 323 243,02 Eur.</p>

Šaltinis: sudaryta autorių

5.3.3.3. VEIKLOS FINANSINIAI SRAUTAI

Veiklos pajamos. Projekto veiklos pajamos – pajamos, kurios yra tiesiogiai gaunamos iš vartotojų už prekes ir (arba) paslaugas, kurios sukuriamos įgyvendinant projektą.

Projekto veiklos pajamoms priskiriamos tos pajamos, kurios yra uždirbamos naudojant projekto metu kuriamą ar jau sukurtą turtą, tai yra į projekto veiklos pajamas įtraukiamos tik projekto veiklos pajamos, o ne visos organizacijos, įstaigos ir (arba) įmonės pajamos, jeigu projektas apima tik dalį veiklos didelėje organizacijoje.

Įplaukos, gaunamos iš privačių ir viešųjų lėšų šaltinių, kurios atsiranda ne iš tarifų, rinkliavų, mokesčių, nuomos ar kitų vartotojų tiesioginių mokėjimų, nurodomos kaip finansavimo šaltiniai. Įplaukos, gaunamos iš viešųjų šaltinių, draudimo fondų (pvz., privalomasis sveikatos draudimo fondas, socialinio draudimo fondas ir pan.), taip pat nurodomos kaip finansavimo šaltiniai.

30 lentelė. Veiklos pajamos

Kriterijus	Kriterijaus taikymo prielaida
Veiklos pajamos	<p>Projekto veiklos pajamas sudaro pajamos, kurios yra tiesiogiai gaunamos iš vartotojų už prekes ir (arba) paslaugas, kurios sukuriamos įgyvendinant projektą. Projekto įgyvendinimo atveju, pajamos bus generuojamos, kadangi numatomi renginių lankytojų bilietai.</p>
	<p>I scenarijus. Šio scenarijaus įgyvendinimo atveju, prognozuojant galimas pajamas, remiamasi Lietuvos koncertinių įstaigų (Lietuvos nacionalinė filharmonija, Kongresų rūmai), taip pat privačių valdytojų, eksploatuojančių sales, užimtumo patirtimi. Vidutinis salių užimtumo procentas siekia 60. Pagrindinė natūralios akustikos salė numatoma 1500 vietų, mažoji daugiafunkcinė salė – 500 vietų. Remiantis privačių valdytojų gerąja patirtimi, pagrindinėje natūralios akustikos salėje per metus gali vykti apie 100 renginių (vidutinė lankytojo bilieto kaina – 25 Eur), mažojoje daugiafunkcinėje – 50 renginių (vidutinė bilieto kaina – 20 Eur).</p>
	<p>Atsižvelgiant į šiuos atskaitos taškus, planuojamos pajamos iš lankytojų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagrindinė natūralios akustikos salė: 100 renginių * 1500 vietų salės dydis * 60 proc. salės užimtumas * 25 Eur bilieto kaina = 2 250 000,00 Eur. • Mažoji daugiafunkcinė salė: 50 renginių * 500 vietų salės dydis * 60 proc. salės užimtumas * 20 Eur = 300 000,00 Eur.
	<p>Atsižvelgiant į tai, jog Daugiafunkciniame menų centre be reziduojančio orkestro numatomos maitinimo paslaugos, komercinės veiklos vystymas, planuojamos pajamos iš patalpų nuomos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maitinimo (barai, restoranas, kavinė, virtuvė) patalpų nuoma. Bendras numatomas maitinimo patalpų plotas – 885 m². Atlikus panašios paskirties patalpų Vilniaus mieste centre analizę pastebėta, jog kainos kinta nuo 12 iki 20 Eur/m² per mėnesį. Siekiant nepervertinti galimos nuomos pajamų, nustatomas 15 Eur/ m² nuomos įkainis. Planuojamos pajamos apskaičiuojamos taip: 885 m² * 15 Eur/ m² * 12 mėn. = 159 300 Eur.

Kriterijus	Kriterijaus taikymo prielaida
	<ul style="list-style-type: none"> Komercinių patalpų nuoma. Bendras numatomas komercinių patalpų plotas – 400 m². Atlikus panašios paskirties patalpų Vilniaus miesto centre analizę pastebėta, jog kainos kinta nuo 12 iki 20 Eur/m² per mėnesį. Siekiant nepervertinti galimos nuomos pajamų, nustatomas 15 Eur/ m² nuomos įkainis. Planuojamos pajamos apskaičiuojamos taip: 400 m² * 15 Eur/ m² * 12 mėn. = 72 000 Eur. Numatomos bendros pajamos: 2 781 300,00 Eur. <p>II scenarijus. Šio scenarijaus įgyvendinimo atveju, prognozuojant galimas pajamas, remiamasi Lietuvos koncertinių įstaigų (Lietuvos nacionalinė filharmonija, Kongresų rūmai), taip pat privačių valdytojų, eksploatuojančių sales, užimtumo patirtimi. Vidutinis salių užimtumo procentas siekia 60. Pagrindinė natūralios akustikos salė numatoma 1500 vietų. Remiantis privačių valdytojų gerąja patirtimi, pagrindinėje salėje per metus gali vykti apie 100 renginių (vidutinė lankytojo bilieto kaina – 25 Eur).</p> <p>Atsižvelgiant į šiuos atskaitos taškus, planuojamos pajamos iš lankytojų:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pagrindinė natūralios akustikos salė: 100 renginių * 1500 vietų salės dydis * 60 proc. salės užimtumas * 25 Eur bilieto kaina = 2 250 000,00 Eur. <p>Atsižvelgiant į tai, jog šio scenarijaus įgyvendinimo atveju numatomos maitinimo paslaugos, komercinės veiklos vystymas, planuojamos pajamos iš patalpų nuomos:</p> <ul style="list-style-type: none"> Maitinimo (barai, restoranai, kavinė, virtuvė) patalpų nuoma. Bendras numatomas maitinimo patalpų plotas – 885 m². Atlikus panašios paskirties patalpų Vilniaus miesto centre analizę pastebėta, jog kainos kinta nuo 12 iki 20 Eur/m² per mėnesį. Siekiant nepervertinti galimos nuomos pajamų, nustatomas 15 Eur/ m² nuomos įkainis. Planuojamos pajamos apskaičiuojamos taip: 885 m² * 15 Eur/ m² * 12 mėn. = 159 300 Eur. Komercinių patalpų nuoma. Bendras numatomas komercinių patalpų plotas – 400 m². Atlikus panašios paskirties patalpų Vilniaus miesto centre analizę pastebėta, jog kainos kinta nuo 12 iki 20 Eur/m² per mėnesį. Siekiant nepervertinti galimos nuomos pajamų, nustatomas 15 Eur/ m² nuomos įkainis. Planuojamos pajamos apskaičiuojamos taip: 400 m² * 15 Eur/ m² * 12 mėn. = 72 000 Eur. Numatomos bendros pajamos: 2 481 300,00 Eur. <p>III scenarijus. Šio scenarijaus įgyvendinimo atveju, prognozuojant galimas pajamas, remiamasi Lietuvos koncertinių įstaigų (Lietuvos nacionalinė filharmonija, Kongresų rūmai), taip pat privačių valdytojų, eksploatuojančių sales, užimtumo patirtimi. Vidutinis salių užimtumo procentas siekia 60. Pagrindinė natūralios akustikos salė numatoma 1500 vietų, mažoji daigafunkcinė salė – 500 vietų. Remiantis privačių valdytojų gerąja patirtimi, pagrindinėje salėje per metus gali vykti apie 100 renginių (vidutinė lankytojo bilieto kaina – 25 Eur), daigafunkcinėje – 50 renginių (vidutinė bilieto kaina – 20 Eur).</p> <p>Atsižvelgiant į šiuos atskaitos taškus, planuojamos pajamos iš lankytojų:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pagrindinė natūralios akustikos salė: 100 renginių * 1500 vietų salės dydis * 60 proc. salės užimtumas * 25 Eur bilieto kaina = 2 250 000,00 Eur. <p>Mažoji daigafunkcinė salė: 50 renginių * 500 vietų salės dydis * 60 proc. salės užimtumas * 20 Eur = 300 000,00 Eur.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, jog Daigafunkciame menų centre su reziduojančiu orkestru numatomos maitinimo paslaugos, komercinės veiklos vystymas, planuojamos pajamos iš patalpų nuomos:</p> <ul style="list-style-type: none"> Maitinimo (barai, restoranai, kavinė, virtuvė) patalpų nuoma. Bendras numatomas maitinimo patalpų plotas – 885 m². Atlikus panašios paskirties patalpų Vilniaus miesto centre analizę pastebėta, jog kainos kinta nuo 12 iki 20 Eur/m² per mėnesį. Siekiant nepervertinti galimos nuomos pajamų, nustatomas 15 Eur/ m² nuomos įkainis. Planuojamos pajamos apskaičiuojamos taip: 885 m² * 15 Eur/ m² * 12 mėn. = 159 300 Eur. Komercinių patalpų nuoma. Bendras numatomas komercinių patalpų plotas – 400 m². Atlikus panašios paskirties patalpų Vilniaus miesto centre analizę pastebėta, jog kainos kinta nuo 12 iki 20 Eur/m² per mėnesį. Siekiant nepervertinti galimos nuomos pajamų, nustatomas 15 Eur/ m² nuomos įkainis. Planuojamos pajamos apskaičiuojamos taip: 400 m² * 15 Eur/ m² * 12 mėn. = 72 000 Eur. Numatomos bendros pajamos: 2 781 300,00 Eur.

Šaltinis: sudaryta autorių

Veiklos išlaidos. Projekto veiklos išlaidos – išlaidos, kurios patiriamos eksploatuojant investicijų projekto įgyvendinimo metu sukurtą turtą viešajai paslaugai teikti. Projekto veiklos išlaidų tipus, savybes ir dydį lemia:

1. infrastruktūros, kuri buvo modernizuota įgyvendinus investicijų projektą, eksploatavimo ypatumai (pastatų atveju – energetinių išteklių, komunalinės, remonto išlaidos; įrangos atveju – eksploatavimo išlaidos, priemonių ir medžiagų eksploatavimo išlaidos);
2. žmoniškųjų išteklių poreikis viešajai paslaugai suteikti;
3. viešosios paslaugos teikimo apimtys;
4. viešosios paslaugos teikimo intensyvumas;
5. kiti veiksniai.

31 lentelė. Veiklos išlaidos

Kriterijus	Kriterijaus taikymo prielaida
Veiklos išlaidos	<p>Projekto sąnaudomis pripažįstamos tik tos išlaidos, kurios bus papildomai patiriamos po projekto įgyvendinimo. Šiuo atveju dėl projekto įgyvendinimo bus patiriama papildomų sąnaudų.</p>
	<p>I scenarijus. Numatomos šios sąnaudos Daugiafunkcinio menų centro be reziduojančio orkestro eksploatavimui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbo užmokesčio sąnaudos. Remiantis Lietuvoje privačių valdytojų eksploatuojamų salių gerąja patirtimi, Nacionalinės koncertų salės valdymui, renginių organizavimui turėtų būti suformuota 10 etatų valdymo komanda, kuri užtikrintų sklandų renginių vykdymą. Kūrybinio personalo plėtra nėra numatoma, kadangi visos koncertinės įstaigos bei kitos organizacijos, kurios galėtų organizuoti koncertus, renginius Nacionalinėje koncertų salėje, turi suformuotą kūrybinį personalą, todėl iš esmės kūrybinio personalo reikšmingų pokyčių nenumatoma. Planuojamas administracijos personalo vidutinis DU sieks 1 700 Eur per mėnesį (įskaitant mokėtinus mokesčius). Personalo išlaikymo kaštai sieks: 10 asmenų * 1700 Eur * 12 mėn. = 204 000,00 Eur. • Pastato eksploatacinės sąnaudos. Šias sąnaudas sudaro: elektra, elektros tiekimas, šildymas, vanduo, techninė reglamentinė priežiūra, naftos gaudyklių reglamentinis valymas, sniego valymas, internetas objekto inžinerinėmis sistemoms, einamieji remontai ir reglamentiniai darbai, liftai, šiuokšlės. Remiantis šiuo metu Lietuvoje privačių valdytojų eksploatuojamų salių patirtimi, nurodytos eksploatacinės sąnaudos per metus sudaro 9,16 Eur be PVM (11,0836 Eur su PVM). Šio scenarijaus atveju eksploatacinės sąnaudos sudarys: 15 592 m² * 11,0836 Eur/m² = 172 815,49 Eur. • Pagrindinės natūralios akustikos salės nuomos išlaidos. Atsižvelgiant į tai, jog vienas iš galimų Nacionalinės koncertų salės valdymo modelių yra privataus valdytojo pritraukimas, numatomos salės nuomos išlaidos (daroma prielaida, jog 50 proc. renginių bus nuomojama salė). Remiantis valdytojų patirtimi, pagrindinės salės nuomos kaina vienam renginiui siektų 3 000 Eur su PVM. Atitinkamai salės nuomos išlaidos sieks: 50 renginių * 3 000 Eur = 150 000,00 Eur. • Mažosios daugiafunkcinės salės nuomos išlaidos. Šios salės nuomos kaštų įvertinimas nustatytas analogiškai pagrindinei salei, tik salės nuomos kaina vienam renginiui siektų apie 1 000 Eur su PVM. Todėl salės nuomos išlaidos sieks: 25 renginiai * 1 000 Eur = 25 000,00 Eur. • Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos. Šios išlaidos yra būtinos siekiant išlaikyti kuriamo turto vertę, prailginti ekonomiškai naudingą tarnavimo laiką. Praktika rodo, jog paprastai šios kategorijos išlaidos per metus siekia apie 0,5 Eur/m². Šio scenarijaus atveju išlaidos bus lygios: 15 592 m² * 0,5 Eur/m² = 7 796 Eur. • Kitos nenumatytos išlaidos. Nors projekto įgyvendinimo metu siekiama sukurti iš esmės naują infrastruktūrą, „draugišką“ energetiniams ištekliams, tačiau projekto srautuose numatomos išlaidos, kurių šiandien nėra galimybės objektyviai įvertinti. Numatoma, jog tokios išlaidos gali sudaryti iki 15 proc. nuo planuojamų bendrų išlaidų: 83 941,72 Eur. <p>Numatomos bendros išlaidos: 643 553,21 Eur.</p> <p>II scenarijus. Numatomos šios sąnaudos Klasikinės muzikos koncertų salės be reziduojančio orkestro eksploatavimui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbo užmokesčio sąnaudos. Remiantis Lietuvoje privačių valdytojų eksploatuojamų salių gerąja patirtimi, Nacionalinės koncertų salės valdymui, renginių organizavimui turėtų būti suformuota 10 etatų valdymo komanda, kuri užtikrintų sklandų renginių vykdymą. Kūrybinio personalo plėtra nėra numatoma, kadangi visos koncertinės įstaigos bei kitos organizacijos, kurios galėtų organizuoti koncertus, renginius Nacionalinėje koncertų salėje, turi suformuotą kūrybinį personalą, todėl iš esmės kūrybinio personalo reikšmingų pokyčių nenumatoma. Planuojamas administracijos personalo vidutinis DU sieks 1 700 Eur per mėnesį (įskaitant mokėtinus mokesčius). Personalo išlaikymo kaštai sieks: 10 asmenų * 1700 Eur * 12 mėn. = 204 000,00 Eur. • Pastato eksploatacinės sąnaudos. Šias sąnaudas sudaro: elektra, elektros tiekimas, šildymas, vanduo, techninė reglamentinė priežiūra, naftos gaudyklių reglamentinis valymas, sniego valymas, internetas objekto inžinerinėmis sistemoms, einamieji remontai ir reglamentiniai darbai, liftai, šiuokšlės. Remiantis šiuo metu Lietuvoje privačių valdytojų eksploatuojamų salių patirtimi, nurodytos eksploatacinės sąnaudos per metus sudaro 9,16 Eur be PVM (11,0836 Eur su PVM). Šio scenarijaus atveju eksploatacinės sąnaudos sudarys: 13 344 m² * 11,0836 Eur/m² = 147 899,56 Eur. • Pagrindinės natūralios akustikos salės nuomos išlaidos. Atsižvelgiant į tai, jog vienas iš galimų Nacionalinės koncertų salės valdymo modelių yra privataus valdytojo pritraukimas, numatomos salės nuomos išlaidos (daroma prielaida, jog 50 proc. renginių bus nuomojama salė). Remiantis valdytojų patirtimi, didžiosios salės nuomos kaina vienam renginiui siektų 3 000 Eur su PVM. Atitinkamai salės nuomos išlaidos sieks: 50 renginių * 3 000 Eur = 150 000,00 Eur. • Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos. Šios išlaidos yra būtinos siekiant išlaikyti kuriamo turto vertę, prailginti ekonomiškai naudingą tarnavimo laiką. Praktika rodo, jog paprastai šios kategorijos išlaidos per metus siekia apie 0,5 Eur/m². Šio scenarijaus atveju išlaidos bus lygios: 13 344 m² * 0,5 Eur/m² = 6 672 Eur. • Kitos nenumatytos išlaidos. Nors projekto įgyvendinimo metu siekiama sukurti iš esmės naują infrastruktūrą, „draugišką“ energetiniams ištekliams, tačiau projekto srautuose numatomos išlaidos, kurių šiandien nėra galimybės objektyviai įvertinti. Numatoma, jog tokios išlaidos gali sudaryti iki 15 proc. nuo planuojamų bendrų išlaidų: 76 285,73 Eur. <p>Numatomos bendros išlaidos: 584 857,29 Eur.</p>
	<p>III scenarijus. Numatomos šios sąnaudos Daugiafunkcinio menų centro su reziduojančiu orkestru eksploatavimui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbo užmokesčio sąnaudos. Nacionalinės koncertų salės valdymui, renginių organizavimui turėtų būti suformuota 2 etatų komanda, kuri užtikrintų sklandų renginių vykdymą. Šios alternatyvos įgyvendinimui taip pat numatoma ir kūrybinio personalo plėtra – papildomi 2 etatai. Planuojamas naujo personalo vidutinis DU sieks 1 700 Eur per mėnesį (įskaitant mokėtinus mokesčius). Personalo išlaikymo kaštai sieks: 4 asmenys * 1700 Eur * 12 mėn. = 81 600,00 Eur. • Pastato eksploatacinės sąnaudos. Šias sąnaudas sudaro: elektra, elektros tiekimas, šildymas, vanduo, techninė reglamentinė priežiūra, naftos gaudyklių reglamentinis valymas, sniego valymas, internetas objekto inžinerinėmis sistemoms, einamieji remontai ir reglamentiniai darbai, liftai, šiuokšlės. Remiantis šiuo metu Lietuvoje privačių valdytojų eksploatuojamų salių patirtimi, nurodytos eksploatacinės sąnaudos per metus sudaro 9,16 Eur be PVM (11,0836 Eur su PVM). Šio scenarijaus atveju eksploatacinės sąnaudos sudarytų: 15 592 m² * 11,0836 Eur/m² = 172 815,49 Eur. • Kadangi šios alternatyvos įgyvendinimo atveju numatomas reziduojantis orkestras, vertinamas tik planuojamų sąnaudų pokytis, t. y. iš numatomų bendrų eksploatacinių sąnaudų atimamos šiuo metu veiklą vykdančio orkestro eksploatacinės sąnaudos. Sąnaudų vertinimui pasirenkamas Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Remiantis orkestro duomenimis, 2016 m. patirtos 111 245,37 Eur sąnaudos (elektra, šildymas, vanduo ir nuotekos, kiti komunaliniai mokesčiai, patalpų valymas). Sąnaudų skirtumas: 172 815,49 Eur - 111 245,37 Eur = 61 215,45 Eur. • Pagrindinės natūralios akustikos salės nuomos išlaidos. Atsižvelgiant į tai, jog vienas iš galimų Nacionalinės koncertų salės valdymo modelių yra privataus valdytojo pritraukimas, numatomos salės nuomos išlaidos (daroma prielaida, jog 50 proc. renginių bus nuomojama salė). Remiantis valdytojų patirtimi, pagrindinės salės nuomos kaina vienam renginiui siektų 3 000 Eur su PVM. Atitinkamai salės nuomos išlaidos sieks: 50 renginių * 3 000 Eur = 150 000,00 Eur. • Mažosios daugiafunkcinės salės nuomos išlaidos. Šios salės nuomos kaštų įvertinimas nustatytas analogiškai pagrindinei salei, tik salės nuomos kaina vienam renginiui siektų apie 1 000 Eur su PVM. Todėl salės nuomos išlaidos sieks: 25 renginiai * 1 000 Eur = 25 000,00 Eur.

Kriterijus	Kriterijaus taikymo prielaida
	<ul style="list-style-type: none"> Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos. Šios išlaidos yra būtinos siekiant išlaikyti kuriamo turto vertę, prailginti ekonomiškai naudingą tarnavimo laiką. Praktika rodo, jog paprastai šios kategorijos išlaidos per metus siekia apie 0,5 Eur/m². Šio scenarijaus atveju išlaidos bus lygios: 15 560 m² * 0,5 Eur/m² = 7 780 Eur. Kitos nenumatytos išlaidos. Nors projekto įgyvendinimo metu siekiama sukurti iš esmės naują infrastruktūrą, „draugišką“ energetiniams ištekliams, tačiau projekto srautuose numatomos išlaidos, kurių šiandien nėra galimybės objektyviai įvertinti. Numatoma, jog tokios išlaidos gali sudaryti iki 15 proc. nuo planuojamų bendrų išlaidų: 65 526,12 Eur. Numatomos bendros išlaidos: 402 341,36 Eur.
Reinvesticijos	Laikoma, kad infrastruktūros gerai būklei palaikyti nebus reikalingos papildomos reinvesticijos, kadangi numatomoms įsigyti medžiagoms bus taikomi aukšti kokybiniai standartai, patvirtinami kokybės sertifikatais. Be to, siekiant išlaikyti kuriamo turto vertę, prailginti ekonomiškai naudingą tarnavimo laiką, kiekvienais metais numatytos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos. Taip pat reikia pažymėti, kad statybos darbams bus numatomi garantiniai laikotarpiai, kas didina tikimybę, jog nebus reikalingos papildomos investicijos infrastruktūros rekonstrukcijai.

Šaltinis: sudaryta autorių

5.3.3.4. PROJEKTO FINANSAVIMAS

Projekto finansavimas. Projekto įgyvendinimui reikalingas projekto finansavimas skirstomas į šias grupes:

1. finansavimas iš ES struktūrinės paramos ir kitų negrąžintiną paramą teikiančių fondų, organizacijų, institucijų;
2. viešasis įnašas – tai lėšos, kurių kilmė – valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetai bei kiti viešųjų lėšų šaltiniai, tikslingai suplanuoti investicijų projektui įgyvendinti;
3. privatus įnašas – tai privačios kilmės lėšos, kurias galima numatyti investicijų projekte, kai projekto organizacijoje yra bent vienas privatus subjektas.
4. kiti šaltiniai – tai investicijų projekto įgyvendinimui skolintos lėšos.

32 lentelė. Projekto finansavimo prielaidos

Kriterijus	Kriterijaus taikymo prielaida
Investicijų finansavimas	I scenarijus. Preliminarus investicijų finansavimas numatomas iš šio finansavimo šaltinio: <ul style="list-style-type: none"> Viešosios lėšos (ES struktūrinės paramos lėšos, valstybės biudžetas, kiti viešųjų lėšų šaltiniai) – 47 236 502,56 Eur (100,00 proc. intensyvumas). II scenarijus. Preliminarus investicijų finansavimas numatomas iš šio finansavimo šaltinio: <ul style="list-style-type: none"> Viešosios lėšos (ES struktūrinės paramos lėšos, valstybės biudžetas, kiti viešųjų lėšų šaltiniai) – 39 517 873,92 Eur (100,00 proc. intensyvumas). III scenarijus. Preliminarus investicijų finansavimas numatomas iš šio finansavimo šaltinio: <ul style="list-style-type: none"> Viešosios lėšos (ES struktūrinės paramos lėšos, valstybės biudžetas, kiti viešųjų lėšų šaltiniai) – 47 160 080,80 Eur (100,00 proc. intensyvumas).

Šaltinis: sudaryta autorių

5.3.4. FINANSINIAI RODIKLIAI

Finansinių rodiklių apskaičiavimas. Pagrindiniai finansinės analizės rezultatai:

1. investicijų rodikliai (FGDV(I), FVGN(I) ir FNIS),
2. išvada dėl finansinio gyvybingumo,
3. Kapitalo rodikliai (FGDV(K) ir FVGN(K)), ir
4. rodiklių palyginimas.

5.3.4.1. INVESTICIJŲ FINANSINIAI RODIKLIAI

Pagrindiniai investicijų finansiniai rodikliai yra FGDV(I), FVGN(I) ir FNIS. Scenarijų finansinių rodiklių rezultatai pateikti 33 lentelėje.

5.3.4.2. IŠVADA DĖL FINANSINIO GYVYBINGUMO

Toliau projektas nagrinėjamas mokumo prasme. Būtina įsitikinti, kad projektas viso ataskaitinio laikotarpio metu nepritrūks lėšų mokėjimams atlikti. Siekiant įvertinti projekto finansinį gyvybingumą skaičiuojamas akumuliuotas pinigų srautas. Visu ataskaitiniu laikotarpiu teigiamas akumuliuotas pinigų srautas reikš, kad projektas yra finansiškai gyvybingas. Projekto įgyvendinimo atveju projekto veiklos išlaidos bus finansuojamos iš Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos biudžeto ar privataus valdytojo lėšomis.

Scenarijų įgyvendinimo atveju projekto finansinis gyvybingumas yra užtikrinamas.

5.3.4.3. KAPITALO FINANSINIAI RODIKLIAI

Kapitalo finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV(K)) atskleidžia, kokią finansinę naudą per ataskaitinį laikotarpį sukuria jo savininko investuotas kapitalas. Kai projektą planuojama įgyvendinti viešajame sektoriuje ir projekto organizaciją sudaro viešojo sektoriaus subjektai, projekto savininkas yra Lietuvos valstybė, kadangi prie projekto įgyvendinimo prisidedama biudžeto lėšomis. Jei FGDV(K) < 0, projekto savininkui finansiškai nėra naudinga vykdyti projektą, nes projekto generuojami diskontuoti pinigų srautai nepadengia savininko įnašo. Esant teigiamai FGDV(K) reikšmei, projekto savininkui naudinga įgyvendinti projektą, nes projekto pinigų srautai padengia į projektą investuotą kapitalą. FVGN(K) skaičiuojama kaip antrasis rodiklis. Jeigu FVGN(K) didesnė už rinkoje esančią palūkanų normą, vadinasi, projektas duos didesnę naudą už kapitalo skolinimosi išlaidas. Šiame projekte nagrinėjamų visų scenarijų atveju kapitalu yra laikomos biudžeto lėšos.

Pagrindiniai kapitalo rodikliai yra FGDV(K), FVGN(K). Scenarijų kapitalo rodiklių rezultatai pateikti 33 lentelėje.

5.3.4.4. RODIKLIŲ PALYGINIMAS

Projekto įgyvendinimo scenarijus laikytinas visapusiškai pranašesniu, kai:

- tik šis scenarijus turi teigiamą FGDV(I);
- scenarijaus FGDV(I) daugiau nei 10 proc. viršija kitų scenarijų FGDV(I);
- yra kiti pasirinkti ir pagrįsti argumentai.

Nacionalinės koncertų salės projekto finansinės naudos scenarijų rodikliai pateikti žemiau esančioje lentelėje.

33 lentelė. Projekto įgyvendinimo scenarijų finansinių rodiklių palyginimas

Eil. Nr.	Finansinės analizės rodiklis	Projekto įgyvendinimo scenarijus			Išvados
		I scenarijus	II scenarijus	III scenarijus	
1.	FGDV(I)	-14 158 892	-10 751 854	-12 005 367	Projektas yra finansiškai neatsiperkantis
2.	FVGN(I)	-0,51%	-0,05%	0,19%	
3.	FNIS	0,62	0,66	0,66	
4.	Išvada dėl finansinio gyvybingumo	Taip	Taip	Taip	
5.	FGDV(K)	-14 158 892	-10 751 854	-12 005 367	
6.	FVGN(K)	-0,51%	-0,05%	0,19%	

Šaltinis: sudaryta autorių

Išvados. Neigiami investicijų grynosios dabartinės vertės ir investicijų vidinės grąžos normos rodikliai rodo, kad projektas (visi trys jo scenarijai) yra finansiškai neatsiperkantis. Tai yra normali viešosios infrastruktūros praktika, kadangi viešosios infrastruktūros projektų nauda patiriama per socialinę ekonominę, o ne finansinę naudą.

Vertinant trijų scenarijų finansinės analizės rezultatus matyti, jog patrauklesnis yra II scenarijus, kadangi FGDV (I) yra didesnė nei I ir III scenarijaus.

5.3.5. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines

Socialinėje-ekonominėje analizėje įvertinamas projekto indėlis regiono ar visos šalies ekonominei gerovei. Projekto poveikio vertinimo ribos priklauso nuo konkretaus projekto: jeigu projektu siekiama išspręsti regionines problemas ir projekto veiklos skirtos tik regioninėms tikslinėms grupėms, socialinė-ekonominė analizė apribojama regioninio poveikio vertinimu. Plačiausios socialinės-ekonominės analizės ribos yra visa Lietuvos visuomenė. Tačiau, atliekant nacionalinio lygmens poveikio vertinimą, dažniausiai vertinamas poveikis ne visiems šalies gyventojams, o apsiribojama atitinkamu jų segmentu, kuris identifikuojamas pagal tam tikrus demografinius požymius (pvz., amžius, išsilavinimas, gyvenamoji vietovė ir pan.). Kitaip tariant, vertinama projekto įtaka visuomenei dažniausiai sutapatinama su jo įtaka projekto tikslinėms grupėms. Šio poveikio vertinimas – tai aspektas aiškiausiai atskiriantis projekto finansinę analizę nuo socialinės - ekonominės analizės: finansinėje analizėje nagrinėti pinigų srautų pasikeitimai projekto organizacijoje, o socialinėje - ekonominėje analizėje nagrinėjami projekto įgyvendinimo sąlygoti pokyčiai visuomenėje.

Projekto ekonominei analizei naudojami finansinės analizės piniginiai srautai ir atliekami šie žingsniai:

- rinkos kainos perskaičiuojamos į ekonomines;
- įvertinamas išorinis poveikis;
- parenkama socialinė diskonto norma;

4. apskaičiuojami ekonominiai rodikliai;
5. parenkamas patraukliausias scenarijus.

Rinkos kainų perskaičiavimas į ekonomines. Finansinėje analizėje apskaičiuotų pinigų srautų vertę paprastai veikia netobula konkurencinė, mokesstinė aplinka ir kiti veiksniai, dėl kurių pasireiškimo finansinėje analizėje įvertinti pinigų srautai neatspindi tikrosios pinigų vertės. Todėl ekonominėje analizėje naudojami ne finansiniai, o ekonominiai pinigų srautai, kurie gaunami pakoregavus finansinės analizės pinigų srautus pagal atitinkamus konversijos koeficientus.

Šis veiksmas vadinamas konvertavimu. Jo tikslas – projekto finansinius pinigų srautus paversti ekonominiais.

Nacionalinės koncertų salės projektas priskiriamas kultūros sričiai. Žemiau esančioje lentelėje pateikti minėtos srities konversijos faktoriai ir jų kiekybinis įvertinimas.

34 lentelė. Konversijos koeficientai*

Rodiklis	Konversijos faktoriai		Konversijos faktoriaus kiekybinis įvertinimas
			Kultūra
Prekiniai elementai	KK6	Medžiagos ir žaliavos	0,977
		Energija	-
	KK7.1	Elektra	0,986
	KK7.2	Bešvinis benzinas (variklių degalai)	0,415
	KK7.3	Dyzelinis kuras	0,535
	KK7.4	Gamtinės dujos (šildymui)	0,97
Neprekiniai elementai	KK4	Projekto rengimas, darbų priežiūra ir testavimas (= Kvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas)	0,947
	KK8	Atliekų šalinimas (= Standartinis konversijos koeficientas)	0,998
	KK11	Rangos darbai	0,884
	KK12	Periodinė ir planinė priežiūra	0,86
	KK13	Susidėvėjusių dalių pakeitimas ir atnaujinimas	0,896
Prekinių ir neprekinių elementų derinys	KK9	Kitos paslaugos (= Standartinis konversijos koeficientas)	0,998
	KK10	Įrengimai	0,908
	KK1	Standartinis konversijos koeficientas	0,998
Kvalifikuotas darbas	KK3	Kvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas	0,947
Nekvalifikuotas darbas	KK2	Nekvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas	0,842
Žemės įsigijimas	KK5	Žemės įsigijimui taikytinas konversijos koeficientas	1
Atlikti mokėjimai	KK14	Kaip nurodyta EK 2008 m. gairėse, atlikti mokėjimai (angl. transfers) į ekonominę analizę nėra įtraukiami. Vis dėlto, jeigu tam tikri atlikti mokėjimai galėtų būti traktuojami kaip pajamos ekonominėje analizėje, tokia nauda (jeigu bus identifiukuota kaip tipinė) turėtų būti vertinama remiantis socialinio-ekonominio poveikio įverčiais	0

* galioja nuo 2018 m. sausio 1 d.

* Vėl Centrinė projektų valdymo agentūros parengtos „Konversijos koeficientų ir socialinės – ekonominės naudos (žalos) komponentų įverčių reikšmės“ rekomendacijos, 2015 m.

Šaltinis: sudaryta autorių

5.3.6. SOCIALINĖ DISKONTO NORMA

Socialiniams - ekonominiams rodikliams apskaičiuoti naudojama socialinė diskonto norma (SDN). SDN atskleidžia visuomenės požiūrį į ateities naudą ir išlaidas, parodo visuomenės pasiryžimą atidėti vartojimą šiandien dėl vartojimo rytoj (ateityje).

Didelė SDN reiškia, kad visuomenė (arba valdžia) nenori investuoti reikšmingų išteklių (pavyzdžiui, kapitalo), kurie sukurtų didesnę gerovę ateities kartoms, todėl didelė SDN rodo polinkį į dabartinį vartojimą ir trumpalaikes investicijas (projektus), o maža SDN – atvirkščiai, reiškia, kad pirmenybė teikiama ilgalaikėms investicijoms.

Nustatant Lietuvos SDN naudojamas socialinės laiko pirmenybės gražos metodas. Šis būdas yra paremtas formule, paimta iš Ramsey7 ekonominio augimo modelio. Naudojant Ramsey formulę, SDN Lietuvoje siekia 5 proc.

5.3.7. IŠORINIO POVEIKIO ĮVERTINIMAS

Šiame projekto poskyryje nustatomi išorinio poveikio komponentai bei mastas.

5.3.7.1. POVEIKIO KOMPONENTAI

Išorinio poveikio įvertinimas. Nustatant išorinį poveikį, įvertinama projekto sukuriamą ekonominę-socialinę naudą (žala). Atsižvelgiama į visas ekonomines-socialines projekto įtakos aplinkybes, kurios turi tiesioginį poveikį projekto tikslinėms bei išorinės aplinkos grupėms.

Ekonominė-socialinė nauda (žala) įvertinama pinigine verte šiuo eiliškumu:

1. pasirinkti vertintinus projekto poveikio naudos ir žalos komponentus;
2. nustatyti projekto sukuriamos naudos ir žalos poveikio mastą tikslinei grupei.

Remiantis socialinės ekonominės naudos metodika, projektui gali būti taikomi šie naudos komponentai – pasiryžimas sumokėti už lankymąsi kultūros objekte.

5.3.7.2. POVEIKIO MASTAS

Nacionalinės koncertų salės projekto socialinės – ekonominės naudos (žalos) kriterijų pasirinkimas bei įvertinimas pateiktas žemiau esančioje lentelėje.

35 lentelė. Pasirinktų kriterijų masto ir socialinės - ekonominės vertės vertinimas

Kriterijus	Kriterijaus aprašymas
Pasiryžimas sumokėti už lankymąsi kultūros objekte	Pasiryžimas sumokėti už lankymąsi kultūros objekte – ši analizė atlikta remiantis galutine ataskaita „Metodikos ir modelio, skirto įvertinti investicijų finansuojamų Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos nacionalinio biudžeto lėšomis, socialinį – ekonominį poveikį, sukūrimas“. I scenarijus. Remiantis Lietuvos koncertinių įstaigų bei kitų scenos menų organizacijų patirtimi, didžiąją dalį Nacionalinės koncertų salės lankytojų srauto sudarys vietiniai lankytojai (65 proc.), regioniniai lankytojai sudarys apie 16 proc., nacionaliniai – 16 proc., užsienio lankytojai – 3 proc. Lankytojai objekte praleis iki 3 valandų. II scenarijus. Šio scenarijaus įgyvendinimo atveju, planuojamas analogiškas lankytojų geografinis pasiskirstymas, kaip ir I scenarijaus atveju. III scenarijus. Šio scenarijaus įgyvendinimo atveju, planuojamas analogiškas lankytojų geografinis pasiskirstymas, kaip ir I scenarijaus atveju.

Šaltinis: sudaryta autorių

5.3.8. Optimalaus scenarijaus parinkimas

Galutinė išvada dėl patraukliausio (optimaliausio) scenarijaus pateikiama palyginus išnagrinėtus scenarijus pagal finansinės analizės rodiklius ir socialinės – ekonominės analizės rodiklius.

36 lentelė. Projekto įgyvendinimo scenarijų ekonominių rodiklių palyginimas

Eil. Nr.	Socialinės - ekonominės analizės rodiklis	Projekto įgyvendinimo scenarijus			Išvados
		I scenarijus	II scenarijus	III scenarijus	
1.	EGDV	-217 335	-398 125	294 399	Projekto įgyvendinimas socialiniu ekonominiu požiūriu yra atsiperkantis
2.	EVGN	4,91%	4,80%	5,12%	
3.	ENIS	0,97	0,96	1,00	

Šaltinis: sudaryta autorių

Kadangi dažniausiai viešieji projektai nėra finansiškai atsiperkantys ir jie naudingi tik socialiniu-ekonominiu aspektu, ekonominės analizės rodikliai laikytini pagrindiniais scenarijų palyginimo kriterijais. Lyginant scenarijus pagal ekonominius rodiklius, pirmiausia atsižvelgiama į scenarijaus EGDV, tuomet į ENIS ir paskiausiai – į EVGN.

Pasirinktas projekto įgyvendinimo scenarijus turi būti finansiškai gyvybingas (kiekvienais projekto ataskaitinio laikotarpio metais sukauptasis grynujų pinigų srautas negali būti neigiamas) ir sukurti didžiausią socialinę-ekonominę naudą. Be to, viešųjų investicijų projektų ENIS visais atvejais turi būti didesnis už 1.

Išvada. Teigiama ekonominė socialinė grynoji dabartinė vertė ir didesnė, nei taikyta diskonto norma vidinė grąžos norma rodo, kad Nacionalinės koncertų salės projekto trečiojo scenarijaus įgyvendinimas socialiniu ekonominiu požiūriu yra atsiperkantis. Rekomenduojama įgyvendinti III scenarijų (Daugiafunkcinio meno centro su reziduojančiu orkestru), kuris kuria naudą valstybei.

5.3.9. JAUTRUMO ANALIZĖ

Projektai planuojami remiantis pagrindinių projektus apibūdinančių parametų prognozėmis, todėl tai nėra tik subjektyvios nuomonės apie projektą formavimas. Kadangi projekto planavimas ir rengimas yra veikla, kuria siekiama sudaryti finansinių srautų ateities projekcijas, tikėtinos atitinkamos prognozavimo klaidos ir netikslumai. Dažna prognozavimo klaidų ir netikslumų priežastis yra istorinių duomenų trūkumas, kuris ypač būdingas inovatyviems, precedentų neturintiems projektams. Taip pat tikėtinas subjektyvių, neplanuotų ir objektyviai neidentifikuojamų veiksnių pasireiškimas.

Rengiant šią projekto dalį, pateikiamas sisteminis suvokimas apie potencialias konkrečius projekto rizikas ir įvertinamas šių rizikų galimas poveikis projekto įgyvendinimo sėkmingumui. Kartais atliekant analizę tampa akivaizdu, kad tos pačios rizikos turi nevienodą poveikį projektui skirtingu jo įgyvendinimo laikotarpiu (projekto planavimo, įgyvendinimo ar kontrolės metu).

Rizika įvertinama šiuo eiliškumu:

1. atliekama jautrumo analizė;
2. atliekama scenarijų analizė;
3. nustatomos kintamųjų tikimybės;
4. įvertinamos rizikos;
5. įvertinamas rizikos priimtinumas;
6. numatomi rizikų valdymo veiksmai.

Jautrumo analizė atliekama šiuo eiliškumu:

1. nustatomi kintamieji;
2. eliminuojamas kintamųjų tarpusavio priklausomumas;
3. atliekama elastingumo analizė;
4. nustatomi kritiniai kintamieji ir jų lūžio taškai.

Žemiau esančiose lentelėse pateikiami Nacionalinės koncertų salės kaip daugiafunkcinio muzikos centro be reziduojančio orkestro projekto jautrumo analizės rezultatai.

37 lentelė. Lūžio taškai

	Pasirinktas kintamasis bei pokytis	(FGDV)	Nominaliai	Rodiklis kritinio kintamojo įvertinimui				Kritinis kintamasis	Lūžio taškai (GDV)*	Lūžio taškai (% nuo plano)
				FGDV(I)	FVGN(I)	EGDV	EVGN			
-	Projekto ataskaitinis laikotarpis	-	-					-	-	
-	Finansinė diskonto norma	-	-					-	-	
-	Socialinė diskonto norma	-	-			+		Taip	-	
A.1.	Žemė	0	0					-	-	
A.2.	Nekilnojamas turtas	0	0					-	-	
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	31 788 566	35 056 680	+	+	+	+	Taip	32 201 251	
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	8 889 964	10 000 000		+	+		Taip	9 293 701	
A.5.	Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą (A.1.-A.4.) susijusios paslaugos	1 998 312	2 103 401		+	+		Taip	2 379 173	
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	0	0					-	-	
A.7.	Kitos paslaugos ir išlaidos	0	0					-	-	
A.8.	Reinvesticijos	0	0					-	-	
B.	Investicijų likutinė vertė	10 729 511	19 323 243		+	+		Taip	10 318 306	
C.1.	Prekių pardavimo pajamos	0	0					-	-	
C.2.	Paslaugų suteikimo pajamos	23 205 210	33 375 600	+	+			Taip	-	
C.3.	Finansinės ir investicinės veiklos bei kitos pajamos	0	0					-	-	
D.1.1.	Žaliavos	0	0					-	-	
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	680 813	979 200		+	+		Taip	1 019 581	
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	0	0					-	-	
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0	0					-	-	
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	64 911	93 360					516 277	695%	
D.1.6.	Kitos išlaidos	2 517 519	3 620 899		+	+		Taip	2 906 476	
D.2.	Gautų paskolų (G.3.1.) palūkanos	0	0					-	-	
H.1.1.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	25 856 660	41 371 180			+	+	Taip	25 562 264	
H.1.2.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	0	0					-	-	
H.1.3.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	0	0					-	-	
H.1.4.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	0	0					-	-	

	Pasirinktas kintamasis bei pokytis	(FGDV)	Nominaliai	Rodiklis kritinio kintamojo įvertinimui				Kritinis kintamasis	Lūžio taškai (GDV)*	Lūžio taškai (% nuo plano)
				FGDV(I)	FVGN(I)	EGDV	EVGN			
H.1.5.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	0	0					-	-	
H.1.6.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	0	0					-	-	
H.1.7.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	0	0					-	-	
H.2.1.	bendra SE žalos komponentų finansinė išraiška	0	0					-	-	
H.2.2.	bendra SE žalos komponentų finansinė išraiška	0	0					-	-	
H.2.3.	bendra SE žalos komponentų finansinė išraiška	0	0					-	-	

* Lūžio taškas – tai kritinio kintamojo reikšmė, kurią pasiekus EGDV tampa lygi nuliui, arba kitaip tariant, projekto sukuriama socialinė – ekonominė nauda nesiekia minimalios priimtinos reikšmės, kuriai esant grynoji dabartinė projekto išlaidų vertė lygi sukuriamai naudai.

Lūžio taškai yra skaičiuojami tiesioginiams kintamiesiems, jeigu atitinkamas kintamasis: 1. nėra lygus nuliui, ir 2. turi įtakos EGDV skaičiavimo atžvilgiu. Kaip lūžio taškas yra nurodoma atitinkamo kintamojo GDV.

Atlikta projekto jautrumo analizė parodė, kad projekto finansiniams rodikliams įtakos kainos bei jų pokyčiai turės. Projekto ekonominiams rodikliams didžiausią įtaką gali padaryti investicijų vertė bei socialinės ekonominės naudos vertinimo pokyčiai. Didžiausius poveikius finansinių ir ekonominių rodiklių kaitai turintys veiksniai paryškinti.

Projektas vertintinas kaip jautrus finansinių rodiklių pokyčiams. Riziką ekonominių rodiklių pokyčiams sumažina ir tai, jog investicijų rangos darbai bus perkami pagal bendros kainos metodiką, darbų vertė nebus skaidoma.

Projektas laikytinas jautriu ekonominių rodiklių pokyčiams, kuriuos daugiausiai gali paveikti investicijų vertė, taip pat pasiryžimo sumokėti už lankymąsi kultūros objekte komponento vertinimas.

5.3.10. SCENARIJŲ ANALIZĖ

Scenarijų analizė. Scenarijų analizė yra speciali jautrumo analizės forma. Standartinėje jautrumo analizėje išnagrinėjama kiekvieno atskiro kintamojo įtaka projekto rodikliams.

5.3.11. KINTAMŲJŲ TIKIMYBĖS

Žemiau esančiose lentelėse pateikiama Nacionalinės koncertų salės kaip daugiafunkcinio muzikos centro su reziduojančiu orkestru (-ais) projekto scenarijų analizė.

Vertinant galimus projekto scenarijus, įvedami kintamieji, kurie parodo, kokią naudą/žalą generuoja projektas pasikeitus tam tikroms aplinkybėms, pvz. išaugus statybos darbų kainai 10 proc. Kintamieji nurodyti žemiau esančioje lentelėje.

38 lentelė. Scenarijų analizės prielaidos

Nr.	Scenarijaus pavadinimas / Scenarijaus prielaidos (biudžeto eilutės procentinis pokytis)	Pesimistinis	Mažiau pesimistinis	Realus	Mažiau optimistinis	Optimistinis
A.1.	Žemė	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
A.2.	Nekilnojamas turtas	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
A.5.	Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą (A.1.-A.4.) susijusios paslaugos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
A.7.	Kitos paslaugos ir išlaidos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
A.8.	Reinvesticijos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
B.	Investicijų likutinė vertė	75 %	90 %	100 %	110 %	125 %
C.1.	Prekių pardavimo pajamos	75 %	90 %	100 %	110 %	125 %
C.2.	Paslaugų suteikimo pajamos	75 %	90 %	100 %	110 %	125 %
C.3.	Finansinės ir investicinės veiklos bei kitos pajamos	75 %	90 %	100 %	110 %	125 %
D.1.1.	Žaliavos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %

Nr.	Scenarijaus pavadinimas / Scenarijaus prielaidos (biudžeto eilutės procentinis pokytis)	Pesimistinis	Mažiau pesimistinis	Realus	Mažiau optimistinis	Optimistinis
D.1.6.	Kitos išlaidos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
D.2.	Gautų paskolų (G.3.1.) palūkanos	125 %	110 %	100 %	90 %	75 %
H.	Socialinio ekonominio (SE) poveikio finansinė išraiška	75 %	90 %	100 %	110 %	125 %

Šaltinis: sudaryta autorių

39 lentelė. Scenarijų analizės rezultatai

Scenarijaus pavadinimas / Finansinis (ekonominis) rodiklis ir jo reikšmė	Pesimistinis	Mažiau pesimistinis	Realus	Mažiau optimistinis	Optimistinis
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-31 974 064	-19 992 846	-12 005 367	-4 017 879	7 963 339
Finansinė vidinė grąžos norma investicijoms - FVGN(I)	-5,62%	-2,17%	0,19%	2,68%	6,83%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma investicijoms - FMVGN(I)	-2,15%	0,22%	1,73%	3,24%	5,55%
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	-16 401 165	-6 383 826	294 399	6 972 622	16 989 959
Ekonominė vidinė grąžos norma - EVGN	-1,45%	2,43%	5,12%	7,99%	12,87%

Šaltinis: sudaryta autorių

Projekto scenarijų analizė rodo, jog projektas jautrus ekonominės naudos pasiekimui. Ekonominių rodiklių pokyčius daugiausiai gali paveikti investicijų vertė bei pasiryžimo sumokėti už lankymąsi kultūros objekte komponento vertinimas.

5.3.12. RIZIKŲ VERTINIMAS

Rizikų įvertinimas. Rizikų vertinimas atliekamas šiuo eiliškumu:

1. nustatomas kiekvieno (tiesioginio) kintamojo rizikos įvertis;
2. paskirstomi rizikos įverčiai atitinkamoms rizikų grupėms;
3. rizikų grupėms priskirti įverčiai susumuojami;
4. paskirstoma kiekvieno rizikų grupės įverčio reikšmė pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus.

Rizikos įverčių paskirstymas atitinkamoms rizikų grupėms. Nustačius tiesioginių kintamųjų rizikos įverčius, įvertinamos projekte galinčios pasireikšti rizikos. Išskiriamos 8 rizikų grupės:

1. Projektavimo (planavimo) kokybės rizikų grupė;
2. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų grupė;
3. Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizikų grupė;
4. Įsigyjamų (pagamintų) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizikų grupė;
5. Nepakankamo finansavimo rizikų grupė;
6. Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizikų grupė;
7. Paklausos rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizikų grupė;
8. Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizikų grupė.

Žemiau esančiose lentelėse pateikiamas Nacionalinės koncertų salės projekto rizikų finansinis vertinimas bei rizikų įtaka projektui.

40 lentelė. Rizikų finansinė įtaka

Rodiklis / Projekto įgyvendinimo metai	(GDV)	(nominaliai)	0	1	2	3	4	5
Rizikų finansinės įtakos pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus	23860106	31184430	0	512368	6115743	7899417	858007	858007
Įgyvendinant projektą, prisiimtų neapibrėžtų įsipareigojimų suma projekto ataskaitinio laikotarpio metais	23860106	-	0	492662	5654348	7022553	733428	705219

Šaltinis: sudaryta autorių

41 lentelė. Rizikų finansinė įtaka (tęsinys 1 iš 2)

Rodiklis / Projekto įgyvendinimo metai	(GDV)	(nominaliai)	6	7	8	9	10
Rizikų finansinės įtakos pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus	23860106	31184430	858007	858007	858007	858007	858007
Įgyvendinant projektą, prisiimtų neapibrėžtų įsipareigojimų suma projekto ataskaitinio laikotarpio metais	23860106	-	678095	652015	626937	602824	579639

Šaltinis: sudaryta autorių

42 lentelė. Rizikų finansinė įtaka (tęsinys 2 iš 2)

Rodiklis / Projekto įgyvendinimo metai	(GDV)	(nominaliai)	11	12	13	14	15
Rizikų finansinės įtakos pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus	23860106	31184430	858007	858007	858007	858007	7218825
Įgyvendinant projektą, priimtų neapibrėžtų išpareigojimų suma projekto ataskaitinio laikotarpio metais	23860106	-	557345	535909	515297	495478	4008357

Šaltinis: sudaryta autorių

43 lentelė. Biudžeto eilutės, įtakojamos rizikų grupės

Rizikų grupės pavadinimas	Rizikų finansinė diskontuota vertė	Biudžeto eilutės, įtakojamos rizikų grupės
1. Projektavimo (planavimo) kokybės rizika	616 164	A.5., A.6.
2. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika	10 967 720	A.1., A.2., A.3.
3. Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizika	1 585 679	A.4.
4. Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizika	0	A.7.
5. Finansavimo prieinamumo rizika	0	D.2.
6. Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizika	1 074 193	D.1.1., D.1.2., D.1.3., D.1.4., D.1.5., D.1.6.
7. Paklausos rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizika	6 084 412	C.1., C.2., C.3.
8. Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizika	3 531 936	A.8., B.

Šaltinis: sudaryta autorių

Remiantis analizės duomenimis matyti, jog siekiant iš anksto eliminuoti galimas rizikas bei jų pasekmes, būtina užtikrinti rangos darbų kokybę – t. y. skirti didelį dėmesį pasiruošimui rangos darbų įsigijimui bei užtikrinti techninės priežiūros paslaugų teikimą.

5.3.13. RIZIKOS PRIIMTINUMAS

Rizikos priimtino įvertinimas. Dažniausiai projekto SNA rodikliai apskaičiuojami vertinant labiausiai tikėtiną įvertį, tačiau pagrindinis kriterijus projekto tinkamumą lemiančioms vertėms nustatyti turėtų būti tikėtina šių rodiklių vertė. Rodiklių vertės skaičiavimai grindžiami juos veikiančių kritinių kintamųjų tikimybių skirstinių duomenimis. Toks metodas leidžia ne tik teikti pirmenybę projektams, kurių EGDV tikėtinas rezultatas yra geriausias, bet ir įvertinti susijusias rizikas ir palyginti skirtingus atvejus.

Rizikos priimtino įvertinti:

a. naudojamas *Monte Carlo* metodas⁵. Pagal šį statistinio pasiskirstymo metodą daugelį kartų imamos (simuliuojamos) atsitiktinės kritinių (tiesioginių) kintamųjų reikšmės iš apibrėžto intervalo (skirstinio) ir apskaičiuojamos investicijų projekto finansinių ir ekonominių rodiklių reikšmės.

Pakartojus šį procesą apie tūkstantį kartų (didesnis simuliacijų skaičius didina rezultatų patikimumą), *Monte Carlo* metodo taikymo rezultatai (FGDV(I), FVGN(I), EGDV ir EVGN rodiklių reikšmių tikėtinas pasiskirstymas) pateikiamas grafiniu (pvz., kaupiamąja tikimybių kreive) arba skaitiniu (pvz., reikšmių lentele) formatu.

b. kiekvienam rodikliui atskirai nurodoma, kokia yra tikimybė, kad rodiklio reikšmė bus nepriimtina (neigiama arba mažesnė nei nurodyta kaip pageidaujama),

c. paaiškinama, ar projekto organizacijai tokia neigiamų (arba mažesnių nei pageidaujama) rezultatų tikimybė yra priimtina, ir

d. nustatomos labiausiai tikėtinos finansinių (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominių (EGDV, EVGN) rodiklių reikšmės.

Žemiau esančiose lentelėse pateikiamas Nacionalinės koncertų salės kaip daugiafunkcinio muzikos centro projekto rizikų bei jų priimtino įvertinimas.

44 lentelė. Rizikos priimtino analizė

Rodiklis	Pageidaujama (minimaliai priimtina) rodiklio reikšmė	Tikimybė, kad nurodyta reikšmė bus pasiekta	Labiausiai tikėtina rodiklio reikšmė
FGDV (I)	1	10,0%	-23 193 639
FVGN (I)	4,0%	10,0%	-0,2%
EGDV	1	38,1%	-2 117 559
EVGN	5,0%	38,2%	5,3%

Šaltinis: sudaryta autorių

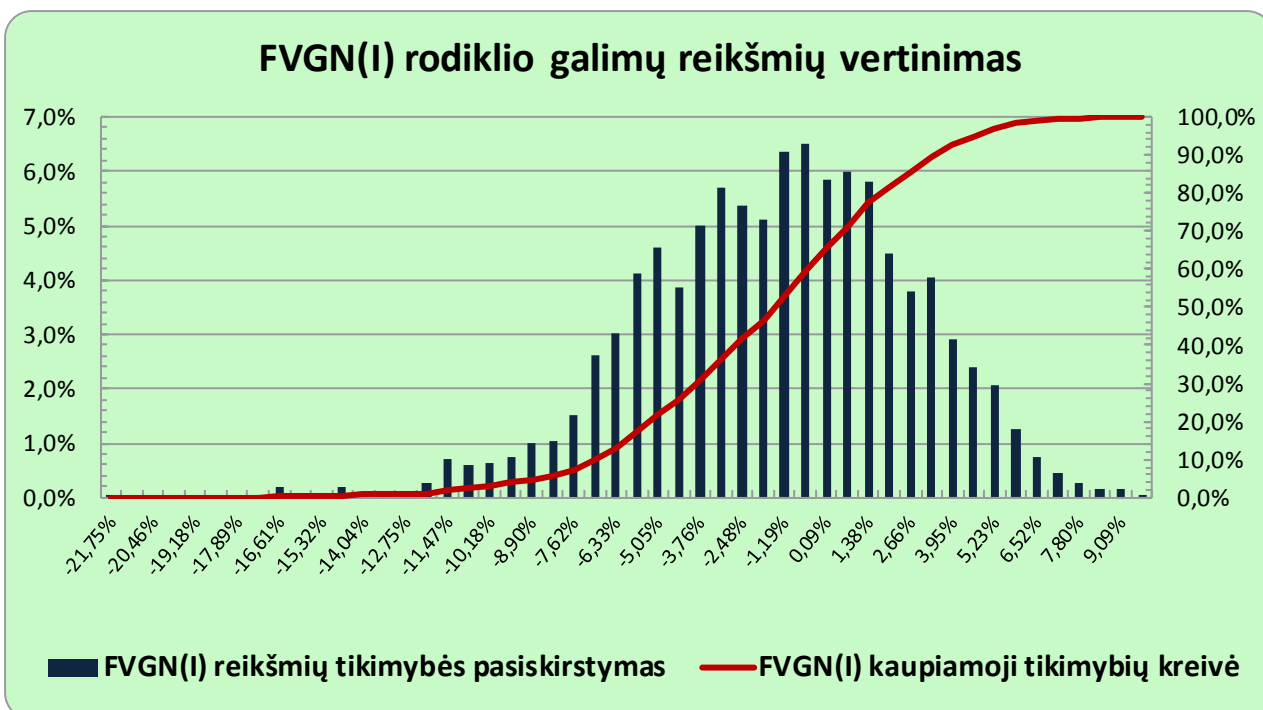
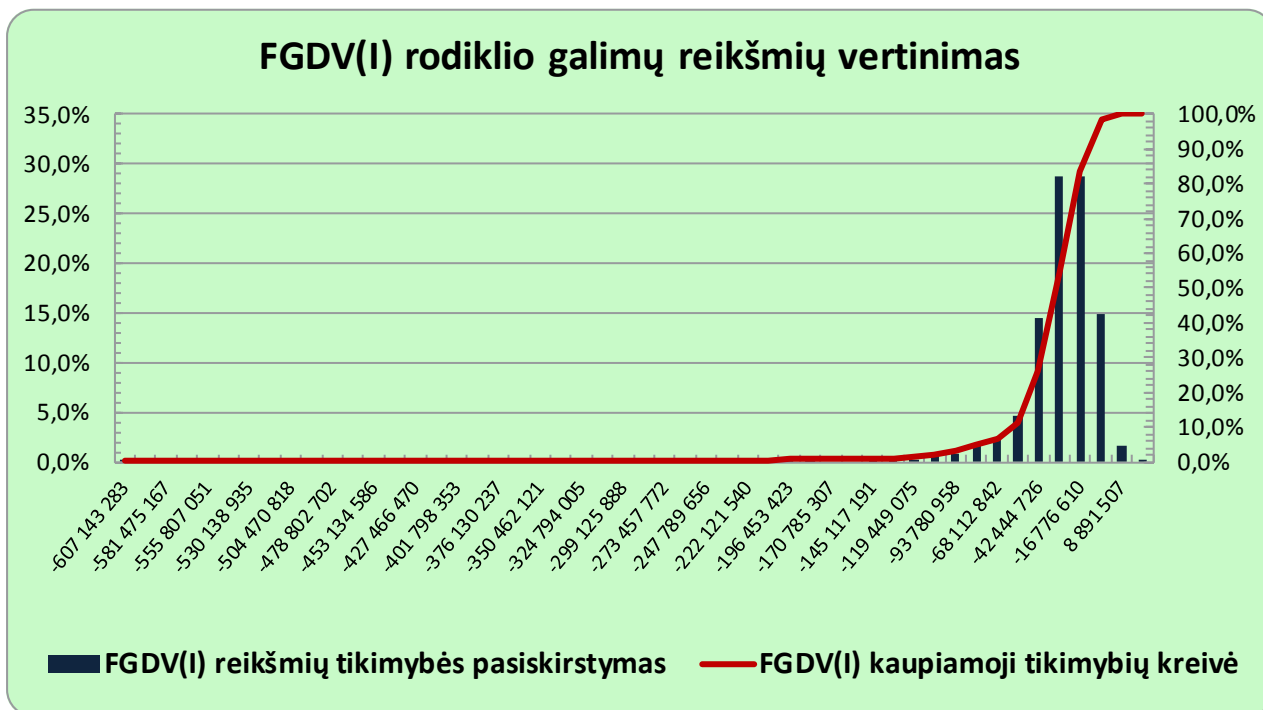
Rizikos priimtino analizės rezultatai rodo, jog tikimybė pasiekti pasirinktas teigiamas socialinės ekonominės naudos reikšmės nėra didelė ir siekia apie 38,1 proc. Tai patvirtina ankstesniuose skyriuose nurodytus faktus, jog projektas yra jautrus socialinės ekonominės naudos pasiekimui. Didžiausią įtaką socialinės ekonominės naudos pasiekimui turintys faktoriai – investicijų vertė bei planuojamas lankytojų

⁵ Monte Carlo metodas – statistikoje taikomas simuliacijos metodas, kurio esmė – galimų proceso (algoritmo) rezultatų simuliacijimas.

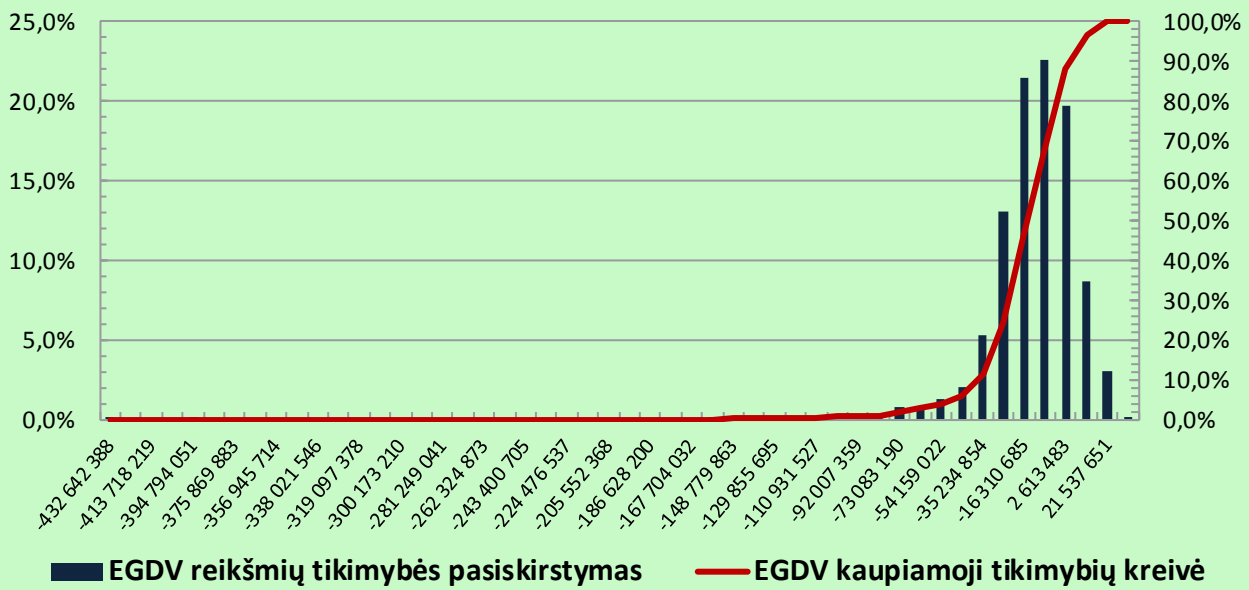
srautas. Paminėtina, jog lankytojų srautas yra vertintas pagal kitų Lietuvoje eksploatuojamų salių analogus (remiantis tiek viešojo sektoriaus, tiek ir privačių valdytojų patirtimi), todėl yra realiai suplanuotas.

Siekiant užtikrinti Nacionalinės koncertų salės generuojamą socialinę ekonominę naudą, investicijų vertės augimo atveju, objekto valdytojas turi būti įpareigotas užtikrinti pakankamą metinį lankytojų srautą.

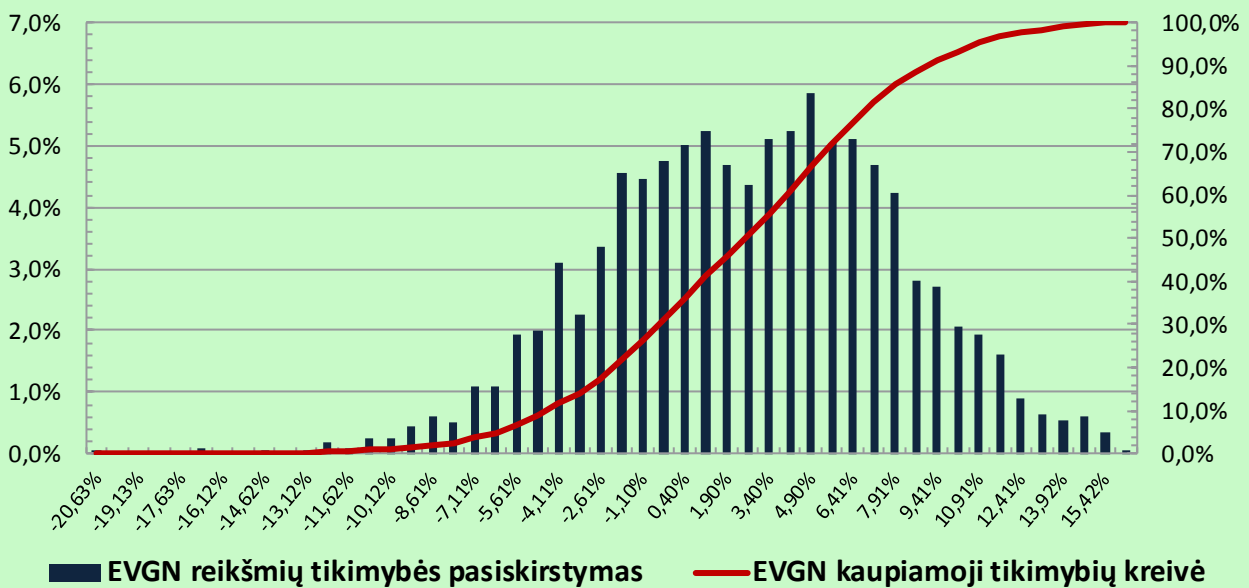
45 lentelė. Rizikos analizės rezultatų grafinė išraiška

EGDV rodiklio galimų reikšmių vertinimas

EVGN rodiklio galimų reikšmių vertinimas

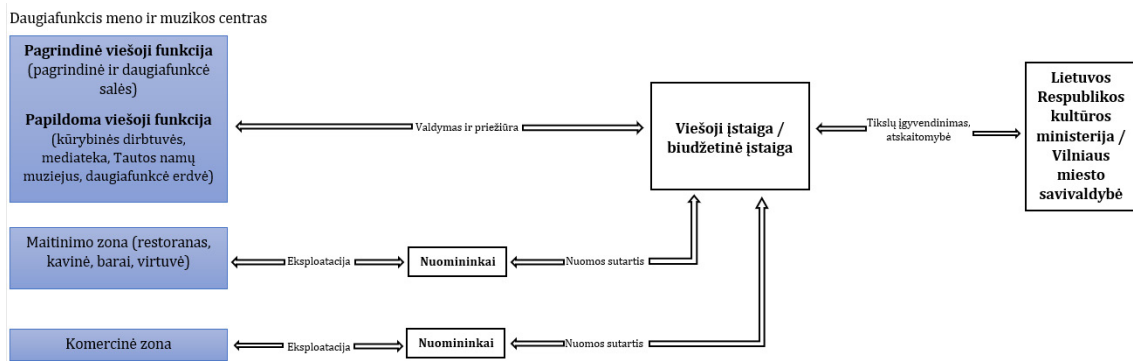
Šaltinis: sudaryta autorių

6. NKS VALDYMO MODELIO NUSTATYMAS

Nacionalinės koncertų salės valdymas įmanomas keliais būdais. Siekiant įvertinti galimas alternatyvas, pasirinkti ir išanalizuoti du pagrindiniai valdymo modeliai, turintys po kelis scenarijus: 1) Nacionalinės koncertų salės valdymas per viešąją/ biudžetinę įstaigą, t. y. objekto valdymas išlieka viešojo sektoriaus veiklos sritimi, 2) objekto valdymas teises perduodant privačiam valdytojui.

1 alternatyva. Pagal šį modelį Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (ar Vilniaus miesto savivaldybės administracija) konkurso būdu pirktų iš privačių subjektų Nacionalinės koncertų salės projektavimo, taip pat statybos darbus. Statybos projektuotojas ir rangovas prisiima riziką dėl statinio projekto ir statybos darbų. Nacionalinės koncertų salės valdymas ir priežiūra būtų perduota Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ar Vilniaus miesto savivaldybės pavaldžiai viešajai įstaigai/biudžetinei įstaigai, kuri įgyvendintų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos bei Vilniaus miesto savivaldybės nustatytus tikslus. Nacionalinės koncertų salės komercinė dalis, taip pat maitinimo dalis būtų išnuomos. Nuosavybės teisė į objektą priklausytų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai ar Vilniaus miesto savivaldybei. Nuomininkams būtų perduotos teisės eksploatuoti išnuomotas dalis. Rizika dėl šių objekto zonų (komercinės bei maitinimo) tikslingumo, naudingumo ir komercinės sėkmės tektų tretiesiems asmenims. Pažymėtina, kad šis modelis leidžia kreiptis dėl ES struktūrinių fondų/sanglaudos fondų paramos kultūros infrastruktūrai vystyti. Šios valdymo struktūros schema pateikiama 39 pav.

39 pav. Objekto valdymo per VŠĮ/ BĮ bendras modelis

Šaltinis: sudaryta autorių

Šios alternatyvos įgyvendinimas yra galimas dviem scenarijais:

1 scenarijus. Nacionalinė koncertų salė valdoma VŠĮ/ BĮ, komercinės ir maitinimo patalpos yra nuomojamos privatiems subjektams, Daugiafunkciniame menų centre reziduoja viena iš Lietuvos koncertinių organizacijų.

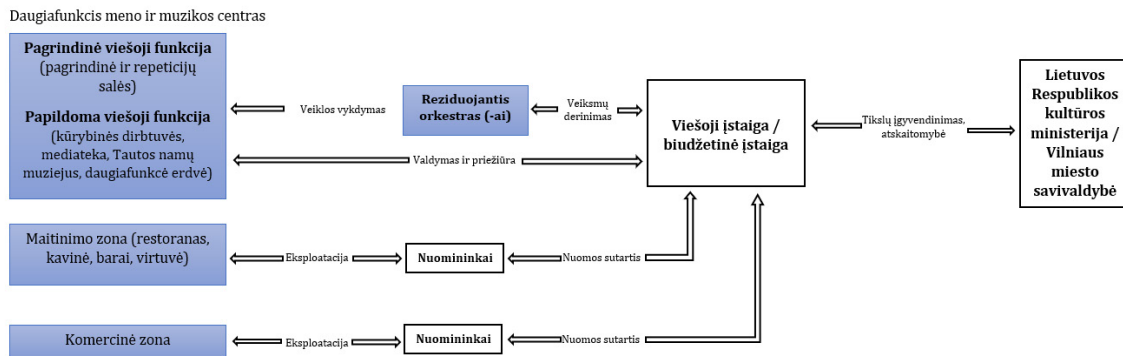
Scenarijaus įgyvendinimo privalumai:

- Vienai iš koncertinių organizacijų Nacionalinė koncertų salė tampa „namais“;
- Valstybė/savivaldybė kontroliuoja Nacionalinės koncertų salės veiklą;
- Galimas dalinis projekto įgyvendinimo finansavimas ES struktūrinės paramos lėšomis.

Scenarijaus įgyvendinimo trūkumai:

- Nacionalinės koncertų salės išlaikymo kaštai tenka valstybei/ savivaldybei;
- Papildomo administracinio, kūrybinio personalo poreikis;
- Galimas repertuaro, grafikų nesuderinamumas tarp reziduojančios koncertinės organizacijos ir kitų suinteresuotų scenos meno organizacijų;
- Dėl koncertinės organizacijos rezidencijos vietos pasikeitimo, atsilaisvinusių patalpų panaudojimo neapibrėžtumas.

40 pav. Objekto valdymo per VšĮ/ BĮ modelis (su reziduojančiu orkestru)

Šaltinis: sudaryta autorių

2 scenarijus. Nacionalinė koncertų salė valdoma VšĮ/ BĮ, komercinės ir maitinimo patalpos yra nuomojamos privatiems subjektams, Daugiafunkcinis menų centras atviras visai visuomenei, nėra reziduojančios koncertinės įstaigos.

Scenarijaus įgyvendinimo privalumai:

- Valstybė/savivaldybė kontroliuoja Nacionalinės koncertų salės veiklą;
- Galimas dalinis projekto įgyvendinimo finansavimas ES struktūrinės paramos lėšomis;
- Nacionalinės koncertų salės atvirumas visiems scenos menams.

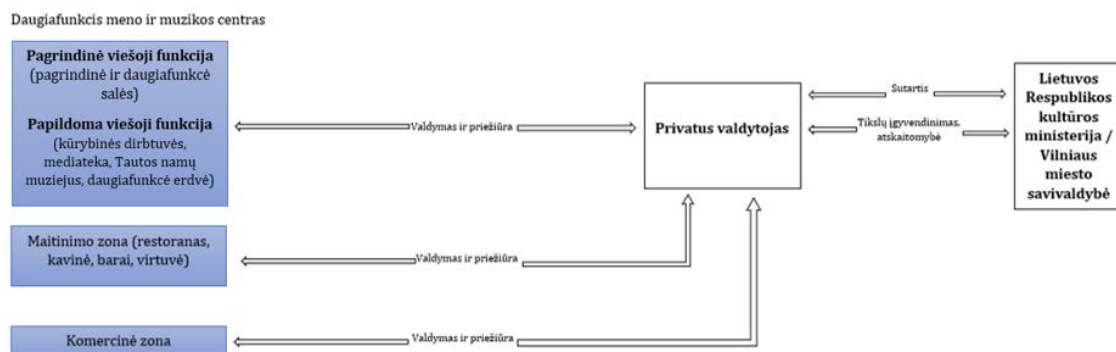
Scenarijaus įgyvendinimo trūkumai:

- Nacionalinės koncertų salės išlaikymo kaštai tenka valstybei/savivaldybei;
- Papildomo administracinio, kūrybinio personalo poreikis.

Remiantis preliminariais scenarijų vertinimais 1 alternatyvos atveju, patrauklesnis yra 2 scenarijus, kuomet Nacionalinė koncertų salė yra atvira visiems suinteresuotiems scenos menams. Esant intensyviai veiklai Nacionalinėje koncertų salėje, dalies įstaigų atsilaisvinusios patalpos Vilniaus bei kituose miestuose gali būti panaudojamos įvairių kitų, ne tik scenos meno, kūrybai bei sklaidai.

2 alternatyva. Pagal šį modelį Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (ar Vilniaus miesto savivaldybės administracija) sudarytų sutartį su privačiu valdytoju dėl Nacionalinės koncertų salės valdymo ir priežiūros. Nuosavybės teisė į objektą priklausytų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai ar Vilniaus miesto savivaldybei. Privačiam valdytojui būtų perduotos teisės eksploatuoti visas objekto zonas. Rizika dėl zonų įveiklinimo, naudingumo ir komercinės sėkmės tektų privačiam valdytojui. Šios valdymo struktūros schema pateikiama 41 pav.

41 pav. Objekto valdymo teises perduodant privačiam valdytojui bendras modelis

Šaltinis: sudaryta autorių

Modelio įgyvendinimo privalumai:

- Valstybė/ savivaldybė nepatiria objekto eksploatacinių kaštų;
- Valstybė/ savivaldybė nustato įpareigojančius tikslus;
- Nacionalinės koncertų salės atvirumas visiems scenos menams;
- Sukurtos infrastruktūros priežiūra atitenka privačiam valdytojui;

- Renginių įvairovė;
- Komercinis požiūris į lankytojų pritraukimą.

Modelio įgyvendinimo trūkumai:

- Valstybė/savivaldybė valdo tik dalį objekto repertuaro per scenos menų organizacijas bei kitas objektu suinteresuotas šalis (kitą dalį nustato privatus valdytojas);
- Salių nuomos finansavimo neapibrėžtumas.

Perleidžiant valdytojui visas objekto sukūrimo teises, t. y. nuo techninio projekto parengimo iki įveiklinimo, rizikuojama, jog statybos darbų vertė gali išaugti; tokiu atveju objekto „išpirkimas“ tampa brangesnis.

Praktinės rekomendacijos pasirinkus įgyvendinti privataus valdytojo modelį:

- Objekto valdytoją pasirinkti dar prieš prasidedant Nacionalinės koncertų salės projektavimo darbams – privatus valdytojas gali kontroliuoti projektavimo eigą (techninio projekto rengėjus), statybos darbų kokybę (rangovus), kadangi jis yra suinteresuotas efektyviu patalpų išplanavimu, aukšta paslaugų kokybe, dideliais lankytojų srautais, reinvesticijų nereikalaujančia infrastruktūra;
- Komunikuoti su patirtį turinčiais valdytojais dėl efektyviausių architektūrinių, funkcinių sprendimų priėmimo;
- Detaliai nustatyti sutartyje su privačiu valdytoju, kiek renginių dienų bus skiriama viešosioms scenos menų organizacijoms ir kt.

Tuo atveju, jei objekto privatus valdytojas atrenkamas viešo konkurso būdu, privataus valdytojo operatoriaus veikla, teisės ir pareigos, atsakomybė, sprendimų priėmimas, atlygis už veiklą ir kitos sąlygos nustatomos perkančiosios organizacijos ir viešo konkurso būdu atrinkto privataus valdytojo sutartyje. Sutartyje nustatomos šios pagrindinės sąlygos:

- privataus valdytojo teikiamų paslaugų pobūdis ir mastas, kokybiniai reikalavimai;
- sutartyje nurodytų paslaugų teikimo pradžios terminas ir jo atidėjimo sąlygos;
- privataus valdytojo prievolių įvykdymo užtikrinimo būdai;
- privataus valdytojo atlygis ar kitas užmokestis už jo teikiamas paslaugas;
- privataus valdytojo atsakomybė už prisiimtų įsipareigojimų nevykdymą;
- sutarties šalių teisės į turtą, t. y. privačiam valdytojui perduoto valdyti ir naudoti valstybės ir (ar) savivaldybės turto valdymo ir naudojimo sąlygos;
- privataus valdytojo įsipareigojimas sudaryti jam perduoto valdyti ir naudoti valstybės ir (ar) savivaldybės turto draudimo sutartis;
- sutarties šalių atsiskaitymų ir mokėjimų tvarka ir sąlygos;
- perkančiosios organizacijos teisė kontroliuoti privataus valdytojo įsipareigojimų vykdymą, susitarimo dėl įsipareigojimų vykdymo vertinimo ir informacijos teikimo įgyvendinimo tvarka;
- scenos menų organizacijų ir kitų įstaigų naudojimosi objektu sąlygos;
- sutarties terminas;
- sutarties keitimo ir nutraukimo sąlygos;
- ginčų sprendimo tvarka ir kt.

Galimybių studijos 1.1 dalyje nagrinėti keli užsienio šalių gerosios patirties pavyzdžiai. Vertinant nagrinėtų koncertinių salių valdymo modelius, pastebėta, kad vieningas, išskirtinis modelis nėra taikomas. Tačiau vertintų koncertų salių objektų valdytojas paprastai yra viešojo sektoriaus įstaiga, kuriai keliami atitinkami veiklos kriterijai, susiję su kultūros srities gyvenimu, koordinavimu (vien tik koncertų salės infrastruktūros arba viso miesto/ regiono).

46 lentelė. Nagrinėtų užsienio šalių pavyzdžių koncertų salių valdytojai

Nagrinėti užsienio pavyzdžiai	Valdytojas
Lenkijos nacionalinio radijo simfoninis orkestras Katovicų mieste	Reziduojantis simfoninis orkestras su savo administracija
Vitoldo Lutoslavskio Nacionalinis muzikos forumas	Wroclavo KS (kultūros įstaiga), valdanti daugiafunkcinę koncertų salę (be rezidento). Įstaiga įkurta sujungus 2 iki tol nepriklausomas kultūros organizacijas: International Festival Wratislavia Cantans and the Wrocław Philharmonic.
Koncertų salė Briugėje	Privatus valdytojas
Koncertų ir kongresų rūmai Upsaloje	Upsalos KS - savivaldybės valdoma organizacija, municipalinės grupės Uppsala Stadshus AB dalis
Stavangerio koncertų salė	Reziduojantis simfoninis orkestras su savo administracija

Šaltinis: sudaryta autorių pagal informacijos šaltinius

Atkreiptinas dėmesys, jog nėra galimybės identifikuoti nagrinėtų koncertinių salių valdymo modelių privalumų/ trūkumų – viešai informacija nėra pateikiama. Tačiau pastebėta, kad privataus valdymo modelio atveju koncertų salės teritorijoje teikiamų paslaugų spektras yra platesnis, nei viešojo valdymo atveju.

7. NKS PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS POREIKIO PAGRINDIMAS

NKS GS pirkimo sąlygose nurodomas uždavinys „remiantis gautais galimybių studijos rezultatais pagrįsti Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūros poreikį Vilniaus miestui, atsižvelgiant į projekto kultūrinius, gyvenimo kokybės gerinimo, turizmo skatinimo tikslus, poveikį miesto vystymuisi socialiniu ir ekonominiu aspektu“.

Ši pirkimo dokumentų sąlyga bei užsienio šalyse atliktų tyrimų (įskaitant atvejo analizę, angl. case study) duomenys leidžia suformuoti tokią poreikio pagrindimo schemą (žr. 42 pav.):

42 pav. NKS paslaugų infrastruktūros poreikio pagrindimo schema

Šaltinis: sudaryta autorių

NKS paslaugų infrastruktūros projekto įgyvendinimą sąlygoja ne tik vidinis poreikis (paklausa), bet ir jo tikėtinas, laukiamas poveikis (pasiūla), nes:

- Lietuvoje nėra nė vienos tokio pobūdžio ir klasės natūralios akustikos koncertų salės, pagal kurios veiklos sėkmę ir/ ar sąlygas (pvz., kiek kasmet sulaukiama žiūrovų, kokias problemas pastebi lankytojai ir pan.) galima būtų spręsti apie NKS paslaugų ar infrastruktūros poreikį (ne bendruoju požiūriu);
- kai nėra panašaus objekto, dažnai objekto poreikis nustatomas pagal tai, ko reikėtų/ galima tikėtis ir sulaukti, įgyvendinus tokį projektą (pasiūlos aspektas), nes iki šiol tokios paslaugos tiesiog nebuvo teikiamos. Kai paslaugos nėra teikiamos (nėra objekto, kuriame būtų sukurtos sąlygos tokių paslaugų teikimui), visuomenė gali tik formuoti savo norus ir lūkesčius, t. y. nurodyti, ko ji tikisi, įgyvendinus projektą.

Taigi, toliau 2 šios GS dalyse nagrinėjami NKS paslaugų infrastruktūros poreikio ir poveikio aspektai, padedantys identifikuoti NKS projekto įgyvendinimo būtinumą.

7.1. NKS POREIKIO ASPEKTAS

NKS GS 7 dalies 40 pav. pažymėta, kad poreikio aspektą sudaro 2 pagrindinės sudedamosios dalys – kultūrinis poreikis bei politinis-strateginis poreikis.

Kultūrinis poreikis įgyvendinti NKS paslaugų infrastruktūros projektą buvo neginčijamai identifikuotas NKS GS paslaugų viešojo konkurso sąlygose: „Lietuvoje nėra pastatyta nei viena simfoninei muzikai tinkanti koncertų salė, kuri atitiktų pasaulinius standartus, taikomus tokių objektų natūraliai akustikai, ir talpintų bent 1500 klausytojų. Dėl šių priežasčių profesionalūs Lietuvos muzikos kolektyvai neturi galimybių pristatyti Lietuvos publikai savo atlikimo meno aukščiausiu lygiu, koncertinių salių mūsų šalyje infrastruktūra neatitinka keliamų reikalavimų, įprastų

tarptautinių standartų. Lietuvos atlikėjai neturi sąlygų kokybiškai veiklai, o klausytojai neturi galimybės susipažinti su aukščiausio lygio atlikimo menu simfoninei muzikai pritaikytose natūralios akustikos erdvėse, nėra sukuriamos sąlygos pilnavertiškai formuoti gyventojų kultūrinių įpročių, meninio skonio, ugdyti talentų šalyje.

Tuo tarpu Vilniuje yra sutelktos pagrindinės šalies muzikos atlikėjų pajėgos, veikia svarbiausi Lietuvos profesionalūs valstybiniai muzikos kolektyvai, neturintys jų poreikius atitinkančios infrastruktūros repeticijoms ir koncertams, įvairių žanrų koncertai vyksta tam nepritaikytose erdvėse. Biudžetinės koncertinės įstaigos, disponuodamos jų poreikiams nepritaikytu valstybės turtu, nuolat siekia papildomų investicijų tokios infrastruktūros koncertinių paslaugų ir akustikos gerinimui, ne visuomet yra pajėgios šį jų veiklai nepritaikytą turtą išlaikyti. Pirmoji koncertų salė Vilniuje padėtų šią situaciją išspręsti, suteiktų platformą įvairaus žanro profesionaliems muzikos kolektyvams, jų repeticijoms ir koncertams, taptų muzikinės veiklos ir susijusių paslaugų traukos centru, sukurtų sąlygas muzikos ir kitų scenos menų raiškos ir žanrų įvairovei. Planuojant koncertų salę atsirastų galimybė ateityje numatyti valstybės turto optimizavimą.

Nauja koncertų salė svariai prisidėtų atnaujinant ir praturtinant sostinės kultūrinę infrastruktūrą, prisidėtų prie miesto aptarnavimo ir rekreacinės infrastruktūros plėtros, šalia koncertų salės esančių kvartalų atgaivinimo, sostinės ir visos šalies įvaizdžio formavimo.“

Kultūrinis poreikis įgyvendinti NKS projektą nėra fiziškai ar ekonomiškai pamatuojamas, jis kyla iš visuomenės kaip dvasios puoselėtojos. Akcentuojant visuomenės tvarumą (darną), išsilavinimą, sumanumą ir pilietiškumą, visada tiesiogiai ar netiesiogiai pabrėžiamas ir kultūros vaidmuo. Turiningas kultūrinis visuomenės ir istorijos sluoksniškas, fizinės jo įveiklinimo sąlygos iš dalies parodo ir visuomenės bei jos valstybės kultūros gyvenimo lygį, tad NKS projektas – tiek kultūros išsilavinimo, skonio, tiek istorijos dalis.

Politinis-strateginis poreikis įgyvendinti NKS paslaugų infrastruktūros projektą apibrėžtas tiek kaip bendresnio pobūdžio gairės, vystant kultūrinę terpę, tiek konkretūs veiksmai (žr. 47 lentelę):

47 lentelė. NKS paslaugų infrastruktūros vystymo poreikio strateginiai-teisiniai aspektai ⁸

Dokumentas	Nuostatos	Šąsaja su NKS
Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa ⁶	Darnus švietimas ir kultūra siekia ugdyti dorą ir išsilavinusį valstybės pilietį, norintį gyventi ir kurti Lietuvoje; turintį reikalingų profesinių žinių ir gebėjimų, tačiau visų pirma – vertybinius pamatus, leidžiančius pritaikyti žinias ir kompetencijas savo gyvenime. Tačiau kol mokytojas yra tik formalus švietimo paslaugų tiekėjas, tol darnus švietimas neįmanomas, – jį pasieksime tik sugrąžinę žiniomis ir pamatinėmis vertybėmis grįstą mokytojo autoritetą ir užtikrinę, kad visoje šalyje būtų tolygiai prieinamas tinkamos kokybės, dorybes ugdančias išsilavinimas. Darnus švietimas neatsiejamas ir nuo tautinę tapatybę bei kultūrinio sąmoningumo gebėjimus atskleidžiančios kultūros politikos, kuri turi tapti viena prioritetinių viešosios politikos sričių. Kultūra yra individo ir bendruomenės savivokos, jų vertybių, gyvenimo būdo ir kokybės pamatas. Kultūra atskleidžia žmogui jo paties gyvenimo teikiamas galimybes, užmezga ir palaiko jo ryšį su artimaisiais, visuomene, Tėvyne, jos istorija ir likimu. Ugdydama kūrybišką ir pilietišką visuomenę kultūra tampa darnios visuomenės ir valstybės pamatu. Žmogaus gyvenimą ir aplinką įprasminanti kultūra savo prigimtimi yra darnos kultūra, todėl jai turi būti skiriamas prioritetas valstybės dėmesys	Turiningas kultūrinis visuomenės ir istorijos sluoksniškas, fizinės jo įveiklinimo sąlygos iš dalies parodo ir visuomenės bei jos valstybės kultūros gyvenimo lygį, tad NKS projektas – tiek kultūros išsilavinimo, skonio, tiek istorijos dalis. NKS tampa sudėtinė kultūringos ir tvarios visuomenės dalis, sukurianti sąlygas naujoms kultūros formoms, įdomiems tarpkultūriniais, tarpšritiniais (tarpdisciplininiais) projektams įgyvendinti. Visuomenės kultūros skonio ir išsilavinimo ugdymas yra vienas iš brandžios visuomenės pamatinų akmenų.
Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planas ⁷	Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, numatyta priemonė „Nacionalinės koncertų salės (Nacionalinių koncertų rūmų), atitinkančios pasaulinius muzikos standartus, paslaugų infrastruktūros sukūrimo inicijavimas“ Įtvirtinti rodikliai ⁸ : Sukurtų naujų edukacinių užsiėmimų temų valstybinėse kultūros įstaigose skaičius, vnt. (kaupiamuoju būdu). Reikšmė 2016 m. – 0, siekiamybė 2020 m. – 156. Gyventojų, apsilankiusių profesionalaus meno renginiuose regionuose, skaičius, tūkst. Reikšmė 2016 m. – 700, siekiamybė 2020 m. – 1 600 Kultūros produkcijos / paslaugų vartojimo lygis, proc. (scenos menai, vaizduojamieji menai). Rodikliai 2016 m. atitinkamai 61,4; 25,0; siekiamybės 2020 m. atitinkamai 63,5; 29,1.	NKS projektas tiesiogiai prisideda prie minėtų rodiklių, kadangi savo infrastruktūros apimtyje leidžia įgyvendinti didelius scenos, vaizduojamųjų menų projektus, vykdyti įvairaus masto ir formato edukacinius užsiėmimus, užtikrina sąlygas profesionalaus meno atstovams kurti, repetuoti, organizuoti aukščiausios klasės profesionalius pasirodymus. NKS įgalina ir naujų kultūros produktų ir paslaugų kūrimą, jų teikiamą kuo arčiau galutinio vartotojo pagal jo poreikius ir kultūros atstovų galimybes (o galimybės, įgyvendinus NKS projektą, tikrai platesnės, palyginus su esamomis sąlygomis)

6 Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, LR Seimo 2016-12-13 nutarimas Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos patvirtinimo“ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/886c7282c1281e682539852a4b72dd4?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=1363e857-8fa3-478c-b09d-8b4f23b7af2d>

7 LRV programos įgyvendinimo plane kai kurie veiksmai, priemonės ir įgyvendinimo siekiamybės įtvirtintos iki 2020 m. Tokiais metais NKS dar negalėtų pradėti veiklos, todėl daroma prielaida, kad šie kultūros aspektai yra svarbūs ir bus įtvirtinti kito laikotarpio programoje ir jos įgyvendinimo plane

8 Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, LRV 2017-03-13 nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ Nr. 167, aktuali redakcija nuo 2018-03-24

Dokumentas	Nuostatos	Sąsaja su NKS
Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ ⁹	<p>Vienas iš Lietuvos 2030 pažangos rodiklių apibrėžtas kaip „Visuomenės narių, kurie linkę dalyvauti vykdant kultūrinę meninę veiklą, dalis“. Reikšmė 2009/2010 m. – 46 proc., siekiamybė 2020 m. – 60 proc. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane nurodyta atitinkamo rodiklio reikšmė 2016 m. – 57,5 proc., siekiamybė 2020 m. – 58,3 proc.)</p> <p>GS rengėjai norėtų pabrėžti šią Lietuvos pažangos strategijos nuostatą: „Kultūra kiekvieno visuomenės nario gyvenime užima ypač svarbią vietą. Ji suprantama ne tik kaip muziejų, parodų ar teatrų lankymas, bet ir daug plačiau – kaip visuomenės savivokos ir saviraiškos kultūra, kurianti pridėtinę vertę įvairiose visuomenės gyvenimo srityse. Bendruomenėms ir nevyriausybiniams organizacijoms suteiktos galios remiantis subsidiarumo principu pačioms spręsti daugumą su jomis susijusių klausimų. Visuomenė jaučiasi valstybės šeimininkė, piliečiai tiki savo teisėmis, pilietine galia ir ja naudojasi“</p>	<p>Dažnai visuomenė pradeda domėtis naujais sukurtais produktais (naujomis paslaugomis, naujais objektais ir pan.) jų atsiradimo momentu. Tinkamas švietimas padeda sužadinti visuomenės narius naujiems iššūkiams ir paieškoms – dalyvauti kultūrinėse veiklose, siekti naujų žinių ir patirčių. Pripažįstama, kad be tinkamų sąlygų (įskaitant infrastruktūrą) tokie visuomenės postūmiai ne visada yra įgyvendintini ar tęsiasi pakankamą laiką, kad šis interesas taptų pastovus ir didėjantis. NKS padėtų užpildyti šią spragą</p>
Vilniaus miesto 2010–2020 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. 1-1204	<p>Strateginiame plėtros plane įtvirtintos šios priemonės ir rodikliai, suponuojantys NKS paslaugų infrastruktūros atsiradimo svarbą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - strateginių veiksmų sistema: tikslas 1.5 „Išplėtoti kultūros, sporto, laisvalaikio paslaugų sistema ir sudarytos sąlygos asmens saviraiškai“, uždaviniai 1.5.1 „Plėtoti kultūrinę veiklą ir kultūrinius renginius“ ir 1.5.3 „Kurti ir modernizuoti kultūros ir meno traukos centrus“: * 1.5.1.1 „Skatinti tarptautinių festivalių ir menų renginių kokybišką organizavimą, koordinuoti kultūrinės programos“ * 1.5.1.3 „Plėtoti kūrybinių industrijų sektorių“ * 1.5.1.4 „Užtikrinti valstybės, tradicinių švenčių, etninės kultūros, nematerialaus paveldo tęstinumo tradicijas“ * 1.5.1.5 „Puoselėti daugiakultūrinį paveldą“ * 1.5.3.2 „Įkurti tautinės kultūros daugiakultūrinį centrą“ (dalinis atitikimas) * 1.5.3.3 „Įkurti šiuolaikinį, daugiakultūrinį kultūros centrą“ * 1.5.3.5 „Formuoti kultūros ir meno erdves po atviru dangumi“ (dalinis atitikimas, įrengus pasirodymams tinkamą erdvę lauko sąlygomis NKS priegose) - rodiklių sistema: kategorija „Kultūra/ Sportas“, rodiklis Nr. 13 „Lankytojų Vilniaus miesto kultūros įstaigose ir jų organizuojamuose renginiuose skaičius“ (Vilniaus miesto kultūros įstaigų ir jų organizuojamų renginių lankytojų skaičius per metus tūkst. asm.). Reikšmė 2016 m. – 3429,4, siekiamybė 2020 m. – 3500,0 	<p>NKS savo apimtyje galėtų talpinti ne tiek meno profesionalus bei mėgėjų veiklą, siūlyti naujas erdves meno atstovams, bet ir Tautos namuose puoselėti kitus visuomenės kultūros ir aspektus – istoriją, tradicijas, pilietiškumą, identitetą, bendruomeniškumą, įskaitant darbą su nevyriausybiniomis organizacijomis, kultūros ir kultūros informacijos sklaidą.</p> <p>NKS, tinkamai panaudojant kuriamas erdves, galėtų tapti kultūros centru, kuriame savo vietą rastų ir muzika, ir scenos, vizualieji menai, koncertai ir festivaliai, įvairūs pasirodymai ir ekspozicijos, visuomeninės organizacijos ir plataus masto kultūros programos.</p>

Šaltinis: sudaryta autorių

7.2. NKS POVEIKIO ASPEKTAS

Kai kalbama apie KS poreikį, be kultūros profesionalų nuomonės dažniausiai minimas tikėtinas KS poveikis konkrečiam miestui ir regionui, kuriame svarstomas klausimas dėl KS įrengimo, kadangi kultūros ir socialiniai poreikiai dažniausiai nėra išmatuojami finansiškai ar ekonomiškai. Būtent politiniam apsisprendimui dėl KS įrengimo atliekami įvairūs tyrimai, kuriais stengiamasi pamatuoti konkretaus objekto indėlį į vietos ekonomiką – t. y., ar toks objektas prognozuojamu laikotarpiu atneša daugiau naudos ar nuostolio.

Bene pilniausiai tokį poveikį apibrėžia šios sudėtinės dalys:

1. edukacinis, kultūrinis, (edukacinis ir kultūrinis poveikio aspektai dažnai pasireiškia panašiais dalykais ir yra susiję, todėl dažnai identifikuojamas bendruoju poveikio aspektu „kultūrinis“). Tai tikėtinas visuomenės pasitenkinimas nauju objektu, jame teikiamomis paslaugomis, jo programos prieinamumu, naujovėmis ir visuomenės galimybėmis integruotis į šio objekto veiklą. Kai kurie tyrimai nurodo, kad KS atsiradimas konkrečioje vietovėje paskatina visuomenę aktyviai dalyvauti įvairioje meninėje veikloje, sudaro sąlygas naujų interesų grupių atsiradimui (įvairi edukacinė veikla, didesnis įvairių pasirodymų lankomumas, didesnė įvairių kultūros renginių įvairovė ir skaičius bei jų dalyvių didesnis skaičius). Nebuvo daryta tyrimų, kaip KS daro įtaką kultūriniam pažinimui, visuomenės kultūros brandai, tačiau daroma prielaida, kad tokio objekto atsiradimas gerina kultūros gyvenimą, todėl mažina socialinę įtampą, didina visuomenės užimtumą (ne darbo vietų požiūriu), mažina visuomenės narių tarpusavio kultūrinį atitrūkimą. Be abejo, priklausomai nuo objekto programos, čia gali būti siūlomos naujos edukacinės, švietėjiškos veiklos, kurios prisideda prie visuomenės kultūros lygio augimo.

⁹ <http://ukmin.lrv.lt/uploads/ukmin/documents/files/2030.pdf>

¹⁰ Visas strateginio plėtros plano tekstas patalpintas Vilniaus miesto savivaldybės tinklapyje, www.vilnius.lt

Prie kultūrinio-pažintinio poveikio nurodo ir šiuos reiškinius: muzikinis išsilavinimas, naujų kūrinių kūryba ir platinimas, vietinių menininkų (įskaitant muzikus) rėmimas, muzikos rėmimas ir pan.¹¹

Apklaustos vietos organizacijos nurodė, kad NKS atsiradimo dėka galėtų iki 10-30 proc. padidinti organizuojamų renginių skaičių, kas galėtų pritraukti ir visiškai naujus lankytojus, kurie anksčiau panašius renginius nebuvo lankę/ domėjęsi tokia veikla.

- socialinis. Socialiniam tikėtino poveikio aspektui priskirtina tai, kiek visuomenė yra atvira ir patenkinta objektu, ir kaip reaguoja įgyvendinus tokį projektą. Naujas tokio lygio objekto atsiradimas pasiūlo visą eilę naujų veiklų ir paslaugų, kurios tenkina įvairius visuomenės narių poreikius socializacijai, socialinei interakcijai ir saviraiškai (savirealizacijai). Dažnai ši aspektą sąlygoja pasirenkama objekto programa, todėl pastaroji parenkama iki pradėdant objektui funkcionuoti ar net projektavimo stadijoje – formuojant paslaugų teikėjų gretas, paslaugų apimtį, įveiklinimo kokybę ir įvairovę, galimybes „atverti“ objekto erdves kuo didesniai paslaugų gavėjų skaičiui ir pan. Ilgalais socialinis poveikis nėra matuojamas kiekybiškai, bet prie panašių objektų atsiradimo minimas toks socialinis poveikis – vaikų ir jaunuolių didesnis užimtumas (meninis, kultūrinis), susidomėjimas muzikos ir meno veiklomis, mažesnė socialinė įtampa tarp socialinė atskirtų patiriančių asmenų ir grupių, mažesnis nusikalstamumo lygis ir pan. Konkretūs tyrimai šia tema nebuvo vykdomi, kadangi toks poveikis būdingas kultūros sričiai ir nuosekliai vykdomai kultūros politikai (bendrai), o ne pavieniems objektams. Vis dėlto tokie objektai padeda formuoti kultūros politiką ir ją vykdyti, todėl prisideda prie ilgalaikių pozityvių socialinių pokyčių.

Laikoma, kad panašių objektų viena ir užduočių – sukurti saugią aplinką visuomenės nariams ir jų grupėms, kad šie galėtų įsitraukti, dalyvauti, išsireikšti laisvai (nevaržomai), įkvėpti, motyvuoti, remti, palaikyti, iškelti iššūkį ir jį priimti. Tad teigiamą socialinį poveikį vietai mini, pvz., jei objekte organizuojama tokia veikla: koncertai ir pasirodymai, parodos, scenos menų renginiai, šeimai skirti renginiai, jaunimo veikla, bendruomenės susirinkimai ir pan. veikla, įvairių meno sričių kūrybinės dirbtuvės.

- Ekonominis. Kadangi ekonominis aspektas itin svarbus, priimant sprendimus dėl objektų įrengimo (statybos, rekonstrukcijos, plėtros ir t. t.), nereikėtų stebėtis, kad būtent šis aspektas dažnai nagrinėjamas detaliosiai ir nuodugnai. Atlikti tyrimai identifikuoja, kad KS atsiradimas konkrečioje vietoje duoda įvairaus masto ekonominį postūmį, priklausomai nuo objekto programos, paslaugų apimtys, veiklos masto, infrastruktūros talpumo ir pan. Tokiuose tyrimuose dažnai priimamas sprendimas nenagrinėti visuomenės išlaidų bilietų įsigijimui, kadangi daroma prielaida, kad šios išlaidos padengia renginių organizatorių kaštus¹² (honorarai kviesiniams artistams ir trupėms, eksploatacinės išlaidos renginio ir pasiruošimo jam metu, administracinės maržos). Tarp ekonominio poveikio aspektų minima:

- apgyvendinimo sektoriaus generuojamų pajamų augimas;
- maitinimo paslaugų sektoriaus generuojamų pajamų augimas;
- papildomos darbo vietos (ir susiję darbo jėgos apmokestinimo kaštai). Skaičiuojamos tiesioginės ir netiesioginės darbo vietos – objekto aptarnavimo ir administracijos personalas, sezoniniai darbai, laikini darbai (pvz., atskirų renginių metu);
- vietinio ir užsienio turizmo sektoriaus augimas (didesnis turistų skaičius), renginių ir kultūrinio turizmo plėtra;
- su didesniu vartotojų srautų susijęs vietos prekių ir paslaugų pardavimo sektorių augimas.

Galima sakyti, kad visos žemiau esančios visuomenės išlaidos yra kitų asmenų (kitų visuomenės narių, verslo subjektų ir pan.) naudos šaltinis ir ekonominio teigiamo poveikio pagrindas (žr. 48 lentelę):

48 lentelė. KS objekto ekonominės naudos šaltiniai (vertinant išlaidų kategorijas)

Kategorija	Išlaidos (ekonominė nauda)
Apgyvendinimas	Išlaidos viešbučiams, moteliams ar kitokia šios paskirties apgyvendinimo įstaigų paslaugoms; kambarių, butų ir apartamentų nuomai ir pan. paslaugoms
Maitinimas	Maitinimas kavinėse, baruose ir restorane pačiame objekte (tiek renginių metu, tiek kitos veiklos metu, kai maitinimo paslaugos yra teikiamos). Maitinimas kitose vietose viešojo maitinimo įstaigose – pvz., vakare po renginio arba kelių dienų organizuojamame renginyje – miesto kavinėse.

11 KPMG atliktas Kolstono koncertų salės prisidėjimo prie JK ekonomikos įvertinimas (An overview: Colston Hall's economic contribution to the UK by KPMG), 2017, <https://home.kpmg.com/content/dam/kpmg/uk/pdf/2017/06/FINAL%20KPMG%20Colston%20Hall%20economic%20impact%20assessment%20vSTC.pdf>

12 Tyrimas „Populiariosios muzikos koncertų poveikis vietos ekonomikai“ (Local Economic Impacts of Popular Music Concerts“), 2013, https://mpra.ub.uni-muenchen.de/65911/1/MPRA_paper_65911.pdf

Kategorija	Išlaidos (ekonominė nauda)
Transportas ir logistika	Transporto priemonių nuoma. Parkavimo mokesčiai, kai transporto priemonės paliekamos prie objekto ar jo gretimybėse, prie apgyvendinimo įstaigų (tuo atveju, jei tokie mokesčiai taikomi). Išlaidos viešajam transportui. Jei renginys ar veikla vyksta ilgesnį laiką, galimos išlaidos kurui, smulkiajam remontui ir pan. aptarnavimui. Išskaičiuojamos tiek lankytojų, tiek atvažiuojančių renginių organizatorių, kolektyvų ir aptarnaujančio personalo transporto ir logistikos išlaidos.
Smulkūs pardavimai	Maisto ir ne maisto prekių pirkimas (suvenyrai, įrašai, knygos, programos – objekte, maistas festivalių metu, buitinio naudojimo prekės, kai renginys vyksta ilgesnį laiką, ir pan.). Aptarnavimo prekės ir paslaugos, asmeninio vartojimo prekės, perkamos vietoje (nėra atvežamos) dėl objekte organizuojamos veiklos.
Kitos	Išlaidos būreliams, susijusioms prekėms ir paslaugoms, pvz., muzikos instrumentų įsigijimas, kanceliarinių prekių įsigijimas ir pan., atsirandantys dėl objekto veiklos. Papildomos asmeninio vartojimo prekės ir paslaugos dėl objekto veiklos (pvz., auklės paslaugos, kai tėvai vyksta į koncertą), kirpėjo paslaugos, papildomai įsigijami drabužiai ir pan.). Kitos neįvardintos prekės ir paslaugos, atsirandančios dėl objekto veiklos.

Šaltinis: sudaryta autorių

Priklausomai nuo objekto techninių parametrų, vykdomos veiklos, vietovės ir šalies, kurioje yra ši vietovė, gyventojų perkamosios galios, vienas objektas gali generuoti nuo pusės iki kelių dešimčių milijonų eurų ekonominės naudos (nevertinant nesėkmingų veiklos atvejų). Akcentuojama, kad visuomenės išlaidos (ekonominė nauda) priklauso ne nuo objekto dydžio ar investicijų į objektą, bet nuo gyventojų (paslaugų gavėjų) perkamosios galios.

4. pasitaiko ir kitų, niekur nepriskirtinų, galimo poveikio aspektų¹³: pvz., urbanistinė plėtra (dažnai kartu su tokio pobūdžio objektu regeneruoja ištisas miesto mikrorajonas, atnaujinama susisiekimo sistema, tvarkomos prieigos, dauginami žalieji plotai ar veiklos centrai), visuomenės ir valstybės didžiavimasis išskirtiniu objektu, prie objekto dirbusių architektų pasaulio žinomumas, projektą įgyvendinusios valdžios įvertinimas ir gyventojų pasitikėjimo lygio augimas ir pan.

NKS GS 1.1 dalyje buvo nagrinėti 5 užsienio gerosios patirties pavyzdžiai, todėl būtų tikslinga įvertinti, kokį kultūrinį, socialinį, ekonominį poveikį galima stebėti šiuos objektus įrengusiuose miestuose (žr.

¹³ Straipsnis apie gyvosios muzikos poveikio gvildenimą („Cultural value and cultural policy: some evidence from the world of live music“, autoriai Adam Behr, Matt Brennan ir Martin Cloonan <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10286632.2014.987668>)

49 lentelė. KS poveikis miestams, kuriuose įrengti nagrinėtuose užsienio gerosios praktikos pavyzdžių infrastruktūros objektai

KS objekto pavadinimas	Socialinis, kultūrinis objekto poveikis miestui	Ekonominis poveikis miestui	Kiti poveikio miestui aspektai (jei jų nebėta)
<p>Lenkijos nacionalinio radijo simfoninis orkestras Katowicų mieste</p>	<p>Objekte įsikūrė anksčiau kita infrastruktūrą naudojęs simfoninis orkestras, todėl miesto atžvilgiu buvo sukurtas naujas orkestras ar visiškai nauja paslauga (simfoninės ir kamerinės muzikos koncertai).</p> <p>Naujosios infrastruktūros poveikis miesto kultūriniam ir socialiniam gyvenimui buvo kitoks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sukurti stipresni ryšiai tarp muzikos profesionalų ir mėgėjų, organizuojant bendrus renginius - į muzikinę veiklą įtraukti įvairaus amžiaus vaikai, jaunuoliai, šeimos, kuriems buvo pasiūlytos naujos laisvalaikio leidimo formos - sukurta infrastruktūra leido į vieną objektą sukviesti įvairius meno (ne tik muzikos) atstovus, galutiniam vartotojui pasiūlant įvairesnį kultūros produktą. <p>Atskiri tyrimai, susiję su tuo, kaip objektas daro įtakos gyventojų įsitraukimui į muzikines ir kultūras veiklas, nebuvo atliekami. Be to, reikėtų vertinti, kad objektas pradėjo veiklą tik 2014 m.</p>	<p>Nebuvo atliekami atvejo tyrimai, susiję su poveikio miestui/regionui vertinimu, kadangi objektas pradėjo veiklą 2014 m. (poveikio pasireiškti būtinas kiek įgesnis laikotarpis tinkamų duomenų kaupimui ir apdorojimui).</p> <p>Objekte organizuojami renginiai, sutraukiantys lankytojus ir dalyvius iš viso pasaulio, todėl labiausiai tikėtinas poveikis ekonominėms veikloms, susijusios su įvairiomis turizmo rūšimis (apgyvendinimas, maitinimas, pan. turizmo paslaugos).</p>	<p>Objekto atsiradimas su gretimbėmis leido urbanizuoti mažai naudojamą miesto dalį, ją tinkamai integruojant į miesto kultūros, logistikos erdves, išnaudojant atitinkamos vietos tradicijas.</p> <p>Objekto infrastruktūroje buvo nuspręsta suderinti muzikos ir meno įvairias kryptis, bendruomeninius poreikius, todėl objektas ir jo gretimbėse įrengta lauko infrastruktūra gausiai lankoma.</p>
<p>Nacionalinis muzikos forumas (Vitolio Lutoslavskio Nacionalinis muzikos forumas)</p>	<p>Objektas atsirado, sujungus 2 svarbias kultūros įstaigas su savo tradicijomis, istorija ir patirtimi. Tai leido:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizuoti daugiau įvairių renginių, pritraukiant didesnę lankytojų srautą (pvz., atvykęs asmuo per tą patį laikotarpį gali aplankyti ir išgirsti daugiau renginių, negu ankstesniu periodu, kai organizacijų renginiai nebuvo derinti). Tuo pačiu didinama renginių įvairovė ir sudaroma didesnė pasirinkimo įvairovė lankytojams, mažinamas „sezoniškumas“ ir priklausomybė nuo vieno konkretaus paslaugos teikėjo, didinamas patalpų panaudojimo efektyvumas - atsiradusios naujosios erdvės leido pritraukti daugiau lankytojų ne koncertų metu – susitikimams, mažesni pasirodymai, muzikos eksperimentiniai renginiai ir pan. - sukurtos naujos erdvės leido muzikos bendruomenei išbandyti naujus muzikos užsiėmimus – turbūt geriausias palyginimas būtų su Lietuvos M. Mažvydo naujosios bibliotekos erdvėmis (tik muzikos požiūriu ir didesniu mastu); - sukurtos itin patrauklios sąlygos visapusiškam muzikiniams švietimui ir edukacijai visose amžiaus grupėse viename objekte. <p>Atskiri tyrimai, susiję su tuo, kaip objektas daro įtakos gyventojų įsitraukimui į muzikines ir kultūras veiklas, nebuvo atliekami.</p>	<p>Nebuvo atliekami atvejo tyrimai, susiję su poveikio miestui/regionui vertinimu, kadangi objektas pradėjo veiklą 2015 m. Objekte organizuojami renginiai, sutraukiantys lankytojus ir dalyvius iš viso pasaulio, todėl labiausiai tikėtinas poveikis ekonominėms veikloms, susijusios su įvairiomis turizmo rūšimis (apgyvendinimas, maitinimas, pan. turizmo paslaugos)</p>	<p>Atsiradęs objektas leido Vroclavo miestui įgyvendinti Europos kultūros sostinės programą.</p> <p>Objekto atsiradimas su gretimbėmis leido urbanizuoti mažai naudojamą miesto dalį, ją tinkamai integruojant į miesto kultūros, logistikos erdves.</p> <p>Nacionalinis muzikos centras, skirtingai nei KS Katowicų mieste atveju, savo infrastruktūroje ir programoje akcentuoja tik muziką, todėl jo poveikis didesnis kultūros plotmei – renginių kokybė ir įvairovė, lankomumas, didesnis žmonių įsitraukimas būtent į muzikos pasaulį.</p>
<p>Koncertų salė Briugėje</p>	<p>Briugės KS atsiradimas turėjo didelę įtakos miesto kultūriniam gyvenimui. Nuo pat projektavimo pradžios, buvo nuspręsta sujungti muzikos ir šokio kryptis, pasiūlant žiūrovams ir klausytojams naujus kultūros produktus. Naujos patalpos, pasižymintys išskirtinėmis akustinėmis charakteristikomis, ne tik pagerino renginių kokybę, bet ir leido organizuoti platesnę auditoriją sukviėdiančius renginius, praturtino kultūros renginių įvairovę, užtikrino galimybes įgyvendinti jungtinius projektus.</p> <p>Pažymėtina, kad šiam objektui prirėkė nemažai laiko atrasti savo programą, kad ji pritrauktų didesnę lankytojų srautą, užtikrinti objekto gyvybingumą. Tai pavyko įgyvendinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nuolat peržiūrint repertuarą (pvz., temų ciklai, metinių renginių, apjungtų viena tematika, programa ir pan.) ir jį papildant; - sukūrus geras sąlygas vietos ir užsienio profesionalų ir mėgėjų kūrybai bei pasirodymams; - gana svarią paslaugų dalį sudaro komercinės paskirties patalpos, leidžiančios padidinti erdvių panaudojimą ne koncertų metu – konferencijos, simpoziumai, darbą inspiruojanti aplinka, suvažiavimai ir pan. <p>Briugės KS pavyko gana sėkmingai užtikrinti objekto atvirumą visuomenei – čia organizuojami įvairūs netipiniai, neįprasti renginiai, įtraukiantys miesto ir regiono kultūros (muzikos, šokio, kitų scenos menų, fotografijos, literatūros ir kt.) bendruomenes.</p> <p>Briugės KS valdytojai itin pastebi suinteresuotumą kultūros gyvenimu mažesnių klausytojų ir jaunuolių tarpe – naujoje infrastruktūroje apsitanę jaunieji klausytojai dažniau lanko kitus kultūros renginius, mieliau dalyvauja mėgėjų ir profesionalų meno kolektyvų veikloje, atranda save realizuojant vidinį meno pojūtį ir kt. Gali spėti, kad tokie pokyčiai įgainiai mažina blogųjų įpročių paplitimą, ugdo ir lavina savarankiškumą, atvirumą ir atsakomybę.</p>	<p>Nebuvo atliekami atvejo tyrimai, susiję su poveikio miestui/regionui vertinimu.</p> <p>Objekte organizuojami renginiai, sutraukiantys lankytojus ir dalyvius iš viso pasaulio, todėl labiausiai tikėtinas poveikis ekonominėms veikloms, susijusios su įvairiomis turizmo rūšimis (apgyvendinimas, maitinimas, pan. turizmo paslaugos).</p> <p>Del objekto paslaugų programos apimtys, šioje ir miesto infrastruktūroje sukurta nemažai papildomų darbo vietų infrastruktūros priežiūros/ administravimo/rimo, logistikos srityje, turizmo sektoriuje.</p>	<p>Objekto atsiradimas su gretimbėmis leido urbanizuoti aplėistą miesto dalį, ją tinkamai integruojant į bendruomenines kultūros, logistikos erdves.</p>

KS objekto pavadinimas	Socialinis, kultūrinis objekto poveikis miestui	Ekonominis poveikis miestui	Kiti poveikio miestui aspektai (jei jų stebėta)
Koncertų ir kongresų rūmai Upsaloje	<p>Upsalos koncertų ir kongresų rūmų objektas iš nagrinėtų užsienio pavyzdžių išsiskiria plačia savo programa, kurioje kultūros (muzikos, meno) programa gali net kažkiek nusileisti organizuojamoms papildomoms veikloms. Upsalos KS personalas skaičiuoja, kad per 10 veiklos metų čia įvyko daugiau kaip 2000 kultūros renginių, buvo suorganizuota daugiau nei 5000 įvairių susitikimų ir apsilankė daugiau kaip 5 milijonai žmonių (lankytojų, žiūrovų, klausytojų, dalyvių ar asmenų kitokių vaidmeniu). Vertėtų pabrėžti, kad tokio objekto atsiradimas turėjo svarios įtakos miesto gyvenimui – padažnėjo organizuojamų kultūros renginių skaičius, buvo pritraukta daugiau jaunesnio amžiaus gyventojų į kultūros veiklas. Atlikta atvejo tyrimas parodė, kad miesto gyventojai vietoje kultūros įvykio pasirinkimo kitame šalies mieste ar net užsienyje po Upsalos KS atsiradimo mieliau pasilieka gimtajame mieste ir aplanko panašų renginį Upsalos KS. Tai didina gyventojų galimybes lankyti kultūros renginius. Buvo pastebėta, kad gyventojai dažniau ir noriau pasirenka kultūrinę veiklą vietoj sėdėjimo namuose, taip pat prisideda prie šeimos laisvalaikio leidimo formų praturtinimo (organizuojama nemažai renginių, į kuriuos gali ateiti visa šeima).</p>	<p>Upsalos KS turi didelę įtaką turizmui Upsaloje. Šis objektas tiesiogiai ar netiesiogiai prisideda prie 8 proc. turizmo sektoriaus pajamų didinimo Upsalos savivaldybėje – skaičiuojama, kad beveik kas dešimtas turizmas čia atvyksta dėl Upsalos KS vykdomos veiklos. Pagrindinis poveikis jaučiamas per apgyvendinimo sektorių ir maitinimo paslaugų apyvartos didėjimą, didžiausias poveikis fiksuojamas arčiausiai objekto.</p> <p>Atlikus savivaldybės gyventojų apklausą, teigiama, kad objektas padeda išlaikyti ekonominę naudą „namuose“ (pačioje savivaldybėje), kadangi didelė dalis gyventojų renkasi tam tikrą veiklą būtent Upsalos KS, o ne išėjo šios veiklos (renginio, kultūros veiklos ar pan.) kitose savivaldybėse, atitinkamai leidžia pinigų vietos ekonomikos rėmuose.</p> <p>Objekte vykdomos veiklos dėka atvykstantys asmenys gauna ir daugiau informacijos apie miestą, jo gretimybes, todėl dažniau ieško informacijos apie Upsalos miestą ir pasinaudoja papildomomis paslaugomis – apgyvendinimo, turizmo paslaugomis ir pramogų organizavimu ir pan.</p>	<p>Objekte organizuojami renginiai, sutraukiantys lankytojus ir dalyvius iš viso pasaulio, todėl labiausiai tikėtinas poveikis ekonominėms veikloms, susijusios su įvairiomis turizmo rūšimis (apgyvendinimas, maitinimas, pan. turizmo paslaugos).</p> <p>Dėl objekto paslaugų programos apimties, šioje ir miesto infrastruktūroje sukurta nemažai papildomų darbo vietų infrastruktūros priežiūros/ administravimo/ rengimo, logistikos srityje, turizmo sektoriuje.</p>
Stavangerio koncertų salė	<p>Sukurta infrastruktūra leido efektyviai išnaudoti tiek uždaras, tiek atviras erdves, todėl pasiūlė įdomius renginių organizavimo sprendimus. Objekto kompleksas tapo patrauklia miesto pirmiausia miestiečiams dėl puikiai įrengtos infrastruktūros aplink pastatą, vietos renginiams ir gyventojų susitikimams. Stavangerio KS davė postūmą su muzika susijusių renginių įvairovės didinimui ir platesnę auditoriją sukviėciančių renginių organizavimui. Miestui tai leido padidinti kultūros renginiais besidominčių gyventojų poreikius, atgaivino šalia esančių kultūros objektų programą, sukuriant išsivystę muzikos centrą. Stavangerio KS aplinka tapo muzikos parku, išsiplėčianti iki vandens ir ant vandens, siūlydama vietos bendruomenei ne tik renginius, bet ir kokybiškas poilsio, žaidimų, susitikimų erdves. Gyvybingos viešosios erdvės – tai pasitenkinimas gyvenamąją aplinką, viešosiomis paslaugomis, pasitikėjimas miesto politiką formuojančią valdžia ir pan.</p>	<p>Šis objektas gali būti laikomas itin sėkmingu urbanistiniu sprendimu – į miesto kultūrinės ir bendruomeninės erdves įkomponuojant nepakankamai naudojamus pastatus ir erdves, sukuriant patrauklų, kokybišką, stilingą ir prieinamą miesto traukos centrą</p>	

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis viešai prieinama informacija

Reikėtų pabrėžti, kad visų nagrinėtų KS atveju pastebimas kultūrinio gyvenimo suaktyvėjimas, kadangi objekto programa dažniausiai pasiūlo kokybišką infrastruktūrą, geresnes sąlygas bendruomeninei veiklai, skatima mažųjų su kultūros ir jo produktų sklaida susijusių verslų ir didina gyventojų užimtumą (tiek kasdienės veiklos, tiek saviraiškos požiūriu). Tokio objekto atsiradimo pasekmės nematuoja konkrečiais rodikliais, bet dažnai pastebimi tokie pokyčiai: didesnis vaikų ir jaunuolių įsitraukimas į įvairių meno krypčių būrelius, didesnis profesionalių menu užsimančių vaikų ir jaunuolių dalis (atitinkamas vėlesnis jų dalyvavimas specializuotame švietime), dažnesnis įvairių kultūros renginių lankymas įvairiose amžiaus grupėse, didesnis gyventojų dalyvavimas bendruomenės (būrimas į bendruomenės, savanoriška veikla ir pan.).

Taigi, NKS atsiradimą lemia ne vien vidiniai kultūros poreikiai, bet ir galimas (tikėtinas) teigiamas ekonominis poveikis vietos ūkiui.

8. NACIONALINĖS KONCERTŲ SALĖS PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS PROJEKTAVIMO STADIJOS REKOMENDACIJOS

Šioje GS dalyje pateikiamos rekomendacijos dėl Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūros sukūrimo architektūrinio konkurso vykdymo būdo ir konkrečios rekomendacijos techninei specifikacijai.

8.1. REKOMENDACIJOS ARCHITEKTŪRINIAM KONKURSAI

Nacionalinės reikšmės pastatams – architektūriniai projekto konkursai. Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo¹⁴ 13-tas straipsnis numato, kad „architektūrinium, urbanistiniu, valstybiniu ar viešojo intereso požiūriu reikšmingų objektų planavimo ar projektavimo atvejais turi būti rengiami architektūriniai konkursai, skirti geriausiai statinio architektūrinei idėjai, pateikiamai projektiniuose pasiūlymuose, ir (ar) urbanistinei idėjai, pateikiamai teritorijos vystymo koncepcijoje, išreikšti“. Nacionalinė koncertų salė priskiriama valstybiniu ir viešojo intereso požiūriu reikšmingam objektui, dėl to privalu organizuoti architektūrinį konkursą.

Viešųjų pirkimų tarnyba, 2017-04-04 išaiškino, kad, siekiant išrinkti geriausią siūlomą idėją (planą, projektą) dėl teritorijų planavimo, architektūros ir pan., turi būti vykdomas projekto konkursas.

Projekto konkursas vykdomas vadovaujantis LR Viešųjų pirkimų įstatymu ir LR Aplinkos ministro patvirtintomis Projekto konkurso organizavimo taisyklėmis¹⁵. Paslaugos iš projekto konkurso laimėtojo (laimėtojų) gali būti perkamos keletu būdų:

projekto konkursas gali būti vykdomas kaip paslaugų pirkimo dalis, kai nustačius projekto konkurso laimėtoją su juo sudaroma paslaugų pirkimo sutartis;

perkančioji organizacija gali projekto konkurso laimėtoją (laimėtojus) apdovanoti prizais ar kitaip atsilyginti už dalyvavimą. Šiuo atveju perkančioji organizacija turi teisę paslaugų pirkimą tęsti neskelbiamų derybų būdu, į derybas pakviesdama projekto konkurso laimėtoją arba visus laimėtojus (pirmąsias vietas užėmusius dalyvius).

Visuomeniniams pastatams pastarasis būdas yra naudojamas dažniausiai. Jei perkančioji organizacija numato skirti prizus laimėtojams, tuomet pirkimo dokumentuose tai turi būti numatyta, nurodant ir kas bus laikoma laimėtojais (ar pirma, antra ir trečia vietas, ar tik tie tiekėjai, kurie pagal surinktus balus užims pirmą vietą).

Tarptautiniai architektūriniai konkursai Lietuvoje. Lietuvoje per pastaruosius 5 metus organizuoti du tarptautiniai architektūriniai konkursai visuomeniniams pastatams. Konkurso administravimui perkančiosios organizacijos pasitelkė tarptautinius konsultantus iš Jungtinės Karalystės – „Malcolm Reading Consultants“, kurie konkursą organizavo su Lietuvos organizacija – VšĮ Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryba. Abu konkursai sulaukė didelio tarptautinės architektų bendruomenės susidomėjimo. Konkursai įgyvendinti sklandžiai, tačiau kol kas tik su vienu nugalėtoju sudaryta projektavimo sutartis. Žemiau apžvelgiama bendroji informacija apie vykusius konkursus identifikuojant jų tipus, paslaugų pirkimo būdus, konkurso dalyvius ir nugalėtojus, biudžetus, prizus, komisijos sandarą ir organizatorius ir žinomą projektų įgyvendinimo eigą.

1. Lietuvos Nacionalinio mokslo ir inovacijų centro „Mokslo sala“ Kaune tarptautinis architektūros konkursas. 2016 metais organizuotas Kauno mokslo salos tarptautinis architektūros konkursas, kuriam pateikti 144 pasiūlymai iš 44 šalių:

50 lentelė. Lietuvos Nacionalinio mokslo ir inovacijų centro „Mokslo sala“ Kaune tarptautinio architektūros konkurso duomenys

Konkurso tipas:	Vieno etapo anoniminis tarptautinis architektūrinis konkursas
Paslaugų pirkimo būdas:	Perkančioji organizacija apdovanojo laimėtojus prizais ir tęsė paslaugų pirkimą neskelbiamų derybų būdu su trimis nugalėtojais
Projekto biudžetas, Eur:	25 000 000
Prizinis fondas:	Trims nugalėtojams skirtos premijos po 15 000 Eur
Konkurso organizatoriai:	Malcolm Reading Consultants (Jungtinė Karalystė) kartu su VšĮ „Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryba“

14 2017-06-08 Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas, Nr. XIII-425, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3658622050c911e78869ae36dd5784f?jfwid=-g0zrz4bb7>

15 2017-08-22 LR Aplinkos ministro įsakymas Nr. D1-671 „Dėl Projekto konkurso organizavimo taisyklių patvirtinimo“, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/13cbd610873d11e78939acf99f6e54eb?jfwid=a8205e40b>

Konkurso nugalėtojai su kuriais tęsiamos derybos:	<ul style="list-style-type: none"> • SMAR Architecture Studio (Australija ir Ispanija) • SimpsonHaugh and Partners (Jungtinė Karalystė) • Donghua Chen Studio (Kinija)
Vertinimo komisija:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Malcolm Reading, Malcolm Reading Consultants direktorius (komisijos pirmininkas) 2. Audrius Ambrasas – architektas, A. Ambraso architektūros biuro direktorius 3. Jonas Audėjaitis – architektas, Kauno miesto savivaldybės tarybos narys 4. Paul Baker – architektas, WilkinsonEyre direktorius 5. Rainer Mahlamäki – architektas, įmonės Lahdelma & Mahlamäki Architects steigėjas 6. Rolandas Maskoliūnas – Lietuvos mokslų akademijos marketingo vadovas 7. Christos Passas – architektas, įmonės Zaha Hadid Architects projektų vadovas 8. Sumit Paul-Choudhury – Žurnalo „New Scientist“ vyriausiasis redaktorius 9. Povilas Mačiulis – Kauno miesto savivaldybės vicemeras
Dalyvių skaičius:	114 (iš 44 šalių)
Vertinimo kriterijai:	<p>„Miestovaizdis“ (lyginamasis kriterijaus svoris – 20 %)</p> <p>„Architektūra“ (lyginamasis kriterijaus svoris – 30 %)</p> <p>„Formos atitikimas funkcijai“ (lyginamasis kriterijaus svoris – 20 %)</p> <p>„Tvarumas“ (lyginamasis kriterijaus svoris – 15 %)</p> <p>„Tinkamumas įgyvendinti“ (lyginamasis kriterijaus svoris – 15 %)</p>
Projekto eiga konkursui pasibaigus:	2018 m. balandžio mėn. paskelbta, kad projektavimo darbus atliks „SMAR Architecture Studio“ architektūros biuras iš Australijos ir Ispanijos, bendradarbiaudami su Lietuvos architektūros biuru UAB Architektų biuras G. Natkevičius ir partneriai. Skelbiant konkursą, planuota mokslo centrą Kaune atidaryti 2018 metais. Baigus derybas su laimėjusiais tiekėjais (2018 m. balandžio mėn.), paskelbta, kad techninis projektas bus baigtas 2019 m. vasarį, planuojamas mokslo centro atidarymas – 2021 m.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis viešai skelbiama informacija

2. M. K. Čiurlionio koncertų centro Kaune tarptautinis architektūros konkursas. 2017 metais organizuotas M.K. Čiurlionio koncertų centro Kaune tarptautinis architektūros konkursas, kuriam pateikti 117 pasiūlymai iš 36 šalių.

51 lentelė. M. K. Čiurlionio koncertų centro Kaune tarptautinio architektūros konkurso duomenys

Pavadinimas:	M. K. Čiurlionio koncertų centro Kaune tarptautinis architektūros konkursas
Konkurso tipas:	Vieno etapo anoniminis tarptautinis architektūrinis konkursas
Paslaugų pirkimo būdas:	Perkančioji organizacija apdovanojo laimėtojus prizais ir tęsė paslaugų pirkimą neskelbiamų derybų būdu su trimis nugalėtojais
Projekto biudžetas, Eur:	30 000 000
Prizinis fondas:	Trims nugalėtojams skirtos premijos po 25 000 Eur
Konkurso organizatoriai:	Malcolm Reading Consultants (Jungtinė Karalystė) kartu su VšĮ „Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryba“
Konkurso nugalėtojai su kuriais tęsiamos derybos:	<ul style="list-style-type: none"> • UAB Paleko Archstudija kartu su UAB Baltic Engineers (Lietuva) • Feilden Clegg Bradley Studios (Jungtinė Karalystė) • Adam Khan Architects (Jungtinė Karalystė)
Vertinimo komisija:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Malcolm Reading, Malcolm Reading Consultants direktorius (komisijos pirmininkas) 2. Jonas Audėjaitis – architektas, Kauno miesto savivaldybės tarybos narys 3. Povilas Mačiulis – Kauno miesto savivaldybės vicemeras 4. Gražina Janulytė-Bernotienė – architektė, Gražinos Janulytės Bernotienės studijos direktorė 5. Ingela Larsson – architektė, Henning Larsen Architects partnerė 6. Edgaras Neniškis – architektas, Arches direktorius 7. Modestas Pitrenas – Nacionalinio simfoninio orkestro meno vadovas ir dirigentas 8. Daniel Rosbottom – architektas, DRDH Architects vadovas 9. Niel Voodger – akustikos ir teatro dizaineris
Dalyvių skaičius:	117 (iš 36 šalių)
Vertinimo kriterijai:	<p>„Miestovaizdis“ (lyginamasis kriterijaus svoris – 30 %)</p> <p>„Architektūra“ (lyginamasis kriterijaus svoris – 30 %)</p> <p>„Formos atitikimas funkcijai“ (lyginamasis kriterijaus svoris – 20 %)</p> <p>„Tvarumas“ (lyginamasis kriterijaus svoris – 20 %)</p>
Projekto eiga konkursui pasibaigus:	Viešai prieinamos informacijos apie tolimesnę konkurso eigą nėra

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis viešai skelbiama informacija

Vietiniai atviri projekto konkursai. LR Viešųjų pirkimų ir LR Architektūros įstatymai įpareigoja perkančiąsias organizacijas organizuoti projekto konkursus architektūrinei-urbanistinei idėjai išreikšti. Konkursai organizuojami tiek pastatams, pastatų rekonstrukcijoms, tiek viešosioms erdvėms, susisiekimo infrastruktūrai (pvz., tiltams). Lyginant su tarptautiniais konkursais, vietiniai architektūriniai konkursai susilaukia daug mažesnio dalyvių susidomėjimo, tačiau procedūros iki sutarties su laimėtoju pasirašymo yra žymiai trumpesnės – pvz., tarptautinio projekto konkurso atveju procedūros gali trukti iki 2 metų, vietinio architektūrinio projekto konkurso atveju – 3-9 mėn.

Žemiau pateikiama trijų per pastaruosius 3 metus vykusių architektūrinių projekto konkursų apžvalga.

52 lentelė. Vietinio atviro architektūrinio projekto konkurso (1) apžvalga

Pavadinimas:	Pėsčiųjų tiltų per Nemuno upę nuo Aleksoto iki salos ir nuo salos iki Karaliaus Mindaugo pr., Kaune atvirą projekto konkursą architektūrinei idėjai išreikšti
Konkurso objektas	Pėsčiųjų ir dviratinių eismui skirtos jungties – tiltų per Nemuno upę Kaune ties Nemuno salos vakariniu krantu, nuo Aleksoto iki salos ir nuo salos iki Karaliaus Mindaugo pr. (toliau – Jungtis), projektinis pasiūlymas.
Biudžetas:	8 milijonai eurų
Projektavimo kainos reikalavimai:	Projektavimo, įskaitant statinio projekto priežiūrą, paslaugų kaina neturi viršyti 400 000 Eur su PVM
Vertinimo kriterijai:	1. urbanistinis integralumas (lyginamasis svoris: 30 %) 2. originali ir vientisa architektūrinė idėja (lyginamasis svoris: 30 %) 3. inovatyvumas ir atitiktis darnaus vystymosi principui (lyginamasis svoris: 30 %) 4. projektavimo paslaugų kaina (lyginamasis svoris: 10 %)
Prizai:	Pirma vieta: 8 000 Eur Antra vieta: 6 000 Eur Trečia vieta: 4 000 Eur Ketvirta vieta: 1 000 Eur Penkta vieta: 1 000 Eur
Paslaugų pirkimo būdas:	Su projekto konkurso I-os vietos laimėtoju sudaroma sutartis dėl projektavimo paslaugų pirkimo
Komisija:	1. Jūratė Merkevičienė, architektė, VšĮ KAUET direktorė, komisijos pirmininkė, 2. Gintaras Petrauskas, Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorius, 3. Nerijus Valatkevičius, Kauno miesto savivaldybės Miesto planavimo ir architektūros sk. vedėjas, 4. Vilius Adomavičius, architektas, „Vilius ir partneriai“ biuro vadovas, 5. Vytautas Biekša, architektas, „Processoffice“ biuro vadovas, 6. Darius Čiuta, architektas, 7. Rymantė Gudienė, architektė, KPD Kauno TP vyriausioji specialistė, 8. Rolandas Palekas, architektas, „Paleko archstudija“ vadovas, 9. Rimvydas Palys, architektas, 10. Nerijus Stanionis, architektas, „Miesto planas“ direktorius (pavduojantis), 11. Rokas Kilčiauskas, architektas, „Processoffice“ biuras (pavduojantis).
Organizatoriai:	VšĮ „Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryba“
Dalyvių skaičius:	7
Tolimesnė eiga projektui pasibaigus:	Viešai prieinamos informacijos apie tolimesnę konkurso eigą nėra

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis viešai skelbiama informacija

53 lentelė. Vietinio atviro architektūrinio projekto konkurso (2) apžvalga

Pavadinimas:	Klaipėdos miesto modernaus bendruomenės centro-bibliotekos architektūrinio projekto sukūrimas
Konkurso objektas	Klaipėdos miesto modernaus bendruomenės centro-bibliotekos architektūrinio projekto sukūrimas
Biudžetas:	Neskelbiamas
Projektavimo kainos reikalavimai:	Nėra
Vertinimo kriterijai:	1. Architektūrinės idėjos originalumas (lyginamasis svoris: 30 %) 2. Bibliotekos pastato integravimas į urbanistinį audinį (lyginamasis svoris: 30 %) 3. Bibliotekos funkcionalumas ir funkcinis-technologinis pagrįstumas (lyginamasis svoris: 20 %) 4. Tvarumas (lyginamasis svoris: 20 %)
Prizai:	I vietos laimėtoju – 7 000 Eur II vietos laimėtoju – 5 000 Eur III vietos laimėtoju – 3 000 Eur IV vietos laimėtoju – 1 000 Eur
Paslaugų pirkimo būdas:	Konkursą laimėjęs dalyvis (-iai) kviečiami į neskelbiamas derybas dėl statybos techninio projekto parengimo
Komisija:	1. Almantas Mureika (Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Architektūros ir miesto planavimo skyrius) 2. Kastytis Macijauskas (Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Urbanistinės plėtros departamentas) 3. Bronislava Lauciuvienė (Klaipėdos miesto savivaldybės viešosios bibliotekos vadovė) 4. Saulius Juškys (architektas) 5. Donaldas Trainauskas (architektas) 6. Aurimas Sasnauskas (architektas) 7. Neringa Blaževičienė (architektė)
Organizatoriai:	Lietuvos architektų sąjunga, Klaipėdos miesto savivaldybės administracija, Klaipėdos miesto savivaldybės viešoji biblioteka Konkurso koordinatore – Gerda Antanaitytė
Dalyvių skaičius:	15
Tolimesnė eiga projektui pasibaigus:	Viešai prieinamos informacijos apie tolimesnę konkurso eigą nėra

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis viešai skelbiama informacija

54 lentelė. Vietinio atviro architektūrinio projekto konkurso (3) apžvalga

Pavadinimas:	Panevėžio miesto Laisvės aikštės, laisvės aikštės prieigų, autobusų stoties prieigų kompleksinio sutvarkymo atviras projekto konkursas
Konkurso objektas	Panevėžio miesto Laisvės aikštės, laisvės aikštės prieigų, autobusų stoties prieigų kompleksinis sutvarkymas
Biudžetas:	Projekte numatomų visų darbų sąmatinės vertės negali būti didesnės nei: Laisvės aikštės ir jos prieigų kompleksinis sutvarkymas – 2 400 000 Eur su PVM; Autobusų stoties prieigų sutvarkymas – 1 400 000 Eur su PVM; Centrinės miesto dalies viešųjų erdvių bei gatvių sutvarkymas (kitaip Laisvės aikštės prieigų II dalis) 1 000 000 Eur su PVM.
Projektavimo kainos reikalavimai:	Techninių darbo projektų parengimo ir statinių projektų vykdymo priežiūros paslaugų kaina negali būti didesnė nei: Laisvės aikštės ir jos prieigų kompleksinis sutvarkymas – 100 000 Eur su PVM; Autobusų stoties prieigų sutvarkymas – 60 000 Eur su PVM; Centrinės miesto dalies viešųjų erdvių bei gatvių sutvarkymas (kitaip Laisvės aikštės prieigų II dalis) – 40 000 Eur su PVM.
Vertinimo kriterijai:	Projekto kontekstualumas Architektūrinė išraiška Funkcionalumas, racionalumas ir ekonomiškumas
Prizai:	I vietos laimėtoji – 5 000 Eur II vietos laimėtoji – 3 000 Eur III vietos laimėtoji – 2 000 Eur Dvi paskatinamosios premijos po 1000 Eur
Paslaugų pirkimo būdas:	Konkursą laimėjęs dalyvis (-iai) kviečiami į neskelbiamas derybas dėl statybos techninio projekto parengimo
Komisija:	Tomas Jukna – Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorius, komisijos pirmininkas; Daiva Gasiūnienė – Panevėžio miesto vyriausioji architektė, komisijos pirmininko pavaduotoja; Audrius Ambrasas – architektas, „Ambraso architektų biuro“ vadovas, nacionalinės premijos laureatas; Linas Tuleikis – Lietuvos architektų rūmų narys, architektas; Ramunė Sanderson - įmonės „Terra firma Lt“ vadovė, kraštovaizdžio architektė; Irena Kliobavičiūtė – architektūros ir urbanistikos nekilnojamojo kultūros paveldo ekspertė, Lietuvos architektų rūmų tarybos vicepirmininkė, architektė; Edgaras Neniškis - architektų biuro „Arches“ partneris, VGTU architektūros fakulteto docentas, architektas; Loreta Paulauskienė – Lietuvos architektų rūmų sąjungos Panevėžio skyriaus valdybos pirmininko pavaduotoja, architektė; Arvydas Narkevičius – Lietuvos architektų rūmų sąjungos Panevėžio skyriaus valdybos pirmininkas, architektas;
Organizatoriai:	MB „PU-PA strateginė urbanistika“ kartu su Panevėžio miesto savivaldybės administracija
Dalyvių skaičius:	10
Tolimesnė eiga projektui pasibaigus:	Pasirašyta sutartis su pirmosios vietos laimėtojais, rengiamas techninis projektas

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis viešai skelbiama informacija

Rekomendacijos dėl NKS architektūros konkurso vykdymo būdo. Atsižvelgiant į Nacionalinės koncertų salės reikšmę ir aktualią Lietuvoje organizuotų tarptautinių architektūrinių konkursų patirtį, rekomenduojama organizuoti tarptautinį atvirą projekto konkursą dėl žemiau išvardintų priežasčių:

Toks konkurso būdas, tinkamai suorganizavus ir kokybiškai komunikuojant, užtikrins didesnę dalyvių, lyginant su vietos konkursais, skaičių, todėl galima tikėtis didesnio naujoviškų, modernių ir įdomių sprendimų skaičiaus.

Organizuojant tarptautinį konkursą, pasitelkiami užsienio ekspertai, kas iš vienos pusės pritraukia daugiau dalyvių iš užsienio, iš kitos, papildo ekspertinės komisijos kompetenciją.

Tarptautinis architektūrinis konkursas didina ne tik statinio, bet ir šalies/ miesto žinomumą.

Be abejo, tarptautinio konkurso organizavimas reikalauja didesnių organizacinių resursų dėl sudėtingesnio konkurso administravimo. Tarptautinis konkursas taip pat reikš, kad neskelbiamos derybos užtruks daug ilgiau, nei organizuojant vietinį architektūrinės idėjos konkursą. Toliau pateikiamos rekomendacijos dėl NKS architektūros konkurso projektų organizavimo (lentelės forma, pagal aukščiau pateiktą kitų konkursų analizės matricą) – žr. 55 lentelę.

55 lentelė. Rekomendacijos dėl NKS architektūros konkurso projektų organizavimo

Pavadinimas:	Lietuvos Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūros statybos Vilniuje
Konkurso tipas:	Vieno etapo anoniminis tarptautinis atviras architektūrinis konkursas
Paslaugų pirkimo būdas:	Perkančioji organizacija projekto konkurso laimėtoją (laimėtojus) apdovanoja prizais ir tęsia pirkimą neskelbiamų derybų būdu, į derybas pakviesdama projekto konkurso laimėtoją arba visus laimėtojus (pirmąsias vietas užėmusius dalyvius)
Projekto biudžetas, Eur:	Rekomenduojama nurodyti preliminarų projekto biudžetą, atsižvelgiant į galimybių studijoje pateiktus skaičiavimus. Svarbu paminėti, ar nurodytas biudžetas skirtas Statybos ir montavimo darbams (SMD) ar įskaitant interjero įrengimą, techninius įrenginius, instrumentų pirkimą ir pan. Pvz., pasirinkus III projektavimo kryptį, galėtų būti nurodyta SMD vertė – neviršijant 35-40 mln. Eur su PVM vertės, įskaitant technologinius sprendimus, baldus ir pan. turtą. Priklausomai nuo politinių sprendimų (planuojamos skirti NKS įrengimui valstybės biudžeto sumos bei investicijų finansavimo šaltinių ir planuojamos įgyvendinti laikotarpio, NKS rezidento identifikavimo), gali būti nustatoma kitokia vertė

Prizinis fondas:	<p>Atsižvelgiant į tarptautinių architektūrinių konkursų praktiką Lietuvoje, siūloma nustatyti bent 3 prizines kategorijas (I, II ir III vietos). Trims nugalėtojams būtų skiriamos piniginės premijos ne mažesnes nei 15 000 Eur.</p> <p>Priklausomai nuo apsisprendimo, koks numatomas paties architektūrinio konkurso biudžetas (organizavimas, mokesčiai konkurso organizatoriams ir pan.), gali būti skiriamas papildomas mažesnis piniginis paskatinimas – IV, V vietos arba skatinamosios premijos už išskirtinius projektus, kurie neužėmė pirmųjų vietų.</p> <p>Vis dėlto, atsižvelgiant į tarptautinių konkursų praktiką, rekomenduojamas tik pirmųjų trijų vietų apdovanojimas</p>
Konkurso organizatoriai:	<p>Nacionalinės koncertų salės Vilniuje atviram tarptautiniam architektūriniam konkursui organizuoti rekomenduojama pasitelkti Lietuvos įmonę, turinčią patirties konkursų organizavime, bendradarbiaujant su užsienio įmone ar asociacija, turinčia gerus ryšius ir gebančią įgyvendinti šiuolaikišką komunikacijos strategiją, pritraukti pasaulyje žinomas komisijos narius ir pasiekti didelį ratą architektūros ofisų visame pasaulyje. Bendradarbiauti su Lietuvos įmone būtina dėl Lietuvos teisinės bazės specifikos.</p> <p><i>Intarpar.</i> Abiem vykusiems tarptautiniams architektūriniam projekto konkursams administruoti kviesta įmonė „Malcolm Reading consultants“ iš Jungtinės Karalystės, kuri bendradarbiavo su VŠĮ „Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryba“. Skirtingai nuo Lietuvoje organizuotų projekto konkursų, tarptautiniai projekto konkursai pasižymėjo aiškia ir aktyvia komunikacijos strategija (dalyvauti tiesiogiai kviečiamos architektūros įmonės iš viso pasaulio, apie konkursą skelbta tarptautinėje žiniasklaidoje, nuolatos atnaujinama informacija, informacija pateikiama patrauklia forma. Konkursai pasižymėjo išskirtine komisija – konsultantams pavyko į komisijas pritraukti pasaulyje žinomų architektūros įmonių atstovus.</p> <p>Architektūrinius konkursus Lietuvoje administruoja architektų profesinės organizacijos: architektų sąjungos atstovybės, ekspertų tarybos. Tarptautinius konkursus organizuoja arba privačios globaliai žinomos konsultantų įmonės arba profesinės architektų asociacijos.</p> <p>Tarptautinės konsultacijos įmonės – tokios kaip:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Malcolm Reading consultants (Jungtinė Karalystė) (https://malcolmreading.co.uk/) 2. Bee Breeders (Singapūras) (https://beebreeders.com/) 3. Įmonė „Phase eins“ (Austrija) (https://www.phase1.de/home_start_e.htm) <p>Konsultantų siūlomos paslaugos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurso eigos planavimas • Techninės specifikacijos ir vertinimo kriterijų parengimas • Papildomos medžiagos dalyviams parengimas • Konkurso susitikimų organizavimas • Pasiūlymų pateikimo reikalavimų parengimas • Konkurso elektroninio puslapio administravimas • Konkurso logistikos administravimas • Konkurso vertinimo komisijos parinkimas ir komunikacija • Komunikacija su klientu, komisija, dalyviais, medijomis • Konkurso vertinimo komisijos posėdžio administravimas • Kitos su konkurso objekto specifika susijusios paslaugos <p>Tarptautinių konkursų organizavimo paslaugas užsienyje taip pat teikia architektūros profesinės organizacijos tokios kaip: Australijos architektūros institutas, Nacionalinė Norvegijos architektų asociacija, Karališkasis Britanijos architektų institutas ir kt.</p>
Konkurso nugalėtojai su kuriais tęsiamos derybos:	<p>Perkančioji organizacija renkasi, ar į derybas kviešti visus laimėtojus ar pradėti nuo pirmojo ir, nepavykus deryboms, tęsti derybas su kitos vietos nugalėtoju. Sprendimas priimamas, atsižvelgiant į perkančiosios organizacijos poreikius ir planuojamą projekto įgyvendinimo laikotarpį, projekto finansavimo priemones ir administracinius pajėgumus</p>
Vertinimo komisija:	<p>Konkurso komisiją galėtų sudaryti 7-9 įvairios kompetencijos nariai, iš kurių ne mažiau kaip pusė – tarptautinių ekspertų. Rekomenduojama, kad į konkurso komisijos sudėtį būtų įtraukti šie atstovai (tačiau neapsiriboti):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vilniaus miesto vyr. architektą 2. LR Kultūros ministerijos atstovą (-vę) 3. Lietuvos architektūros rūmų atstovą (-vę) 4. Akustikos specialistą (-tę) (turintis patirties, projektuojant klasikinės muzikos natūralios akustikos koncertų sales) 5. Lietuvos koncertinių įstaigų atstovą (-vę)
Dalyvių skaičius:	<p>Svarbu įvertinti, kad didelis dalyvių skaičius neužtikrina kokybiško konkurso, o, norint pritraukti garsias architektūros įmones, turi būti užtikrinama, jog konkurse galėtų dalyvauti panašią patirtį turinčios įmonės (t. y. jei kvalifikaciniai reikalavimai sudarys sąlygas konkurse dalyvauti „studentams“, atsiranda didelė tikimybė, jog patirties turinčios architektūros įmonės anoniminiame konkurse nedalyvaus). Kita vertus, per aukšti kvalifikaciniai reikalavimai gali apriboti talentingas jaunas įmones dalyvauti konkurse.</p> <p>Perkančioji organizacija, bendradarbiaudama su konkursą administruojančia komanda, konkurso kvalifikacinius reikalavimus turi sukurti apgalvotai, aiškiai suvokiant, į kokį architektūros įmonių segmentą orientuojasi. Taip pat svarbu įvertinti, kad konkursui sulaukus daug pasiūlymų, atitinkamai turi būti ruošiamas vertinimo komisijos darbo grafikas, suteikiant galimybes kokybiškai įsigilinti į pateiktus projektus. Konkursą recenzuojantiems specialistams atitinkamai turi būti suteikiamas pakankamas laikotarpis susipažinti su darbu ir paruošti recenzijas</p>
Vertinimo kriterijai:	<p>Atsižvelgiant į LR Statybos įstatymo nuostatas, tais atvejais, kai renkama architektūrinė idėja arba perkamos paslaugos projekto architektūrinei daliai parengti (atskirai arba kartu su visu projektu), turėtų būti taikomas ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijus arba kiti kriterijai, kurie remiasi ne mažiausia kaina.</p> <p>Siekdama išsirinkti geriausią idėją, perkančioji organizacija gali nustatyti ir minimalią balų sumą, kurios nesurinkusių tiekėjų pasiūlymai bus atmetami. Ši galimybė naudota abiejuose tarptautiniuose architektūrinuose konkursuose vykusiuose Lietuvoje, kai nesurinkus tam tikro balų skaičiaus pagal vieną ar daugiau kriterijų, projektai toliau nebesvarstomi.</p> <p>Dėl projektavimo kainos siūloma konkurso sąlygose:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arba numatyti didžiausią galimą siūlyti projektavimo kainą, • Arba užsitikrinti galimybę dėl statinio projektavimo tęsti derybas su daugiau nei vienu laimėtoju.

Vadovaujantis galimybių studijos su infrastruktūros statybos ir įrengimu susijusių sprendinių diegimo rekomendacijomis, atviro tarptautinio architektūrinio konkurso organizatoriaus ir architektūrinio konkurso vertinimo kriterijus siūloma integruoti žemiau aprašytus aspektus (vertinimo kriterijus):

Tema: Urbanistika:

- Vertinant projektus, svarbu užtikrinti, jog pasiūlymas dera su esamu kontekstu, gerbia galiojančius, teritorijų planavimo dokumentų nustatytus reglamentus,
- Aplinkos planas darniai įsilieja į esamą pėsčiųjų takų, dviračių takų tinklą.
- Transporto organizavimo schemose numatytas sklandus ir pastatų aptarnaujančio transporto judėjimas, atsižvelgiama į transporto priemonių gabaritų.
- Užtikrinama gera orientacija sklype.
- Konkurso pasiūlymuose užtikrinta sąsaja su Tauro kalno parko daugiafunkce erdve, siekiant, jog bendra visuma taptų integrali Vilniaus viešųjų erdvių tinklo dalis.
- Siūlomi viešosios erdvės sprendiniai, kuriuose numatyta reikiama infrastruktūra lauko renginių organizavimui bei apsauga nuo atmosferinių veiksnių.
- Ryšys tarp viešosios erdvės ir viešai prieinamų funkcijų - pastato plano sprendiniuose turėtų būti užtikrinamas stiprus ryšys tarp viešosios erdvės sklypo priegose ir viešai prieinamų funkcijų Nacionalinėje koncertų salėje.

Tema: Architektūra:

- Šiuolaikiška kokybiška architektūra. Kuriant išskirtinės architektūros visuomeninio kultūrinio pastato projekto pasiūlymą, NKS projektas turi tapti profesionaliosios muzikos ir kitų daugiažanrės scenos menų – reprezentacine erdve, ryškiu kultūriniu tašku, skirtu bendradarbiauti įvairių sričių vietiniams ir tarptautiniams menininkams/ atlikėjams.
- Visuomenei atviro tipo pastatas. Pastatas turėtų būti lengvai matomas/ atpažįstamas iš bet kurio taško mieste. Svarbu užtikrinti, jog išliktų reprezentatyvus ir vizualiai atviras visuomenei, visi pastato fasadai negali turėti matomos logistikos ar kitų ūkinių pastato dalių.
- Vadovaujamas techninėje specifikacijoje ir šios GS 8 priede nurodytais teritorijos naudojimo reglamentais.
- Pastatas atspindi šiuolaikinės architektūros tendencijas, išreiškia funkcinę koncertų salės pastato koncepciją.
- Projektas atitinka Lietuvos klimato sąlygas ir yra suderinamas su egzistuojančiais apribojimais ir sąlygomis, taikomais teritorijai ir projektui.
- Patrauklūs architektūriniai sprendiniai, lengva orientacija pastate, nereikalaujanti perteklinio ženklavimo.

Tema: Sprendinių racionalumas:

- Aiškus planas ir skirtingų judėjimo srautų organizavimas
- Projektas pritaikytas numatomai daugiafunkcio menų centro veiklai, aprašyti konkurso sąlygose.
- Užtikrinamas pastato viešųjų erdvių funkcionalumas įvertinant lankytojų judėjimo srautus renginių metu (judėjimas į sanitarinius mazgus ir kavines/ barus).
- Lankytojus aptarnaujančios erdvės lengvai surandamos, tinkamo dydžio.
- Numatytos viešosios erdvės, skirtos daugiafunkciam naudojimui. Konkurso sąlygose numatyti, kad dalyviai turi aiškiai pateikti komisijai informaciją, kaip organizuojamas srautų judėjimas daugiafunkcėje fojė erdvėje.
- Griežtai laikomasi techninėje specifikacijoje numatytų pagrindinės (natūralios akustikos) salės ir mažosios (daugiafunkcės) salės dydžių parametrų.
- Būtina įsivertinti patalpų išdėstymus ir konstrukcinius sprendinius, pastate užtikrinant garso izoliacijos tarp patalpų keliamus parametrus, kad vienu metu galėtų netrukdomai vykti renginiai Pagrindinėje (natūralios akustikos), Mažosioje (daugiafunkcėje) salėse, fojė ir kitose erdvėse.
- Praktiškas koncertų salės aptarnaujančių patalpų išdėstymas ir srautų jose organizavimas.
- Pastato projekte turi būti užtikrintas vidaus erdvių lankstumas ir efektyvus išnaudojimas. Projektuojant koncertų salės ar kitas viešai prieinamas erdves, svarbu užtikrinti, kad šios erdvės būtų lengvai transformuojamos.
- Universalus dizainas, užtikrinama prieiga neįgaliesiems (žiūrovams su neįgalųjų vežimėliais, senyvo amžiaus žmonės, silpnaregiai, žiūrovai su klausos sutrikimu).

Tema: Tvarumas ir efektyvumas:

- Vertinama, ar projekte atsižvelgiama į tvarumo principų taikymą aplinkosauginiu ir finansiniu požiūriu.
- Pastato erdvės planuojamos maksimaliai efektyviai, vertinamas projektuojamų konstrukcijų ekonomiškumas.
- Išskirtinis žaliosios architektūros pavyzdys.
- Lengva priežiūra ir ekonomiškas išlaikymas - projektuojamas pastatas turėtų būti lengvai prižiūrimas, sprendiniai užtikrintų ekonomišką statinio išlaikymą.
- Tvarūs architektūriniai sprendimai - pastatas turi tapti tvarios visuomeninės architektūros pavyzdys Lietuvoje. Projekte taikyti inovatyvius architektūrinius sprendinius ir rinktis aplinką tausojančias medžiagas bei atkreipti dėmesį į tvarų jų eksploatavimą.

Rekomenduojama griežtai vertinti arba nebevertinti projektų, jei:

1. Nesilaikoma techninėje specifikacijoje numatytų pagrindinės salės ir mažosios salės dydžių parametrų.
2. Siūlomas žymus nuokrypis nuo specifikacijų lentelėje nurodyto bendro patalpų ploto.
3. Projekte neaiškiai arba nepilnai paaiškintas srautų judėjimas.
4. Nesilaikoma galiojančių nekilnojamojo turto paveldo dokumentų reglamentų.
5. Siūlomos salių formos neatitinka galimybių studijoje išgrynintų ir priimtinių formų (kad užtikrinti tinkamas aukštos kokybės akustines patalpų savybes).

Pasiūlymai dėl vertinimo kriterijų nustatymo (taikymo):

Šaltinis: autorių rekomendacijos

8.2. REKOMENDACIJOS TECHNINEI SPECIFIKACIJAI

Atsižvelgiant į NKS galimybių studijos medžiagą, siūlomos šios rekomendacijos, susijusios su NKS paslaugų infrastruktūros technine specifikacija:

56 lentelė. Rekomendacijos NKS paslaugų infrastruktūros techninei specifikacijai

<p>Rekomendacijos architektūrinei daliai</p>	<p>Rekomenduojama NKS projektavimo kryptis Nr. III: Daugiafunkcis menų centras su reziduojančiu orkestru.</p> <ul style="list-style-type: none"> Rekomenduojama naudoti projektavimo krypties aprašymą, programą ir patalpų detalizaciją. Svarbu akcentuoti, jog patalpų programos detalizacijoje pateikti patalpų plotai yra orientaciniai ir gali kisti, priklausomai nuo architektūrinių ir techninių sprendinių. Rekomenduojama, rengiant pastato programos aprašymą įvertinti bendruosius erdvių aprašus dėl patalpų organizavimo. Svarbu užtikrinti jog konkurso dalyviai vadovautųsi galimybių studijoje pateiktais koncertų salių (Pagrindinės ir mažosios salės) pagrindiniais parametrais ir skirtų ypatingą dėmesį į akustinių ir kitų šioms salėms ir erdvėms keliamų techninių parametru rekomendacijas. Galimybių studijoje pateikta projektavimo krypties funkcinė schema yra rekomendacinio pobūdžio ir neturėtų būti naudojama kaip nekintama sąlyga, siekiant neapriboti konkurso dalyvių. Tačiau svarbu užtikrinti jog aspektai kurių pagrindu sudarytos funkcinės schemas turėtų būti apgalvoti ir konkurso dalyvių. Atsižvelgiant į tai jog Vilniaus miesto savivaldybės administracija yra pasirengusi galiojantį detalų planą koreguoti atsižvelgiant į laimėjusį pasiūlymą, techninėje specifikacijoje svarbu tai paaiškinti ir apibrėžti teritorijos naudojimo reglamentus, kuriais dalyviai privalo vadovautis ir kurie gali kisti. Rekomenduojama konkurso sąlygose įvertinti galimybių studijoje apibrėžtas vystymo gaires (urbanistinės vystymo gairės, architektūrinės vystymo gairės, akustinės vystymo gairės, energetinio naudingumo ir ekologiškumo gairės). <p>Rekomenduojama (konkurso organizatoriaus nuožiūra, pasitariant su LR Kultūros ministerija ir Vilniaus miesto savivaldybės administracija) įtraukti informaciją, pateiktą GS 3.2.2.3 dalyje, 27 pav., 12, 13 ir 14 lentelėse</p>
<p>Rekomendacijos akustiniams parametrams</p>	<p>Triukšmo kontrolė. Pagrindinis triukšmo kontrolės parametras yra foninio triukšmo lygis skirtingose patalpose. Ore sklindančio ir smūginio garso izoliacija turi tenkinti žemiau nurodytus maksimalius leidžiamus foninio triukšmo lygius ir jų neviršyti (žr. 16 lentelę).</p> <p>Pagrindinės ir mažosios (daugiafunkcės) salių pakankamai griežti kriterijai, kurie pareikalaus labai atidaus erdvių išplanavimo, taip pat atsakingo visų garsą izoliuojančių konstrukcijų realizavimo bei ŠVOK sistemų įrengimo, kad salėse būtų galima taip pat atlikti garso įrašus.</p> <p>Toliau nustatomi preliminarūs kriterijai pagrindinei, mažajai (daugiafunkcei) koncertų salėms bei kitoms patalpoms/erdvėms.</p> <p>Pagrindinės (natūralios akustikos) salės dydis. Rekomenduojame salėje talpinti 1 500 sėdimų vietų. Tai reikštų, kad tik pačios salės planas būtų apie 1 350 kv. m ploto – jei tai „shoe-box“ tipo salė, ir 1800-2000 kv. m ploto – jei tai vineyard (terasinio) tipo salė. Pagrindiniai parametrai:</p> <ul style="list-style-type: none"> Scena turėtų būti ~230 kv. m ploto, apie 300 kv. m ploto, skirto persirengimų kambariams ir pan. erdvėms esančioms scenos lygyje. Tūris: „Shoe-box“ tipo salei rekomenduojama užtikrinti 12 kub. m tūrį tenkantį vienam žiūrovui, ir 14 kub. m tūrį, jei tai vineyard tipo salė. Maksimalus salės plotis „shoe-box“ tipo salei ~22-28 m (apie 20 m parteryje su išplėtimu balkonuose) ir apie 26 m plotis vineyard tipo salei. Taip pat kiekvienas balkonas turi turėti 2,5-3 m pločio išėjimus į koridorius tam, kad būtų patogus ir laisvas klausytojų judėjimas. Ilgis – apie 43 m (įskaitant sceną ir galinius balkonai). Koncertų salės aukštis ~21 m ir papildomai numatoma 3 m inžinerinėms sistemoms virš salės. Ne daugiau kaip 15 proc. sėdimų vietų gali būti išdėstytos orkestro šonuose arba už orkestro. Numatyti vietą vargonams. Vargonai turi būti projektuojami viduryje galinės scenos sienoje virš choro ložės. Rezervuojama erdvė turi būti ne mažiau kaip 7 m gylio, 10 m pločio ir 10 m aukščio. Choro balkonui turi būti skirta 50 kv. m ploto galinėje scenos dalyje virš jos. Nesant choro dainininkams vietos gali būti užpildomos lankytojų/žiūrovų. <p>Pagrindinės (natūralios akustikos) salės akustikos kriterijai. Šiuo etapu nustatoma tik reverberacijos (RT60) ir šoninių lateraliųjų atspindžių (LF) efektyvumo akustiniai parametrai.</p> <p>Reverberacija:</p> <p>Pilnai žiūrovų užpildytos salės reverberacijos trukmė turėtų būti 2,0-2,1 s vidurinių dažnių srityje ir kilti apie 5 proc. su kiekviena oktava žemiau 500 Hz. Norint užtikrinti akustinį „lankstumą“, kad šioje salėje galėtų vykti ir kiti renginiai (pvz., kamerinės muzikos koncertai, opera ar sustiprinto įgarsinimo koncertai), turėtų būti galimybė reverberacijos trukmę sumažinti iki 1,5 s vidurinių dažnių srityje ir žemiau 2,0 s ties 125 Hz. Reverberacijos trukmė turi būti išlaikoma tolygi visoje salėje.</p> <p>Lateralinis efektyvumas (LF):</p> <p>Matuojamas lateralinės frakcijos parametru, turėtų būti vidutiniškai virš 0,18 ir daugiau nei 0,15 (apimant 80 proc. visų sėdimų vietų).</p> <p>Žiūrovų matomumas:</p> <p>Salėje turi būti užtikrintas teisingas matomumas iš visų žiūrovų sėdimų vietų. Rekomenduojamas taškas, nuo kurio matuojamas matomumas (angl. „sightlines“) turi būti 0,5 m virš scenos, scenos viduryje ir 1 m nuo scenos priekio. Visi kiti akustiniai parametrai turi būti detalizuojami architektūrinio (ir vėliau techninio) projektų vystymo studijoje.</p> <p>Pagrindinės (natūralios akustikos) salės rekomenduojami sluoksniai pateikti GS 29 pav.</p> <p>Taip pat scenos lygyje turi būti numatomi bent 2 atskiri dirigentų pasirengimo kambariai (po 35 kv. m) su tualetu ir dušu. 4-5 solistų pasirengimo kambariai (po 30 kv. m) su tualetu ir dušu.</p> <p>Daugiafunkcės salės dydis. Salė talpina iki 500 sėdimų vietų. Tai reikštų, kad salės planas būtų 500 kv. m ploto – jei tai „shoe-box“ tipo salė.</p>

	<p>Scenai turėtų būti skiriama ~100 kv. m ploto, taip pat 100-120 kv. m ploto, skirto persirengimų kambariams ir pan. erdvėms, esančioms scenos lygyje.</p> <p>Maksimalus salės plotis „shoe-box“ tipo salei ~18 m, ilgis apie 27 m (įskaitant sceną).</p> <p>Mažosios (daugiafunkcės) salės aukštis scenos patalpoje ~ 12 m ir papildomai numatoma 3 m inžinerinėms ir scenos viršutinės mechanizacijos sistemoms virš scenos. Scenos gylis - ~11 m.</p> <p>Scenos aukštis nuo 0 iki 0,6 m.</p> <p>Daugiafunkcės salės akustikos kriterijai. Šiuo etapu nustatomas tik reverberacijos (RT60) ir šoninių atspindžių efektyvumas (LF).</p> <p><u>Reverberacija (RT):</u></p> <p>Salės (su žiūrovais) reverberacijos trukmė (RT60) turėtų būti 0,8-0,9 s vidurinių dažnių srityje, ir kilti 5 proc. su kiekviena oktava žemiau 500 Hz.</p> <p>Projektuoti elektro-akustinę aplinkos pokyčio sistemą, kad salėje būtų galima adaptuoti akustinę aplinką (RT60) nuo 0,8 s iki 2,0 s. Tiek scenoje, tiek žiūrovinėje dalyje reverberacijos trukmė turi būti panaši ir ją galima būtų pilnai kontroliuoti elektro-akustinės aplinkos pokyčio sistemos pagalba.</p> <p><u>Lateralinis efektyvumas (LF):</u></p> <p>Matuojamas lateralinės frakcijos parametru (LF), turėtų būti apie 0,18-0,21.</p> <p><u>Žiūrovų matomumas:</u></p> <p>Salėje turi būti užtikrintas teisingas matomumas iš visų žiūrovų sėdimų vietų. Rekomenduojamas taškas, nuo kurio matuojamas matomumas (angl. „sightlines“) turi būti 0,5 m virš scenos, scenos viduryje ir 1 m nuo scenos priekio.</p> <p><u>Transformuojamos kėdės:</u></p> <p>Salė įrengtina kaip daugiafunkcė, todėl turėtų būti numatomi sprendiniai, kad salė galėtų būti transformuojama iš amfiteatro tipo į lygių grindų salės tipą. Turi būti galimybė tribūnas išdėstyti salės šonuose ir išplėsti scenos plotą į žiūrovinės salės vidurį.</p> <p>Repeticijų kabinetai (patalpos). Repeticijų kambarių akustinius kriterijus rekomenduojame projektuoti pagal Norvegijos Standartą NS 8174:2014 „Muzikinių repeticijų ir pasirodymų patalpų akustiniai kriterijai“ (Norwegian Standard NS 8174:2014 „Acoustic criteria for rooms and spaces for music rehearsal and performance“).</p> <p>Kitos erdvės. Paprastai, patalpos akustiniai parametrai visose erdvėse turi būti komfortabilūs ir projektuojami priklausomai nuo tose patalpose numatomų veiklų ir panaudojimo. Tai reiškia, kad, pvz., fojė gali būti naudojama kaip kavinė arba mažesniems renginiams panaudojama erdvė. Tai reiktų įvertinti atliekant patalpų akustinį išplanavimą ir projektavimą.</p> <p>GS rengėjų pastabos: architektūrinio konkurso organizatoriai gali įkelti papildomus reikalavimus NKS infrastruktūrai, nurodytus GS 4.2 dalyje (susijusius su technologine įranga, sistemomis, techninių patalpų plotų rekomendacijomis ir pan.)</p>
--	---

Šaltinis: autorių rekomendacijos

LITERATŪROS IR KITŲ NAUDOJAMŲ ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

1. www.archdaily.com
2. www.archello.com
3. www.architectural.com
4. www.architonic.com
5. <https://artsandculture.google.com>
6. www.concertgebouw.nl
7. <https://culture.pl>
8. www.detail-online.com
9. www.designbuild-network.com
10. <https://henninglarsen.com>
11. <http://ilumioapp.com>
12. <http://jdsa.eu>
13. https://lrv.lt/uploads/main/documents/files/Veikla/Komisijos_darbo_grupes/Lietuvos_valstybes_atkurimo_simtmečio_minejimo_valstybinės_programos_projekto_rengimo_darbo_grupe/Posedziai/Tautos_namai.pdf
14. <http://miesarch.com>
15. www.mimoo.eu
16. www.nfm.wroclaw.pl
17. www.nospr.org.pl
18. www.optocore.com
19. www.regionstavanger-ryfylke.com
20. www.researchgate.net
21. www.robbrechtendaem.com
22. www.stavanger-konserthus.no
23. www.tv3.lt/naujiena/37539/vilniuje-ant-ant-tauro-kalno-bus-tautos-namai
24. www.ukk.se
25. <http://ukmin.lrv.lt/uploads/ukmin/documents/files/2030.pdf>
26. www.west8.com
27. www.wroclaw.pl
28. www.wsp-pb.com
29. KPMG atliktas Kolstono koncertų salės prisidėjimo prie JK ekonomikos įvertinimas (An overview: Colston Hall's economic contribution to the UK by KPMG), 2017, <https://home.kpmg.com/content/dam/kpmg/uk/pdf/2017/06/FINAL%20KPMG%20Colston%20Hall%20economic%20impact%20assessment%20vSTC.pdf>
30. 2017-06-08 Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas, Nr. XIII-425, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3658622050c911e78869ae36ddd5784f?jfwid=-g0zrz4bb7>
31. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, LR Seimo 2016-12-13 nutarimas Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos

- Respublikos Vyriausybės programos patvirtinimo“ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/886c7282c12811e682539852a4b72dd4?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=1363e857-8fa3-478c-b09d-8b4f23b7af2d>
32. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, LRV 2017-03-13 nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ Nr. 167, aktuali redakcija nuo 2018-03-24
 33. Straipsnis apie gyvosios muzikos poveikio gvildenimą („Cultural value and cultural policy: some evidence from the world of live music“, autoriai Adam Behr, Matt Brennan ir Martin Cloonan <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10286632.2014.987668>)
 34. Tyrimas „Populiariosios muzikos koncertų poveikis vietos ekonomikai“ (Local Economic Impacts of Popular Music Concerts“), 2013, https://mpa.ub.uni-muenchen.de/65911/1/MPRA_paper_65911.pdf
 35. Vilniaus miesto 2010–2020 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. 1-1204, www.vilnius.lt
 36. Volto Disnėjaus koncertų salė. Užkulisių istorija
 37. Žurnalas LIAUDIES KULTŪRA, 2008 Nr. 4 (121), Šviesos testas. „Liudviko Giedraičio interviu su Tautos namų santaros tarybos pirmininku Antanu Gudeliu“; Algirdas Grigaravičius. „Tautos namų sumanymas – tautinės vienybės kelių išbandymas“

PRIEDAI

Priedo Nr.	Priedo pavadinimas
1	Koncertų salių tipologija
2	Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia (liet. Lenkijos nacionalinio radijo simfoninis orkestras, angl. Concert Hall of Polish National Radio Symphony Orchestra in Katowice) schemas, nuotraukos ir kiti vaizdai
3	Witold Lutosławski Narodowe Forum Muzyki (liet. Vitoldo Lutoslavskio Nacionalinis muzikos forumas, viešai priimtas pavadinimas Nacionalinis muzikos forumas, angl. National Forum of Music) schemas, nuotraukos ir kiti vaizdai
4	Concertgebouw Brugge (liet. Koncertų salė Briugėje, angl. Concertgebouw) schemas, nuotraukos ir kiti vaizdai
5	Uppsala Konsert & Kongress (liet. Koncertų ir kongresų rūmai Upsaloje, angl. Uppsala Concert and Congress Hall) schemas, nuotraukos ir kiti vaizdai
6	Stavanger Konserthus (liet. Stavangerio koncertų salė, angl. Stavanger Concert Hall) schemas, nuotraukos ir kiti vaizdai
7	Vietos organizacijų poreikių analizės pradiniai duomenys
8	Teritorijų planavimo ir paveldosaugos dokumentų analizė

1 priedas

KONCERTŲ SALIŲ TIPOLOGIJA

1 KONCERTŲ SALIŲ RAIDA

Koncertų ir daugiafunkčių salių raida yra neatskiriama nuo muzikos, architektūros ir visuomenės raidos, todėl turi būti nagrinėjama kartu.

Erdves, skirtas pasirodymams (pavyzdžiui, spektakliams), galima sutikti senovės graikų kultūroje jau 400 m. pr. Kr., tačiau muzika buvo naudojama tik kaip spektaklių dalis ir tuo metu nebuvo suvokiama kaip atskira scenos meno forma.

Tradiciškai muzika buvo naudojama įvairių religinių ritualų metu (bažnyčiose, krikščionių ritualuose) ir, kaip neatskiriama pramogų dalis, – šokiams, tautosakai ir pan.

Feodalinei valdžiai plečiantis viduramžiais ir renesanso laikotarpiu plačiai paplito dvaro rūmų muzika ir rūmų orkestrai.

Kartu su dvaro rūmų ir liaudies muzika taip pat vystėsi ir bažnytinė muzika, kurią pradėjo krikščioniai, Romoje, IV amžiuje ir VI amžiuje pasiekė kulminaciją su grigalinėmis dainomis, pavadintomis popiežiaus Grigaliaus vardu, kuris taip pat yra atsakingas už natų įvardinimą (A, B, C ir t. t.). IX amžiuje muzika vystėsi į polifoninę, kam turėjo įtakos šiaurinės gentys, naudojusios polifoniją. Muzikos vystymasis į polifoniją buvo sutinkamas tam tikruose regionuose, pavyzdžiui Notre Dame, Paryžiuje. Vienuolis Guido iš Arezzo maždaug 1000-iais metais suskirstė principines muzikos notacijos sistemas, kurias naudojame ir dabar. Nuo 1400-ųjų metų muzikoje naudojama vis daugiau instrumentų ir polifonija įgavo užbaigtumą renesansinėje muzikoje.

Tačiau muzika vis tiek buvo tik pridėtinė kitų pasirodymų – spektaklių, šokių, puotų ar bažnytinių ceremonijų – dalis.

1.1. KLASIKINIŲ ATLIKIMO MENO ERDVIŲ RAIDA

Pirmosios erdvės, skirtos tik muzikai, buvo statomos Italijoje – tai operos namai (žr. skyrių 2.3).

XVII a. pradėjo formuotis nauja muzikos kryptis, kilusi iš operų uvertiūrų, taip pat kūrinių, parašytų specialioms progoms. Šios naujos muzikos pavyzdžiai yra concerto grosso, solinis koncertas, siuita (pavyzdžiui, Hendelio vandens muzika).

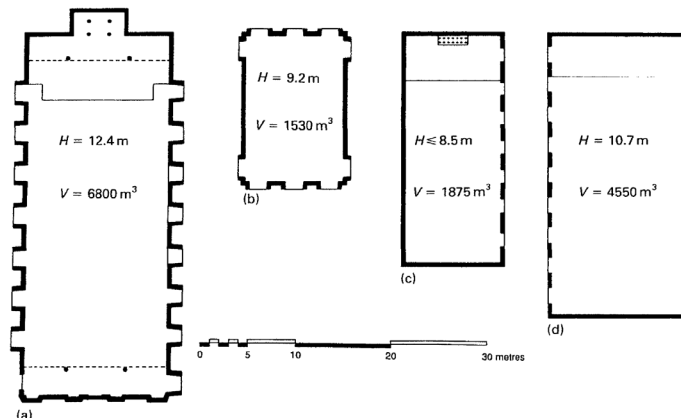
Viena iš priežasčių, paskatinsusių šį savarankiškų muzikos pasirodymų atsiradimą, – kylantis viešųjų koncertų populiarumas. 1672 m. pirmasis viešas koncertas, skirtas specialiai muzikai, vyko Londone ir per sekantį dešimtmetį ši pasirodymo forma paplito visoje Europoje (tačiau operos buvo populiarios ir prieš tai, ypač Italijoje ir Prancūzijoje). Tai paskatino susidomėjimą ir poreikį naujai simfoninei muzikai.

Nauja muzikos kryptis buvo formuojama Vienos kompozitorių: Haideno, Mocarto ir tam tikra prasme Bethoveno. Šiuo metu susiformavo įvairūs orkestrų standartai.

Taip pat šiuo periodu atsirado pirmosios salės, skirtos konkrečiai muzikai. Pirmoji muzikai dedikuota salė buvo pastatyta 1680 m. Kituose Europos regionuose muzikai skirtų salių statyba prasidėjo vėliau, viena pirmųjų – Hamburgo salė, pastatyta 1761 m., tačiau šios salės dydis nėra žinomas. 1781 m. buvo baigta Gewandhaus salė Leipcige. Per kitus šimtą metų teatrai, operos bei koncertų salės buvo vystomos kaip atskiri, specializuoti pastatai.

Haidno muzika dažniausiai buvo atliekama keturiose skirtingose salėse, iš kurių dvi egzistuoja ir dabar: Haydn-saal, Schloss Eisenstadt ir Musisaal, Scholss Esterhaza. Taip pat Haidno muzika buvo atliekama Hanoverio stačiakampiuose kambariuose ir Karališkame Teatre, Londone (žr. 1P1pav.).

1P1 pav. Haidno salės

Šaltinis: Meyer

Šių salių akustinės sąlygos turėjo būti ganėtinai skirtingos, bet yra akivaizdu, kad jos buvo arba per „sausos“, arba mažiau aidinčios, nei yra įprasta klasikinei muzikai šiais laikais. Nustatyta, kad salių reverberacijos trukmė svyravo nuo 0,8 s iki 1,5 s.

Pagrindinė Vienos klasikų salė buvo Redoutensaal Hapsburgo karališkuose rūmuose, Schloss Hofburg Vienoje, kuri buvo transformuota į pokylių salę, 1725 m. Kaip ir „Haidno salės“ (pavaizduotos aukščiau), Redoutensaal akustinės sąlygos buvo „sausos“, palyginus su tipinėmis šių laikų salėmis.

Šios salės iš esmės buvo pokylių salės ir dažniausiai buvo stačiakampio formos su labai aukštomis lubomis – tiek dėl oro kokybės, tiek dėl didingumo įspūdžio. Akustiniu požiūriu salėse naudojamos medžiagos buvo garsą atspindinčios (medinės grindys, tinkas, marmuras, keletas langų, gobelenas) ir buvo gausiai ornamentuotos. Kartais šios salės turėdavo nedidelius balkonus ir baliustradas. Salės buvo kvadratinio plano arba stačiakampio formos, dar vadinamos „batų dėžės“ (angl. „shoe-box“) tipo.

XVIII a. per. muzikoje iškilo romantizmas. Buvo dvi pagrindinės tendencijos: klasikinis, simfoninis formatas ir romantinis, kuris nepaisė klasikinės simfonijos gairių. Tuo pat metu didėjo orkestrų sudėtis (kartais – perdėtai): pvz., Berliozas norėjo rašyti muziką 10 000 muzikantų, Brahms'o ir Brücknerio orkestrai taip pat buvo ganėtinai dideli. Nors orkestrai pildėsi naujais instrumentais (ypatingoms progoms), tačiau simfoninio orkestro formatas išliko nepakitęs.

Simfoninių orkestrų repertuarai šiais laikais yra iš Vienos klasikos periodo (1770-ieji m.) iki XVIII amžiaus. Viena populiariausių to meto salių buvo Altes Gewandshaus Leipcige (žr. 1P2 pav) – pagal šių laikų standartus tokia salė būtų klasifikuojama kaip akustiškai „sausas“.

Protestantų bažnyčios turi stačiakampio planą su labai aukštomis lubomis. Dažnai galerijos ar balkonai buvo statomi muzikantams, chorams ar žiūrovams. Šios bažnyčios būdavo akustiškai gerinamos, siekiant užtikrinti kalbos raišką, nepaisant lubų aukščio. Dalis klasikinio repertuaro buvo sukurta specialiai šioms bažnyčioms.

Mažiau aktualios yra katalikų bažnyčios ir katedros. Jų svarbus tūris ir efektinga akustika taip pat paskatino specifinės muzikos, reikalaujančios didesnės, nei įprastai, reverberacijos trukmės, repertuaro atsiradimą. Įdomu tai, kad šios muzikinės kompozicijos (pvz., ankstyvoji muzika, mišios ar rekvijos) labai ilgai buvo atliekamos išskirtinai bažnyčiose ir katedrose. Šios muzikinės formos vėliau buvo „dekonstruotos“ ir pristatytos muzikai skirtose salėse.

1P2pav. Altes Gewandshaus salė

Šaltinis: Berenek

Tokia muzika reikalavo didesnės reverberacijos trukmės – apie 2 s, į ką yra svarbu atsižvelgti, projektuojant šiuolaikines sales.

XIX a. viduryje ir pabaigoje, vyravo tendencija statyti labai dideles sales, gebančias talpinti didelės apimties orkestrus. Viena iš tokių salių – Krišolo Rūmai – stovi iki šiol. Salė iš esmės buvo statoma 1851 m. Didžiajai Parodai, tačiau buvo naudojama ir koncertams, ir Hendelio festivaliui. Šiame festivalyje 1882 m. buvo rengiamas koncertas su 500 muzikantų, 4 000 atlikėjų choru ir 87 769 klausytojais. Kadangi erdvė yra tokia didelė, orkestro garsas buvo nuviliantis – panašiai kaip ir koncerto po atviru dangumi su prasta garso stiprinimo sistema. Vienintelė tokio dydžio salė, kuri iki šiol yra reguliariai naudojama koncertams, yra Karališkoji Alberto Salė, pastatyta 1871 m. Tačiau ši erdvė turi ilgą akustinių problemų istoriją ir daugiausiai naudojama išleistuvėms ir kitiems „masinio“ pobūdžio koncertams.

Nuo XIX a. vid. vystėsi dar viena tendencija – kurti „racionalaus“ dydžio koncertų sales, dauguma šių salių yra vertinamos kaip akustiškai tobulos. Vienos žinomiausios tokių salių yra Musikvereinsaal, Viena (1870 m.), Neues Gewandhaus, Leipzigas (1887-1943 m.), Concertgebouw, Amsterdamas (1888 m.) ir Bostono Simfonija (1900 m.). Paminėtinos ir kitos salės: Liverpulio Filharmonija (1849-1933 m.), the Stadt-Kazino, Bazelis (1876 m.), Šv. Andrew salė, Glazgas (1877-1962 m.) ir Grosser Tonhalleaal, Ciuriche (1895 m.), – šios salės reprezentuoja tą patį klasikinį „batų dėžės“ išplanavimo tipą [Barron] [Beranek] [Beranek96].

Bostono Simfoninė salė buvo pirmoji, kuriai projektuojant dalyvavo „akustikos konsultantas“ – W. C. Sabine. Sabine atidžiai sekė Vienos ir kitų Europos salių tradicijomis, išlaikant pagrindinę siauros ir aukštos erdvės koncepciją.

2. Koncertų salių tipologija

Siekiant suteikti pagrindą projektavimo komandai, šiame skyriuje siūloma aptarti ir analizuoti skirtingus koncertų salių tipus bei išplanavimo formas. Ši tipologija nėra išsami ir ribos tarp skirtingų salių tipų ne visada aiškiai ir griežtai apibrėžtos – pavyzdžiui, terasinė (angl. vineyard) salė taip pat gali būti klasifikuojama, kaip „batų dėžės“ tipo.

2.1. „BATŲ DĖŽĖS“ TIPO KONCERTŲ SALĖS

„Batų dėžės“ salės forma, dažniausiai asocijuojama su koncertų salėmis, yra glaudžiai susijusi su šių erdvių istorine raida (žr. dalį 1.1). Tokio tipo salėms (ypač istoriškai žinomiesiems) yra būdingas garso „pilnumas“, nulemiantis patalpos erdvumo ir „apsupančio garso“ pojūtį – tai įprasta didelėms „batų dėžės“ tipo salėms (be balkonų), kurias galima suvokti kaip „padidintą vonios kambarį“ su daug ornamentinių detalių, kurios sumažina nepageidaujamą plokščių ir paraleliškai suprojektuotų sienų efektą. Instrumentų skleidžiamas garsas (priešingai, nei tiesiogiai sklindantis garsas) sklinda link lubų, nuo kurių atsispindėdamas pasiekia auditoriją po sąlyginai ilgo atstumo (ir tuo pačiu ilgesnio laiko intervalo). Nepaisant tiesiogiai sklindančio garso, ankstyvosios akustinės energijos ir ankstyvųjų garso atspindžių yra nedaug, tuo tarpu vėlyvoji energija ir

vėlyvosios reverberacijos pojūtis dominuoja. Šie principai pasiteisina mažesnio dydžio salėse su optimaliu lubų aukštingumu, tačiau netinka didelėms salėms: ankstyvosios energijos trūkumas pasidaro juntamas, ir garso šaltinio charakteringumas bei kalbos suprantamumas suprastėja (tai dažnai sutinkama katalikų bažnyčiose ir katedrose ar „batų dėžės“ tipo salėse be balkonų). Šoniniai balkonai ir ypač jų apatinis paviršius, turi didelę reikšmę „batų dėžės“ tipo salių akustikoje. Daugumoje didelių salių parterio sėdimos vietos gauna mažiau ankstyvųjų atspindžių nuo lubų, nei nuo horizontalių šoninių ir galinių balkonų sofitų. Virš aukščiausio balkono paprastai susidaro pakankamas aukštis iki lubų reverberacijai „kauptis“ tarp šoninių sienų. Zona po aukščiausiu balkonu aprūpina salę garso atspindžiais, tokiu būdu padidinama ankstyvoji akustinė energija ir tuo pačiu garso šaltinio išraiškumas, garso aiškumas ir suprantamumas.

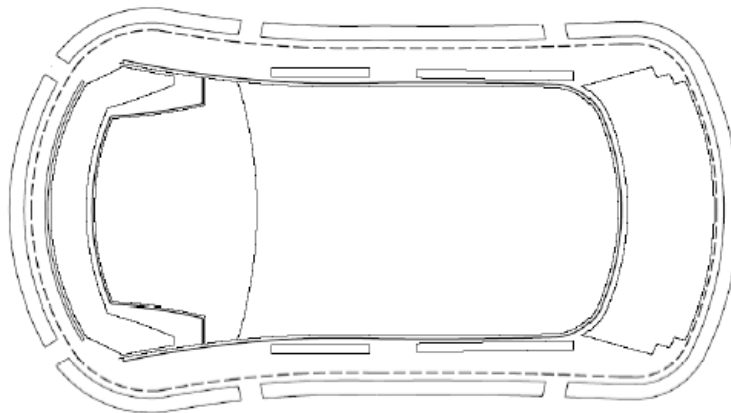
Svarbu pabrėžti tai, kad lubų aukštingumas turi ribas, kurias apibrėžia aidų (echo) santykis su 17 m distancija (grįžimo distancija – 34 m arba 100 ms vėlavimas (delay)). 17 metrų aukštis nuo scenos iki lubų yra nenaudingas muzikantams, siekiant gerų akustinių sąlygų. Salėms, kurių lubų aukštis viršija 17 m, būtina integruoti akustinius reflektorius arba lenktų formų lubas virš scenos ir pirmųjų sėdimų vietų eilių.

Dar vienas svarbus „batų dėžės“ tipo salių atributas – ornamentacija ar kiti trimačiai architektūriniai elementai – jie būtini, siekiant išvengti nepageidaujamo, paraleliai stovinčių sienų efekto, kuris modifikuoja garsą ir sukuria tarp sienų daugybinius atspindžius (fluter). XIX amžiuje ornamentacija buvo neatskiriama architektūrinės išraiškos dalis. Šiuolaikinė architektūra atsisvelgia į šiuos apribojimus, naudodant modernias skulptūras bei trimates struktūras ar parenkant sienų apdailą ar geometriją taip, kad suardytų salės sienų paraleliškumą. Šis „anti-paraleliškumas“ suteikia tai, kas dažniausiai yra vadinama „difuzija“, kuri paskatina garso atspindžių paplitimą salėje (atspindėta garso banga yra platesnė, nei tiesioginio garso banga).

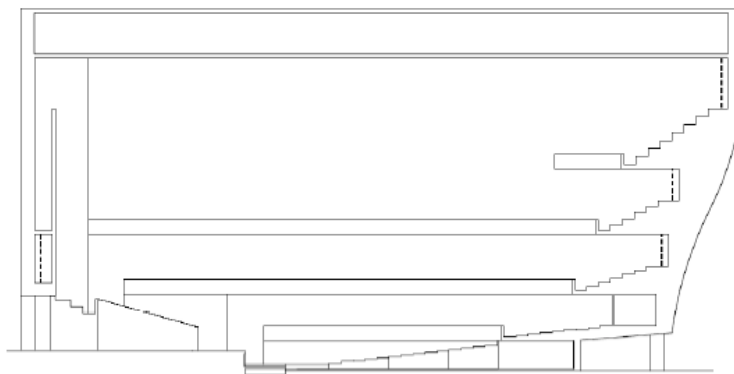
Tam tikri akustinės kokybės tyrimai realiose salėse atskleidė, kad garso difuzijos savybės – ar vidutinis salės elementų gebėjimas sklaidyti garsą – yra patys svarbiausi kriterijai, naudojami nustatyti „batų dėžės“ tipo salių akustikos kokybę.

„Batų dėžės“ salėms yra įprasta turėti stačiakampio (dažnai išėsto) formą, aukštas lubas, galerijas ar balkonų skirtus muzikantams ar auditorijai:

1P3pav. „Batų dėžės“ tipo salės pavyzdys (planas)

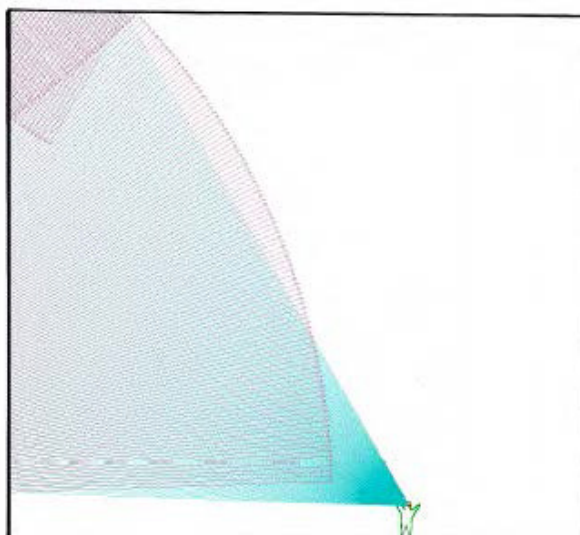

1P4pav. „Batų dėžės“ tipo salės pavyzdys (išilginis pjūvis)

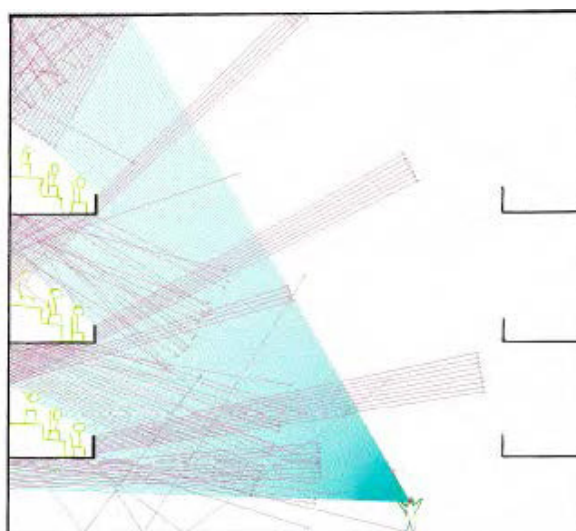

Paviršių nelygumai ir įvairios struktūros (balkonai, kolonos, nišos ir/ar kiti elementai) yra esminės, siekiant išvengti nepageidaujamo paraleliai stovinčių sienų efekto (garsų modifikacijų ar stovinčių bangų):

1P5pav. Šoninių sienų (be balkonų) atspindžiai (garso spindulių trajektorijų simuliacija, 2D schema)

1P6pav. Šoninių sienų (su balkonais) atspindžiai (garso spindulių trajektorijų simuliacija, 2D schema)

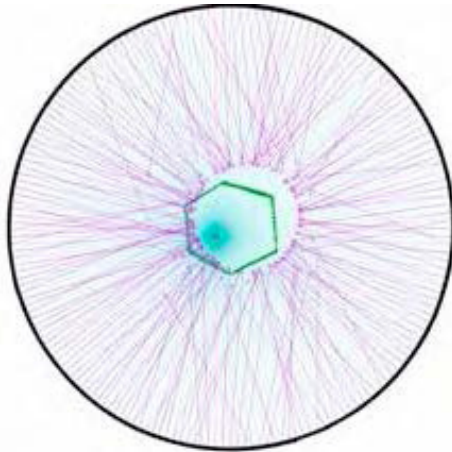
Mėlynos linijos reprezentuoja krintančius (incident) garso spindulius; rožinės ir raudonos linijos – atsispindėjusius garso spindulius. Kai salėje nėra balkonų, garso spinduliai atsispindi nuo salės lubų, (žr. 1P5pav.). Sąlyginai didelėje salėje šie atspindžiai pasiekia klausytoją su ryškiu pavėlavimu (delay), yra žymiai mažiau ankstyvųjų atspindžių, atsakingų už garso aiškumą ir apgaubiančio garso pojūtį. Parterio sėdimų vietų eilėms ankstyvuosius garso atspindžius suteikia balkonų paviršiai. Virš aukščiausio balkono paprastai yra pakankamai didelis atstumas iki lubų reverberacijai vystytis tarp šoninių sienų. Zona po aukščiausiu balkonu aprūpina salę garso atspindžiais, tokiu būdu padidinama ankstyvoji energija ir tuo pačiu garso šaltinio išraiškingumas, garso aiškumas ir suprantamumas.

2.2. TERASINIO TIPO KONCERTŲ SALĖS

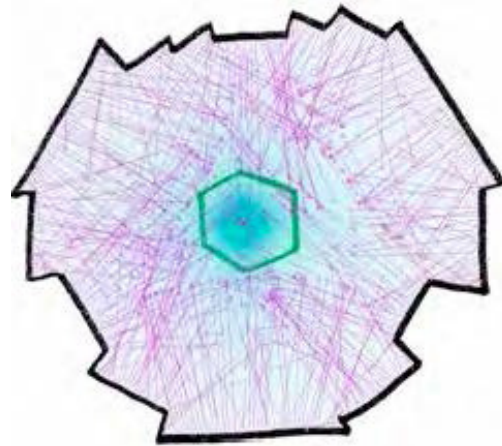
Tipinės terasinės (angl. vineyard) salės pavyzdys – Berlyno Filharmonija (Berliner Philharmonie). Svarbu pabrėžti, kad vineyard tipo salės koncepciją vystė Lothar Cremer, Berlyno Filharmonijos akustikos specialistas. Tai buvo atsakas į architekto Hans Scharoun norą, kad orkestras būtų kiek įmanoma arčiau salės centro ir būtų apsuptas auditorijos. Pirminė Scharoun idėja buvo sukurti visiškai apvalią salę, kurios forma būtų artima amfiteatrui, kur orkestro dirigentas stovėtų pačiame salės centre, po kupolo formos lubomis, kas yra akustiškai pavojingas sprendimas, nes tokia forma stipriai fokusuoja garsą. Scharoun idėjos pagrindinis motyvas – pozicionuoti orkestrą kuo arčiau salės centro ir tokiu būdu sukurti „demokratišką“ salę. Siekiant atsižvelgti į esmines akustikos taisykles, Lothar Cremer pasiūlė palapinės formos, o ne kupolo, lubas ir suardyti salės simetriją, naudojant išgaubtas formas. Jis pakeitė įgaubtas formas, kurios fokusuoja garsą, išgaubtomis formomis, kurios sklaido garsą. Centre pozicionuojamo orkestro idėja buvo išlaikyta. Tai, kad auditorija yra už orkestro, ir palei salės šonus, taip pat balkonų

nebuvimas sąlygojo salės plotį, kuris yra žymiai didesnis, nei „batų dėžės“ tipo salėse, ir kur kas platesnis, nei yra akustiškai priimta, nenaudojant papildomų, kompensuojančių akustinių elementų. Šie elementai, susidedantys iš didelių sienos atkarpų ar dalinės sienos, formuojančios vineyard terasas, padeda sumažinti tikrąjį salės plotį ir sukurti geras sąlygas garso atspindžiams, kas apibrėžia vineyard tipo salės koncepciją. Svarbu suprasti, kad dalinės sienos nėra vieninteliai elementai, garantuojantys akustikos kokybę tokiose salėse. Šių sienų paviršiaus plotas dažniausiai yra nepakankamas suteikti garso atspindžius, kurie galėtų padengti visą auditoriją. Kiti elementai, pavyzdžiui, salės lubos, - turi būti suprojektuotos taip, kad užtikrintų tolygų garso atspindžių paskirstymą visoje salėje, ir pakankamas salės tūris virš muzikantų turi svarbią, akustinę reikšmę. Akustiniai reflektoriai virš scenos, jei pasirenkamas tinkamas profilis, gali suteikti pakankamai ankstyvųjų atspindžių auditorijai, salės priekyje, taip pat muzikantams ir žiūrovams esantiems už orkestro.

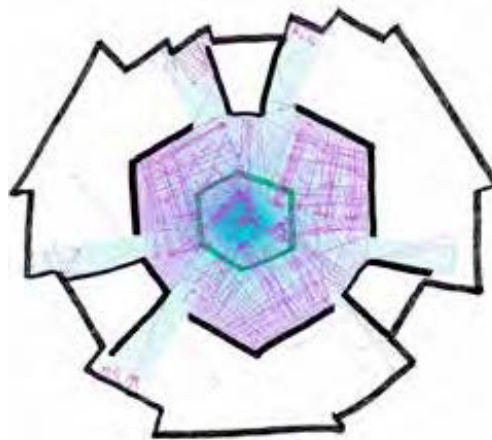
1P7pav. Vineyard salės veikimo principas: principinės garso atspindžių trajektorijų schemos

1. Apskrita salė

2. Salė su sienų nelygumais, skirtais difuzijai

3. Vineyard tipo salė su papildomomis dalinėmis sienomis arčiau scenos

Apskritos formos yra akustiškai nenaudingos ir sukuria zonas, kuriose sufokusuojamas garsas, priklausomai nuo garso šaltinio pozicijos.

Labai svarbu tokioje situacijoje suskaidyti apskritimo formos erdvę, įvedant netaisyklingos geometrijos paviršių, kurie suteiktų garso atspindžių krypčių įvairovę. Priklausomai nuo salės dydžio, svarbu atsižvelgti į atstumą nuo centre esančios scenos ir šoninių salės sienų – jei šis atstumas per didelis, gali susidaryti ankstyvosios akustinės energijos stygius pirmosioms eilėms, esančioms šalia scenos. Papildomos sienelės (riboto aukščio, arčiau scenos) užtikrina ankstyvuosius atspindžius centrinei salės zonai (žr. 1P7pav. 3 elementą).

Salės lubų forma turi būti suprojektuota taip, kad užtikrintų tolygų garso atspindžių paskirstymą visoje salėje, tuo pačiu užtikrinant pakankamą akustinį tūrį virš muzikantų.

2.3. ANKSTYVŲJŲ ATSPINDŽIŲ PROJEKTAVIMAS KONCERTŲ SALĖSE

Terminas „ankstyvųjų atspindžių projektavimas koncertų salėse“ nėra aiškiai apibrėžtas, turint omenyje tai, kad visose didelėse salėse ankstyvieji atspindžiai ir jų laikinis ir erdvinis pasiskirstymas turi būti optimizuotas. Du konkretūs koncertų salių tipai gali būti išskiriami šioje kategorijoje. Pirmiausia, ankstyvose akustikos mokslo

stadijose (kartu su garsiakalbių raida), tikslas buvo optimizuoti garso sklaidimą iš šaltinio link publikos. Buvo siekta sustiprinti garsą, sklindantį iš įvairių šaltinių, naudojant ankstyvuosius ir nukreiptus atspindžius, taip pat sumažinant neigiamą kambario aidėjimo efektą dalinai arba kiek įmanoma labiau. Tikslas buvo galėti klausytis garso šaltinių be nepageidaujamų patalpoje susidarantių efektų, susijusių su reverberacija. Klausymuisi per garsiakalbius buvo projektuojami aukšto tikslumo („high fidelity“) ir kiti „optimizuoti klausymosi kambariai“, ypač JAV, kartais talpinantys net kelis šimtus klausytojų, pasižymintys labai „sausą“ akustiką.

Šioje teorijoje akustikos specialistai neįvertino (ar tuo metu dar nežinojo), kad erdvės, apgaubiančio garso pojūtis ir poreikis klausytojui girdėti patalpą taip pat gerai, kaip ir garso šaltinį, yra ypatingai svarbus, siekiant kokybiškos akustikos. Dauguma geros akustikos erdvių buvo sugriautos ar transformuotos, panaudojant daugiau garsą atspindinčių paviršių.

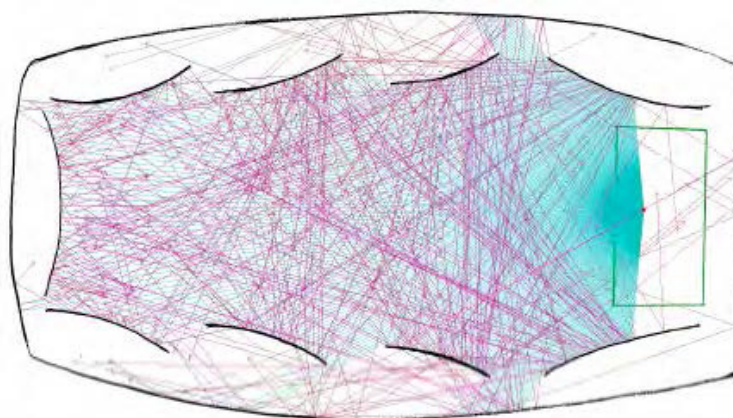
Klausytojo subjektyvius poreikis akustiškai palankiam kambario atsakui ir kambario lateraliniam atsakui – kas buvo atrasta 1960-iais – bus aptariama išsamiau skyriuje apie subjektyvius ir objektyvius akustinius parametrus. Ausis (ir smegenys) nori tuo pačiu girdėti ir sekti garso šaltinį (subjektyvus garso šaltinio suvokimas) ir girdėti bei suvokti salės erdvę, kurioje yra klausytojas (subjektyvus erdvės suvokimas). Lateraliniai ankstyvieji ir vėlyvieji atspindžiai, pasiekiantys klausytojo ausis, sukuria garso impulsų įvairovę ir padeda sukurti erdviškumo pojūtį bei padeda geriau „pasinerti“ į akustinį bei muzikinį lauką.

Antra, atsižvelgus į patalpos erdviškumo bei lateralinių atspindžių svarbą, buvo suprojektuota keletas salių, pavadintų „optimizuotų ankstyvųjų atspindžių salėmis“. Siekiant užtikrinti gerą garso šaltinio išraiškingumą didesnėse salėse (talpinančiose daugiau nei 2000 žiūrovų), integruojami reflektoriai, kurie orientuojami taip, kad naudingi ankstyvieji atspindžiai būtų suteikiami visoms sėdimoms vietoms.

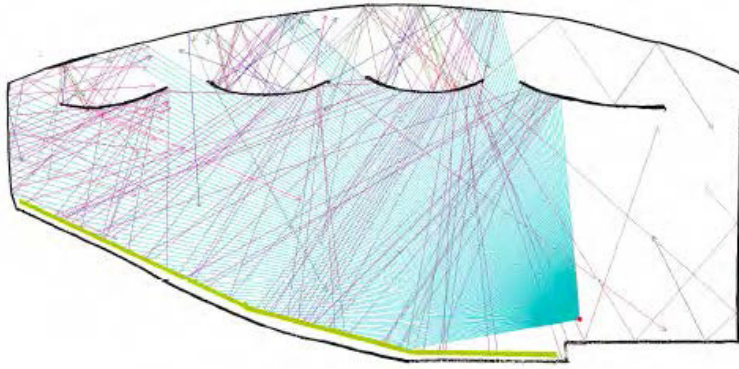
Norint užtikrinti „apgaubiančią“ akustiką, salėje naudojami reflektoriai turi būti orientuojami taip, kad daugiau aprūpintų salę šoniniais atspindžiais, nei priekiniais. Taip pat, siekiant atspindžių pasiskirstymo vienodumo ir akustinės difuzijos, reflektoriai gali įgauti formą pagal QRD (quadratic residue diffuser) koncepciją, kurią išvystė Manfred Schroeder.

Salėje naudojami reflektoriai užtikrina teisingas garso projekcijas tarp garso šaltinio ir klausytojo ir tuo pačiu sustiprina garso išraiškingumą. Kadangi reflektoriai gali būti naudojami atviro tipo (nesukuriantys aklinių užtvarų, kurios suskaidytų salę į atskiras erdves), yra išlaikomas salės tūris, kuris leidžia sukurti ilgesnę reverberacijos trukmę ir pakankamą reverberacijos lauką. Priešingu atveju vėlyvasis reverberacijos laukas dažniausiai bus „maskuojamas“ ankstyvųjų garso atspindžių.

1P8pav. Principinė „optimizuotų ankstyvųjų atspindžių koncertų salėje“ schema. Salės planas. Dvimačių garso atspindžių trajektorijų simuliacija

1P9pav. Principinė „optimizuotų ankstyvųjų atspindžių koncertų salėje“ schema. Išilginis pjūvis. Dvimačių garso atspindžių trajektorijų simuliacija

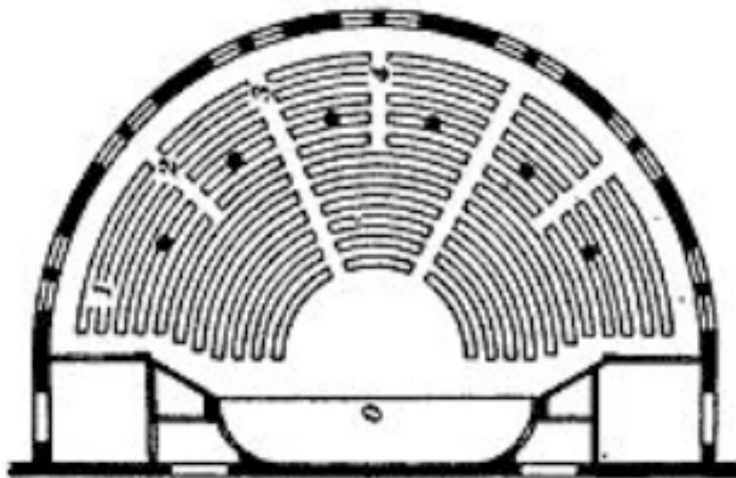

Lubos turi būti pakankamai aukštos, kad užtikrintų pakankamą akustinį tūrį. Lubų reflektoriai suteikia pakankamai ankstyvųjų atspindžių užtikrinančių aiškų, gerai suprantamą garsą visose salės vietose.

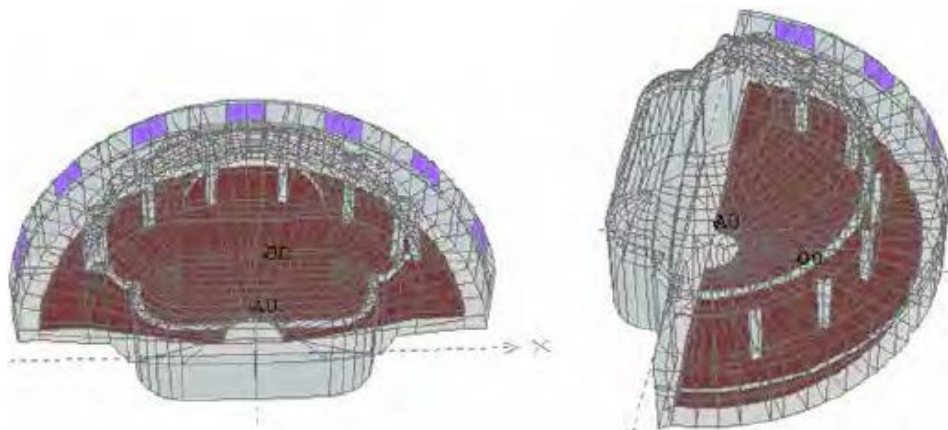
2.4. ARENOS IR AMFITEATRO TIPO KONCERTŲ SALĖS

Arenos ir amfiteatro tipo salės išsivystė iš senovės teatrų ir amfiteatrų. Tokia forma yra akustiškai palanki teatrui ir kalbai: atstumas tarp garso šaltinio ir klausytojo yra sumažinamas, tiesioginis garsas turi pakankamai energijos (ypač jeigu sėdimų vietų eilės kyla logaritmine seka) ir naudojama reflektuojanti siena giliau scenos. Tačiau ši forma yra akustiškai problematiška muzikai, dėl to reikia didinti reverberacijos trukmę ir patalpos efektą (room effect), mažinant akustinį tūrį. Apskritimas – sfera – yra geometrija, nepalanki tolygiam reverberacijos laikui susikurti. Kai garso šaltinis pozicionuojamas sferos centre, garso atspindžiai susidaro tik palei sferos skersmenį, dėl to klausytojai, nesantys salės centre, negauna lateralinių atspindžių. Apskritimas yra palankus perduoti energiją nuo šaltinio iki klausytojo, kai šie yra nutolę tokiu pat atstumu nuo apskritimo centro (pvz., šnabzdėjimo galerijos (whispering gallery)) – tačiau yra nepalankus, kai šaltinis ir klausytojas yra išdėstomi skirtingais atstumais nuo apskritimo centro. Norint sukurti akustiškai gerą amfiteatro formos salę, reikia joje integruoti akustinius elementus (stiprią akustinę difuziją ar dalinę garso sugertį) ant sienų, siekiant išardyti išgaubtą salės formą, kuri fokusuoja garsą, ir pridėti akustiškai atspindinčius paviršius salėje, siekiant išgauti geresnę akustinės energijos paskirstymą. Vienas iš sprendimų – suformuoti didelį koridorių aplink auditoriją, kad garsas nepasiektų pagrindinių, gaubtų salės sienų, kurios fokusuoja garsą. Taip pat galima panaudoti garso reflektorius, dalinai dengiančius sceną ir auditoriją, siekiant geresnės garso energijos distribucijos. Apibendrinant, šio tipo salėse pirmiausia reikia išvengti garso fokusavimo ir užtikrinti vienodą akustinės energijos pasiskirstymą visoje salėje, nes dažniausiai akustikos kokybė sėdimose vietose arčiau scenos labai skiriasi nuo vietų esančių toliau ir aukščiau.

1P10pav. Arenos tipo salės pavyzdys

1P11pav. 3D arenos tipo salės modelis su nurodytais akustiniais sprendimais

2.5. VĒDUOKLĒS FORMOS KONCERTŲ SALĒS

Tai salės tipas, kurio akustiniu požiūriu reikėtų vengti. Tokios formos privalumas yra tai, kad yra pasiekiami maksimali talpa sąlyginai trumpame atstume iki scenos galo, išlaikant gerą matomumą (sightline). Nėra nuostabu tai, kad tokio tipo salės dažniausiai būna daugiafunkcio pobūdžio, galinčios rengti tiek operas, tiek koncertus. Šio tipo salės daugiausiai buvo statomos po II-ojo pasaulinio karo, ir didelis kiekis jų gali būti sutinkamas Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Kai šios salės buvo projektuojamos, supratimas apie kintamą akustiką nebuvo pakankamai išvystytas. Akustikos specialistai koncentravosi į „vidutinį reverberacijos laiką“, kuris būtų kaip kompromisas tarp optimalios reverberacijos trukmės, tinkamos klasikinės muzikos koncertams, ir tuo pačiu operai. Lateralinių atspindžių svarba taip pat nebuvo atrasta.

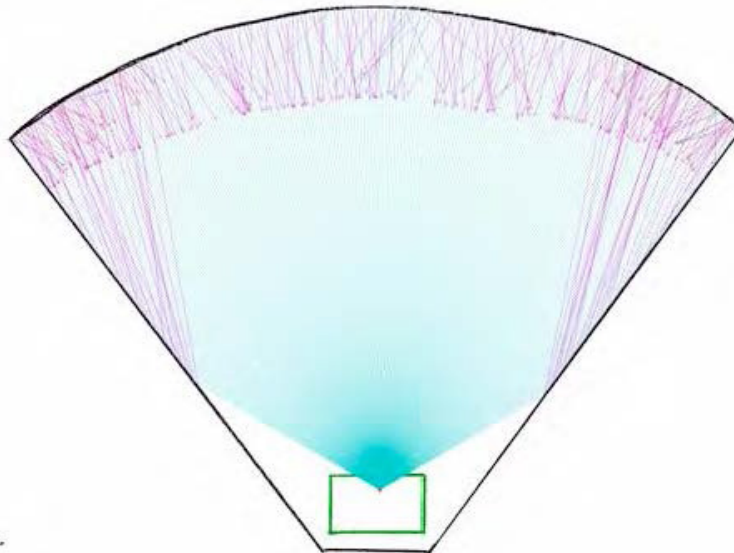
Garso atspindžiai, susidarantys nuo šoninių, tokio tipo salės sienų yra nukreipiami į patalpos galą, tuo tarpu salės priekis ir vidurys negauna jų pakankamai. Lateralinių atspindžių trūkumas gali būti iš dalies kompensuojamas, įvedus reflektorius lubose (didžioji dalis vėduoklės tipo salių turi sąlyginai žemas lubas ir to pasėkoje turi mažą akustinį tūrį, kuris neužtikrina pakankamos vėlyvosios reverberacijos trukmės). Šis lateralinių atspindžių stygius sąlygoja prastą, subjektyvų, apgaubiančio garso išpūdį.

Kai kurios šiuolaikinės salės naudoja vėduoklės formos principą. Tačiau tokios erdvės tik patvirtina, kad tokia forma yra kenksminga patalpos akustikai ir kad tokios salės gali būti akustiškai pateisinamos tik įvedus papildomus, gerai įvertintus ir suprojektuotus garso reflektorius, kurie padėtų „suardyti“ nepalankią vėduoklės formą.

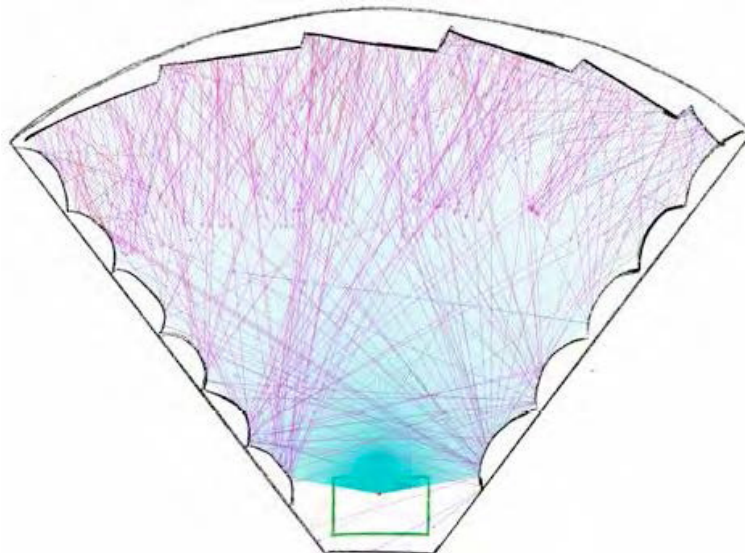
1P12pav. Vėduoklės tipo salės pavyzdys. Planas

1P13pav. Vėduoklės tipo salės akustinis efektas: dvimatė garso atspindžių trajektorijų simuliacija

1P14pav. Vėduoklės tipo salė su integruotais akustiniais sprendimais. Planas

Yra dar vienas salės tipas, kilęs iš vėduoklės formos salių, vadinamas „atvirkštine vėduokline sale“. Tai tarytum „batų dėžės“ tipo pratęsimas ar optimizavimas, kai šoninės salės sienos nėra paraleliai viena kitai, ir yra sukuriama erdvė, kurioje salės priekis yra platesnis, nei salės galas. Tokios salės privalumas yra tai, jog lateraliniai atspindžiai, susidarantys nuo šoninių sienų, yra efektyvesni salės gale. Stačiakampio „batų dėžės“ tipo salėje garso atspindžiai nuo galinės ir šoninių sienų nepasiekia salės vidurio – siaurinant salės galą, šie atspindžiai gali būti nukreipti į klausytojus salės viduryje. Dėl to garso atspindžiai yra sustiprinami salės gale ir tuo pačiu visoje auditorijoje.

2.6. DAUGIAFUNKCĖS SALĖS

Daugiafunkcės (daugiafunkcinės) salės idėja vyrauja jau labai seniai (pvz., pokių salės rūmai, kuriose buvo rengiami ir koncertai, kas yra artima šiuolaikinei koncertų salės sampratai), tačiau aiškiai apibrėžta pirmojoje XX a. pusėje ir neturėjo konkrečių pritaikytų sprendimų iki XX a. pabaigos.

Iki 1950-ųjų, sulaukus užklauso dėl daugiafunkcinės salės įrengimo, kurioje galėtų būti rengiami koncertai ir operos, akustikos specialistai ieškodavo kompromiso tarp įvairių akustinių kriterijų. Tuo metu daugiafunkcinės salės būdavo „statiškos“ ir neturėjo kintamos akustikos sprendimų su reverberacijos trukme, tinkama operai, tačiau žymiai per trumpa klasikinei muzikai koncertams.

Muzikantai ir klausytojai vieningai kritikuodavo šias sales ir įvertindavo jas kaip akustiškai nepriimtinas. Dabar žinome, kad, norint adekvačiai pritaikyti salę skirtingiems renginiams, reikia:

- Integruoti kintamos akustikos sprendimus. Šie sprendimai turi leisti ne tik pakitimą reverberacijos trukmėje (naudojant akustines užuolaidas ar kitas sugeriančias medžiagas, ar naudojant dirbtinę reverberaciją pasitelkiant elektronines sistemas). Taip pat turėti galimybę kontroliuoti patalpos tūrį, garsumą, šoninius atspindžius bei spektrinį ir orkestro balansą.
- Integruoti „lanksčius“ architektūrinius patalpos sprendimus. Priklausomai nuo situacijos, šios modifikacijos gali būti minimalios arba sudėtingos ir kompleksinės. Taip yra todėl, kad skirtingi pasirodymai turi nevienodus poreikius ir reikalauja įvairių sąlygų, kalbant apie santykį tarp atlikėjo ir žiūrovo. Norint išspręsti šį uždavinį teisingai, taip pat reikia įvertinti ir publikos lūkesčius tam tikriems pasirodymams.

Per pastarąjį dešimtmetį architektai, teatro konsultantai ir akustikos specialistai pasiūlė galimų sprendimų įvairovę:

- Akustinės užuolaidos, galinčios judėti horizontalia kryptimi (dažniausiai po šoniniais salės balkonais, palei salės sienas) arba vertikalia kryptimi (dažniausiai nusileidžiančios nuo lubų, arba palei salės sienas, už apšvietimo tiltų, arba lubų centre, tiesiai virš auditorijos).
- Aukštį keičiančios lubos, leidžiančios keisti akustinį tūrį, priklausomai nuo norimos išgauti akustinės aplinkos – kartais uždengiant balkonus, kartais keičiant akustinį tūrį, nekeičiant žiūrovų skaičiaus.
- Akustinio tūrio varijavimas, judinant sienų elementus ar uždarant ir sumažinant dalį salės tūrio.
- Salės tūrio varijavimas, integruojant reverberacijos kambarius. Šie kambariai prideda papildomo tūrio, kuris gali būti sujungiamas su pagrindiniu salės tūriu.
- Akustinis tūrių jungimas tarp salės tūrio (įskaitant muzikantus ir žiūrovus) su antraeilium tūriu (pozicionuojamu už akustinių reflektorių ir dažniausiai nematomas), keičiant akustikos reflektorių padėtį ar angą, esančią tarp dviejų tūrių.
- Galimybė išmontuoti dalį arba visas sėdimas vietas ir sumontuoti plokščią pagrindą koncertams su stovima publika.
- Galimybė didinti ar mažinti scenos plotą: arba scenos priekyje naudojant vieną ar keletą scenos elementų, arba scenos gale, šalinant vietą, pritaikytą chorui ar žiūrovams.
- Operos ir teatro pasirodymams labiausiai žinomas mechanizmas, skirtas pritaikyti salės akustiką simfoninei muzikai, yra scenos kriauklės integravimas scenoje, galimai su priekiniais scenos elementais. Tokie projektai dažnai naudoja vieną ar keletą liftais keliamų orkestro duobių, galinčių sutalpinti didelį skaičių orkestro dalyvių, priešais avansceną.
- Kiti, labiau sudėtingesni, kintamos akustikos ir „lanksčios“ architektūros sprendimai, ypač operos namuose ir teatruose:
- Mobili avanscena (salėse su vertikaliu, techniniu bokštu, fly tower): daugiafunkcinėse salėse, kuriose reikia platinti avanscenos plotį klasikinės muzikos koncertų metu, avanscenos plotis gali būti platesnis, nei 20 m, kas yra plačiau už koncertų scenos plotį.
- Mobilūs persirengimo kambariai scenos šonuose, formuojantys avanscenos portalą, galintys jį praplatinti nuo 12-14 m iki 20 m. Kartais šie persirengimo kambariai gali sukurti aplinką ašį, kitais atvejais gali būti judinami palei scenos šonus.
- Dalinai ar pilnai mobilūs chorų balkonai. Chorui skirtų eilių mobilumas suteikia galimybes varijuoti orkestro dydį (dalyvių skaičių) ir lokaciją, tuo pačiu varijuoti choro (ar auditorijos), esančio už orkestro, dydį. Kai visos chorui skirtos eilės gali būti pašalinamos nuo scenos, atsiranda galimybė pozicionuoti koncertų salės galą tradiciniame vertikaliame, techniniame bokšte.
- Mobilios choro platformos (taip pat skirtos auditorijai): jos dažniausiai turi du ar tris lygius, su integruota vidine laiptų struktūra gale, ant ratų ar oro pagalvių. Jos yra judinamos scenoje panašiai, kaip orkestro kriauklės elementai.

Dauguma salių, kurios panaudojo progresyvius kintamos akustikos metodus ir „lanksčius“ teatrinius/ architektūrinius sprendimus, yra stačiakampio formos. Tam yra gera praktinė priežastis: salėje esančių objektų dispozicionavimą lengviau įsivaizduoti paprasčiausioje stačiakampio geometrinėje formoje. Įdomu tai, kad kitų tipų salėms (pvz., vineyard tipo) retai kada pavykdavo integruoti „lanksčios“ akustikos sprendimus, nepaisant jų poreikio.

2.7. SALĖS TALPUMAS

Dalis klasikinės simfoninės muzikos koncertų repertuarų buvo skirti mažesnio dydžio salėms, talpinančioms mažiau žiūrovų, nei šiuolaikinės koncertų salės. Pavyzdžiui, Hanoverio Aikštės salė, Londone, kuriai Haidnas parašė savo paskutinę simfoniją, gali talpinti 700 sėdimų vietų, tuo metu buvo laikoma didele sale. Kita dalis klasikinės simfoninės muzikos repertuaro, sukurto XIX amžiuje ir XX amžiaus pradžioje, buvo skirta koncertų salėms, talpinančioms nuo 1000 iki 2000 žiūrovų.

To meto komforto standartai leido atstumui tarp sėdimų eilių būti žymiai mažesniai, nei yra priimtina šiuolaikinėms koncertų salėms – šios salės turėjo mažesnę užimamą paviršiaus plotą ir mažesnę akustinę tūrį.

Paraleliai vystantis salėms ir jų dydžiui, taip pat vystėsi ir muzikos instrumentai ir jų akustinė galia. Tai apima beveik visus instrumentus: styginius (metalinų stygų raida, įvairūs derinimo būdai ir t.t.), pianinai (klavesino raida, nuo pianino iki fortepijono su metaliniu rėmu leidžiančiu labiau įtempti stygas), pučiamieji instrumentai ir pan. Kalbant apie akustinę galią, žymiausias progresas susijęs su pučiamaisiais ir mušamaisiais instrumentais, dėl ko buvo sutrikdomas orkestrinis balansas. Dėl šios priežasties nėra būtina „sustiprinti“ šiuos instrumentus dar labiau, naudojant netoliese esančius garso reflektorius. Priešingai, projektuojant koncertų salę, reikia turėti tai omenyje, norint išvengti šių instrumentų, kurie paprastai būna išdėstomi scenos gale (arti atspindinčių paviršių), akustinės galios pertekliaus.

Šiandien, projektuojant koncertų salių akustiką, reikia atsižvelgti į tris skirtingus salių, skirtų simfoninei muzikai, talpumus:

- Tarp 1300 (ar mažiau) ir 1500 vietų;
- Tarp 1500 ir 2000 vietų;
- Daugiau nei 2000 vietų.

2.7.1. SALĖS, TALPINANČIOS MAŽIAU, NEI 1500 VIETŲ

Būtina suvokti, kad simfoninio orkestro sukeliamas garso lygis nepriklauso nuo žiūrovų skaičiaus. Salė, ir svarbiausia jos akustinis tūris, turi būti projektuojama, kreipiant dėmesį į garso lygio ir akustinių sąlygų santykį su orkestru, per daug nesureikšminant žiūrovų skaičiaus salėje. Salėse, talpinančiose mažiau nei 1500 žiūrovų, tūris, atitenkantis vienam žmogui, yra reikšmingas, ir didėja, mažėjant sėdimų vietų skaičiui. Keičiama ar fiksuota papildoma garso sugertis salėje kompensuos mažesnę sėdimų vietų skaičių.

Turint užtenkamą akustinę tūrį ir atsakingai suprojektuotą garso sugertį, galima išvengti salės garsinio „prisotinimo“, nepalankaus dideliems orkestrams.

2.7.2. SALĖS, TALPINANČIOS 1500-2000 ŽIŪROVŲ

Salėse su 1500 ar 1800 vietų, ar netgi 2000 vietų simfoninio orkestro garsumas yra balanse su užimtų vietų skaičiumi. Kaip minėta anksčiau, dauguma šiais laikais atliekamo simfoninės muzikos repertuaro (romantinio ar modernaus) buvo parašyta tokio dydžio salėms. Šiose salėse simfoninio orkestro sukeliama akustinė galia sukuria garsumą, kuris atitinka publikos lūkesčius ir subjektyvius poreikius.

Tačiau yra ne vienas kriterijus, nulemiantis gerą akustinę kokybę. Pavyzdžiui, reikia užtikrinti, kad muzikinis raiškumas bus patenkinamas visose sėdimose vietose (atsižvelgiant į instrumentų aiškumą ir muzikinę išraišką). Šiais laikais žmonės yra pripratę klausytis muzikos įrašų per radiją ar CD plokšteles (kuriuose mikrofonai yra sąlyginai arti garso šaltinio, kas suteikia aukštą garsinį tikslumą). Tam tikra prasme koncertų salių akustika turi patenkinti šį lūkestį. Taip pat turi būti sukuriama geras apgaubiančio garso išpūdis, naudojant ryškius lateralius atspindžius ir pakankamą visakryptę (*omni-directional*) vėlyvą reverberaciją. Orkestrinis ir spektrinis balansas turi būti optimizuoti, be to, užtikrintas komfortiškas girdimumas tarp muzikantų ir, galiausiai, turi būti eliminuoti daugybiniai atspindžiai (*flutter*) tarp paralelių sienų.

Keblesnė situacija susidaro, kalbant apie kamerinę muziką ar rečitalius, kadangi ansamblių sukeliama akustinė galia nėra pritaikyta ir yra nepakankama tokio talpumo salėms. Norint išgauti geras akustines sąlygas tokio tipo koncertams, salė turi būti aprūpinta didesniu garsą atspindinčių reflektorių skaičiumi, kad šie padėtų sukurti mažesnės salės akustinės aplinkos išpūdį.

2.7.3. SALĖS, TALPINANČIOS DAUGIAU, NEI 2000 VIETŲ

Salės, talpinančios daugiau, nei 2000 žiūrovų, iškelia dvigubą iššūkį. Pirmiausia, garso lygis tokioje salėje turi būti maksimizuotas – paprasčiausiai todėl, kad simfoninio orkestro išgaunama akustinė energija yra ribota. Žmogaus ausis, kaip ir suvokimas, yra jautrus akustiniam garsumui, ir jeigu šis yra per mažas, nebus sukuriama „apgaubiančio“ garso išpūdis, ir tuo pačiu nukentės klausytojo galimybė „pasinerti“ į pasirodymą. Antra, didinant sėdimų vietų skaičių, tuo pačiu didinami salės matmenys, todėl didėja atstumas tarp garsą

atspindinčių paviršių ir garso šaltinio, kas padaro garso reflektorius mažiau efektyvius. Taip pat yra svarbu tai, kad garso atspindžių (santykiyje su tiesioginiu garsu) laikinė vėlavimo trukmė (*time delay*) yra ilginama, didinant salės matmenis: jeigu atstumas iki reflektoriaus peržengia normą, žmogus nebesuvoks atsispindėjusio garso ir tiesioginio garso, kaip vientiso, ir suvoks, kaip atskirus garsus. Tuomet šie (per daug pavėlavę) garso atspindžiai nebus vertinami kaip ankstyvieji atspindžiai, todėl susidarys ankstyvosios akustinės energijos trūkumas. Be to, aido (echo) apribojimai – maždaug 100 ms santykiyje su 17 m distancija (arba skirtumas tarp tiesioginio garso ir maždaug 30 m atsispindėjusio garso distancijos) rodo, kad yra didelė tikimybė, jog susidarys nepageidautini aidai. Tai ypač taikoma salėms, talpinančioms daugiau nei 2000 žiūrovų.

Didelėse salėse svarbu išdėstyti reflektorius arčiau muzikantų ar auditorijos, o ne salės sienų.

Vienas iš būdų yra integruoti vieną ar daugiau reflektorių virš muzikantų ir pirmųjų sėdimų vietų eilių, kur atstumas nuo galvos iki lubų dažniausiai yra didelis, ir klausytojai yra nutolę nuo salės sienų. Tai padidintų akustinį komfortą muzikantams, tuo pačiu užtikrintų reikiamus garso atspindžius pirmosioms auditorijos eilėms. Išskiriami du pagrindiniai tokių reflektorių variantai:

- Vienas didelis reflektorius su mažiausiai 200 m² paviršiaus plotu (kaip scenos plotas ar daugiau), dažniausiai vadinama „skliautu“ (*canopy*);
- Mažesnių reflektorių rinkinys (dar vadinamas „klasteriu“), kuris bendrai sudarytų mažiausiai 150 m² plotą, išdėstomas taip, kad padengtų mažiausiai 250 m² scenos ploto.

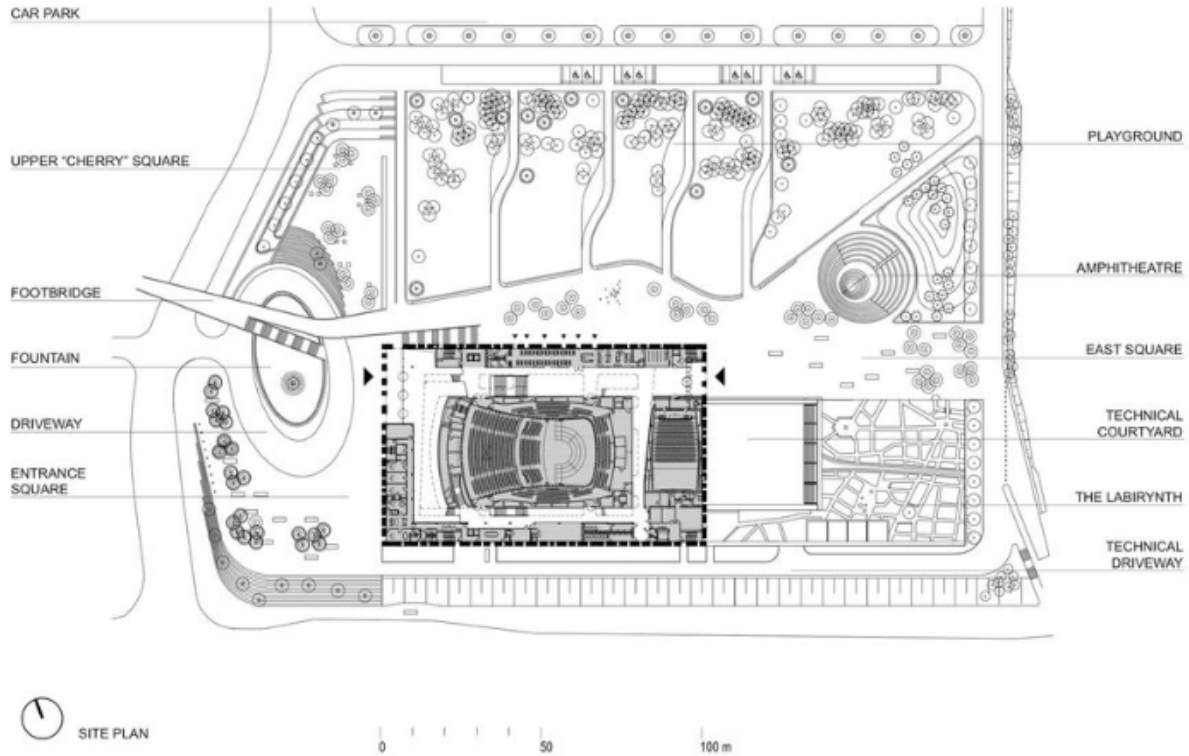
Salėje, kuri yra skirta tik simfoninio orkestro koncertams, su gerai žinomu ir ribotu repertuaru, galima naudoti „skliauto“ ar „klasterio“ tipo reflektorius virš scenos. Tačiau, jeigu salėje numatomi įvairaus pobūdžio koncertai (rečitaliai, kamerinės ar simfoninės muzikos orkestrų koncertai), būtina, kad šie reflektoriai („skliauto“ ar „klasterio“ tipo) turėtų galimybę keisti aukštį ar netgi savo nuolydį.

Šie reflektoriai turi užtikrinti komfortišką girdimumą tarp muzikantų ir suteikti pakankamai ankstyvųjų garso atspindžių klausytojams, esantiems šalia scenos, priešais orkestrą, tuo pačiu klausytojams, esantiems šonuose ir į scenos galą (ypač tuo atveju, jeigu scenoje už orkestro stovės choras). Užduotis yra sukurti balansą, kuris užtikrintų komfortišką muzikantų girdimumą tarpusavyje ir akustinį komfortą klausytojams, tuo pačiu gerą abipusį girdimumą tarp choro ir muzikantų, esančių scenoje.

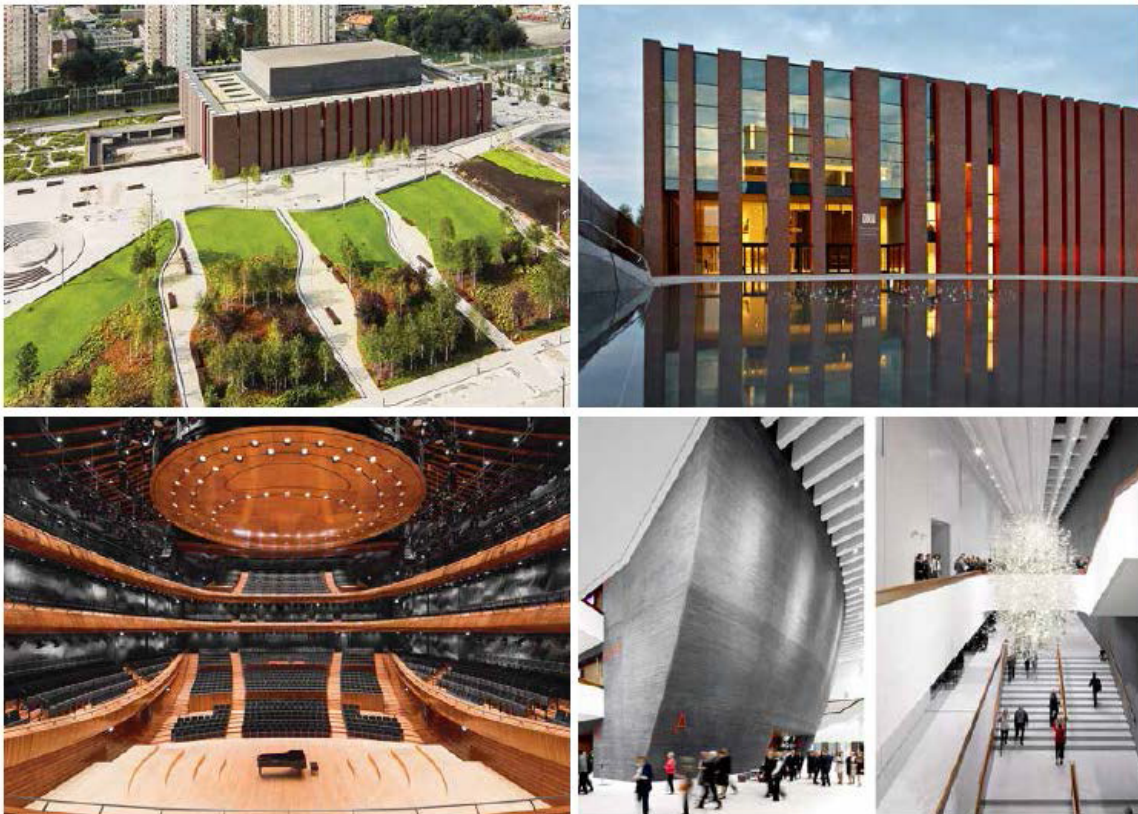
2 priedas

NARODOWA ORKIESTRA SYMFONICZNA POLSKIEGO RADIA (LIET. LENKIJOS NACIONALINIO RADIJO SIMFONINIS ORKESTRAS, ANGL. CONCERT HALL OF POLISH NATIONAL RADIO SYMPHONY ORCHESTRA IN KATOWICE) SCHEMAS, NUOTRAUKOS IR KITI VAIZDAI

Objekto ir gretimybių schema:

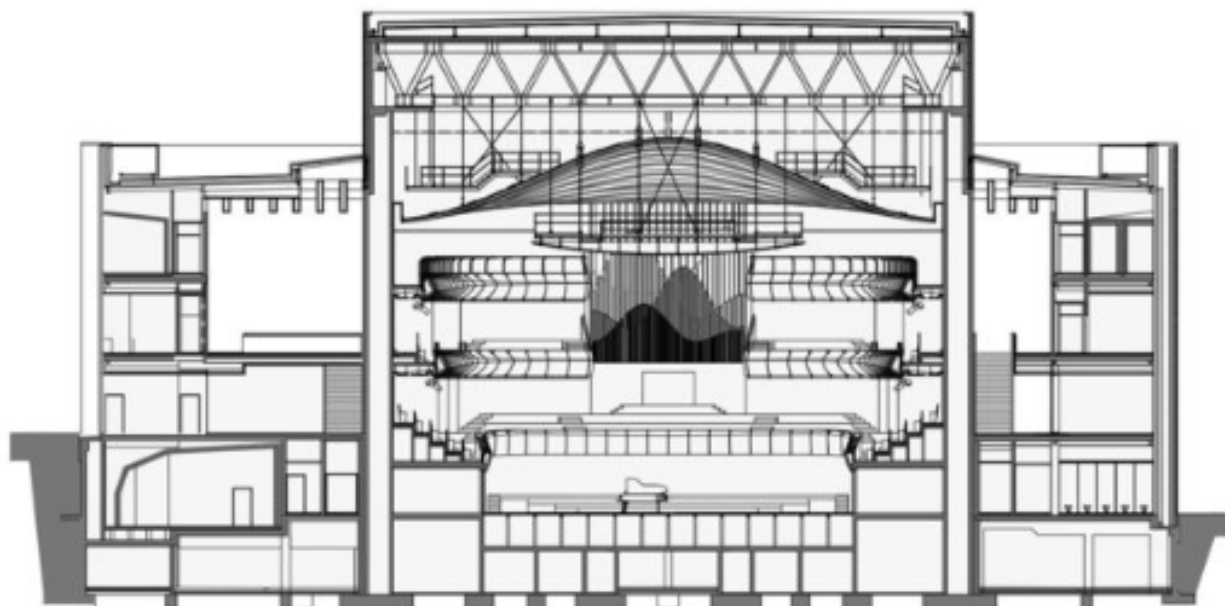

Bendrieji vaizdai:

Schemos ir brėžiniai:

Pjūviai

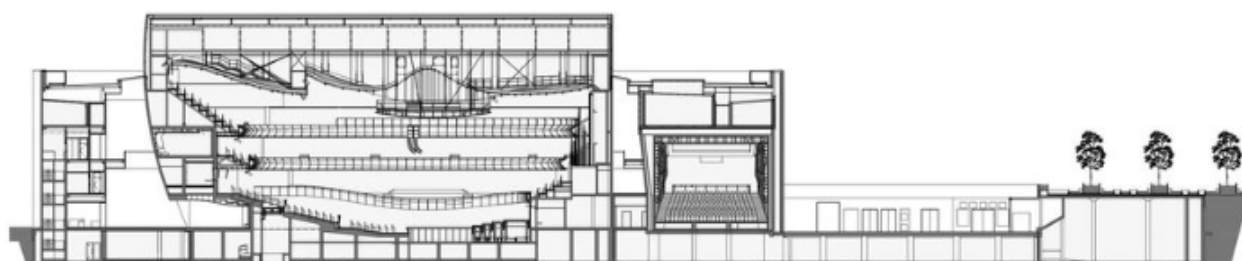

CROSS SECTION

0

10

50 m

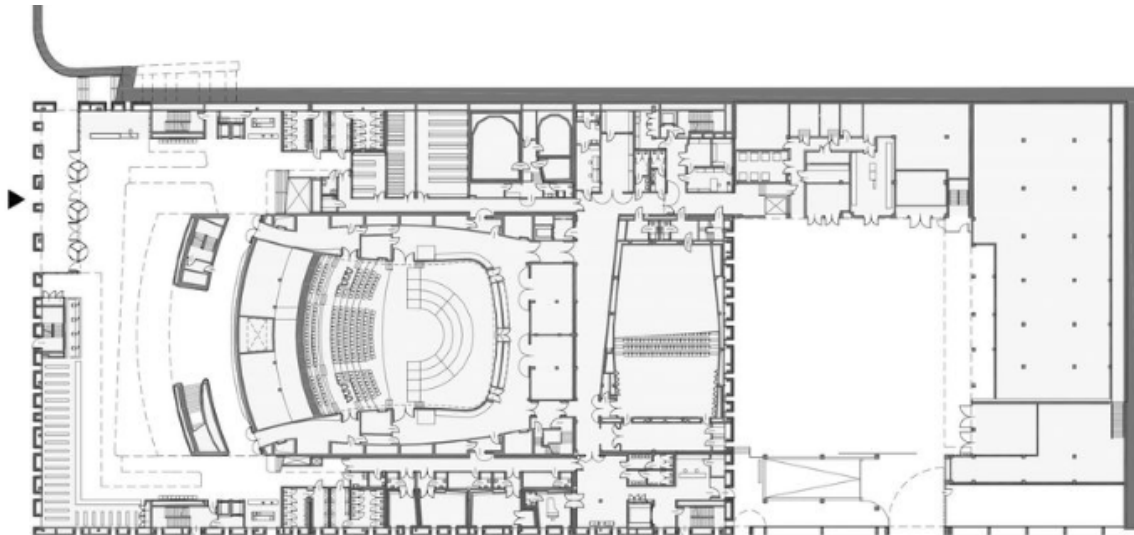
LONGITUDINAL SECTION

0

10

50 m

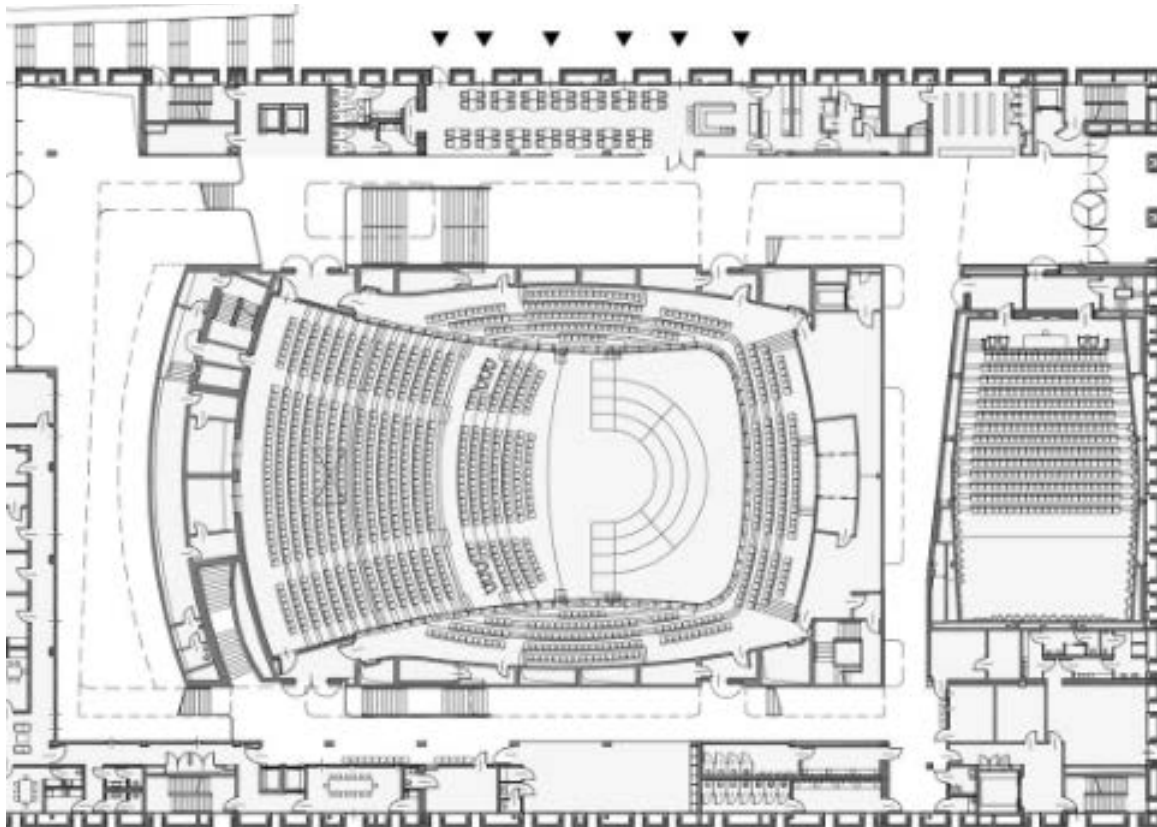
1-asis aukštas (ground floor)

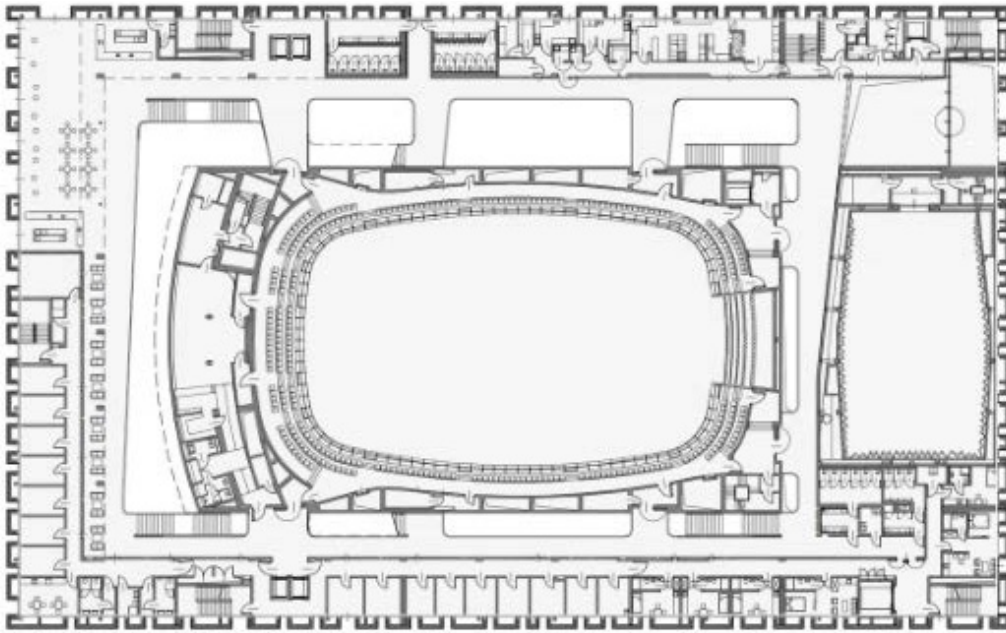

GROUND FLOOR

0 10 50 m

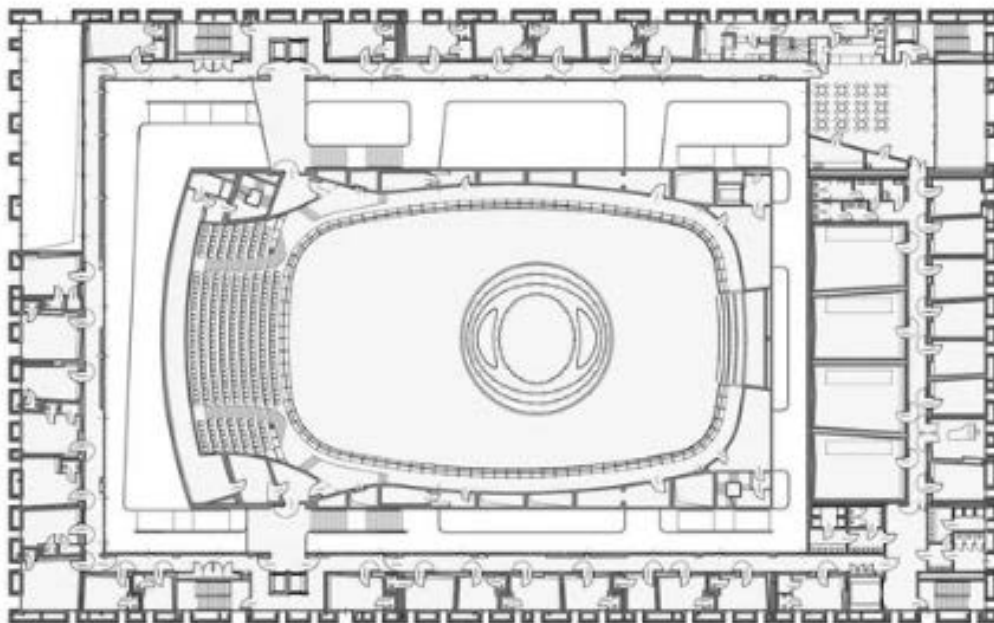
2-asis aukštas (first floor)

3-asis aukštas (second floor)

SECOND FLOOR

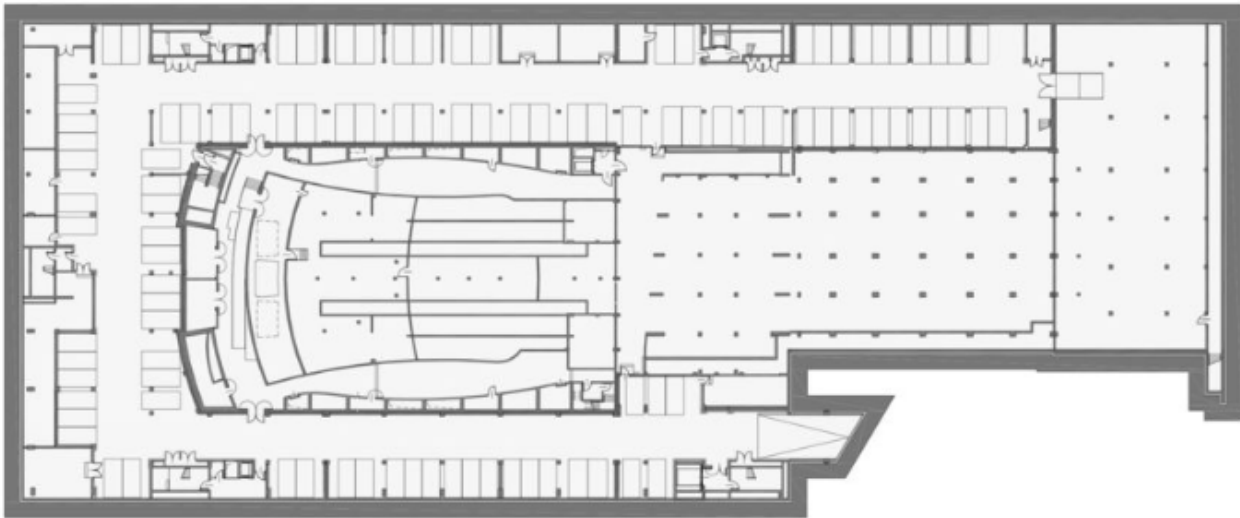
0 10 50 m

4-asis aukštas (third floor)

THIRD FLOOR

0 10 50 m

Rūsysis (basement floor)

BASEMENT FLOOR

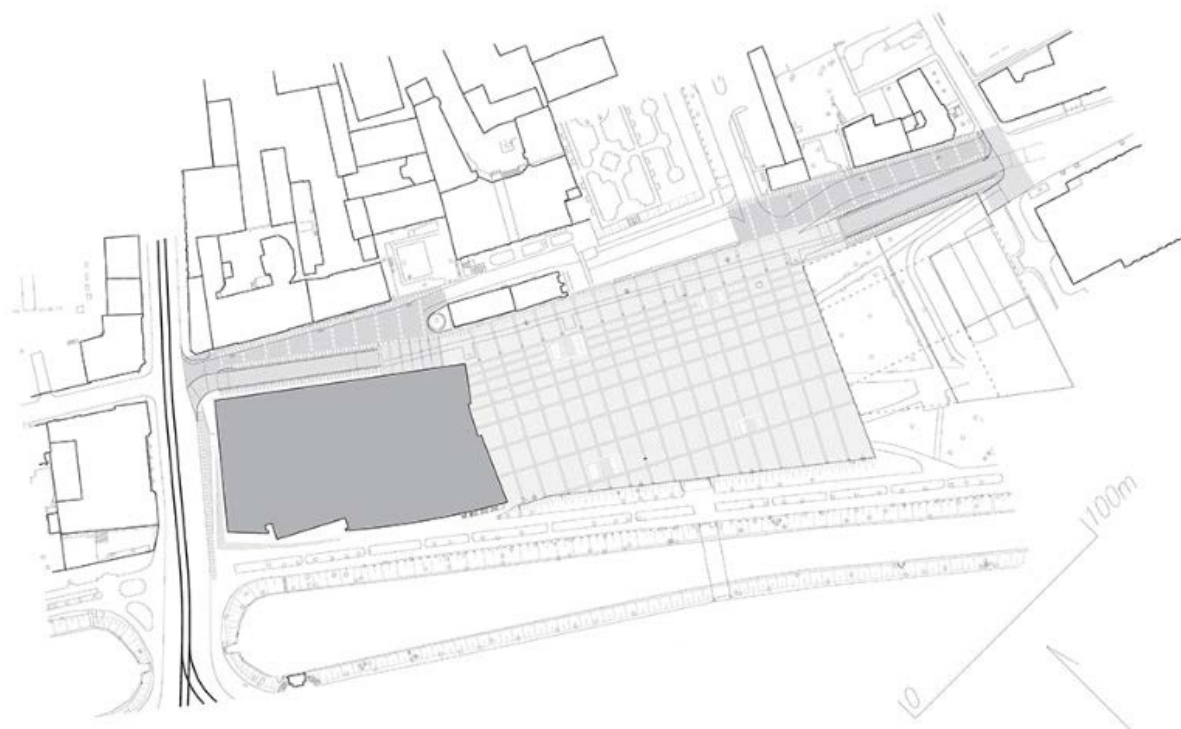
0 10 50 m

Vaizdinės informacijos šaltiniai: www.archdaily.com, www.nospr.org.pl

3 priedas

WITOLD LUTOSŁAWSKI NARODOWE FORUM MUZYKI (LIET. VITOLDO LUTOSLAVSKIO NACIONALINIS MUZIKOS FORUMAS, VIEŠAI PRIIMTAS PAVADINIMAS NACIONALINIS MUZIKOS FORUMAS, ANGL. NATIONAL FORUM OF MUSIC) SCHEMOS, NUOTRAUKOS IR KITI VAIZDAI

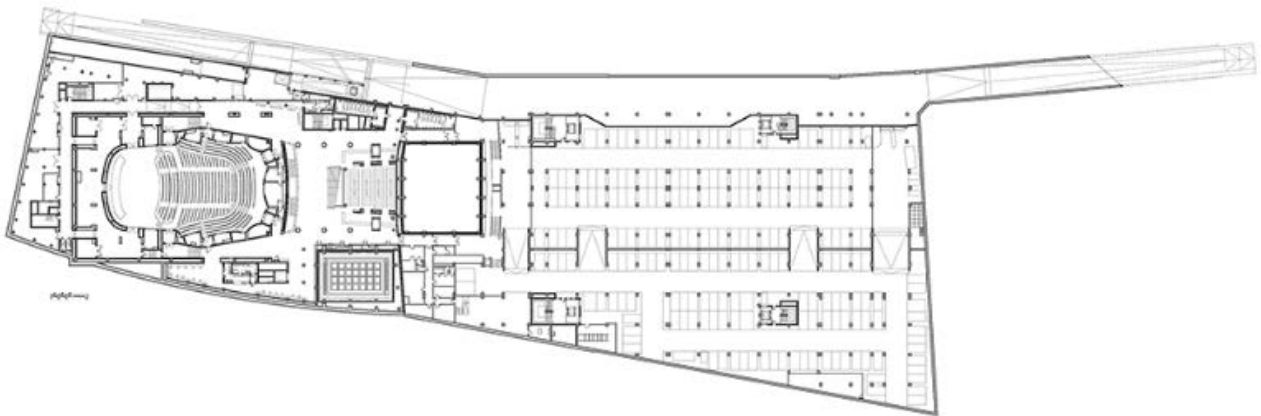
Objekto ir gretimų schema:

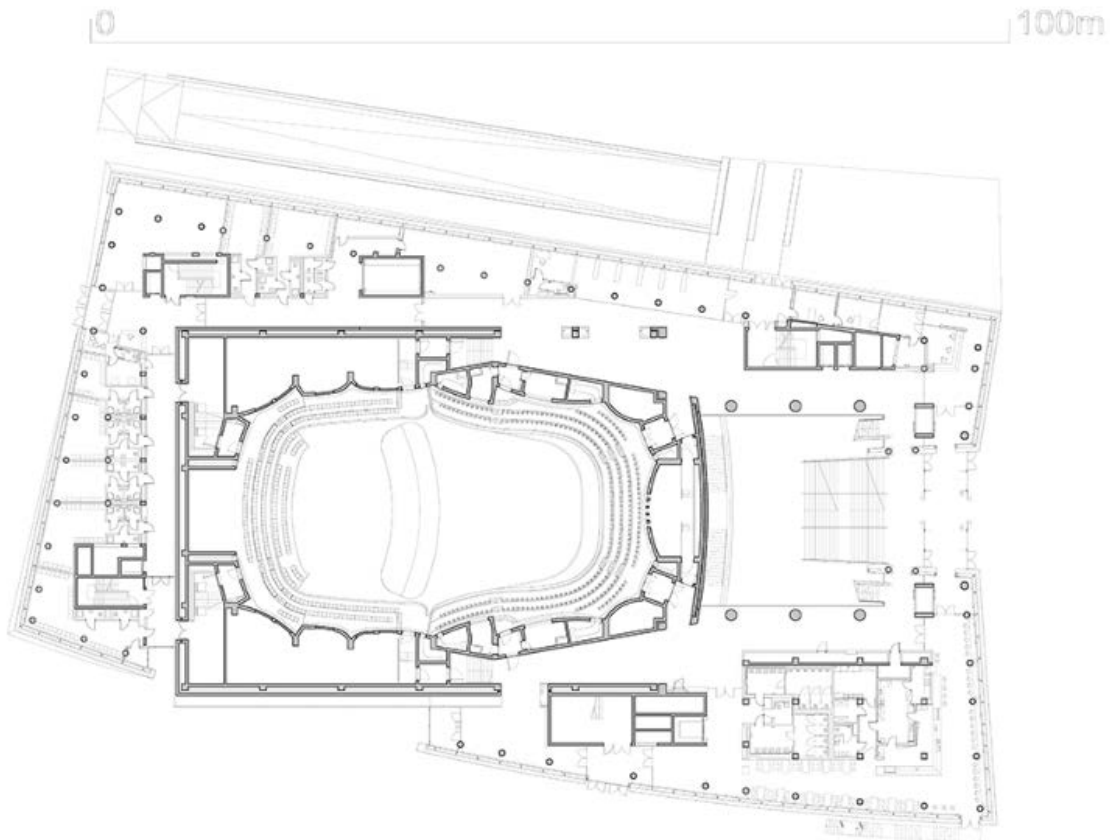
Bendrieji vaizdai:

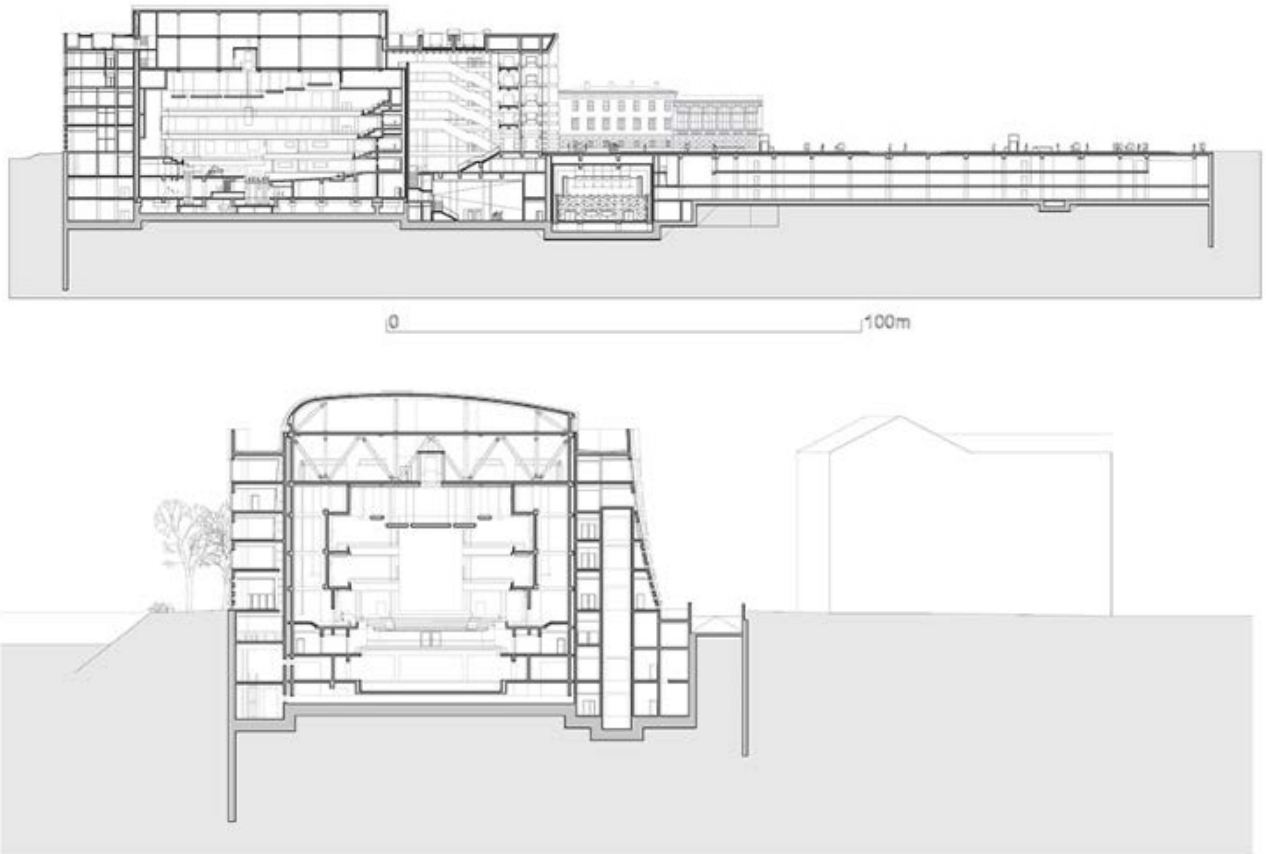
**Schemos ir brėžiniai:
Lygis „-1“ (level -1)**

Pagrindinis lygis (ground floor)

Pjūviai:

Vaizdinės informacijos šaltiniai: www.nfm.wroclaw.pl, <http://miesarch.com>

4 priedas

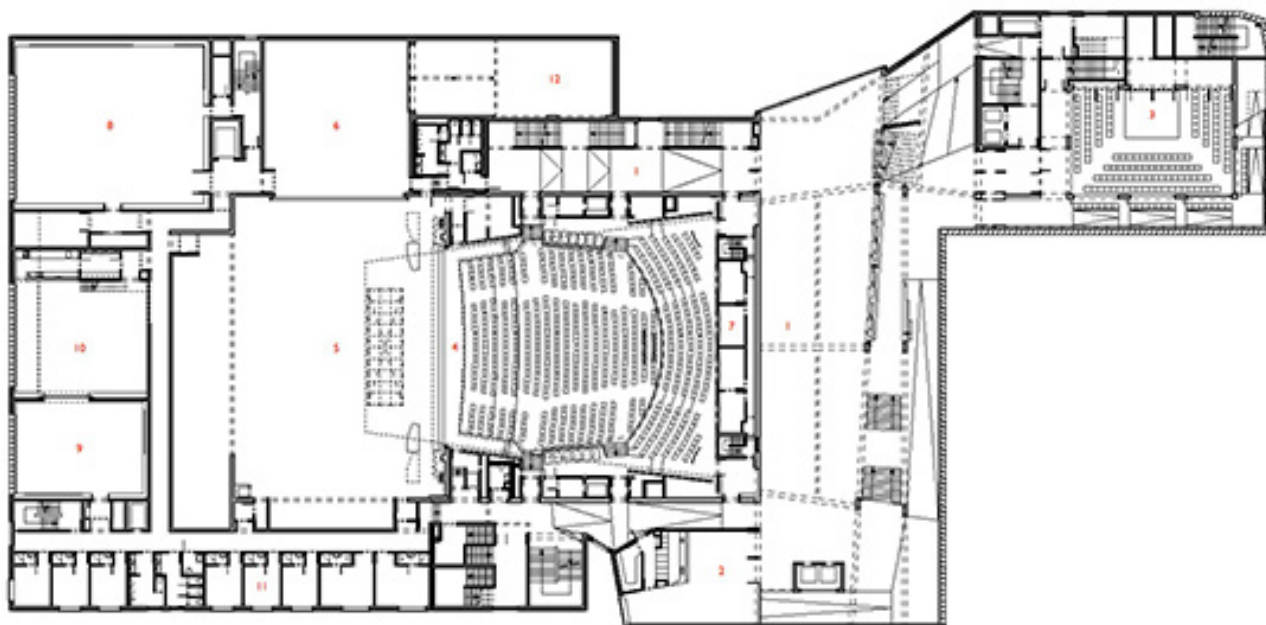
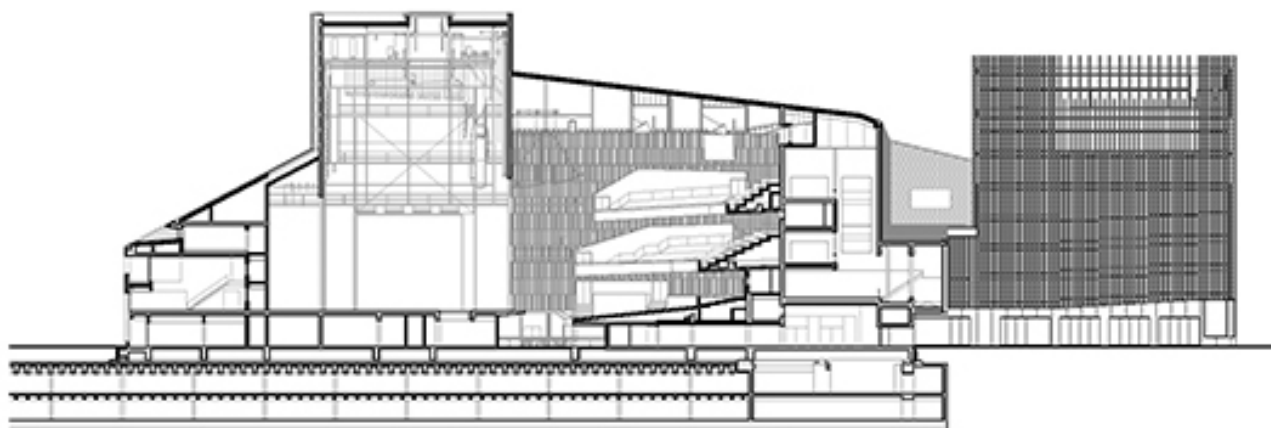
CONCERTGEBOUW BRUGGE (LIET. KONCERTŲ SALĖ BRIUGĖJE, ANGL. CONCERTGEBOUW)
SCHEMAS, NUOTRAUKOS IR KITI VAIZDAI SCHEMAS, NUOTRAUKOS IR KITI VAIZDAI

Objekto ir gretimybės schema (kartu su planuojama Briugės KS gretimybės rekonstrukcija):

Bendrieji vaizdai:

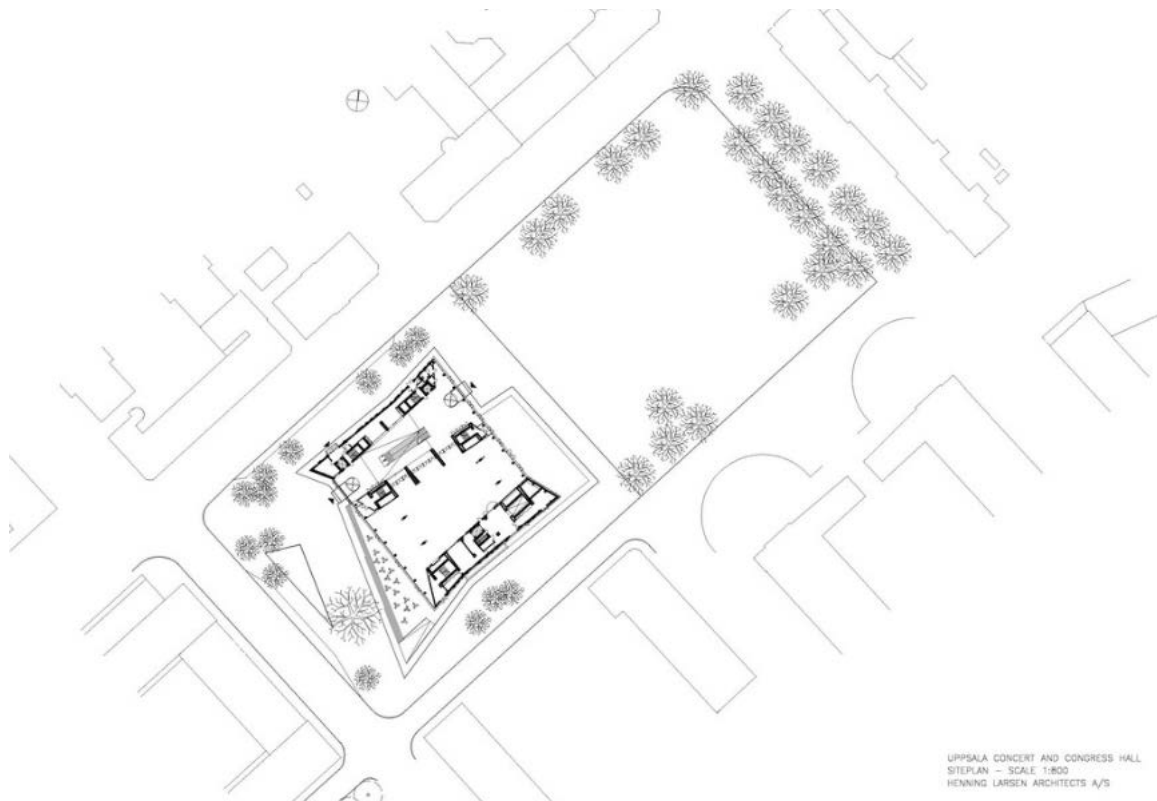
Schemos ir brėžiniai:**Pjūviai:**

Vaizdinės informacijos šaltiniai: <http://www.robbrechtendaem.com>, <http://www.west8.com>

5 priedas

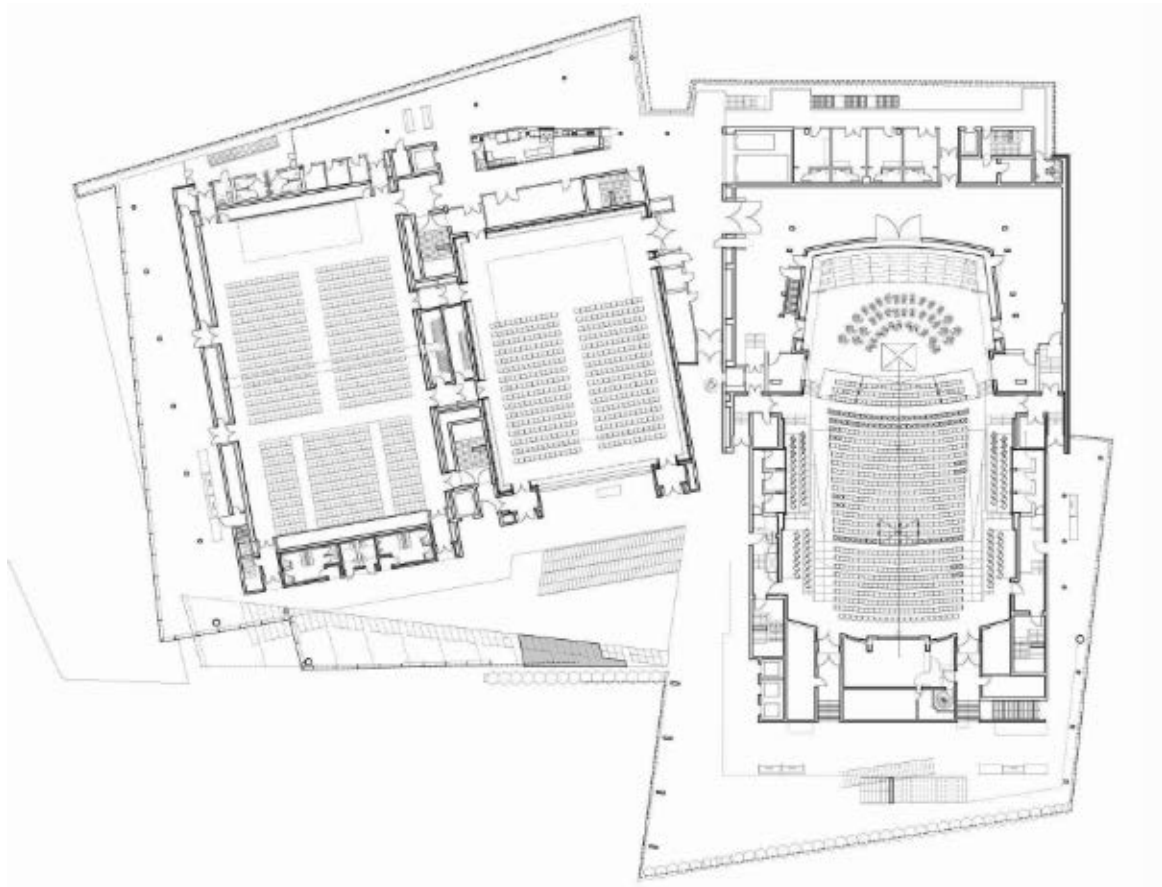
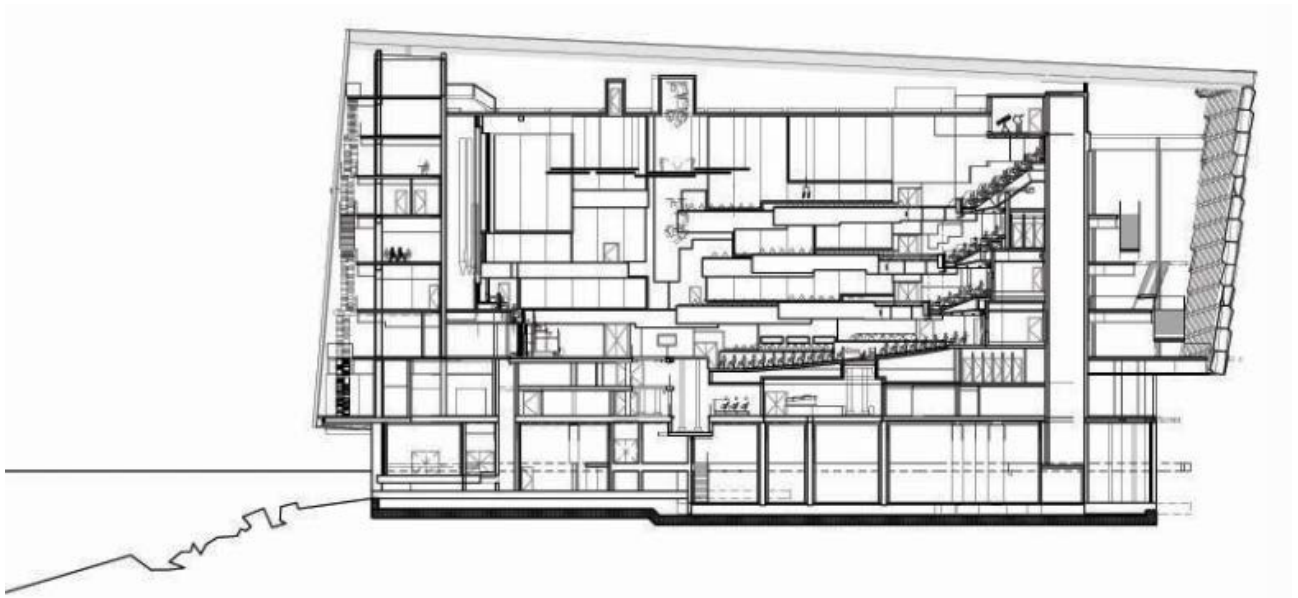
UPPSALA KONSERT & KONGRESS (LIET. KONCERTŲ IR KONGRESŲ RŪMAI UPSALOJE, ANGL. UPPSALA CONCERT AND CONGRESS HALL) SCHEMOS, NUOTRAUKOS IR KITI VAIZDAI

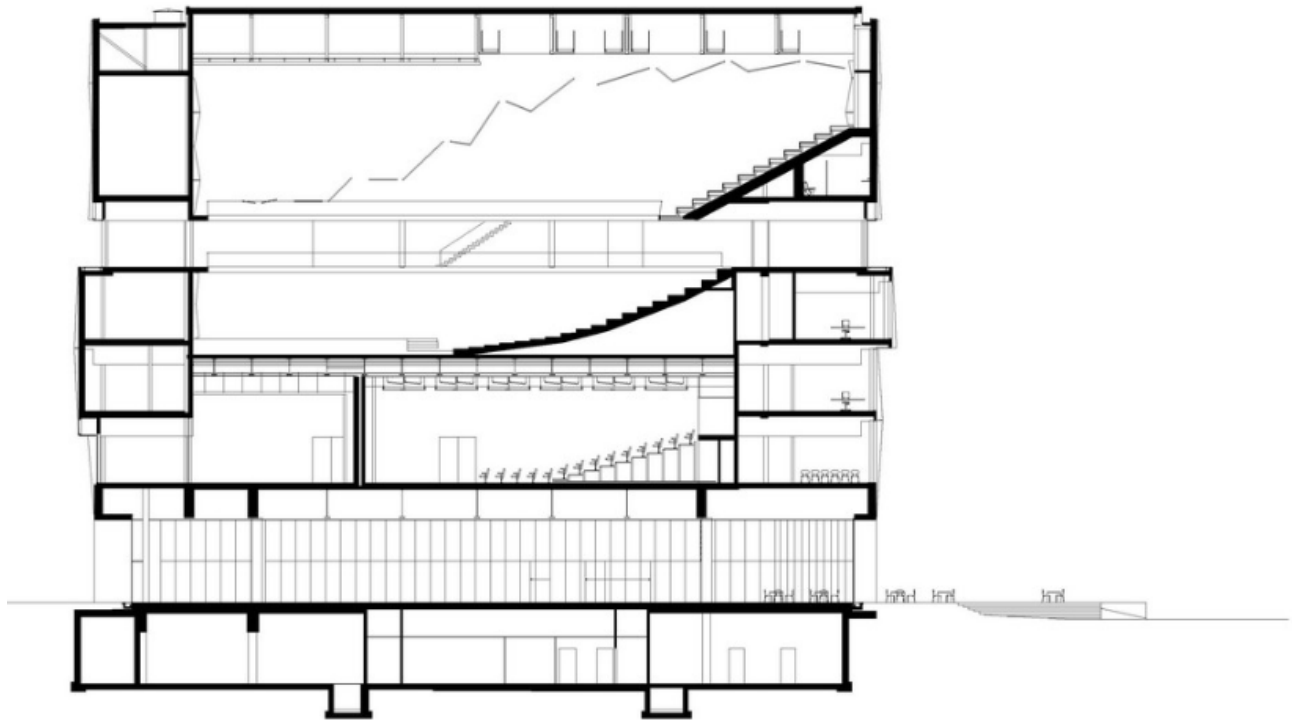
Objekto ir gretimybių schema:

Bendrieji vaizdai:

Schemas ir brėžiniai:**Pagrindinė (principinė) schema:****Pjūviai:**

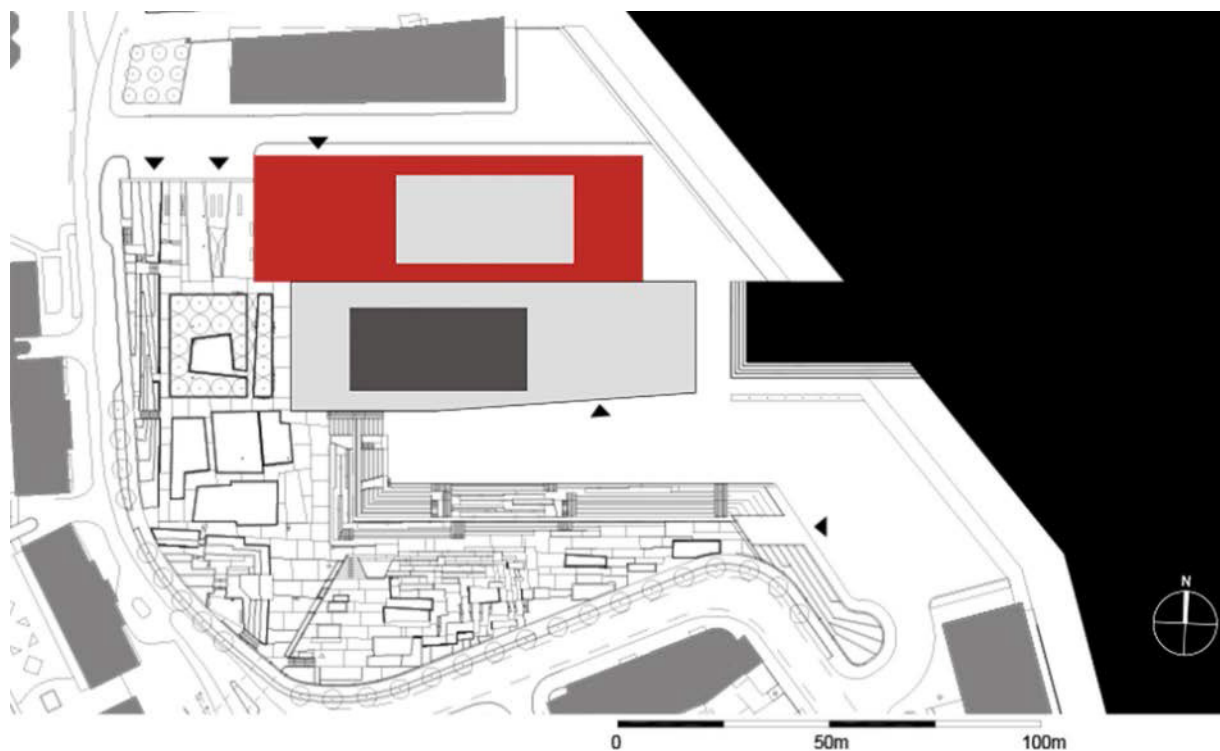

Vaizdinės informacijos šaltiniai: www.arthitectoral.com, <http://miesarch.com>

6 priedas

STAVANGER KONSERTHUS (LIET. STAVANGERIO KONCERTŲ SALĖ, ANGL. STAVANGER CONCERT HALL) SCHEMAS, NUOTRAUKOS IR KITI VAIZDAI

Objekto ir gretimybių schema:

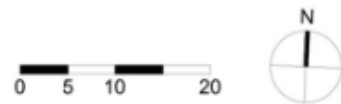
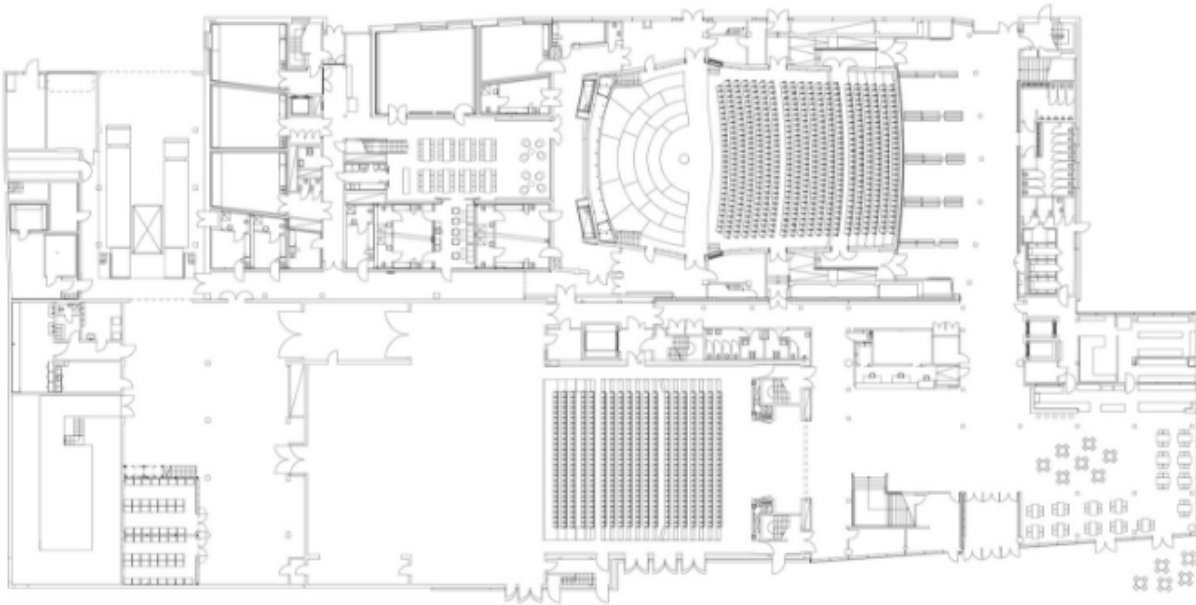

Bendrieji vaizdai:

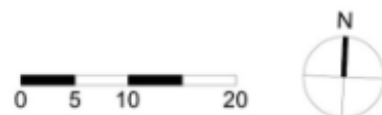
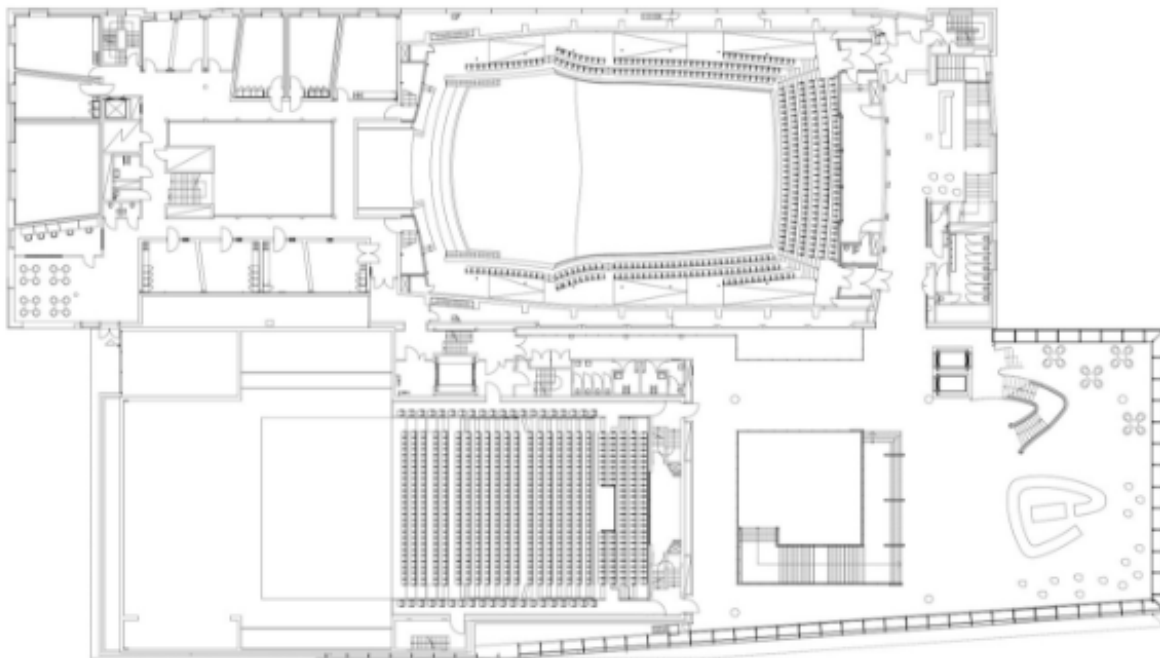

Schemos ir brėžiniai:

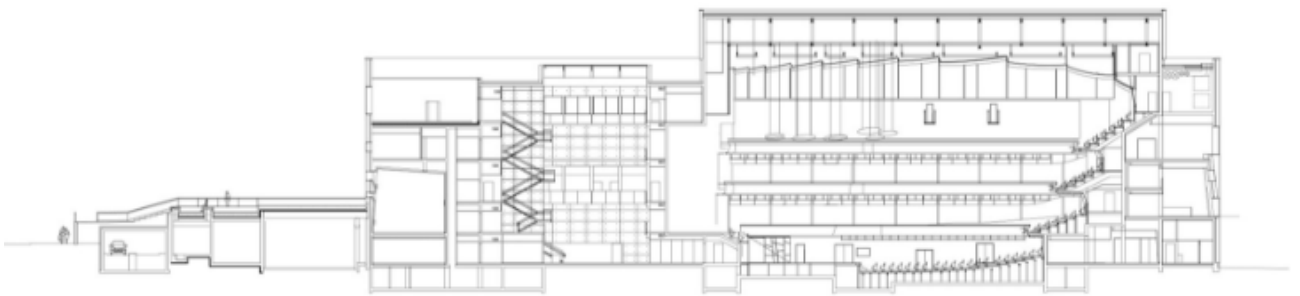
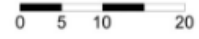
Pagrindinis įėjimas ir aukštas:

Viršutinis aukštas:

Pjūviai:

Vaizdinės informacijos šaltiniai: www.archdaily.com

7 priedas

VIETOS ORGANIZACIJŲ POREIKIŲ ANALIZĖS PRADINIAI DUOMENYS

I DALIS. APKLAUSTŲ ĮSTAIGŲ SUVESTINĖ

Apklaustų įstaigų sąrašas:

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas
1	BĮ Lietuvos nacionalinė filharmonija: Lietuvos kamerinis orkestras
2	BĮ Lietuvos nacionalinė filharmonija: Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras
3	BĮ Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras: orkestras ir choras
4	BĮ Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras
5	BĮ Valstybinis choras „Vilnius“
6	BĮ Valstybinis dainų ir šokių ansamblis „Lietuva“
7	BĮ Valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“
8	BĮ Vilniaus miesto savivaldybės choras „Jauna muzika“
9	VŠĮ Šv. Kristoforo kamerinio orkestro klubas
10	VŠĮ accoAkademija, Martynas Levickis ir Mikroorkestra
11	VŠĮ L. T. Ansamblių Tinklas
12	VŠĮ Keistuolių teatras
13	VŠĮ Meno fortas
14	VŠĮ Orkestras NICO
15	Šiuolaikinės muzikos ansamblis „Synaesthesia“, VŠĮ Šiuolaikinė ausis
16	VŠĮ Vilniaus Sinfonietta
17	Džiazo festivalis „Vilnius Mama Jazz“ / VŠĮ Vilniaus džiazo klubas
18	Kristupo vasaros festivalis / VŠĮ Kristupo festivalis
19	Senosios muzikos festivalis „Banchetto Musicale“ / VŠĮ „Banchetto musicale“
20	Šiuolaikinio džiazo festivalis „Vilnius Jazz“ / VŠĮ Vilniaus džiazo festivalis
21	Šiuolaikinės muzikos festivalis „Gaida“ / VŠĮ Vilniaus festivaliai
22	Šiuolaikinio šokio festivalis „Naujasis Baltijos šokis“ / VŠĮ Lietuvos šokio informacijos centras
23	Vilniaus festivalis / BĮ Lietuvos nacionalinė filharmonija
24	VŠĮ Jono Meko vizualiųjų menų centras
25	VŠĮ Menų spaustuvė
26	VŠĮ Oskaro Koršunovo teatras
27	VŠĮ Sakralus menas
28	VŠĮ Skalvijos kino centras
29	VŠĮ Užupio meno inkubatorius
30	VŠĮ Vilniaus festivaliai
	Papildomai apklaustos organizacijos
31	Šiuolaikinio cirko asociacija
32	Šiuolaikinio šokio asociacija
33	VŠĮ „Operomanija“

II. VIETOS ORGANIZACIJŲ APKLAUSOS KLAUSIMYNO FORMA

Gerbiamas (-a) Vadove,

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos užsakymu rengiama Nacionalinės koncertų salės (toliau tekste – NKS) paslaugų infrastruktūros sukūrimo programinės, akustinės ir urbanistinės galimybių studijos, įvertinant objekto ir aplinkinės teritorijos teikiamų paslaugų potencialą bei poreikius. Viena iš galimybių studijos užduočių – išanalizuoti vietos rinkos poreikius, Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūros sukūrimo poveikį Vilniaus m. bei kitų miestų koncertinėms įstaigoms, kitoms scenos menų organizacijoms ir jų teikiamoms paslaugoms, teikiamų paslaugų kokybei. Šios užduoties rėmuose galimybių studijos rengėjai turėtų:

- atlikti koncertinių įstaigų, reziduojančių (nepriklausomai nuo steigėjo ir juridinio statuso) Vilniaus mieste veiklos analizę, vertinant jų teikiamas paslaugas rinkoje, vykdant pasiūlos ir paklausos analizę;
- atlikti įstaigų kūrybinių ir ūkinių poreikių analizę, įvertinti jų plėtros ar optimizavimo galimybes

sukūrus Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūrą.

Galimybių studijos rengėjai (UAB „Eurointegracijos projektai“ ir Akukon Ltd) kreipiasi į Jus kaip organizacijos Vadovą (-ę) ir/arba asmenį, galintį suteikti daugiau informacijos, kuri padėtų tinkamai išanalizuoti poreikį NKS. Prašoma informacija pateikiama klausimyno forma.

Duomenų svarbą pabrėžia ir LR Kultūros ministerija, prisidedama prašymu pateikti atsakymus į rūpimus klausimus (kreipimosi kopija pridedama).

Maloniai prašome pateikti informaciją, atsakant į pateiktus klausimus

Vilniuje reziduojančių įstaigų apklausa (vietos poreikio nustatymui)

Klausimas	Atsakymas			
Bendra informacija apie organizaciją ir veiklos statistika				
Organizacijos pilnas pavadinimas				
Organizacijos statusas	☐ Biudžetinė organizacija ☐ Viešoji įstaiga ☐ Kita: _____ (nurodyti)			
Organizacijos steigėjas				
Organizacijos rezidencijos (veiklos vykdymo patalpų) adresas Vilniaus mieste				
Organizacijos Vilniaus mieste organizuojamų renginių skaičius (per metus)	Statistika per pastaruosius 3 metus			
	Renginių tipas	2017 m.	2016 m.	2015 m.
	Klasikinės muzikos koncertai			
	Kamerinės muzikos koncertai			
	Pop/Rock (sustiprinto garso) muzikos koncertai			
	Kita (nurodyti)			
	Kita (nurodyti)			
Kokie Jūsų organizacijos renginių lankytojų srautai (per metus)?	Statistika per pastaruosius 3 metus			
	Renginių tipas	2017 m.	2016 m.	2015 m.
	Klasikinės muzikos koncertai			
	Kamerinės muzikos koncertai			
	Pop/Rock (sustiprinto garso) muzikos koncertai			
	Kita (nurodyti)			
	Kita (nurodyti)			
Koks yra Jūsų organizacijos renginių lankytojų segmentas – kaip apibūdintumėte savo įprastą lankytoją (kuo jis gali specifiškai skirtis nuo kitų lankytojų)? Amžiaus grupės?				
Kokia dalis renginių skirta suaugusiems?	Pvz., apie 60 proc. pasirodymų skirta suaugusiems			
Kokia dalis renginių skirta vaikams ir paaugliams?				
Ar organizuojate specifinius renginius senjorams? Jei taip, kokius, kiek per metus, kiek dalyvių vidutiniškai sulaukiate per metus?				
Renginių vidutinis užimtumas (salės užpildomumas renginio metu, proc. – apytiksliai)	Statistika per pastaruosius 3 metus			
	Renginių tipas	2017 m.	2016 m.	2015 m.
	Klasikinės muzikos koncertai			
	Kamerinės muzikos koncertai			
	Pop/Rock (sustiprinto garso) muzikos koncertai			
	Kita (nurodyti)			
	Kita (nurodyti)			
Mažiausias užimtumas: _____ (renginys), _____ (procentinis užimtumas)				
Didžiausias užimtumas: _____ (renginys), _____ (procentinis užimtumas)				

Klausimas	Atsakymas								
Kokie didžiausi tradiciniai renginiai per metus? Prašome nurodyti renginių pavadinimus, tipus, pavadinimus, kiek laiko trunka renginiai, kiek dalyvių juose dalyvauja (kolektyvai/ asmenys), kiek lankytojų juose būna (vidutiniškai)									
Esant galimybėms, prašome atsiųsti metinę renginių programą (pvz., 2017 ir 2018 m.)									
Sąsajos su centrinės valdžios institucijomis	☐ Nėra ☐ Bendradarbiaujama:								
	<table border="1"> <tr> <td>Organizacija, su kuria bendradarbiaujama ir turima kitokių santykių</td> <td>Santykių (bendradarbiavimo) pobūdis ir apimtis</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Organizacija, su kuria bendradarbiaujama ir turima kitokių santykių	Santykių (bendradarbiavimo) pobūdis ir apimtis						
	Organizacija, su kuria bendradarbiaujama ir turima kitokių santykių	Santykių (bendradarbiavimo) pobūdis ir apimtis							
Sąsajos su vietos savivaldos institucijomis	☐ Nėra ☐ Bendradarbiaujama:								
	<table border="1"> <tr> <td>Organizacija, su kuria bendradarbiaujama ir turima kitokių santykių</td> <td>Santykių (bendradarbiavimo) pobūdis ir apimtis</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Organizacija, su kuria bendradarbiaujama ir turima kitokių santykių	Santykių (bendradarbiavimo) pobūdis ir apimtis						
	Organizacija, su kuria bendradarbiaujama ir turima kitokių santykių	Santykių (bendradarbiavimo) pobūdis ir apimtis							
Ar organizuojami bendrieji renginiai su kitomis Vilniaus mieste rezidentuojančiomis organizacijomis, kurios galėtų jausti poreikį NKS?	☐ Ne, nebendradarbiaujame (neturime tokių ryšių) ☐ Ne, nebendradarbiaujame (neturime tokių organizacijų, su kuriomis toks bendradarbiavimas įmanomas) ☐ Bendradarbiaujama:								
	<table border="1"> <tr> <td>Organizacija, su kuria bendradarbiaujame ir kartu kuriame</td> <td>Bendradarbiavimo pobūdis ir apimtis</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Organizacija, su kuria bendradarbiaujame ir kartu kuriame	Bendradarbiavimo pobūdis ir apimtis						
	Organizacija, su kuria bendradarbiaujame ir kartu kuriame	Bendradarbiavimo pobūdis ir apimtis							
Klausimų blokas, skirtas pasirodymų ir paslaugų analizei									
Kokio tipo sales naudojate savo pasirodymams? Kokio tipo pasirodymai vyksta daugiausiai?	Pvz., klasikinės muzikos pasirodymai – x% Spektakliai/teatras – xx% Kamerinės muzikos koncertai – xxx% Populiarios muzikos koncertai – yyy% ir pan.								
Koks yra vidutinis artistų skaičius scenoje vieno pasirodymo metu dažniausiuose Jūsų įstaigos organizuojamuose renginiuose?									
Koks dabartinis salės plotas (m ²)?									
Koks dabartinis scenos plotas (m ²)?									
Ar dabartinis pastatas/ patalpos tenkina jūsų poreikius pasirodymams? Kodėl?									
Kokios patalpos Jūsų įstaigai reikalingos pasirodymams?	Prašome nurodyti įprastus ir specifinius reikalavimus, kurių negalima išpildyti įprastose salėse/ patalpose								
Pasirodymų suvestinė: 1. Kokia minimali renginių trukmė valandomis? 2. Maksimali valandomis? 3. Vidutinė valandomis? 4. Kiek dažnos pertraukos Jūsų renginiuose ir kiek laiko jos trunka (pvz. pertraukos daromos tik vieno tipo renginiuose (nurodyti) ir trunka apie 20 min.)?	1. 2. 3. 4.								
Kiek vidutiniškai laiko reikia techniškai pasiruošti vienam pasirodymui Jūsų įstaigoje?	Pvz., 2 dienos: 1 diena techninės įrangos iškrovimas ir montavimas, 1 diena įrangos derinimas ir programavimas bei generalinės repeticijos ir pan.								
Kuriuo paros metu Jūsų įstaigoje yra didžiausias užimtumas? Kodėl?	Pvz., po pietų iki 18 val. – turime neformalaus ugdymo užsiėmimus ir pan.								
Koks yra patalpų išnaudojimas paros laike?	Pvz., rytinė dienos dalis apie 20 proc. patalpų užimta, vakarinė dienos dalis apie 80 proc.								
Kokios patalpos Jūsų įstaigoje yra užimtos mažiausiai? Kodėl?	Pvz., administracinės – administracija dirba tik pusę dienos, techninės/pagalbinės – turime per daug patalpų								

Klausimas	Atsakymas
Kokias papildomas papildomos veiklas, kurioms naudojamos dabartinės patalpos, vysto Jūsų organizacija? Ar vykdomas neformalus ugdymas? Koks papildomų veiklų sezoniškumas? Intensyvumas dienomis per savaitę?	Pvz., organizuojame neformaliojo ugdymo būrelius vaikams ir paaugliams nuo 7 m. Pvz., užsiėmimus organizuojame tik šaltuoju metų laiku, kad patalpos būtų daugiau išnaudojamos. Pvz., daugiausiai užimtumas yra darbo/ savaitgalių dienomis iki pietų iki 12 val./ vakare iki 17 val.)
Lauko renginiai: 1. Ar Jūsų organizacija jaučia poreikį lauko renginiams? 2. Kokie tokių renginių parametrai?	1. Pvz., per metus organizuojame 1 renginį, nurodyti pavadinimą ir tipą. Arba, šiuo metu lauko renginių neorganizuojame, nes nėra tokių sąlygų, bet atsiradus infrastruktūrai galėtume organizuoti bent 1 ____ renginį 2. Kokie lankytojų srautai, trukmė valandomis/ dienomis, reikalinga scena (esant galimybei nurodyti minimalius išmatavimus), techninis aptarnavimas ir kt.)
Ar Jūsų organizacija jaučia veiklos sezoniškumą?	Koks Jūsų įstaigos organizuojamų renginių metinis sezoniškumas? Pvz. pavasarį – apie 15 proc. renginių, vasaros metu – apie 10 proc. ir pan.
Ar reikalingas apgyvendinimas pačiame pastate?	Jei taip, paaiškinkite (koku intensyvumu, kokiam laikui kam reikalingas apgyvendinimas?)
Klausimų blokas, skirtas pasiruošimo pasirodymams analizei	
Ar repeticijoms naudojamos atskiros patalpos?	☐ Ne ☐ Taip Jei atsakėte „Taip“, prašome nurodyti: - koks repeticijų patalpų plotas (kv. m)? - koks repeticijų patalpų scenos plotas (kv. m)?
Koks savaitinis repeticijų intensyvumas?	Pvz., 5 darbo dienos po 2 val.
Kiek vidutiniškai trunka viena repeticija (ne generalinė)?	Pvz., 2-3 val.
Kokios patalpos Jūsų įstaigai reikalingos repeticijoms? Taip pat prašome nurodyti įprastus ir specifinius reikalavimus, kurių negalima išpildyti įprastose salėse/patalpose. Jei jos skiriasi nuo reikalavimų, keliamų pasirodymams	
Ar Jūsų įstaigai būtina atskira repeticijų salė? Kokie jos minimalūs parametrai turėtų/ galėtų būti?	
Ar turite atskirus artistams skirtus persirengimo kambarius? Kokie tokių patalpų realūs poreikiai?	
Klausimų blokas, susijęs su administravimu, logistika ir aptarnavimu	
Kokie specifiniai poreikiai aptarnauti lankytojus (be rūbinių, fojė, san. mazgų) ? Ar būtinas maisto tiekimas?	Pvz., jei būtina maisto tiekimas – maistas būtų gaminamas vietoje ar atvežamas? Pageidautinas restorano lygio maisto taškas ar labiau kavinė, prioritetą teikiant užkandžiams ir gėrimams?
Kokiose patalpų sąlygose dabar veikiate? Su kokiomis daugiausiai problemomis susiduriate (patalpų atžvilgiu), kokius gerus pavyzdžius galite nurodyti, kaip išspręstos minėtos problemos?	
Ar dabartinių patalpų užtenka ar reikia daugiau: 1. pasirodymams, 2. repeticijoms, 3. administracijai, 4. kitai veiklai? 5. Kodėl?	1. 2. 3. 4. 5.
Ar galėtumėte padidinti lankytojų kiekį jei dirbtų kitose sąlygose?	☐ Ne ☐ Taip Jei atsakėte „Taip“ – kokia dalimi (pvz., proc.) galėtų padidėti Jūsų organizacijos renginių lankytojų srautas?
Kokios sąlygos yra būtinos techniniam aptarnavimui renginių metu?	Pvz., įrangos sandėliavimas prieš pasirodymus, maisto tiekėjams atskiros patalpos ir pan.
Ar Jūsų įstaiga naudojami daugiau nuosava įranga renginiams ar nuomojami pagal poreikį?	
Ar įrangos, dekoracijų sandėliavimui Jūsų įstaiga turi atskiras patalpas?	☐ Ne ☐ Taip Jei atsakėte „Taip“ – kiek ir kokias patalpas naudojate, kokie jų plotai?
Įstaigos veikloje, turimos įrangos (pvz., kostiumai, instrumentai ir pan.) sandėliavimas yra nuolatinis ar epizodinis (tik laikinai, renginių metu)? Kodėl?	

Klausimas	Atsakymas
Ar jūsų įstaigos administracija ir kūrybinę veiklą vykdančias personalas gali veikti atskirai?	Pvz., Administracija gali būti visai kituose pastatuose, nei kūrybinis personalas
Ar turite pagalbinį personalą ūkio priežiūrai (išskyrus valytojus ir sargus)? Jei taip, kiek etatų, koks apytikslis darbo užmokestis?	
Kiek darbo vietų yra dabartinėse jūsų patalpose? Ar trūksta? Ar per daug?	
Ar patogus logistikai (aparaturai, instrumentams, dekoracijoms) privažiavimas/išvažiavimas? Su kokiais logistikos problemomis dažniausiai susiduriate?	
Kokie techninės įrangos poreikiai logistikai? Pvz., krautuvai, liftai, pakėlėjai ir pan.	
Kokio maksimalaus dydžio dekoracijos įvežamos išvežamos (nurodykite apytikslius matmenis bei svorius, jei yra galimybė)? Kas, logistikos požiūriu, reikalauja platesnių praėjimų?	
Kiek vidutiniškai laiko trunka iškrovimai, pakrovimai?	
Kiek trunka laiko paruošti salę pasirodymui, kiek išrinkti?	
Kokios patalpos reikalingos personalui ruošiančiam ir išardančiam įrangą prieš ir po pasirodymo?	
Ar vienu metu būna, kad susikerta technikos ir maisto/ kito aptarnaujančio transporto logistika?	
Kokio dydžio transporto priemonės įprastai priveža įrangą?	
Ar turite nusiskundimų dėl aptarnaujančio transporto parkavimosi šalia jūsų pastato?	
Ar turite nusiskundimų, kad žiūrovai neturi kur prisiparkuoti savo automobilius?	
Ar būna renginių, kuriems reikia TV filmavimo mobilių sunkvežimių/mikroautobusų parkavimosi?	
Akustika:	
Ar esate patenkinti dabartinių jūsų pasirodymams skirtų patalpų akustika?	Jei ne, kodėl/ kas netenkina?
Ar girdite iš žiūrovų atsiliepimų apie gerą/blogą jūsų salės akustiką? Kokie specifiniai nusiskundimai?	
Ar girdite atsiliepimų iš muzikantų/ atlikėjų, kurie koncertuodami/ vaidindami scenoje skundžiasi blogą akustiką ar gria gerą akustiką? Kokie dažniausi atsiliepimai?	
Ar turite nusiskundimų iš dirigentų/garso operatorių dėl blogos akustikos?	Jei taip, gal galite įvardinti pagrindines išsakomas priežastis/ problemas?
Ar garso operatoriai reikalauja žiūrovinės salės dalyje vietos geresniam įgarsinimui (nei kad atskiroje garso operatoriaus patalpoje)?	
Kokiems jūsų įstaigoje vykstantiems pasirodymams akustika gera ir kuriems bloga?	
Ar Jūsų salėje žiūrovai patenkinti tiesioginiu matomumu iš parterio/ balkonų?	
Ar salėje sumontuotos inžinerinės sistemos (šildymo/vėdinimo sistemos) yra triukšmingos, kas trukdo/ sukelia diskomforto tiek repetacijų metu, tiek koncertų metu?	Jei taip, prašome nurodyti konkrečius fiksuojamus trikdžius
Ar turite nusiskundimų dėl garso izoliacijos tarp skirtingų patalpų. Jei taip, nepakankama, įvardinkite tarp kokių patalpų netenkinama?	Pvz., tarp žiūrovų salės ir fojė, žiūrovų salės ir lauko/ gatvės triukšmo ir pan.
Klimato kontrolė	
Ar ventiliacijos sistema veikia nepriekaištingai, užtenka šviežio oro pritekėjimo ir „seno“ ištraukimo pasirodymų metu?	
Kokias pagrindines bėdas įvardintume dėl prastos šildymo, ventiliacijos sistemų?	Pvz., šąla žiūrovų kojas parterioje, blogai ventiliuojamos patalpos scenoje, artistų persirengimo kambariuose ar pan.

Klausimas	Atsakymas			
Ar šiuo metu užtikrinama tinkama drėgnumo norma sandėliavimo patalpose (Fortepijonų, styginių instrumentų laikymui ir pan.).				
Technologijos				
Ar jūs priimate koncertinius turus? Jie dažniausiai atvyksta su savo įranga ir ar neturi bėdų su pakabimo taškų trūkumu/ nepatogumų dėl to? Jei turi, kokie dažniausi trūkumai/ nepatogumai?				
Ar yra poreikis motorizuotoms scenos pakeliamoms/ nuleidžiamoms/ stumdomoms platformoms? Kokio tipo renginiams tai būtina? Kokie minimalūs parametrai būtini Jūsų įstaigos veikloms?				
Ar naudojami vargonai, ar yra poreikis? Jei taip, kaip dažnai?				
Ar turite ir ar yra poreikis garso įrašų studijai jūsų reikmėms? Jei taip, nurodykite minimalius Jūsų įstaigai parametrus?				
Finansiniai veiklos aspektai				
Prašu pateikti metinį Organizacijos biudžetą (įplaukų dalį)	Statistika per pastaruosius 3 metus (Eur):			
	Įplaukos	2017 m.	2016 m.	2015 m.
	Valstybės biudžetas			
	Savivaldybės biudžetas			
	Gaunamos pajamos iš pagrindinės veiklos (pasirodymai, koncertai ir pan.)			
	Gaunamos pajamos iš papildomos veiklos (nuoma, pardavimai ir pan.)			
	Parama			
	Kiti šaltiniai (nurodyti)			
	Kiti šaltiniai (nurodyti)			
	Prašu pateikti metinį Organizacijos biudžetą (išlaidų dalį)	Statistika per pastaruosius 3 metus (Eur):		
Išlaidos		2017 m.	2016 m.	2015 m.
Darbo užmokestis ir susiję atskaitymai (mokesčiai, SoDra ir pan.)				
Elektra (išskyrus šildymą)				
Šildymas				
Vanduo (vandens tiekimas ir nuotekų šalinimas)				
Kiti komunaliniai mokesčiai (ryšys, šiukšlių išvežimas ir pan.)				
Infrastruktūros palaikymas (amortizacija, remontas)				
Įsigijimai (instrumentai, kostiumai ir pan.)				
Kitos išlaidos*				
Kitos išlaidos*				
* pastaba: prašome nurodyti konkretų šaltinį, jei vertė per metus didesnė, nei 10 tūkstančių Eur				

Klausimas	Atsakymas
Ūkiniai pajėgumai	
Patalpų, kuriose organizuojami renginiai, vieta (adresas)	Vieta1: Jei veikla organizuojama ne vienoje vietoje: Vieta2: Vieta3:
Ar turimų patalpų pakanka veiklos vykdymui (repeticijoms, pasirodymams, kitoms reikmėms)?	☐ Taip, visiškai pakanka ☐ Iš dalies pakanka, todėl dalį veiklos vykdome kituose objektuose ☐ Nepakanka, bet kažkaip verčiamės ☐ Visiškai nepakanka, todėl ieškome sprendimų
Ar dabartinis pastatas/ patalpos tenkina Jūsų poreikius: - pasirodymams? - repeticijoms? - kitoms veikloms (identifikuoti)? Kodėl?	
Patalpų valdymo pagrindai	☐ Panauda ☐ Patikėjimo teisė ☐ Nuoma ☐ Kiti pagrindai (nurodyti): _____
Plėtos perspektyvos, įrengus Nacionalinę koncertų salę (NKS)	
Ar Jūsų organizacija pritaria NKS statyboms (įrengimui)?	☐ Pritariame ☐ Nepritariame ☐ Pritariame tik tuo atveju, jei būtų išpildomos tokios sąlygos: _____ (išvardinti)
Ar Jūsų organizacija reikštų norą perkelti dalį savo veiklos ar visą veiklą į NKS?	☐ Nebūtina, turime pakankamas sąlygas ☐ Norėtume bent dalį veiklos vykdyti NKS (pageidautina nurodyti, kokią veiklą norėtume vykdyti NKS) ☐ Norėtume visą veiklą perkelti į NKS
Kokios papildomos funkcijos galėtų būti reikalingos Jūsų įstaigos veiklos tobulinimui patalpų/pastatų srityje	
Kaip Jūs vertintumėte, kokia nauda Vilniaus miesto kultūrinei terpei, įgyvendinus NKS statybos projektą?	
Kaip Jūs vertintumėte, kokia nauda Vilniaus miesto socialinei terpei, įgyvendinus NKS statybos projektą?	
Jūsų nuomone, ar NKS statybos projektas duotų finansinės ir ekonominės naudos Vilniaus miestui (pvz., turizmo ar kitokių požiūriu)?	

III DALIS. Į KŪRYBINES DIRBTUVES KVIESTŲ ORGANIZACIJŲ SĄRAŠAS

Į kūrybines dirbtuves, kurios organizuotos 2018-08-31, buvo kviestos visos apklaustos organizacijos (kviesti 33 organizacijų atstovai):

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas
1	BĮ Lietuvos nacionalinė filharmonija: Lietuvos kamerinis orkestras
2	BĮ Lietuvos nacionalinė filharmonija: Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras
3	BĮ Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras: orkestras ir choras
4	BĮ Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras
5	BĮ Valstybinis choras „Vilnius“
6	BĮ Valstybinis dainų ir šokių ansamblis „Lietuva“
7	BĮ Valstybinis pučiamųjų instrumentų orkestras „Trimitas“
8	BĮ Vilniaus miesto savivaldybės choras „Jauna muzika“
9	VŠĮ Šv. Kristoforo kamerinio orkestro klubas
10	VŠĮ accoAkademija, Martynas Levickis ir Mikroorkestra
11	VŠĮ L. T. Ansamblių Tinklas
12	VŠĮ Keistuolių teatras
13	VŠĮ Meno fortas
14	VŠĮ Orkestras NICO
15	Šiuolaikinės muzikos ansamblis „Synaesthesia“, VŠĮ Šiuolaikinė ausis
16	VŠĮ Vilniaus Sinfonietta

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas
17	Džiazo festivalis „Vilnius Mama Jazz“ / VšĮ Vilniaus džiazo klubas
18	Kristupo vasaros festivalis / VšĮ Kristupo festivalis
19	Senosios muzikos festivalis „Banchetto Musicale“ / VšĮ „Banchetto musicale“
20	Šiuolaikinio džiazo festivalis „Vilnius Jazz“ / VšĮ Vilniaus džiazo festivalis
21	Šiuolaikinės muzikos festivalis „Gaida“ / VšĮ Vilniaus festivaliai
22	Šiuolaikinio šokio festivalis „Naujasis Baltijos šokis“ / VšĮ Lietuvos šokio informacijos centras
23	Vilniaus festivalis / BĮ Lietuvos nacionalinė filharmonija
24	VšĮ Jono Meko vizualiųjų menų centras
25	VšĮ Menų spaustuvė
26	VšĮ Oskaro Koršunovo teatras
27	VšĮ Sakralus menas
28	VšĮ Skalvijos kino centras
29	VšĮ Užupio meno inkubatorius
30	VšĮ Vilniaus festivaliai
31	Šiuolaikinio cirko asociacija
32	Šiuolaikinio šokio asociacija
33	VšĮ „Operomanija“

8 priedas

PIRKIMO SĄLYGOSE NURODYTŲ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR PAVELDOSAUGOS DOKUMENTŲ NUOSTATŲ ANALIZĖ

Šiame priede pateikiama informacija apie pagrindines teritorijų planavimo ir paveldosaugos dokumentų nuostatas, susijusias su NKS projektu. Šių dokumentų analizės pagrindu GS tekste pateikiama informacija apie šių dokumentų korekcijos poreikį (jei toks būtinas).

1. OBJEKTO APRIBOJIMAI, SUSIJĘ SU TERITORIJŲ PLANAVIMO, APSAUGOS IR PAN. DOKUMENTŲ TAIKYMU

Šiame GS priede, atsižvelgiant į galiojančius apsaugos ir kitus reglamentuotus dokumentus, pateikiami pagrindiniai apribojimai, norint vystyti ir plėtoti NKS idėją.

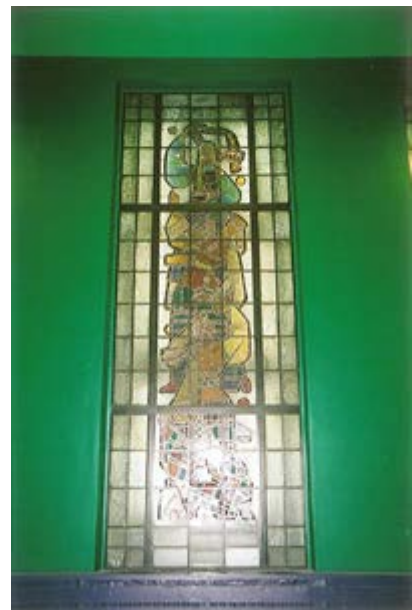
1.1. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ POVEIKIS NKS PROJEKTUI

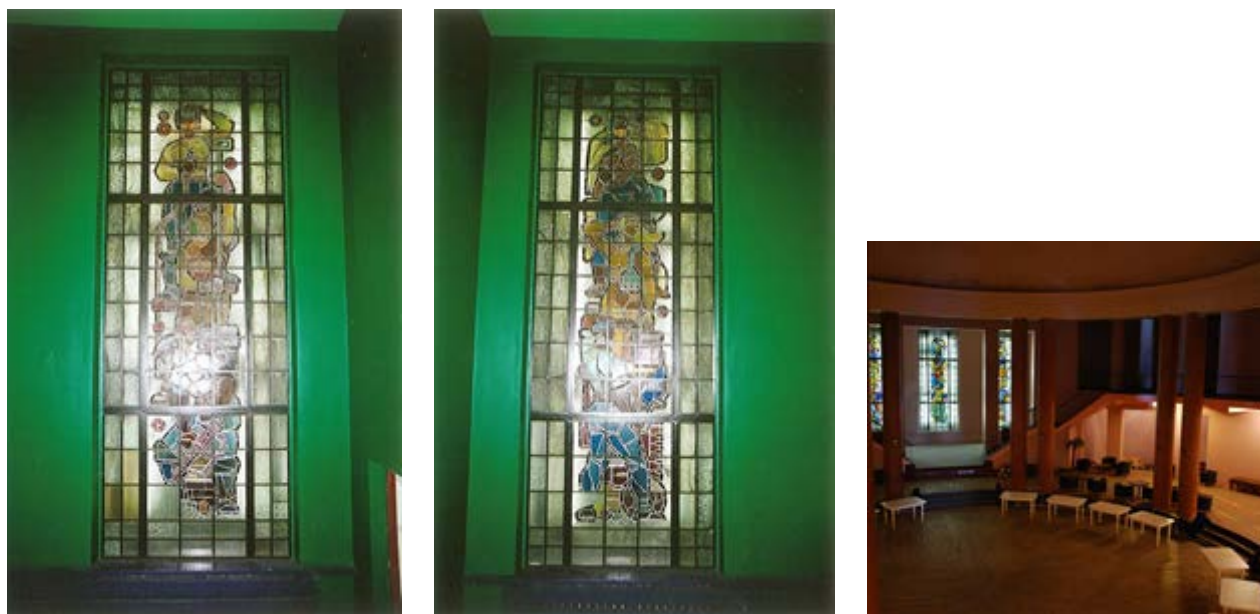
Tauro kalno viršūnėje planuojamas NKS objektas turi kultūros paveldo elementų – pastato vitražai darbo ir poilsio tema (žr. 8P1 lentelę):

8P1 lentelė. Kultūros vertybių registro objektas „Vitražai darbo ir poilsio tema (3)“

Unikalus objekto kodas	8047
Pilnas pavadinimas	Vitražai darbo ir poilsio tema (3)
Adresas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., V. Mykoliaičio - Putino g. 5
Įregistravimo registre data	1993 – 01 - 28
Statusas	Registrinis
Rūšis	Nekilnojamas
Vertybė pagal sandarą	Pavienis objektas
Seni kodai	Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašė: DV49
Vertingosios savybės (vertybės sudėtis, apimtis, vertingos dalys ir elementai)	Spalvotas stiklas; švinas; metalo konstrukcija
Autorius	Algimantas Stoškus
Amžius	1957 – 1961 m.
Šaltiniai ir medžiagos	Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas, V., 1973, p. 550

Šaltinis: kultūros vertybių registras

Šaltinis: kultūros vertybių registras

Profesjonų rūmų vitražų apsauga:

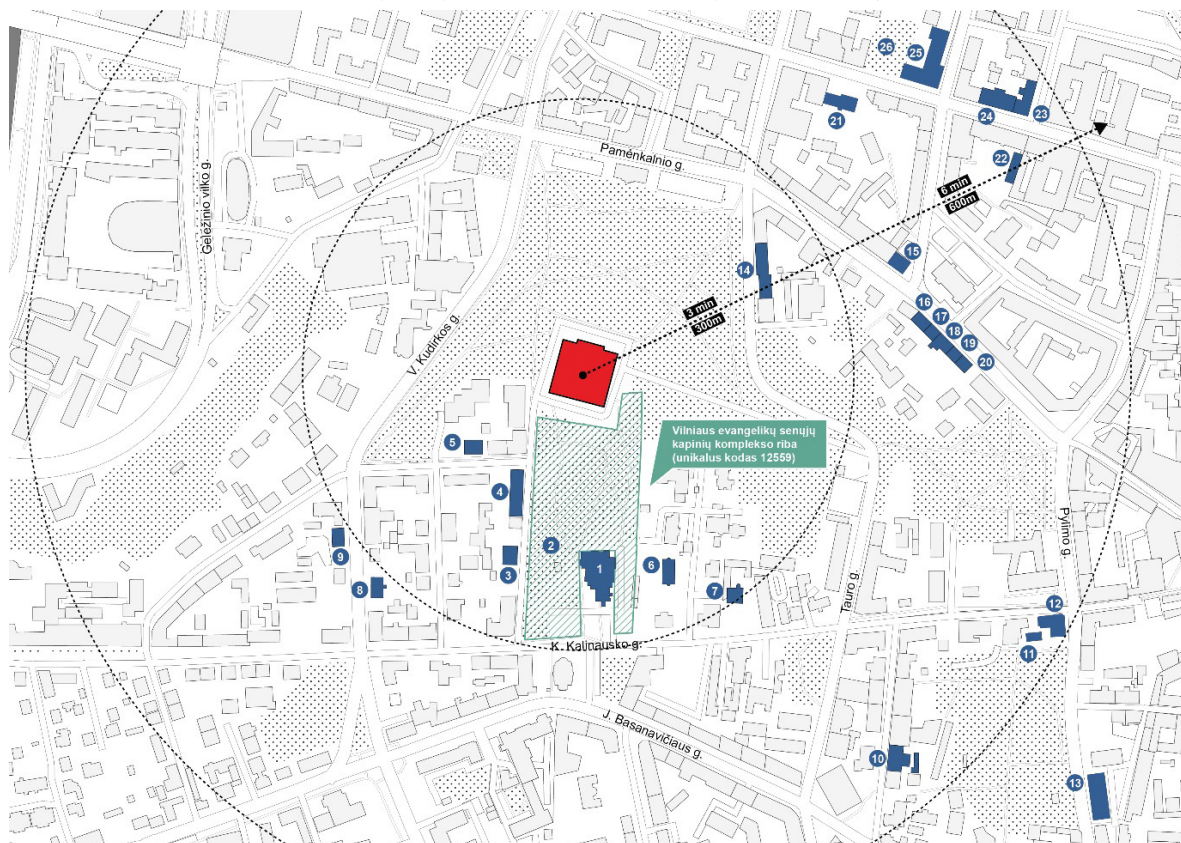
Svarbu atkreipti dėmesį, kad šiuo metu Profesjonų rūmų pastate esantys vitražai yra įtraukti į kultūros vertybių registrą (žr. 8P1 lentelę), todėl, prieš organizuojant architektūrinį konkursą, svarbu įvertinti jų būklę. Pagal šių papildomų tyrimų duomenis architektūrinio konkurso sąlygose gali būti numatytas 1 iš šių reikalavimų:

siūlant projektinius pasiūlymus konkurso metu, esami vitražai integruojami į naujai projektuojamo pastato architektūrinius sprendinius;

siūlant projektinius pasiūlymus konkurso metu, vitražai nėra įtraukiami į naujus architektūrinius sprendinius, tačiau perkeltami į muziejų.

NKS objektas gali daryti įtaką jo ir gretimybėje esantiems nekilnojamojo kultūros paveldo objektams. Apibrėžiama, kad NKS objekto poveikis gali būti jaučiamas iki 500-600 m spinduliu nuo pastato (žr. 8P1 pav.).

8P1 pav. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų išsidėstymo schema

KPD saugomi objektai:

1. Vilniaus miesto civilinės metrikacijos skyrius
2. Senosios Liuteronų kapinės
3. Gyvenamasis namas, V. Mykoliaičio-Putino g. 4, Vilnius
4. Gyvenamasis namas, V. Mykoliaičio-Putino g. 8, Vilnius
5. Gyvenamasis namas, M. Valančiaus g. 3, Vilnius
6. Akmenų g. 4, Vilnius
7. K. Kalinausko g. 15, Vilnius
8. Gyvenamasis namas Vinco Kudirkos g. 3, Vilnius
9. Vokietijos ir Baltijos šalių prekybos rūmai, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Vinco

Kudirkos g. 6, Vilnius

10. Teatro g. 9, Vilnius
11. K. Kalinausko g. 2A, Vilnius
12. Solidarumas, Lietuvos profesinė sąjunga, Pylimo g. 5, Vilnius
13. Lietuvos evangelikų reformatų konsistorija, Pylimo g. 20, Vilnius
14. V. Mykoliaičio – Putino memorialinis burtas – muziejus, Tauro g. 10, Vilnius
15. Gyvenamasis namas, Pamėnkalnio g. 9, Vilnius
16. Gyvenamasis namas, Pamėnkalnio g. 28, Vilnius
17. Gyvenamasis namas, Pamėnkalnio g. 26, Vilnius
18. Gyvenamasis namas, Pamėnkalnio g. 24, Vilnius
19. Gyvenamasis namas, Pamėnkalnio g. 22, Vilnius
20. Gyvenamasis namas, Pamėnkalnio g. 14, Vilnius
21. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Gedimino pr. 36, Vilnius
22. Gedimino pr. 24A, Vilnius
23. Gedimino pr. 21, Vilnius
24. Gedimino pr. 23, Vilnius
25. Gedimino pr. 27, Vilnius
26. Žemaitės skveras.

Nagrinėjama Nacionalinės koncertų salės teritorija patenka į nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijas ir apsaugos zonas:

- Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Naujamiesčiu (unikalus objekto kodas 33653);
- Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 16073, buvęs kodas U1P) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas – teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas.

Greta nagrinėjamo sklypo yra:

- Vilniaus evangelikų senųjų kapinių kompleksas (unikalus objekto kodas 12559).

Šiuo metu galiojantis detalusis planas (T00081301) yra parengtas, įvertinant galimus galiojančių teritorijų planavimo dokumentų apribojimus. Detaliojo plano sprendiniais išlaikomos planuojamam sklypui nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijoms ir apsaugos zonoms. Siekiant įvertinti galimą esamų apribojimų poveikį Nacionalinės koncertų salės paslaugų infrastruktūros vystymui bei su tuo susijusias rizikas, pateikiamas vertingųjų savybių aprašas ir įvardijamos galimos rizikos:

8P2 lentelė. Kultūros paveldo objektų, galinčių turėti įtakos NKS, vertingųjų savybių aprašas ir galimos rizikos

Dokumentas	Vertingoji savybė	Galimas poveikis ir susijusios rizikos
Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Naujamiesčiu (Unikalus objekto kodas 33653)	Planavimo sprendiniai - planinė struktūra.	Su vertingąja savybe susiję apsaugos reglamentai įvertinti, rengiant sklypo detalų planą. Laikantis galiojančiame detalijame plane nurodytų reglamentų, projektas vertingajai savybei įtakos neturės.
	Keliai, gatvės, aikštės, įvažiavimai, pravažiavimai, takai, jų tipai, trasos, dangos - gatvių trasos	Nacionalinės koncertų salės aptarnavimui didesnių gabaritų priemonėmis judėti tinkamas esamas gatvių tinklas, projektas vertingajai savybei įtakos neturės.
	Gamtiniai elementai	Tauro kalno šlaitai yra saugojama Naujamiesčio vertingoji savybė. Tai gali apriboti galimybę kurti viešą infrastruktūrą ar statinius, nenumatytus Tauro kalno parko sutvarkymo projekte, susijusius su Nacionaline koncertų sale, šiaurinėje koncertų salės pusėje.
	Siluetai	Su vertingąja savybe susiję apsaugos reglamentai įvertinti, rengiant sklypo detalų planą. Laikantis galiojančiame detalijame plane nurodytų reglamentų, projektas vertingajai savybei įtakos neturės.
	Perspektyvos	Su vertingąja savybe susiję apsaugos reglamentai įvertinti, rengiant sklypo detalų planą. Laikantis galiojančiame detalijame plane nurodytų reglamentų, projektas vertingajai savybei įtakos neturės.
Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 16073, buvęs kodas U1P) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas - teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas	Užstatymo išsklotinės	Su vertingąja savybe susiję apsaugos reglamentai įvertinti, rengiant sklypo detalų planą. Laikantis galiojančiame detalijame plane nurodytų reglamentų, projektas vertingajai savybei įtakos neturės.
	Panoramos, panoraminės apžvalgos taškai	Su vertingąja savybe susiję apsaugos reglamentai įvertinti, rengiant sklypo detalų planą. Laikantis galiojančiame detalijame plane nurodytų reglamentų, projektas vertingajai savybei įtakos neturės.
	Siluetai	Su vertingąja savybe susiję apsaugos reglamentai įvertinti, rengiant sklypo detalų planą. Laikantis galiojančiame detalijame plane nurodytų reglamentų, projektas vertingajai savybei įtakos neturės.
Vilniaus evangelikų senųjų kapinių kompleksas (unikalus objekto kodas 12559)	Perspektyvos	Su vertingąja savybe susiję apsaugos reglamentai įvertinti, rengiant sklypo detalų planą. Laikantis galiojančiame detalijame plane nurodytų reglamentų, projektas vertingajai savybei įtakos neturės.
	Žemės ir jos paviršiaus elementai	Teritorijoje nebus galima įrengti papildomų viešos paskirties mažosios architektūros elementų ar daryti tiesioginio ryšio su koncertų sale. Detalijame plane nurodyta Vilniaus evangelikų senųjų kapinių komplekso riba (unikalus kodas 12559). Planuojant Nacionalinės koncertų salės įvažiavimus ir automobilių aikštelę, kurie bus planuojami pietinėje nagrinėjamo sklypo dalyje, ir ribosis su kapinių komplekso riba, bus svarbu užtikrinti, kad sprendimais nebūtų peržengiama ši riba. Tauro kalno parko sutvarkymo projektiniuose pasiūlymuose (Statinio projekto Nr.: VP16.198), Nacionalinės koncertų salės sklypo pietinėje dalyje numatyti įvažiavimai į sklypą neperžengia kapinių šiaurinės ribos, visi tvarkybos darbai bus vykdomi, nepažeidžiant vertingųjų savybių.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis apsaugos reglamentų nuostatomis

Svarbu atkreipti dėmesį, kad nagrinėjama teritorija, vadovaujantis Vilniaus miesto savivaldybės bendroju planu iki 2015 metų, patenka į Vilniaus senamiesčio apsaugos griežto reglamentavimo zoną (PR. 1.1), todėl pagrindinius sklypo naudojimo rodiklius lems nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantys dokumentai. Bendrieji teritorijos naudojimo reglamentai jau yra numatyti galiojančiame detalijame plane. Laikantis galiojančiame detalijame plane nurodytų reglamentų, projektas iš principo atitiks teritorijos apsaugos reikalavimus. Nacionalinės koncertų salės projektiniai pasiūlymai turės būti derinami su už nekilnojamą kultūros paveldo apsaugą atsakingomis institucijomis.

Aukštingumas. Vilniaus senamiesčio (nekilnojamosios kultūros vertybės unikalus kodas 16073, buvęs kodas U1P) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano – tvarkymo plano sprendiniuose nagrinėjama teritorija (Nacionalinės koncertų salės vieta) patenka į Vilniaus senamiesčio apsaugos zonos dalį Nr. 3: Vilniaus miesto istorinė dalis, vadinama Naujamiesčiu (33653), su dominuojančiais gamtinės struktūros elementais - Senamiesčio gretimybė. Su šia dalimi susijusi urbanistinės struktūros saugojimo – kaitos skalė: Saugomos Naujamiesčio vertingosios savybės. Nagrinėjamoje teritorija, vadovaujantis Vilniaus senamiesčio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiuoju planu, galimi reglamentuoti urbanistinės struktūros pokyčiai, išsaugant gamtos ir užstatymo silueto santykį. Teritorijai rekomenduojamas morfotipas: perimetrinis reguliarus užstatymas. Rekomenduojamas maksimalus pastatų aukštis: iki 25 m, įvertinant esamą aplinkinio užstatymo morfotipą bei žemės paviršiaus absoliutinę altitudę. Šiuo metu galiojantis sklypo detalusis planas numato leidžiamą statinio aukštingumą – 25 m:

8P3 lentelė. Aukštingumo apribojimas

Teritorinio planavimo dokumentas:	Leidžiamas maksimalus aukštis:
Vilniaus senamiesčio (nekilnojamosios kultūros vertybės unikalus kodas 16073, buvęs kodas U1P) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo planas	iki 25 m, įvertinant esamą aplinkinio užstatymo morfotipą bei žemės paviršiaus absoliutinę altitudę.
Sklypo V. Mykolaičio-Putino g. 5 (Kadastrų Nr. 0101/0054:221) detalusis planas (T00081301)	užstatymo aukštis ≤25 metrai nuo žemės paviršiaus;

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis nurodytų dokumentų nuostatomis

Rengiant Nacionalinės koncertų salės projektą, vadovaujantis galiojančiu detalioju planu ir išlaikant statinio aukštį iki 25 m, numatytas aukščio reglamentavimas nebus pažeistas.

Užstatymo tankis, leidžiant teritorinio planavimo dokumentų nuostatomis, negali viršyti 76 proc.:

8P4 lentelė. Užstatymo tankio apribojimas

Teritorinio planavimo dokumentas:	Leidžiamas užstatymo tankis:
Vilniaus senamiesčio (nekilnojamosios kultūros vertybės unikalus kodas 16073, buvęs kodas U1P) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo planas	Konkretus tankis nagrinėjama teritorijai neregamentuojamas, tačiau numatytas teritorijai rekomenduojamas morfotipas: perimetrinis reguliarus užstatymas, kas dėl sklypo dydžio, suponuoja aukštą užstatymo tankį.
Sklypo V. Mykolaičio-Putino g. 5 (Kadastrų Nr. 0101/0054:221) detalusis planas (T00081301)	76 %

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis nurodytų dokumentų nuostatomis

Tauro kalno šlaitų apsauga:**8P5 lentelė. Tauro kalno šlaitų apsauga**

TP ir kiti dokumentai:	Galima plėtra Tauro kalno šlaite
Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Naujamiesčiu (Unikalus objekto kodas 33653)	Tauro kalno šlaitai yra saugojama Naujamiesčio vertingoji savybė (Vertingoji savybė – gamtinis elementas). Tai gali apriboti galimybę kurti viešą infrastruktūrą ar statinius, nenumatytus Tauro kalno parko teritorijos tvarkymo projekte, susijusius su Nacionaline koncertų sale, šiaurinėje koncertų salės pusėje.
Tauro kalno parko teritorijos tvarkymo projektiniai pasiūlymai (Statinio projekto Nr. VP16.198)	Tauro kalno parko tvarkymo projektinius pasiūlymuose numatoma kuriamos visuomeninės erdvės integracija, žaidimų aikštelės ir daugiavienės erdvės kalno centre bei viršutinėje terasoje prie NKS sklypo. Projektuojami nauji pėsčiųjų ir dviračių takai organiškai integruojasi į esamą gretimųjų takų sistemą.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis nurodytų dokumentų nuostatomis

Saugoma savybė – Naujamiesčio siluetas:**8P6 lentelė. Naujamiesčio silueto apsauga**

TP ir kiti dokumentai:	Galima įtaka NKS
Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Naujamiesčiu (Unikalus objekto kodas 33653)	Su vertingąja savybe susiję apsaugos reglamentai įvertinti galiojančiame nagrinėjamo sklypo detalajame plane. Laikantis galiojančiame detalajame plane nurodytų reglamentų, projektas vertingajai savybei įtakos neturės. Nacionalinės koncertų salės projektiniai pasiūlymai turės būti derinami su už nekilnojamą kultūros paveldo apsaugą atsakingomis institucijomis.
Kultūros paminklo (unikalus objekto kodas 16073)	Su vertingąja savybe susiję apsaugos reglamentai įvertinti galiojančiame nagrinėjamo sklypo detalajame plane. Laikantis galiojančiame detalajame plane nurodytų reglamentų, projektas vertingajai savybei įtakos neturės. Nacionalinės koncertų salės projektiniai pasiūlymai turės būti derinami su už nekilnojamą kultūros paveldo apsaugą atsakingomis institucijomis.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis nurodytų dokumentų nuostatomis

Vilniaus evangelikų senųjų kapinių apsauga:**8P7 lentelė. Nenustatyta Vilniaus evangelikų senųjų kapinių riba Šiaurinėje pusėje, prie Profesinių sąjungų kultūros namų**

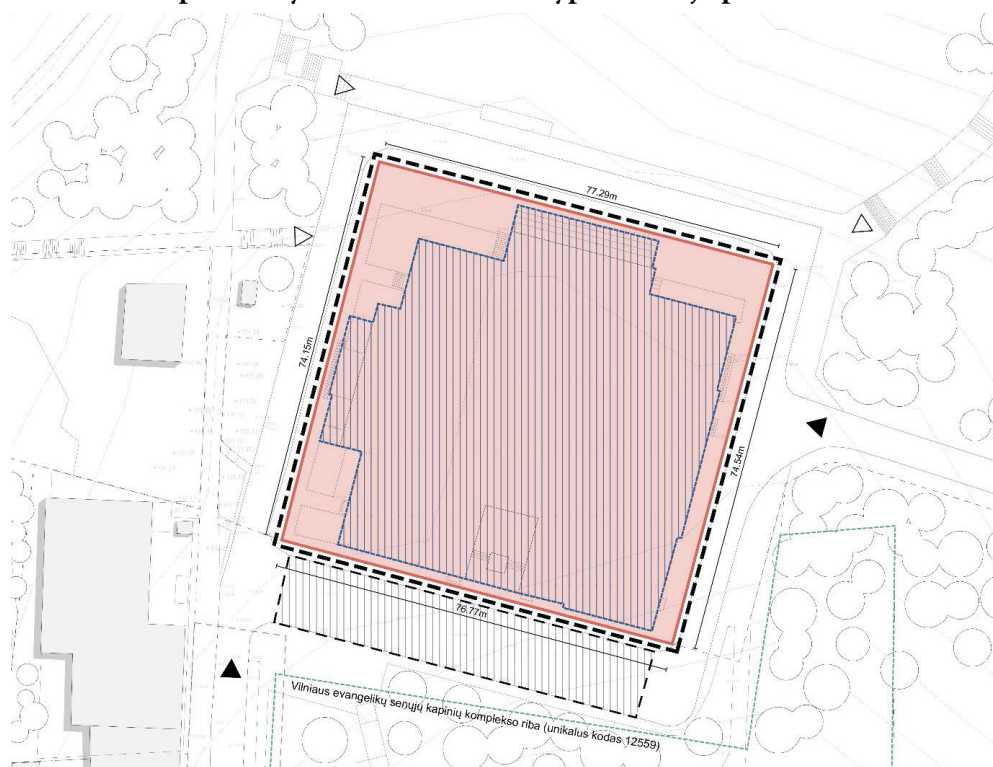
TP ir kiti dokumentai:	Galima įtaka NKS
Vilniaus evangelikų senųjų kapinių kompleksas (unikalus objekto kodas 12559)	Nacionalinės koncertų salės projektą įgyvendinant numatytame sklype, projektas vertingajai savybei įtakos neturės. Teritorijoje nebus galima įrengti papildomų viešos paskirties mažosios architektūros elementų ar daryti tiesioginio ryšio su koncertų sale. Detalajame plane nurodyta Vilniaus evangelikų senųjų kapinių komplekso riba (unikalus kodas 12559). Planuojant Nacionalinės koncertų salės įvažiavimus ir automobilių aikštelę, kurie bus planuojami pietinėje nagrinėjamo sklypo dalyje, ir ribosis su kapinių kompleksu, bus svarbu užtikrinti, kad sprendimais nebūtų peržengiama ši riba. Tauro kalno parko sutvarkymo projektiniuose pasiūlymuose (Statinio projekto Nr.: VP16.198), Nacionalinės koncertų salės sklypo pietinėje dalyje, numatyti įvažiavimai į sklypą neperžengia kapinių šiaurinės ribos, visi tvarkybos darbai bus vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis nurodytų dokumentų nuostatomis

1.2. NKS PROJEKTO POVEIKIS SKLYPUI IR POKYČIŲ POREIKIO VERTINIMAS

Šiuo metu galioja žemės sklypo V. Mykolaičio Putino 5 (kadastrų Nr. 0101/0054:221), Naujamiesčio seniūnijoje, detalusis planas. Planuojama teritorija yra centrinėje Vilniaus miesto dalyje, Naujamiesčio seniūnijoje, prie V. Mykolaičio-Putino gatvės:

8P2 pav. V. Mykolaičio – Putino sklypo detaliojo plano schema

- Detaliojo plano galiojimo zona
- Sklypo riba
- Esamo užstatymo riba
- Esama stovėjimo aikštelė
- Vilniaus evangelikų senųjų kapinių komplekso riba (unikalus kodas 12559)
- Gatvių raudonoji linija
- Patekimas į sklypą pėsčiomis
- Patekimas į sklypą automobiliu

Šaltinis: sudaryta autorių

Planuojamos teritorijos (sklypo) plotas – 5 730 kv. m. Planuojamo žemės sklypo pagrindinė naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdas – visuomeninės paskirties teritorija. Sklypas nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai. Nekeičiamos žemės sklypo kadastro Nr. 0101/0054:211 ribos ir sklypo plotas. (kopijuota iš detaliojo plano aiškinamojo rašto psl. 4 „2.1 Įvadas“.)

Žemės sklype nustatyti šie naudojimo reglamentai, atsižvelgiant į esamą užstatymą:

- Užstatymo tankis 76 %;
- Užstatymo intensyvumas 1.8 (10 314 kv. m);
- Užstatymo aukštis 25 metrai nuo žemės paviršiaus;
- Statinių aukščių maksimali altitudė – 159.00;
- Užstatymo tipas – atskirai stovintys pastatai.
- Galimi žemės sklypų dydžiai – nekeičiamas esamas sklypas
- Priklausomųjų želdynų ir želdinių teritorijų dalis – 10 %.

Sklype nustatyta esamo užstatymo zona, į kurią patenka sklype esantis pastatas (unikalus Nr. 1096-3016-9010). Sprendiniais reglamentuojama esama statinio paskirtis – kultūros paskirties pastatas.

Detaliojo plano sprendiniais išlaikomos planuojamam sklypui nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos:

- XIX. Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorija ir apsaugos zonos

- XLVIII. Šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų apsaugos zonos
- Ryšių linijų apsaugos zonos
- VI. Elektros linijų apsaugos zonos
- XLIX. Vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklų ir įrenginių apsaugos zonos¹⁶

